

Helsingin kuvataidelukion opetussuunnitelma 2021

Nimi	Helsingin kuvataidelukion opetussuunnitelma 2021
Kunta	Helsinki
Koulu	Helsingin kuvataidelukio
Pdf luotu	22.6.2021

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö.	1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen.	1
1.2. Opetussuunnitelman sisältö.	2
1.3. Tuntijako.	3
1.3.1. Eryistehtäväopintojen tuntijako.	6
1.4. Kieliohjelma.	8
1.4.1. Helsingin kuvataidelukion kieliohjelma.	9
2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta.	10
2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä.	10
2.2. Arvoperusta.	11
3. Opetuksen toteuttaminen.	14
3.1. Opintojen rakenne.	14
3.2. Oppimiskäsitys.	14
3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät.	15
3.4. Toimintakulttuuri.	17
3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö.	20
3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.	21
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen.	25
4.1. Ohjaus.	25
4.2. Erytisopetus ja muu oppimisen tuki.	28
4.3. Opiskeluhoolto.	30
4.3.1. Opiskeluhoollon keskeiset periaatteet.	32
4.3.2. Opiskeluhoollon suunnitelmat ja niiden laatiminen.	38
4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä.	43
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä.	44
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi.	48
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa.	48
5.2. Opintojakson arviointi.	49
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät.	49
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot.	50
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi.	51
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa.	51
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	51
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi.	53

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi.	53
5.4. Lukion oppimäärän suoritus.	55
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus.	55
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	56
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat.	59
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.	60
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet.	60
6.2. Laaja-alainen osaaminen.	61
7. Oppiaineet.	67
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI).	67
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1).	68
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01).	70
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI02).	71
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI03).	72
Kirjallisuus 1, 3 op (ÄI04).	73
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05).	74
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI06).	76
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI07).	77
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08).	77
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09).	78
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10).	80
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11).	80
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (ÄI12).	81
Tukea kirjoittamiseen, 2 op (ÄI13).	82
Suullinen ja kirjallinen ilmaisu, 2 op (ÄI14).	83
Kokonaisvaltainen kirjoittaminen, 2 op (ÄI15).	84
Mediatiimi 1, 2 op (ÄI16).	84
Mediatiimi 2, 2 op (ÄI17).	85
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6).	86
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201).	89
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S202).	90
Vuorovaikutus 1, 1 op (S203).	91
Kirjallisuus 1, 2 op (S204).	92
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S205).	93
Kirjoittaminen 1, 1 op (S206).	94
Vuorovaikutus 2, 1 op (S207).	95

Kirjallisuus 2, 2 op (S208).	96
Vuorovaikutus 3, 2 op (S209).	97
Kirjoittaminen 2, 2 op (S210).	98
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211).	99
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (S212).	100
7.2. Biologia (BI).	101
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01).	103
Ekologian perusteet, 1 op (BI02).	105
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI03).	106
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04).	108
Ihmisen biologia, 2 op (BI05).	110
Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06).	111
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (BI07).	114
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (BI08).	115
7.3. Elämänkatsomustieto (ET).	116
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01).	118
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02).	119
Kulttuurit, 2 op (ET03).	121
Katsomukset, 2 op (ET04).	122
Uskonnot ja uskonottomuus, 2 op (ET05).	124
Tulevaisuus, 2 op (ET06).	125
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ET07).	127
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ET08).	128
7.4. Filosofia (FI).	129
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01).	131
Etiikka, 2 op (FI02).	133
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03).	134
Totuus, 2 op (FI04).	136
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (FI05).	137
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (FI06).	138
7.5. Fysiikka (FY).	139
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY01).	141

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY02).	142
Energia ja lämpö, 2 op (FY03).	144
Voima ja liike, 2 op (FY04).	145
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05).	146
Sähkö, 2 op (FY06).	147
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07).	148
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08).	149
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (FY09).	151
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (FY10).	152
Tähtitiede, 2 op (FY11).	152
Kansainvälinen fysiikan tutkimus, 2 op (FY12).	153
Kokeellinen fysiikka, 2 op (FY13).	155
7.6. Maantiede (GE).	156
Maailma muutoksessa, 2 op (GE01).	158
Sininen planeetta, 2 op (GE02).	160
Yhteinen maailma, 2 op (GE03).	161
Geomedia, 2 op (GE04).	163
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (GE05).	165
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (GE06).	166
7.7. Historia (HI).	167
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01).	169
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02).	172
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03).	174
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04).	176
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05).	178
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06).	180
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (HI07).	182
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (HI08).	183
7.8. Kemia (KE).	184
Kemia ja minä, 1 op (KE01).	186
Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE02).	188
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03).	189
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04).	190

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05).	192
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06).	193
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (KE07).	194
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (KE08).	195
7.9. Uskonto (KT).	196
7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1).	198
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01).	198
Maailmanlaajuinen kristinuskko, 2 op (UE02).	200
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03).	201
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04).	203
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05).	204
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06).	206
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (UE07).	207
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (UE08).	208
7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2).	210
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO01).	210
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO02).	211
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO04).	213
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04).	214
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO05).	216
Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO06).	217
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (UO07).	219
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (UO08).	220
7.9.3. Katolinen uskonto (KT3).	221
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK01).	221
Maailmanlaajuinen kristinuskko, 2 op (UK02).	223
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK03).	224
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK04).	225
Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK05).	227
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK06).	228

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Uskonnon projekti, 2 op (UK20).	230
7.9.4. Islamin uskonto (KT4).	230
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI01).	230
Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02).	232
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03).	233
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04).	234
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05).	236
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI06).	237
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Uskonnon projekti, 2 op (UI20).	239
7.9.5. Juutalainen uskonto (KT5).	239
Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ01).	239
Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ02).	241
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ03).	242
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ04).	244
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ05).	245
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ06).	247
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Uskonnon projekti, 2 op (UJ20).	248
7.10. Kuvataide (KU).	248
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01).	251
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02).	253
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU03).	254
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04).	256
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KU05).	258
7.11. Lukiodiplomit (LD).	259
Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD01).	260
Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02).	260
Käsityön lukiodiplomi, 2 op (KÄLD03).	261
Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04).	261
Median lukiodiplomi, 2 op (MELD05).	262
Musii-kin lukiodiplomi, 2 op (MULD06).	262
Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD07).	263
Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD08).	263
7.12. Liikunta (LI).	264

Oppiva liikkuja, 2 op (LI01).	266
Aktiivinen elämä, 2 op (LI02).	267
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03).	269
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04).	270
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05).	272
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio- pintojakso, 2 op (LI06).	273
7.13. Matematiikka (MA).	274
7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA).	276
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02).	276
Geometria, 2 op (MAA03).	279
Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04).	281
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05).	283
Derivaatta, 3 op (MAA06).	286
Integraalilaskenta, 2 op (MAA07).	288
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08).	290
Talousmatematiikka, 1 op (MAA09).	293
3D-geometria, 2 op (MAA10).	295
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11).	297
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12).	300
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopinto- jakso, 2 op (MAA13).	302
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (MAA14).	303
Funktiot ja algebrallinen mallintaminen, 2 op (MAA15).	304
Geometrian syventävä jatko-opintojakso, 2 op (MAA16).	306
7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB).	309
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02).	309
Geometria, 2 op (MAB03).	311
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04).	313
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05).	316
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06).	318
Talousmatematiikka, 1 op (MAB07).	320
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08).	323
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09).	325
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopinto- jakso, 2 op (MAB10).	327
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (MAB11).	328

7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY).	329
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01).	329
7.14. Musiikki (MU).	332
Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01).	334
Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU02).	335
Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03).	337
Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU04).	338
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio- pintojakso, 2 op (MU05).	339
Kuoro 1, 2 op (MU06).	340
Kuoro 2, 2 op (MU07).	341
Kuoro 3, 2 op (MU08).	341
Bändi 1, 2 op (MU09).	342
Bändi 2, 2 op (MU10).	343
Bändi 3, 2 op (MU11).	343
7.15. Opinto-ohjaus (OP).	344
Minä opiskelijana, 2 op (OP01).	346
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02).	347
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio- pintojakso, 2 op (OP03).	349
7.16. Psykologia (PS).	350
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01).	351
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02).	353
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03).	355
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04).	357
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05).	359
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio- pintojakso, 2 op (PS06).	361
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (PS07).	362
7.17. Terveystieto (TE).	363
Terveys voimavarana, 2 op (TE01).	365
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02).	367
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03).	368
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio- pintojakso, 2 op (TE04).	370
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (TE05).	371
7.18. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU).	372

7.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1).	377
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, ruotsi, 1 op (RUA01).	377
Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA02).	378
Ruotsin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisen välineenä, 2 op (RUA03).	380
Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04).	382
Kestävä tulevaisuus ja tiede, ruotsi, 2 op (RUA05).	383
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06). . .	384
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUA07).	386
Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUA08).	387
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUA09).	389
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUA10).	390
7.18.2. Ruotsi, äidinkielenomainen oppimäärä (TKRUI).	391
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti, äidinkielenomainen ruotsi, 1 op (RUÄ01).	391
Ruotsin kieli ja vuorovaikutus, 3 op (RUÄ02).	393
Ruotsin kieli ja kulttuuri, 2 op (RUÄ03).	394
Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, ruotsi, 2 op (RUÄ04).	396
Kestävä tulevaisuus ja tiede, ruotsi, 2 op (RUÄ05).	397
Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUÄ06). . .	399
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUÄ07).	400
Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUÄ08).	401
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUÄ09).	403
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUÄ10).	404
7.18.3. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1).	405
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, ruotsi, 1 op (RUB101).	405
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB102).	406
Kulttuuri ja mediat, ruotsi, 2 op (RUB103).	408
Ympäristömme, ruotsi, 2 op (RUB104).	409
Opiskelu ja työelämä ruotsin kielellä, 2 op (RUB105).	411
Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUB106).	412
Kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUB107).	413
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUB108).	415

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUB109).	416
Ruotsin kertausta ykkösille, 2 op (RUB110).	417
7.18.4. Ruotsi, B3-oppimäärä (TKRUB3).	418
Ruotsin perustason alkeet 1, 2 op (RUB301).	418
Ruotsin perustason alkeet 2, 2 op (RUB302).	420
Ruotsin perustason alkeet 3, 2 op (RUB303).	421
Ruotsin perustaso 1, 2 op (RUB304).	423
Ruotsin perustaso 2, 2 op (RUB305).	424
Ruotsin perustaso 3, 2 op (RUB306).	425
Ruotsin perustaso 4, 2 op (RUB307).	427
Ruotsin perustaso 5, 2 op (RUB308).	428
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUB309).	429
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUB310).	430
7.19. Vieraat kielet (VK).	431
7.19.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1).	436
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, englanti, 1 op (ENA01).	436
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA02).	438
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisuuden välineenä, 2 op (ENA03).	439
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04).	441
Kestävä tulevaisuus ja tiede, englanti, 2 op (ENA05).	442
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06).	444
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, englanti, 2 op (ENA07).	445
Viesti ja vaikutus puhuen englanniksi, 2 op (ENA08).	446
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ENA09).	448
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENA10).	449
Englannin kertausta ykkösille, 2 op (ENA11).	450
7.19.2. Vieraat kielet, latina, B2-oppimäärä (VKLKB2).	451
Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB201).	452
Rooman historian vaihteita, 2 op (LAB202).	453
Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB203).	454
Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB204).	456
Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB205).	457

Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB206).	459
Epiikkaa ja lyriikkaa, 2 op (LAB207).	460
Retoriikkaa ja filosofiaa, 2 op (LAB208).	461
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (LAB209).	463
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (LAB210).	464
7.19.3. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä (VKLKB3).	465
Ikunat auki antiikkiin, 2 op (LAB301).	465
Antiikin elämää, 2 op (LAB302).	467
Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB303).	468
Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB304).	469
Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB305).	471
Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB306).	472
Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB307).	473
Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB308).	475
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (LAB309).	476
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 0 op (LAB310).	477
7.19.4. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, arabia, B3-oppimäärä (VKARB3).	478
Arabian perustason alkeet, 2 op (ARB301).	479
Arabian perustason alkeet 2, 2 op (ARB301).	480
Arabian perustason alkeet 3, 2 op (ARB303).	482
Arabian perustaso 1, 2 op (ARB304).	483
Arabian perustaso 2, 2 op (ARB305).	484
Arabian perustaso 3, 2 op (ARB306).	486
Arabian perustaso 4, 2 op (ARB307).	487
Arabian perustaso 5, 2 op (ARB308).	488
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (ARB309).	490
7.19.5. Vieraat kielet, espanja, A-oppimäärä (VKEA1).	491
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, espanja, 1 op (EAA01).	491
Espanjan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA02).	492
Espanjan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03).	493
Espanjan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04).	494

Kestävä tulevaisuus ja tiede, espanja, 2 op (EAA05).	494
Espanjan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06). . .	495
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, espanja, 2 op (EAA07).	496
Viesti ja vaikuta puhuen espanjaksi, 2 op (EAA08).	496
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (EAA09).	497
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAA10).	498
7.19.6. Vieraat kielet, englanti, B1-oppimäärä (VKEAB1).	499
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENB101). . .	500
Englannin kieli arjessani, 3 op (ENB102).	501
Kulttuuri ja mediat, englanti, 2 op (ENB103).	502
Englannin kieli opiskelu- ja työelämässä, 2 op (ENB105).	503
Viesti ja vaikuta puhuen, englanti, 2 op (ENB106).	505
Kestävä elämäntapa, englanti, 2 op (ENB107).	506
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ENB108).	507
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENB109).	509
7.19.7. Vieraat kielet, espanja, B2-oppimäärä (VKEAB2).	510
Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB201).	510
Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB202).	512
Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB203).	513
Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB204).	514
Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB205).	516
Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB206).	517
Espanjan perustason jatko 1, 2 op (EAB207).	518
Espanjan perustason jatko 2, 2 op (EAB208).	520
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (EAB209).	521
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAB210).	522
7.19.8. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (VKEAB3).	523
Espanjan perustason alkeet 1, 2 op (EAB301).	523
Espanjan perustason alkeet, 2 op (EAB302).	525
Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB303).	526
Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB304).	527
Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB305).	529
Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB306).	530

Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB307).	531
Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB308).	533
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (EAB309).	534
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAB310).	535
7.19.9. Vieraat kielet, englanti, B3-oppimäärä (VKENB3).	537
Englannin perustason alkeet 2, 2 op (ENB301).	537
Englannin perustason alkeet 1, 2 op (ENB301).	538
Englannin perustason alkeet 3, 2 op (ENB303).	540
Englannin perustaso 1, 2 op (ENB304).	541
Englannin perustaso 2, 2 op (ENB305).	542
Englannin perustaso 3, 2 op (ENB306).	544
Englannin perustaso 4, 2 op (ENB307).	545
Englannin perustaso 5, 2 op (ENB308).	546
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ENB309).	548
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENB310).	549
7.19.10. Vieraat kielet, italia, B2-oppimäärä (VKIAB2).	550
Italian perustason alkeet 3, 2 op (IAB201).	550
Italian perustaso 1, 2 op (IAB202).	552
Italian perustaso 2, 2 op (IAB203).	553
Italian perustaso 3, 2 op (IAB204).	554
Italian perustaso 4, 2 op (IAB205).	556
Italian perustaso 5, 2 op (IAB206).	557
Italian perustason jatko 1, 2 op (IAB207).	558
Italian perustason jatko 2, 2 op (IAB208).	560
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 0 op (IAB209).	561
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 0 op (IAB210).	562
7.19.11. Vieraat kielet, italia, B3-oppimäärä (VKIAB3).	563
Italian perustason alkeet 1, 2 op (IAB301).	563
Italian perustason alkeet 2, 2 op (IAB302).	565
Italian perustason alkeet 3, 2 op (IAB303).	566
Italian perustaso 1, 2 op (IAB304).	567
Italian perustaso 2, 2 op (IAB305).	568
Italian perustaso 3, 2 op (IAB306).	569

Italian perustaso 4, 2 op (IAB307).	570
Italian perustaso 5, 2 op (IAB308).	572
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (IAB309).	573
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (IAB310).	574
7.19.12. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, japani, B3-oppimäärä (VKJPB3).	576
Japanin perustason alkeet 1, 2 op (JPB301).	576
Japanin perustason alkeet 2, 2 op (JPB302).	578
Japanin perustason alkeet 3, 2 op (JPB303).	579
Japanin perustaso 1, 2 op (JPB304).	580
Japanin perustaso 2, 2 op (JPB305).	582
Japanin perustaso 3, 2 op (JPB306).	583
Japanin perustaso 4, 2 op (JPB307).	585
Japanin perustaso 5, 2 op (JPB308).	586
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (JPB309).	587
7.19.13. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, kiina, A-oppimäärä (VKKIA).	588
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, kiina, 1 op (KIA101).	588
Kiinan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (KIA102).	590
Kiinan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (KIA103).	591
Kiinan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (KIA104).	593
Kestävä tulevaisuus ja tiede, kiina, 2 op (KIA105).	594
Kiinan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (KIA106).	595
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, kiina, 2 op (KIA107).	597
Viesti ja vaikuta puhuen, kiina, 2 op (KIA108).	598
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KIA109).	599
7.19.14. Vieraat kielet, kiina, B2-oppimäärä (VKKIB2).	600
Kiinan perustason alkeet 3, 2 op (KIB201).	600
Kiinan perustaso 1, 2 op (KIB202).	602
Kiinan perustaso 2, 2 op (KIB203).	603
Kiinan perustaso 3, 2 op (KIB204).	604
Kiinan perustaso 4, 2 op (KIB205).	606
Kiinan perustaso 5, 2 op (KIB206).	607
Kiinan perustason jatko 1, 2 op (KIB207).	609

Kiinan perustason jatko 2, 2 op (KIB208).	610
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 0 op (KIB209).	611
7.19.15. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, kiina, B3-oppimäärä (VKKIB3).	612
Kiinan perustason alkeet 1, 2 op (KIB301).	613
Kiinan perustason alkeet 2, 2 op (KIB302).	614
Kiinan perustason alkeet 3, 2 op (KIB303).	616
Kiinan perustaso 1, 2 op (KIB304).	617
Kiinan perustaso 2, 2 op (KIB305).	618
Kiinan perustaso 3, 2 op (KIB306).	620
Kiinan perustaso 4, 2 op (KIB307).	621
Kiinan perustaso 5, 2 op (KIB308).	622
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (KIB309).	624
7.19.16. Vieraat kielet, ranska, A-oppimäärä (VKRAA).	625
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, ranska, 1 op (RAA01).	625
Ranskan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RAA02).	626
Ranskan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03).	628
Ranskan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04).	629
Kestävä tulevaisuus ja tiede, ranska, 2 op (RAA05).	631
Ranskan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06). . .	632
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ranska, 2 op (RAA07).	633
Viesti ja vaikuta puhuen, ranska, 2 op (RAA08).	635
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (RAA09).	636
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RAA10).	637
7.19.17. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (VKRAB2).	639
Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB201).	639
Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB202).	640
Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB203).	642
Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB204).	642
Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB205).	642
Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB206).	643
Ranskan perustason jatko 1, 2 op (RAB207).	643
Ranskan perustason jatko 2, 2 op (RAB208).	643

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RAB209).	644
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RAB210).	645
7.19.18. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (VKRAB3).	646
Ranskan perustason alkeet 1, 2 op (RAB301).	646
Ranskan perustason alkeet 2, 2 op (RAB302).	647
Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB303).	649
Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB304).	650
Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB305).	652
Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB306).	653
Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB307).	654
Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB308).	656
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RAB309).	657
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RAB310).	658
7.19.19. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (VKSAA).	659
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, saksa, 1 op (SAA01).	659
Saksan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA02).	661
Saksan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03).	663
Saksan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04).	664
Kestävä tulevaisuus ja tiede, saksa, 2 op (SAA05).	665
Saksan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06).	667
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, saksa, 2 op (SAA07).	668
Viesti ja vaikuta puhuen, saksa, 2 op (SAA08).	670
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (SAA09).	671
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (SAA10).	672
7.19.20. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (VKSAB2).	673
Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB201).	673
Saksan perustaso 1, 2 op (SAB202).	675
Saksan perustaso 2, 2 op (SAB203).	676
Saksan perustaso 3, 2 op (SAB204).	677
Saksan perustaso 4, 2 op (SAB205).	679
Saksan perustaso 5, 2 op (SAB206).	680

Saksan perustason jatko 1, 2 op (SAB207).	681
Saksan perustason jatko 2, 2 op (SAB208).	683
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (SAB209).	684
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (SAB210).	685
7.19.21. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (VKSAB3).	686
Saksan perustason alkeet 1, 2 op (SAB301).	686
Saksan perustason alkeet 2, 2 op (SAB302).	688
Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB303).	689
Saksan perustaso 1, 2 op (SAB304).	690
Saksan perustaso 2, 2 op (SAB305).	692
Saksan perustaso 3, 2 op (SAB306).	693
Saksan perustaso 4, 2 op (SAB307).	694
Saksan perustaso 5, 2 op (SAB308).	696
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (SAB309).	697
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 3 op (SAB310).	698
7.19.22. Vieraat kielet, venäjä, A-oppimäärä (VKVEA).	699
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, venäjä, 1 op (VEA01).	699
Venäjän kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA02).	701
Venäjän kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03).	702
Venäjän kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04).	704
Kestävä tulevaisuus ja tiede, venäjä, 2 op (VEA05).	705
Venäjän kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06).	707
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, venäjä, 2 op (VEA07).	708
Viesti ja vaikuta puhuen venäjäksi, 2 op (VEA08).	709
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VEA09).	711
Projektitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEA10).	712
7.19.23. Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä (VKVEB2).	713
Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB201).	713
Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB202).	714
Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB203).	716
Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB204).	717

Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB205).	718
Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB206).	720
Venäjän perustason jatko 1, 2 op (VEB207).	721
Venäjän perustason jatko 2, 2 op (VEB208).	722
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VEB209).	724
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEB210).	725
7.19.24. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VKVEB3).	726
Venäjän perustason alkeet 1, 2 op (VEB301).	726
Venäjän perustason alkeet 2, 2 op (VEB302).	727
Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB303).	729
Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB304).	730
Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB305).	731
Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB306).	733
Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB307).	734
Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB308).	735
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VEB309).	737
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEB310).	738
7.19.25. Vieraat kielet, viro, A-oppimäärä (VKVIA).	739
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, viro, 1 op (VIA01).	739
Viron kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VIA02).	740
Viron kieli ja kulttuuri luovan ilmaisen välineenä, 2 op (VIA03).	742
Viron kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VIA04).	744
Kestävä tulevaisuus ja tiede, viro, 2 op (VIA05).	745
Viron kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, viro, 2 op (VIA06).	746
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, viro, 2 op (VIA07).	748
Viesti ja vaikuta puhuen, viro, 2 op (VIA08).	749
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VIA09).	751
7.19.26. Vieraat kielet, viro, B3-oppimäärä (VKVIB3).	752
Viron perustason alkeet 1, 2 op (VIB301).	752
Viron perustason alkeet 2, 2 op (VIB302).	753
Viron perustason alkeet 3, 2 op (VIB303).	755
Viron perustaso 1, 2 op (VIB304).	756

Viron perustaso 2, 2 op (VIB305).	757
Viron perustaso 3, 2 op (VIB306).	759
Viron perustaso 4, 2 op (VIB307).	760
Viron perustaso 5, 2 op (VIB308).	761
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VIB309).	763
7.20. Yhteiskuntaoppi (YH).	764
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01).	766
Taloustieto, 2 op (YH02).	768
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03).	770
Lakitieto, 2 op (YH04).	772
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (YH05).	774
Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (YH06).	775
7.21. Arkkitehtuuri (ARK).	776
Tila- ja huonekalusuunnittelu– tilanhahmotus ja sisustaminen, 2 op (ARK01).	777
Arkkitehtuuri – toimivan rakennuksen suunnittelu, 2 op (ARK02).	779
Kolmiulotteinen mallintaminen –kolmiulotteinen ajattelu ja visualisointi, 2 op (ARK03).	780
Lavastus -draamaa tiloissa, 2 op (ARK04).	781
Arkkitehtuurin projekti, 2 op (ARK05).	783
7.22. Digitaalinen viestintä (DIGI).	783
Visuaalisen viestinnän perusteet, 2 op (DIGI01).	784
Digitaalinen kuvankäsittely – Photoshop, 2 op (DIGI02).	785
Graafinen suunnittelu – InDesign, 2 op (DIGI03).	786
Digimaalaus, 2 op (DIGI04).	787
7.23. Elokuva (ELO).	788
Videokuvaamisen ja editoinnin perusteet - Premiere Pro ja After Effects, 2 op (ELO01).	789
Elokuvahistoria, 2 op (ELO02).	791
Elokuvakäsikirjoitus, 2 op (ELO03).	793
Fiktiivinen elokuva, 2 op (ELO04).	794
Dokumenttielokuva, 2 op (ELO05).	796
Animaatioelokuva, 2 op (ELO06).	797
16 mm kokeellinen elokuva, 2 op (ELO07).	799
7.24. Taidegrafiikka (GRAF).	800
Kohopaino – linosta puupiirrookseen, 2 op (GRAF01).	801

Syväpaino – viivaa ja pintaa, 2 op (GRAF02).	802
Syväpaino - värejä ja valööreja, 2 op (GRAF03).	803
Image On - valokuvaa ja grafiikkaa, 2 op (GRAF04).	804
Grafiikan tekniikoita yhdistellen ja kokeillen, 2 op (GRAF05).	805
Taidegrafiikan projekti, 2 op (GRAF06).	806
7.25. Keramiikka (KER).	806
Keramiikan perusteet – käsinrakennuksesta dreijaukseen, 2 op (KER01).	807
Muotti ja valu – keramiikka tuotesuunnitteluna, 2 op (KER02).	808
Keramiikkataide – oma projekti, 2 op (KER03).	809
7.26. Kuvanveisto (KUVE).	811
Malli, muotti ja valu - havainnosta veistokseksi, 2 op (KUVE01).	811
Valo ja varjo -veistos tilassa, 2 op (KUVE02).	813
Muoto ja sisältö - patsaista ympäristötaideteoksiin, 2 op (KUVE03). . .	814
Kuvanveiston projekti, 2 op (KUVE04).	816
7.27. Muissa oppilaitoksissa suoritettut opinnot (MOS).	816
Korkeakouluissa suoritettut opinnot, 1 op (MOS01).	817
Muissa toisen asteen oppilaitoksissa suoritettut opinnot, 1 op (MOS02).	818
Ulkomailla suoritettut opinnot, 1 op (MOS03).	820
Vapaassa sivistystyössä suoritettut opinnot, 1 op (MOS04).	821
7.28. Muotoilu (MUOT).	822
Muotoilun perusteet – historian oivalluksista tulevaisuuden tarpeisiin, 2 op (MUOT01).	823
Minä brändinä - oma osaaminen näkyväksi, 2 op (MUOT02).	824
Tuotteistaminen - ideasta valmistukseen, 2 op (MUOT03).	826
Visualisointi ja stailaus - tuotteesta kuvaksi, 2 op (MUOT04).	827
Muotoilun projekti, 2 op (MUOT05).	828
7.29. Nykytaide (NYT).	828
Nykytaiteen ulottuvuuksia – installaatioista interventioihin, 2 op (NYT01).	830
Nykytaiteen toimintatapoja – performatiivisuudesta osallistavuuteen, 2 op (NYT02).	831
Nykytaide liikkuvissa kuvissa – mediataiteesta kokeelliseen elokuvaan, 2 op (NYT03).	832
Nykytaide valokuvan kautta – ympäristötaiteesta yhteisötaiteeseen, 2 op (NYT04).	834
Oma teosprosessi – ideasta teokseksi, teoksista näyttelyksi, 2 op (NYT05).	835
Nykytaiteen projekti, 2 op (NYT06).	836

7.30. Piirustus ja maalaus (PIMA).	836
Piirustus – viivasta valööriin, 2 op (PIMA01).	837
Vesiohenteiset maalaustekniikat – akvarellista akryyliin, 2 op (PIMA02).	838
Maalaamisen materiaalisuus – kokeileva ote, 2 op (PIMA03).	839
Öljyvärimaalaus – muuttuva traditio, 2 op (PIMA04).	840
Ihmisten kuvaaminen, 2 op (PIMA05).	841
7.31. Taide (TAIDE).	843
Taidehistoriaa esihistoriasta modernismiin, 2 op (TAIDE01).	844
Postmodernismi ja nykytaide, 2 op (TAIDE02).	846
Suomen taide, 2 op (TAIDE03).	847
Näkökulmia globaaliin taiteeseen, 2 op (TAIDE04).	848
Sarjakuva – kuplia ja rastereita, 2 op (TAIDE05).	850
Kuvitustaide – viestejä kuvilla, 2 op (TAIDE06).	851
Tulevaisuus visuaalisella alalla?, 2 op (TAIDE07).	852
Taiteen projekti, 2 op (TAIDE08).	853
7.32. Tekstiilitaide (TEKS).	853
Taidetekstiilit - huovutusta, kirjontaa ja kierrätysmateriaaleja, 2 op (TEKS01).	854
Kankaanpainannan perusteet – kaavionvalmistus, värit ja painoprosessi, 2 op (TEKS02).	856
Kankaanpainantaa valotuskaaviolla – kuviosta pinnaksi, 2 op (TEKS03).	857
Vaatesuunnittelu – esitystekniikkaa, ideakarttoja ja mallistosuunnittelua, 2 op (TEKS04).	858
Pukusuunnittelu – fantasiaa, teatteria ja vaatetuksen historiaa, 2 op (TEKS05).	860
Tekstiilitaiteen projekti, 2 op (TEKS06).	861
7.33. Temaattiset opinnot: Aktiivipolku (TOA).	861
Lukion tutortoiminta (1-6 op), 1 op (TOA01).	863
Edustuksellinen työskentely ja vaikuttaminen (1-6 op), 1 op (TOA02).	864
Vapaaehtoistoiminta ja kansainvälisyysosaaminen (1-6 op), 1 op (TOA03).	865
Lukion projektit tai tapahtumat (1-6 op), 1 op (TOA04).	866
Työelämään valmentavat opinnot (1-6 op), 1 op (TOA05).	867
7.34. Valokuva (VAL).	868
Valokuvauksen perusteet – valokuvailmaisuus, filmillä kuvaaminen ja pimiötyöskentely, 2 op (VAL01).	869
Valokuvauksen perusteet digitaalisesti- kameratekniikka sekä kuvankäsittelyn perusteet haltuun, 2 op (VAL02).	870

Kuvajournalismi, tutkiva valokuvaus ja median kuvat, 2 op (VAL03).	871
Kokeileva valokuva, valo ja väri, 2 op (VAL04).	873
Ihminen valokeilassa, henkilö- ja muotokuvaus, 2 op (VAL05).	874
8. Liitteet.	876
8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta.	876
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko.	876
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	883
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	883
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	889
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	889
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	894
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	895
8.6. Helsingin kaupungin lukioiden ohjaussuunnitelma 2021.	900
8.6.1. Ohjaus ja sen tavoitteet lukioissamme.	900
8.6.2. Ohjauksen keskeiset toimijat.	901
8.6.3. Ohjauksen jatkumo.	903
8.6.4. Ohjaus siirtymävaiheissa.	905
8.6.5. Helsingin kuvataidelukion ohjaussuunnitelma 2021.	905

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys lukion opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.

Kaikki nuorten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi lukion opetussuunnitelman perusteet sisältävät tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä. Tekstin muodosta ilmenee, onko kyseessä velvoittava määräys vai sitä tarkentava tai selittävä teksti.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään lukion opetus- ja kasvatustyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii vuosittain hyväksymäänsä opetussuunnitelmaan perustuvan suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon muiden oppilaitosten opetustarjonta sekä lukion toimintaympäristö, paikalliset osaamisvahvuudet ja erityisresurssit. Lukiopaikkakunnan tai -alueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet sekä elinkeino- ja kulttuurielämä tuovat opetussuunnitelmaan paikallisuutta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä, ruotsinkielistä, saamenkielistä ja tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin opintoihin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä lukion henkilöstön, opiskelijoiden, opiskelijoiden huoltajien sekä säännösten edellyttämiltä osin lisäksi kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon toimeenpanoon kuuluvia tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Kaikilla opiskelijoiden huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä

koulutuksen järjestäjän tulee kuulla lukion opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

Helsingin kaupungin lukioiden yhteinen opetussuunnitelma on laadittu lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukaan. Jokainen lukio täydentää kaupungin yhteistä opetussuunnitelmaa omilla painotuksillaan. Lukiot kuvaavat myös vuosittain opetussuunnitelman pohjalta laaditussa toimintasuunnitelmassaan opetuksen käytännön järjestämistä ja kehittämistyötä.

Opetussuunnitelma on tehty yhteistyössä opettajien, opiskelijoiden, rehtoreiden, opiskeluhuollon edustajien sekä huoltajien kanssa. Tässä työssä on painotettu erityisesti eri osapuolten osallisuutta ja yhdessä tekemistä.

Opetussuunnitelmatyön alkaessa muodostettiin visio Helsingin kaupungin lukiokoulutukselle, opetussuunnitelmalle ja sen laadintaprosessille: Innostu ja onnistu.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- lukion toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja menetelmät
- lukion toimintakulttuurin pääpiirteet
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako
- lukion kieliohjelma
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- oppiaineen tehtävä, oppiaineen opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttaminen
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- yhteistyö muiden lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- kansainvälinen yhteistyö
- työelämäyhteistyö
- opiskeluhoolto
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

Mikäli lukio järjestää vieraskielistä opetusta tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määrittellä opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 33 §:ssä säädetään opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien turvaamisesta ja opiskelijakunnasta. Pykälässä tarkoitettu toiminta tulee suunnitella paikallisen opetussuunnitelman ja muiden siihen perustuvien suunnitelmien osana tai yhteydessä.

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoollasuunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016] 1 mom.).

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 13 §:n mukaan suunnitelma opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä on kirjattava oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoollasuunnitelmaan.

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee laatia ja ohjeistaa paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta lukion suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

Noudatamme valtakunnallisia opetussuunnitelman perusteita ja huomioimme Helsingin kaupungin erityispiirteet, jotka pohjautuvat Helsingin kaupunkistrategiaan.

1.3. Tuntijako

Koulutuksen järjestäjän hyväksymä lukion tuntijako

Helsingin kaupungin suomenkielisten lukioiden tuntijako

Oppiaine aineryhmä	tai	Valtakunnalliset pakolliset opinnot opintopisteinä	Valtakunnalliset valinnaiset opinnot opintopisteinä	Lukioiden yhteiset opintojaksot opintopisteinä	Yhteensä
Äidinkieli					
Suomen kieli ja kirjallisuus		12	6	2	20
Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus		12	6	2	20
Toinen kotimainen kieli					
Ruotsi, oppimäärä	A-	12	4	4	20
Ruotsi, oppimäärä	B1-	10	4	4	18
Ruotsi, oppimäärä	B3-		16	4	20
Vieraat kielet, A-kieli		12	4		16
Englanti				4	20
Espanja				4	20
Kiina				2	18
Ranska				4	20
Saksa				4	20
Venäjä				4	20
Viro				2	18
Vieraat kielet, B2-kieli			16		16
Espanja				4	20
Italia				4	20
Ranska				4	20
Saksa				4	20
Venäjä				4	20
Vieraat kielet, B3-kieli			16		16
Arabia				2	18
Englanti				4	20
Espanja				4	20
Italia				4	20
Japani				2	18
Kiina				2	18

Latina			4	20
Ranska			4	20
Saksa			4	20
Venäjä			4	20
Viro			2	18
Korea				16
Unkari				16
Matematiikka				
Yhteinen opintokokonaisuus	2			2
Pitkä oppimäärä	18	6	4	28
Lyhyt oppimäärä	10	4	4	18
Ympäristö- ja luonnontieteet				
Biologia	4	6	4	14
Maantiede	2	6	4	12
Fysiikka	2	12	4	18
Kemia	2	8	4	14
Humanistis-yhteiskunnalliset tieteet				
Filosofia	4	4	4	12
Psykologia	2	8	4	14
Historia	6	6	4	16
Yhteiskuntaoppi	6	2	4	12
Uskonto	4	8		12
Evankelis-luterilainen			4	16
Ortodoksinen			4	16
Katolinen			2	14
Islam			2	14
Juutalainen			2	14
Elämäntieto	4	8	4	16
Terveystieto	2	4	4	10
Taito- ja taideaineet				
Liikunta	4	6	2	12
Musiikki	2 tai 4	4	2	8–10
Kuvataide	2 tai 4	4	2	8–10
Opinto-ohjaus	4		2	6

Temaattiset opinnot				
Aktiivipolku		6		6
Lukiodiplomit			16	16

Pakolliset opinnot	94–102			
Valtakunnalliset valinnaiset opinnot vähintään	20			
Opintopisteet yhteensä vähintään	150			

1.3.1. Erityistehtäväopintojen tuntijako

Helsingin kaupungin lukioiden erityistehtäväopintojen tuntijako

Oppiaine tai aineryhmä	Valtakunnalliset pakolliset opinnot opintopisteinä	Valtakunnalliset valinnaiset opinnot opintopisteinä	Lukioiden valinnaiset opintojaksot opintopisteinä	Yhteensä
Kallion lukio				
Kirjallinen ilmaisu			22	22
Lavastus			6	6
Media			22	22
Puheilmaisu			18	18
Tanssi			14	14
Teatteri			26	26
Äänisuunnittelu			14	14
Valosuunnittelu			14	14
Erityistehtävä-aineiden yhteistyö			12	12
Yhteensä			148	148
Helsingin kuvataidelukio				
Arkkitehtuuri			10	10
Digitaalinen viestintä			10	10
Elokuva			16	16
Taidegrafiikka			12	12
Keramiikka			10	10
Kuvanveisto			8	8
Multimedia			12	12
Muotoilu			10	10
Nykytaide			12	12
Piirustus ja maalaus			14	14
Taide			16	16
Tekstiilitaide			12	12
Valokuvaus			12	12
Yhteensä			154	154
Helsingin luonnontiedelukio				
Kemia		8	17–20	25–28
Fysiikka		12	18–24	30–36
Biologia		6	20	26
Maantiede		6	12	18
Yhteensä		32	67–76	99–108
Mäkelänrinteen lukio				

Urheilu-valmennus			44	44
Urheilu-valmennusta tukevat opinnot			10	10
Yhteensä			54	54
Sibelius-lukio				
MUSIIKKI				
Musiikkilukio tutuksi			2	2
Musiikki ja kulttuuri			18	18
Musiikin teoria ja säveltapailu			6	6
Musiikki-teknologia			10	10
Musiikin tuottaja			2	2
Sävellys ja sovitus			6	6
Improvisointi			4	4
Kuoro			36	36
Yhteis-musisointi			110	110
Soitinopetus			30	30
Laulu			9	9
Tanssia muusikoille			2	2
Muusikon työ			6	6
TANSSI				
Tanssi ja kulttuuri			12	12
Kehontieto ja liikeilmaisuus			6	6
Nykytanssi			12	12
Baletti			8	8
Tanssiproduktio			8	8
Musiikkia tanssijoille			2	2
Tanssin tuottaja			2	2
Yhteensä			291	291

1.4. Kieliohjelma

Paikallinen tarkennus

Helsingin kaupungin lukioden kieliohjelma Toinen kotimainen kieli, ruotsi

- A-oppimäärä
- B1-oppimäärä

A-oppimäärä, vieraat kielet

- Englanti
- Espanja

- Ranska

B3-oppimäärä, vieraat kielet

- Espanja
- Italia
- Ranska

Lukiot kuvaavat oman lukionsa kieliohjelman lukiokohtaisessa opetussuunnitelmassa luvussa 1.4.1.

1.4.1. Helsingin kuvataidelukion kieliohjelma

Toinen kotimainen kieli (ruotsi)

- A-oppimäärä
- B1-oppimäärä

A-oppimäärä, vieraat kielet

- englanti
- espanja
- ranska

B3-oppimäärä, vieraat kielet

- espanja
- italia
- ranska

2. Lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Lukiokoulutuksen tehtävä

Lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Lukiokoulutuksessa yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikana opiskelija kartuttaa ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa olennaista tietoa, osaamista ja toimijuutta. Lukio-opetus valmistaa opiskelijaa ymmärtämään elämässä ja maailmassa vallitsevia monitahoisia keskinäisriippuvuuksia sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Lukiokoulutuksella on opetus- ja kasvatustehtävä. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Lukiokoulutus syventää opiskelijan kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan sekä kehittää valmiuksia elämänhallintaan ja työelämään.

Lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä.

Lukiokoulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, maailmankansalaisuuteen kasvamiseen ja jatkuvaan oppimiseen.

Yleissivistyksen varmistamisen lisäksi lukiokoulutuksen tehtävä Helsingin kaupungin lukioissa on edistää opiskelijoiden hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja jatkuvan oppimisen taitoja. Me kannustamme opiskelijoita kestäväen elämäntavan rakentamiseen, vastuulliseen toimijuuteen sekä aktiiviseen kansalaisuuteen.

Yleissivistys

Lukioidemme tehtävänä on vahvistaa opiskelijoiden yleissivistystä, johon kuuluvat muun muassa kriittinen ajattelukyky, empatia, vastuullisuus ja maailmankansalaisuus. Opiskelijat tunnistavat Helsingin erityispiirteet maan pääkaupunkina, ja heidän maailmankuvansa rakentuu pääkaupunkiseudun monipuolisissa ympäristöissä.

Oppiminen

Lukioidemme toiminnan tavoitteena on se, että kaikki opiskelijat onnistuvat oppimisessaan. Lukioiden monipuoliset oppimisjärjestelyt tuottavat oppimisen iloa ja onnistumisen kokemuksia. Kannustamme opiskelijoita käyttämään voimavarojaan monipuolisesti, jotta he pääsevät tavoitteisiinsa. Opiskelijat voivat syventää oppimistaan ja osaamistaan itseään kiinnostavissa asioissa. Tätä tukee muun muassa laaja opintotarjonta sekä korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö.

Lukioaikana opiskelijat saavat tietoja ja oppivat taitoja, jotka luovat ja vahvistavat pohjaa jatkuvaan oppimiseen, ja he hankkivat työelämässä tarvittavia valmiuksia. Pääkaupunkiseutu tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia tutustua sekä jatko-opintoihin että työelämään autenttisissa ympäristöissä. Kaupungin laaja kulttuuri- ja tiedetarjonta palvelee lukiolaisia heidän opinnoissaan.

Aktiivinen kansalaisuus

Opiskelijat saavat valmiuksia vaikuttamiseen ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon osallistumiseen. Kannustamme opiskelijoita osallistumiseen ja aktiivisuuteen omassa lukiossa sekä kaupungin ja valtakunnan tason vaikuttamisjärjestelmissä.

Helsingin kuvataidelukion opetussuunnitelma

Helsingin kuvataidelukio tarjoaa innostavan ympäristön opiskella sekä kasvaa luovaksi ja vastuuntuntoiseksi ihmiseksi.

Kuvataideaineissa opiskelijat tarkastelevat taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja.

Kuvataideopetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Taideopetus luo edellytyksiä kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävästä elämäntavasta edistämiseksi. Se kehittää opiskelijoiden kulttuuriosaamista ja monilukutaitoa. Pääkaupungin runsas museo- ja näyttelytarjonta tukee kuvataideopintoja.

Helsingin kuvataidelukio tarjoaa monipuolisesti erityistehtävänsä mukaisia kuvataiteen opintoja. Kuvataideopetus antaa monipuoliset valmiudet visuaalisen alan ja kulttuurialan jatko-opintoihin ja kaikenlaisiin tulevaisuuden työtehtäviin.

Kuvataideopetuksen toiminnalliset oppimisen menetelmät kehittävät nuoren ajattelua, itsetuntemusta ja itseluottamusta sekä empatiataitoja. Rohkaisemme opiskelijaa löytämään ja kehittämään vahvuuksiaan sekä vahvistamaan luovuuttaan monipuolisilla työskentelytavoilla ja uusien näkökulmien avulla. Kannustamme heitä löytämään rohkean ja omannäköisen ilmaisutavan.

2.2. Arvoperusta

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Lukion sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, hyvyyteen, kauneuteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsenyteen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamaton, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Lukio-opetuksessa ymmärretään kestävästä elämäntavasta välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä.

Lukio-opetus kannustaa vastuulliseen toimijuuteen sekä kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen lukio on yhteisö, jossa erilaisista taustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Lukiossa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman lukion kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lukion arvoperustaa konkretisoi näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Helsingin kaupungin lukioiden arvoina korostuvat

- osallisuus ja toimijuus
- tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- hyvinvointi
- kestävä elämäntapa
- tieto ja eettisyys.

Nämä arvot tukevat sivistystä ja edistävät hyvää elämää. Ne ohjaavat opiskelijoita toimimaan vastuullisesti, aloitteellisesti ja myötätuntoisesti.

Arvoperusta toteutuu lukioidemme toimintakulttuurissa, kaikessa oppimisessa ja opetuksessa sekä työskentelyn organisoimisessa. Arvojen mukainen toiminta edistää sekä yksilön että yhteisön hyvinvointia.

Osallisuus ja toimijuus

Lukioidemme toimintakulttuuri perustuu opiskelijoiden osallisuuteen. Opiskelijat osallistuvat lukion toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Osallisuus edistää yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia sekä vahvistaa opiskelijoiden sitoutumista lukiokoulutuksen tavoitteisiin.

Rohkaisemme opiskelijoita vaikuttamaan ja osallistumaan päätöksentekoon. Näin opiskelijat saavat valmiuksia omien arvojensa mukaisen toiminnan edistämiseen, esimerkiksi kestävän elämäntavan puolesta toimimiseen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukion toiminta tukee tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista. Syrjimättömyys, myönteinen erityiskohtelu ja oppimisen tuki edistävät yhdenvertaisuutta. Edistämme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan kirjatulla toimenpiteillä.

Helsingin kaupunki on kielellisesti, kulttuurisesti ja katsomuksellisesti moninainen ympäristö, jossa erilaiset identiteetit ja elämäntavat kohtaavat. Tuomme Helsingin kulttuuriperinnön ja erityisaseman maan pääkaupunkina näkyviin opetuksessa. Lukiomme ovat avarakatseisia ja avoimia yhteisöjä, joissa opiskelijat oppivat tekemään yhteistyötä, pohtimaan hyvän elämän arvoja ja suhtautumaan ymmärtävästi muihin ihmisiin.

Hyvinvointi

Lukiolaiset oppivat huolehtimaan omasta ja muiden hyvinvoinnista. Tuemme tätä välittämällä, huolenpidolla ja yhteisöllisyydellä.

Opiskelijoilla on oikeus opiskelurauhaan sekä turvalliseen ja toimivaan opiskeluympäristöön. Opiskelijat voivat ilmaista ajatuksiaan avoimesti ja ilman pelkoa. Tarjoamme oppimiseen ja hyvinvointiin riittävästi oikea-aikaista tukea.

Opiskelijat rakentavat lukioaikana ymmärrystä oman kehon ja mielen hyvinvoinnista. Hyvinvoinnista kerrotaan lisää luvuissa 3.4 Toimintakulttuuri ja 6.2 Laaja-alainen osaaminen.

Kestävä elämäntapa

Koko lukioyhteisössä tunnetaan kestävä kehityksen periaatteet. Tieto ja ymmärrys ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta kestävydestä muuttuvat toiminnaksi, vastuulliseksi arjen valinnoiksi omassa lukiossa, yhteiskunnassa sekä koko maailmassa. Opiskelijat tiedostavat kulttuuriperintöjen merkityksen kasvaessaan maailmankansalaisiksi.

Eettisyys ja tieto toiminnan pohjana

Lukioyhteisö viestii ja toimii rakentavasti, eettisesti, ratkaisuja etsien ja ihmisarvoa kunnioittaen. Harjoitteleminen sananvapauden vastuullista käyttämistä ja vaalimme oikeutta kysyä ja kyseenalaistaa. Opiskelijat osaavat arvioida kriittisesti tiedon luotettavuutta, ja he ymmärtävät, miten tieteellinen tieto syntyy. Tavoitteena on, että opiskelijat toimivat ja tekevät valintoja luotettavan tiedon pohjalta.

Helsingin kuvataidelukion opetussuunnitelma

Helsingin kuvataidelukion arvoina korostuvat hyvinvointi, luovuus, sivistys, yhdenvertaisuus ja vastuullisuus.

Hyvinvointi näkyy koulussamme huolenpitona ja välittämisenä sekä hyvänä yhteishenkenä, Torkkelin henkenä. Ilo ja onnistumisen elämykset toteutuvat arjessa tavallisilla oppitunneilla, kun toiset huomioidaan.

Luovuus ilmenee omaperäisenä ja rohkeana ajatteluna. Uteliaiden opiskelijoiden ideoista kasvatetaan uutta sisältöä oppiaineisiin ja etsitään yhdessä ratkaisuja. Kuvataidelukion opiskelijat tukevat toistensa luovuutta kannustamalla.

Helsingin kuvataidelukiassa **sivistys** ymmärretään laajasti tiedoiksi, taidoiksi ja asenteiksi. Sivistyneisyys näkyy koulussamme avarakatseisuutena, luovuutena ja kykyinä ratkaista ongelmia. Innostamme toisiamme kehittämään ja kehittymään. Tieteeseen pohjaava ajattelu ja taiteellinen työskentely vahvistavat ja täydentävät toisiaan.

Yhdenvertainen ja oikeudenmukainen kohtelu ja kuulluksi tuleminen toteutuvat yhteisössämme, jossa hyväksytään moninaisuus eikä ketään syrjitä.

Vastuullinen kouluyhteisön jäsen on aktiivinen toimija, joka osallistuu rakentavasti yhteiseen päätöksentekoon ja noudattaa sovittuja pelisääntöjä. Hän haluaa sitoutua yhteisiin päämääriin ja ponnistella niiden hyväksi.

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 1 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijalle. Valtioneuvoston asetuksen mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärään tulee sisältyä vähintään 20 opintopistettä. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut lukion opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteessä 1 tarkoitettuihin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin lukuun ottamatta temaattisia opintoja. Lisäksi Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet lukiodiplomeihin. Lukiodiplomien laajuus on kaksi opintopistettä.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijalle. Koulutuksen järjestäjän tulee kuitenkin tarjota opiskelijalle mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 1 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

Muodostamme yhden kaupunkitasoisen oppiainerajat ylittävän opintojakson Helsingin kaupungin lukioissa. Sen teema on Hiilineutraali Helsinki 2035. Opintojakson sisältö täsmennetään lukuvuosittain lukiodien lukuvuosisuunnitelmassa. Tämä oppiainerajat ylittävä opintojakso koostuu eri oppiaineiden, muun muassa luonnontieteiden, pakollisista ja mahdollisista valinnaisista opintojaksoista. Suuntaamme opintojakson ensimmäisen vuoden opiskelijoille. Opintojakso on osa koulutuksen ja kasvatuksen toimialan STEAM-oppimispolkua.

Lukioissa voidaan lukuvuosisuunnitelmissa päättää kunakin lukuvuonna järjestettävistä muista oppiainerajat ylittävistä opintojaksoista.

Helsingin kuvataidelukiossa annetaan erityistehtävän mukaista opetusta seuraavissa kolmessatoista kuvataiteen oppiaineessa: Taide, Nykyaide, Piirustus ja maalaus, Multimedia, Digitaalinen viestintä, Elokuva, Valokuvaus, Kuvanveisto, Taidegrafiikka, Keramiikka, Tekstiilitaide, Muotoilu sekä Arkkitehtuuri. Erilaisia erityistehtävän mukaisia kuvataiteen opintojaksoja on yhteensä 66. Lukiodiplomin voi suorittaa kuvataiteessa, käsityössä ja mediassa.

3.2. Oppimiskäsitys

Lukion opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta ja tavoitteellisesta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia yhdistäen tietoja ja taitoja uudella tavalla. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat itseluottamusta ja auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteita, kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla tavoitteiden suuntaisesti.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, keuhollisuus ja eri aistien käyttö ovat

oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosessistaan tietoinen opiskelija osaa arvioida ja kehittää opiskelu- ja ajattelutaitojaan sekä toimia opinnoissaan vähitellen yhä itseohjautuvammin. Opintoihin liittyvät onnistumisen kokemukset ja rohkaiseva ohjaus vahvistavat uskoa omiin mahdollisuuksiin ja innostavat opiskeluun.

Helsingin kaupungin lukioissa luomme jokaiselle opiskelijalle mahdollisuudet innostua omasta oppimisestaan sekä onnistua tavoitteidensa saavuttamisessa. Rakentava ja kannustava ohjaus tukee kaikkea oppimista. Näin opiskelijan itseluottamus ja omistajuus omaan oppimiseensa vahvistuvat ja opiskelijalla on mahdollisuus saavuttaa oma parhaansa. Yhdessä oppiminen vahvistaa opiskelijoiden kokemusta turvallisesta yhteisöstä.

Oppimiskäsitys on osa toimintakulttuuriamme, jossa korostuvat Helsingin kaupungin lukioissa tärkeinä pitämämme arvot: osallisuus ja toimijuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, hyvinvointi, kestävä elämäntapa sekä tieto ja eettisyys. Toimintakulttuuri mahdollistaa opiskelijoille oppimisen ilon. Toimintakulttuurista kerrotaan lisää luvussa 3.4 Toimintakulttuuri.

Lukioissamme opiskelijat kasvavat laaja-alaisiksi osaajiksi ja luoviksi sekä vastuullisiksi tulevaisuuden rakentajiksi.

3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Lukion opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden erilaiset lähtökohdat ja edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet sekä tulevaisuuden ja työelämän asettamat tarpeet.

Opiskeluympäristöt

Lukion monipuoliset, turvalliset ja viihtyisät opiskeluympäristöt edistävät opiskelumotivaatiota, rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia ja kannustavat kestävästi kehityksen mukaiseen toimintaan. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, kansalaisjärjestöjen sekä taide- ja kulttuurilaitosten tiloja, materiaaleja ja asiantuntemusta hyödynnetään niin kansallisesti kuin kansainvälisesti. Oppimiseen tarjotaan tilaisuuksia myös autenttisissa työympäristöissä, kuten yrityksissä, muissa työelämän organisaatioissa tai omassa harjoitusyrityksessä. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle myös tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Opiskelumenetelmät

Lukiossa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla rakennetaan myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia.

Lukion opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija käyttää monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Opiskeluympäristöt

Huomioimme lukioidemme opiskeluympäristöissä opiskelijoiden erilaiset tarpeet ja taustat.

Helsingin kaupungin lukioissa koko kaupunki on oppimisympäristö. Tarjoamme opiskelijoillemme monipuolisia, innostavia oppimisympäristöjä, jotka ulottuvat lukion omien tilojen ulkopuolelle. Helsinki on edelläkävijä digitaalisissa oppimisympäristöissä sekä digitaalisia välineitä ja palveluja hyödyntävässä pedagogiikassa. Helsingissä on erinomaiset mahdollisuudet korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön sekä kansainvälisyysosaamisen vahvistamiseen. Hyödynnämme pääkaupunkiseudun taide-, tiede- ja kulttuuriverkostoa osana lukio-opintoja.

Opiskeluympäristöt tukevat opiskelupäivän aikaista liikkumista ja istumisen tauottamista.

Opiskelumenetelmät

Monipuoliset opiskelumenetelmät tukevat opiskelijoiden aktiivista toimijuutta ja osallisuutta, hyvinvointia sekä ihmisenä kasvamista. Kun opiskelijat osallistuvat opiskelumenetelmien valitsemiseen, he sitoutuvat opiskeluun ja motivoituvat työskentelemään tavoitteellisesti. Opiskelumenetelmien suunnitteluun ja valintaan osallistuminen lisää opiskelijoiden itseohjautuvuutta ja ymmärrystä omasta oppimisesta.

Yhdessä toimiminen lisää myös opiskelijan hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta. Opiskelijan aktiivinen rooli omassa oppimisessaan sekä reflektointi- ja itsearviointitaitojen kehittyminen ovat keskeisiä.

Opetusmenetelmämme kannustavat opiskelijoita kehittämään oppimaan oppimisen ja ajattelun taitoja, itseohjautuvuutta, yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä ongelmanratkaisukykyä ja luovuutta. Tuemme arvioinnilla ja ohjauksella näiden taitojen kehittymistä. Opiskelijoiden moninaisuus on rikkaus, ja otamme sen huomioon opetusta suunnitellessamme.

Kuvataideaineissa tehdään paljon yhteistyötä yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kuvataideopetukseen liittyy aktiivinen näyttelytoiminta sekä koulussa että koulun ulkopuolisissa tiloissa.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta lukion opetus- ja kasvatustehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella lukiolla on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat lukion toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua lukion opiskeluympäristön ja yhteisöllisen toimintakulttuurin kehittämiseen. Lukion opetussuunnitelman perusteissa korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävää tulevaisuutta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet, erityiset koulutustehtävät sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Lukio on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiiriin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppiva yhteisö luo toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten, kansalaisjärjestöjen sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Lukiossa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista. Yhteisöllisiin toimintatapoihin harjaannuttaminen esimerkiksi ryhmänohjauksen avulla korostuu lukio-opintojen alkuvaiheessa.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea lukion toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta.

Liikunnallinen toimintakulttuuri lisää motivaatiota elämänmittaiseen liikunnallisuuteen ja luo rakenteita liikkumiseen lukion arjessa. Samalla se vähentää paikallaan oloa ja stressin kokemuksia sekä edistää oppimista. Riittävästä levosta huolehtiminen ja opiskelupäivän aikaiset tauot tukevat jaksamista ja palautumista. Ruokailu on osa opiskelijoiden hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Yhteisöllisyyttä, turvallista ilmapiiriä ja mielen hyvinvointia edistävät toimintatavat ovat osa jokaista koulupäivää. Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan oma ainutlaatuisuutensa, luomaan ja ylläpitämään ihmissuhteita sekä arvostamaan itseään ja muita.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävänsä tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiirin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus ja opiskeluhuolto ovat oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on oikeus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolittietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omaan päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Lukiossa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa lukiossa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielen, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Lukiossa jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja.

Toimintakulttuuri

Lukioidemme toimintakulttuuri luo opiskelijalle mahdollisuudet asettaa yksilöllisiä tavoitteita ja saavuttaa ne yhdessä oppimalla ja tekemällä. Toimintakulttuurilla mahdollistamme opiskelijalle oppimisen ilon.

Lukioiden toimintakulttuuri tukee laaja-alaisen osaamisen kehittymistä. Laaja-alaisen osaamisen taitoja ovat hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen ja globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näistä osa-alueista kerrotaan lisää luvussa 6.2. Laaja-alainen osaaminen.

Helsinki tarjoaa erityisen hyvät mahdollisuudet korkeakoulu- ja työelämäyhteistyöhön sekä kansainvälisen osaamisen vahvistamiseen. Hyödynnämme pääkaupunkiseudun taide-, tiede- ja kulttuuriverkoston osana lukio-opintoja. Opiskelijat tutustuvat yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, valtion hallintoon sekä esimerkiksi kansalaisjärjestöjen toimintaan monipuolisesti.

Osallisuus

Kaikkien lukioyhteisön jäsenten osallisuus on keskeinen periaate Helsingin kaupungin lukioissa. Osallisuus tarkoittaa opiskelijan omistajuutta omaan oppimisprosessiinsa sekä vaikuttamista yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Rohkaisemme opiskelijoita osallistumaan ja vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin.

Opiskelijat asettavat opiskelulle tavoitteita ja suuntaavat oppimisprosessiaan sekä arvioivat toimintaansa tavoitteidensa mukaisesti. Jokainen opiskelija kuuluu lukion opiskelijakuntaan.

Opiskelijat osallistuvat lukion toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Opiskelijakuntatoiminnassa opiskelijat pääsevät vaikuttamaan heitä koskeviin asioihin ja päätöksentekoon. Lisäksi opiskelijat osallistuvat erilaisiin lukion ja kaupungin työryhmiin.

Opiskelijakunnalla on tärkeä tehtävä myös erilaisten projektien ja tapahtumien järjestämisessä sekä toiminnan näkyväksi tekemisessä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Projektit ja tapahtumat tukevat lukion yhteisöllisyyttä.

Hyvinvointi

Koko lukioyhteisön hyvinvointi on Helsingissä keskeinen arvo ja oppimisen lähtökohta. Tavoitteemme on, että lukiolaiset oppivat suunnittelemaan toimintaansa kokonaisvaltaisesti. Opiskelijat ymmärtävät omien valintojen, ihmissuhteiden, harrastusten, ravinnon, levon ja liikkumisen merkityksen hyvinvointinsa edistämässä. Turvallisessa ympäristössä kaikki voivat kokea myötätuntoa itseään ja toisia kohtaan.

Lukioissamme opiskelijat saavat valmiuksia omasta ja muiden hyvinvoinnista ja toimintakyvystä huolehtimiseen. Yksi hyvinvoinnin osatekijä on liikkuminen. Lukioissamme opettajat ja muu henkilökunta kannustavat opiskelijoita liikkumiseen ja tukevat opiskelijan kasvua liikunnalliseen elämäntapaan. Oppilaitoksen yhteisöllinen liikkuminen lisää kaikkien lukioyhteisön jäsenten hyvinvointia ja kiinnittymistä yhteisöön.

Liikkumisen edistäminen näkyy Helsingin lukioissa esimerkiksi siten, että käytämme opetuksessa toiminnallisia opetusmenetelmiä ja tauotamme istumista. Käytämme koko kaupunkia oppimisympäristönä, mikä lisää opiskelijoiden liikkumista opiskelupäivän aikana. Opiskelijat voivat toimia liikuntatutoreina, jotka kannustavat kaikkia lukion opiskelijoita sekä henkilökuntaa liikkumaan. Lukioissamme järjestetään kunkin lukion toimintakulttuuriin sopivia liikuntapäiviä, liikunnallisia tapahtumia tai tempauksia. Lukioissa organisoidaan myös tauko- tai välituntiliikuntaa. Kannustamme opiskelijoita hyödyntämään pääkaupunkiseudun liikuntapalveluita.

Opettajat yhdessä opiskeluhuollon kanssa tukevat opiskelijan hyvinvointia, tiedottavat tukitoimista ja ohjaavat tarvittaessa niiden pariin. Ryhmänohjauksella, ryhmäytämällä ja tutortoiminnalla on tärkeä tehtävä kiusaamisen, yksinäisyyden ja ulkopuolisuuden kokemuksien ennaltaehkäisyssä. Opiskelijoiden vertaisryhmät tukevat yhdessä oppimista.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Käsitlemme tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä koko lukioyhteisön kesken ja sitoudumme niiden edistämiseen yhdessä. Syrjimättömyys, myönteinen erityiskohtelu ja oppimisen tuki edistävät yhdenvertaisuutta. Lukiokohtaisiin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmiin on kirjattu toimenpiteet, joita lukio sitoutuu toteuttamaan. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista arvioidaan vuosittain osana lukioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmia

ja niiden edistäminen nähdään jokaisen oppilaitoksen jäsenen tehtäväksi. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta kiinnitämme erityistä huomiota käytänteisiin, ohjaukseen, viestintään ja turvalliseen toimintaympäristöön.

Kiinnitämme lukioissa huomiota opetusmateriaalin valintaan niin, että se on kielitietoista ja kuvastaa moninaista yhteiskuntaa. Kaikessa viestinnässä pyrimme sukupuolineutraaliin ja yhdenvertaisuutta edistävään kieleen ja opetuksessa ja ohjauksessa mallinamme moninaisia tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä urapolkumahdollisuuksia. Kulttuurinen moninaisuus näkyy lukioidemme toiminnassa ja arjessa.

Kestävä elämäntapa

Lukioissamme ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys näkyvät arjen toiminnassa. Pyrimme ekologisuuteen, ympäristöosaamisen vahvistamiseen ja vastuulliseen toimijuuteen. Hiilineutraali Helsinki 2035 -toimenpideohjelman tavoitteiden saavuttaminen on tärkeä osa lukion toimintakulttuuria. Ympäristötoiminta, esimerkiksi Vihreä lippu -ohjelma, vahvistaa yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Helsingin kuvataidelukion toimintakulttuurissa korostuvat hyvinvointi ja kestävä elämäntapa. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja ryhmäytymistä koko koulun yhteisillä tapahtumilla, joita opiskelijat suunnittelevat ja toteuttavat yhdessä. Opiskeluhuollon järjestämät vapaamuotoiset tilaisuudet, kuten opiskelijakahvit, rohkaisevat olemaan mukana joukossa ilman osallistumispainetta.

Taide tukee hyvinvointia. Opiskelijoiden omista lähtökohdista nousevien teosten suunnittelu, toteuttaminen ja reflektointi mahdollistaa itseilmaisua, oman identiteetin rakentamista sekä visuaalisia aistinautintoja ja esteettistä mielihyvää.

Ekotossu-toiminta kannustaa koko kouluyhteisöä kestävään elämäntapaan.

Yhteistyö korkeakoulujen ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa korostuu erityisesti kuvataideopetuksessa. Pysyvämpää yhteistyötä on mm. Aalto-yliopiston ja ammattikorkeakoulu Metropolian kanssa. Kuvataiteeseen liittyvät kertaluontoiset yhteistyöprojektit tukevat kuvataiteen opetussuunnitelman toteutumista.

3.5. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyö

Lukiolain (714/2018) 31 § edellyttää, että nuorten lukiokoulutuksessa tehdään yhteistyötä kotien kanssa. Yhteistyön lähtökohtana on avoin ja yhdenvertainen vuorovaikutus sekä keskinäinen kunnioitus. Aktiivinen yhteistyö tukee opiskelijan oppimisen edellytyksiä, tervettä kehitystä ja hyvinvointia. Yhteistyö vahvistaa opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta sekä oppilaitosyhteisön hyvinvointia, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Yhteistyö huoltajien ja kotien kanssa kuuluu lukion toimintakulttuuriin, ja se jatkuu säännöllisenä opiskelijan koko lukio-opiskelun ajan.

Yhteistyö on monipuolista, ja sen toteuttamisen tapoja kehitetään suunnitelmallisesti. Lukiosta koulutusmuotona ja sen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heitä kannustetaan tukemaan opiskelijan opintoja sekä osallistumaan oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan työskentelyä ja opintojen edistymistä seurataan yhdessä opiskelijan kanssa, ja niistä annetaan riittävän usein tietoa hänen huoltajilleen. Lisäksi opiskelijoille ja huoltajille annetaan tietoa ohjauksesta, yhteisöllisestä opiskeluhuollosta sekä erityisopetuksesta ja muusta oppimisen tuesta.

Opiskelijan yksilölliset edellytykset ja tarpeet ohjaavat yhteistyön toteutusta. Kodin ja oppilaitoksen yhteistyössä ja erityisesti yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa otetaan huomioon aikuistuvan nuoren ja täysi-ikäisen opiskelijan kehittyvä itsenäisyys ja oma vastuullisuus. Yhteistyössä huomioidaan myös perheiden moninaisuus ja yksilöllisyys. Huoltajien osaamisen hyödyntäminen oppilaitoksessa vahvistaa toimintakulttuuria. Yhteistyö korostuu koulutuksen nivelvaiheissa, opintojen suunnittelussa ja mahdollista tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaamisessa ja tukemisessa.

Vastuu yhteistyön kehittämisestä sekä sen edellytysten ja toimintatapojen luomisesta on koulutuksen järjestäjällä. Koulutuksen järjestäjä päättää paikallisessa opetussuunnitelmassa kodin ja oppilaitoksen yhteistyön toteuttamisesta. Lukiolain (714/2018) 31 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän tulee määräjain selvittää opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta.

Kannustamme huoltajia osallistumaan aktiivisesti lukion toimintaan ja tapahtumiin. Kutsumme huoltajia lukion johtokuntaan sekä yhteisölliseen opiskeluhuoltoryhmään. Opiskeluhuollosta kerrotaan lisää luvussa 4.3. Selvitämme opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä toiminnasta säännöllisesti, esimerkiksi kyselyillä tai kuulemalla huoltajia vanhempainilloissa. Näin voimme arvioida ja kehittää omaa toimintaamme.

Lukuvuoden alussa tiedotamme huoltajia lukion toimintatavoista, lukuvuoden kulusta, lukio-opiskelun tavoitteista ja ohjaukseen liittyvistä asioista. Lukioissa voi toimia myös vanhempainyhdistys tai muu toimintaa tukeva yhdistys, joka edistää kodin ja oppilaitoksen yhteistyötä.

Huoltajiin ovat yhteydessä ryhmänohjaajat, opinto-ohjaajat, aineenopettajat, rehtorit, opiskeluhuoltoryhmä sekä muut mahdolliset henkilökunnan edustajat. Roolijaon tarkennamme lukiokohtaisesti. Kerromme huoltajille ensisijaisen tiedottamisen ja yhteydenpidon kanavan. Sosiaalisen median kautta huoltajat voivat myös seurata lukion arkea. Huomioimme perheiden moninaisuuden, ja viestintämme on selkeää ja tarvittaessa monikielistä.

3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Nuorten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §). Lisäksi opiskelijalle avataan näkymiä tulevaisuusajatteluun ja ennakkointiin.

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Lukion opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan lukion toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakoulu yhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukioista korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Lukion ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa ohjataan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakoivuuksia. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Lukiossa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opintoihin ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle. Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työhön, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista nyt ja tulevaisuudessa tarvitaan. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävästi tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Lukio luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja refleктоivat työelämään ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa lukion toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia lukion ja työelämän sekä lukion, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava lukion ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus,

kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi.

Lukio linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys monipuolistaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävä kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään lukion ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Opiskelijaa ohjataan aktiiviseen ja suunnitelmalliseen kansainväliseen toimintaan hyödyntämällä kotikansainvälisyyttä ja kansainvälistä liikkuvuutta. Kotikansainvälisyys käsittää esimerkiksi kansainvälisiä vierailuja tai projekteja, jotka toteutetaan lukiossa, sen lähiympäristössä tai virtuaalitekniikan avulla. Opiskelijaa kannustetaan myös osallistumaan omaehtoisesti tai lukion tarjonnan mukaisesti tutustumis- ja opintojaksoihin tai vaihto-opiskeluun ulkomailla.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja lukion kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Helsingin kaupungin lukioissa kansainvälisyys sekä työelämä- ja korkeakoulu yhteistyö nivoutuvat toisiinsa oppiaineiden sisällöissä ja ovat läsnä lukioidemme arjessa. Opiskelijat syventävät laaja-alaisen osaamisen ja jatkuvan oppimisen taitojaan, joilla he rakentavat kestävä tulevaisuutta nopeasti muuttuvassa maailmassa.

Opiskelijat saavat monipuoliset mahdollisuudet kehittää kansainvälistä osaamistaan, ja he saavat valmiuksia jatko-opintoihin. He myös syventävät käsitystään erilaisista työelämän ja vaikuttamisen keinoista.

Kaupungin lukioiden yhteistyöverkosta kehittää, ylläpitää ja koordinoi kasvatuksen ja koulutuksen toimiala. Verkosto tekee yhteistyötä korkeakoulujen, yritysten sekä järjestöjen kanssa. Kehitämme lukioissamme aktiivisesti korkeakoulu- ja työelämäyhteistyötä sekä kansainvälistä toimintaa ja määrittelemme toiminnan muodot vuosittain toimintasuunnitelmassa.

Käytämme laajasti pääkaupunkiseutua oppimisympäristönä ja hyödynnämme teknologian tuomia mahdollisuuksia osallistua tapahtumiin digitaalisesti.

Tunnistamme ja tunnustamme opiskelijoiden muualla hankkiman osaamisen osaksi eri aineiden opintoja tai Aktiivipolku-opintoja. Opiskelijat voivat esimerkiksi sisällyttää korkeakouluopintoja ja

muuta työelämään, jatko-opintoihin tai kansainvälisyyteen liittyvää toimintaa lukion oppimäärän opintoihin.

Korkeakouluysteistyö

Jokainen opiskelija saa mahdollisuuden osallistua korkeakouluopintoihin. Opiskelijat tutustuvat eri koulutusvaihtoehtoihin Suomessa ja ulkomailla osana kaikkien oppiaineiden sisältöjä ja tavoitteita. Hyödynnämme lukioissamme korkeakoulujen oppimisympäristöjä, opetusta ja asiantuntijoita. Lukioyhteisö tai lukiot yhdessä järjestävät yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kanssa esimerkiksi

- jatko-opintoinfoja
- vierailuja
- projekteja
- kilpailuja
- opiskelijavarjostuksia
- yhteistyössä toteutettuja opintoja.

Voimme toteuttaa yhteistyötä myös digitaalisesti.

Ohjaamme opiskelijoita korkeakoulujen kursseille.

Aineenopettajat, opinto-ohjaajat, erityisopettajat ja opiskeluhuollon henkilöstö ohjaavat lukiolaista syventymään jatko-opintovaihtoehtoihin ja laajentamaan ymmärrystä omista vahvuuksistaan ja kiinnostuksen kohteistaan.

Työelämäysteistyö

Työelämäysteistyö on motivoiva ja avartava osa jokaisen opiskelijan opintoja Helsingin kaupungin lukioissa. Opiskelijat pääsevät kehittämään omia työelämä- ja yrittäjyysvalmiuksiaan aineenopettajien ja opinto-ohjaajien tukemana osana oppiaineiden sisältöjä. Hyödynnämme eri alojen asiantuntijoita esimerkiksi luentojen, vierailujen, yhteistyökurssien, urapäivien, -varjostusten ja työelämään tutustumisten muodossa. Teemme yhteistyötä niin yritysten, järjestöjen kuin myös julkisen sektorin kanssa.

Koostamme työelämäysteistyön keinot ja yhteistyötahot vastaamaan opiskelijoiden toiveita ja tarpeita. Opiskelijoilla on laajat mahdollisuudet kehittää työelämävalmiuksiaan sekä lukionsa tarjoamien mahdollisuuksien että kasvatuksen ja koulutuksen toimialan koordinoiman verkoston ansiosta.

Kansainvälisyys

Helsinki on kansainvälinen oppimisympäristö, jossa lukiolaisilla on monipuoliset mahdollisuudet kasvaa globaalikansalaisiksi. Opiskelijoilla on kyky ja into toimia kansainvälisessä vuorovaikutuksessa maailmanlaajuisesti. Opiskelijat pääsevät kehittämään kansainvälisyysosaamistaan aineenopettajien ja opinto-ohjaajien tuella kaikissa oppiaineissa. Kansainvälisyys vahvistuu myös vierailujen, tapahtumien ja projektien muodossa Suomessa sekä mahdollisesti ulkomailla. Lukiomme tekevät yhteistyötä kansainvälisten oppilaitosten, yritysten, korkeakoulujen, järjestöjen ja kulttuuri-instituutioiden kanssa.

Lukiolaisten kansainvälistymistä tukevat vieraiden kielten opinnot, joita on mahdollista valita sekä lukiokohtaisesti että Helsingin kaupungin lukioiden laajalta kielitarjottimelta.

Lukiot voivat hakea rahoitusta opiskelijoille tarjottaviin yhteistyöprojekteihin Euroopan unionilta ja muilta tahoilta. Kansainväliset projektit voivat tapahtua myös digitaalisissa ympäristöissä. Kaikilla ulkomaille suunnatuilla opintomatkoilla on akateemiset tavoitteet, ja niihin sisältyy oppilaitos- tai yritysvierailuja. Toimintaa suunnitellessamme huomioimme Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteet.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjaus on lukion toiminnassa kokonaisuus, jonka tulee syventää perusopetuksessa annettua ohjausta jatkumona lukion jälkeisiin opintoihin. Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Lukion laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukaisesti lukio-opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempina yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, kasvua ja kehitystä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolittetoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan yhteistyössä huoltajien sekä lukiokoulutuksen ja opiskelijahuoltohenkilöstön kanssa.

Ohjaus on lukiokoulutuksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija, ja hänellä tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Ryhmäohjaaja toimii opiskelijaryhmänsä lähiohjaajana. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen kehittää tapoja, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Lukion ohjaussuunnitelman tulee sisältää lukion opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisasiässä lukioon ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukiolain (714/2018) 26 §:n 1 momentin mukaan lukiokoulutuksen oppimäärää suorittava opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi. Lukiolain 26 §:n 2 momentin mukaan henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan opintojen alussa oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1) opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
  - opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve
- korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot
- työelämän tutustumisjaksot
- arvioitu opiskeluaika

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Lukiolain (714/2018) 27 §:n 1 momentissa määrätään, että koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Lukiolain 27 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Lukiolain 27 §:n 3 momentin mukaan opiskelijan on tarvittaessa osoitettava osaamisensa koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa lukiokoulutuksesta perusopetuksen oppilaille, heidän huoltajilleen, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja

työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (Lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Helsingin kaupungin lukioissa ohjaamme opiskelijoilta oma-aloitteiseen ja ratkaisukeskeiseen toimintaan. Opiskelijoiden osallisuus sekä hyvinvointi vahvistuvat osana lukioissa tapahtuvaa ohjausta. Rohkaisemme ohjauksella opiskelijoita tunnistamaan ja kehittämään omia kiinnostuksen kohteitaan ja osaamistaan laaja-alaisesti sekä näkemään kansainvälisyyden ja yrittäjämäisen toiminnan mahdollisuuksina tulevaisuudessaan. Ohjauksessa mallinamme moninaisia tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä urapolkumahdollisuuksia.

Ohjaus siirtymävaiheissa

Tärkeä osa lukioissa toteutettavaa ohjausta on siirtymävaiheen yhteistyö eri kouluasteiden kanssa.

Perusopetuksen päättymisvaiheessa tarjoamme perusopetuksen oppilaille ja heidän huoltajilleen mahdollisuuden tutustua lukio-opintoihin esimerkiksi lukioiden järjestämässä avointen ovien tilaisuuksissa ja kouluvierailuilla. Perusopetuksen päättymisvaiheessa oppilaille on mahdollisuus osallistua lukio-opintoihin. Lukion toimintaan ja opetukseen osallistuessaan peruskoululaiset innostuvat hakemaan kaupungin lukioihin.

Kun opiskelijat siirtyvät oppilaitoksesta toiseen toisella asteella, teemme yhteistyötä eri oppilaitosten kanssa opiskelijoiden tarpeiden mukaan. Mahdollistamme opiskelijoille joustavia ratkaisuja esimerkiksi lukion ja ammatillisen koulutuksen välillä.

Syvennämme siirtymävaiheen yhteistyötä perusasteen ja toisen asteen oppilaitosten kanssa sujuvien siirtymien toteuttamiseksi. Lisäksi kehitämme yhteistyömuotoja korkeakoulujen kanssa.

Opinto-ohjaajat ja aineenopettajat ohjaavat lukiolaisia tutustumaan laajasti korkeakouluopintoihin ja lisäämään ymmärrystään omista kiinnostuksen kohteistaan osana aineenopetusta ja lukioiden toimintakulttuuria. Työelämäyhteistyötä teemme yritysten, järjestöjen ja julkisen sektorin kanssa osana opintojaksoja, jolloin ymmärrys oppiaineiden ja työelämän yhteydestä vahvistuu. Yhteistyön muodoista kerrotaan luvussa 3.6 Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.

Ohjaamo on tärkeä yhteistyökumppani lukioillemme. Helsingin Ohjaamosta opiskelijat saavat monialaista ohjausta esimerkiksi jatko-opintoihin tai työelämään siirtymisessä.

Muu yhteistyö

Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala tarjoaa mahdollisuuksia hyvinvointiin ja aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijat voivat osallistua kaupungin tai muun tahon järjestämille kurseille tai tapahtumiin. Lisäksi aineenopettajat hyödyntävät näitä mahdollisuuksia omassa opetuksessaan.

Opiskelijat voivat laajentaa osaamistaan esimerkiksi vapaan sivistystyön oppilaitoksissa, järjestöissä ja korkeakouluissa. Opiskelijat voivat suorittaa myös ammatillisia opintoja osana lukio-opintojaan. Tunnistamme ja tunnustamme opiskelijoiden muualla hankkiman osaamisen harkinnan mukaan osaksi lukio-opintoja.

Opiskeluhuollon henkilöstö ja opettajat rakentavat yhdessä opiskelijoiden hyvinvointia tukevaa yhteisöä ja toimintakulttuuria. Opiskelijoiden ohjaus muihin sosiaali- ja terveystoimen palveluihin

tapahtuu joustavasti opiskeluhuollon kautta. Helsingin kaupungin lukioiden opiskeluhuollosta on kerrottu tarkemmin luvussa 4.3. Opiskeluhoito.

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Lukiolain mukaan opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys ja saavutettavuus sekä oppimisen vaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Lisäksi tavoitteena on antaa valmiuksia jatko-opintoihin siirtymiseen.

Opiskelijalla on oikeus saada tukea riippumatta siitä, mistä syistä oppimisvaikeudet johtuvat. Oppimisvaikeudet voivat johtua esimerkiksi luku- ja kirjoitusvaikeuksista, matemaattisista tai tarkkaavuuden vaikeuksista, sairaudesta, vammasta tai elämäntilanteesta.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Opettajat arvioivat tuen tarvetta yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Arvioinnissa voivat opiskelijan suostumuksella olla mukana myös tuen järjestämisen kannalta tarpeelliset asiantuntijat. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella siirrettävään koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömään tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa. Tukitoimet voidaan tarvittaessa ja opiskelijan suostumuksella suunnitella yhteistyössä muiden asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.). Opettajat huolehtivat siitä, että opiskelijalla on tieto mahdollisuudesta saada tukitoimet kirjattua. Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti, ja mahdolliset muutokset kirjataan edellä mainitulla tavalla.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 1 momentin mukaan tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointitaidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Oppimisen tuki merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopetus ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja ryhmänohjaajan tuen avulla sekä hyödyntämällä erilaisia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan edistää myös tarjoamalla oppimista ja hyvinvointia lisääviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan ohjaamista käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Lukiolain (714/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai tarvittaessa muiden toimijoiden kanssa. Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelijalla on oikeus saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamistaan eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjastinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan. Opiskelijalle tulee antaa mahdollisuus kokeilla erityisjärjestelyjä lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Tarvittaessa opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään ja kuvataan tuen järjestäminen käytännössä seuraavissa asioissa:

- tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- tukitoimien tarpeen arviointi
- tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan
- tuen toteuttaminen
- tuen toteutumisen seuranta ja arviointi
- yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.

Oppimisvaikeus ei ole este lukio-opinnoille. Suosittelemme, että tukea tarvitseva nuori ja/tai huoltaja ottaa yhteyttä lukion erityisopettajaan lukio-opintojen alussa. Näin varmistamme, että nuorta koskeva tieto siirtyy lukioon.

Lukioissamme oppimisen tukitoimista saa tietoa ryhmänohjaajalta, erityisopettajalta sekä opinto-ohjaajalta, lukion viestintäkanavista, opinto-oppaasta ja vanhempainilloista.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan tuen tarpeen ilmetessä. Tukitoimien tarvetta arvioivat lukion erityisopettaja ja aineenopettaja yhdessä opiskelijan ja tarvittaessa huoltajan kanssa. Tuen tarpeen arviointiin voi osallistua opiskelijan suostumuksella myös esimerkiksi kuraattori, psykologi tai muu kuntouttavan tai hoitavan tahon edustaja.

Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuksesta toiselle asteelle siirrettäviin pedagogisiin asiakirjoihin ja lausuntoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa käytetään erilaisia menetelmiä, kuten erityisopettajan kielellisiä alkukartoituksia sekä aineryhmien ja ryhmänohjaajien omia työkaluja tuen tarpeen arvioimiseksi. Kannustamme myös opiskelijoita itse ottamaan yhteyttä erityisopettajaan, kun opiskelijat tarvitsevat tukea oppimiseensa.

Erityisopettaja kirjaa opiskelijalle suunnitellut tukitoimet lukion oppimisen tuen suunnitelmaan. Erityisopettaja, aineenopettaja, ryhmänohjaaja ja/tai opinto-ohjaaja arvioivat tukitoimien

vaikuttavuutta jakson päättyessä ja dokumentoivat arvioinnin lukion oppimisen tuen suunnitelmaan.

Oppimisen tuki vahvistaa opiskelijoiden hyvinvointia. Huomioimme opiskelijoiden erilaiset valmiudet ja tarpeet opetuksen ja oppimisympäristöjen suunnittelussa. Monipuolinen pedagogiikka aineenopetuksessa innostaa oppimaan ja onnistumaan sekä mahdollistaa yksilölliset opintopolut. Oppimaan oppimisen taidot ja opiskelustrategiat vahvistuvat osana aineenopetusta.

Tavoitteemme on tarjota opiskelijoille mahdollisuuksia vaikuttaa opetusmenetelmiin sekä oppimisen tapoihin Helsingin kaupungin lukioissamme.

4.3. Opiskeluhoolto

Lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään lukiolain (714/2018) mukaisen käsitteen opiskelijahuolto sijasta oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1287/2013) käsitettä opiskeluhoolto.

Lukion opiskeluhoollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä ja hyvinvointia ja huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista sekä opiskelu ympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Opiskeluhoolto toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoollona. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 2 ja 3 §.)

Lukion opiskeluhoollon kokonaisuuteen sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen opiskeluhoolto sekä opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä opiskeluterveydenhuollon palvelut. Opiskeluhoollon palveluiden järjestämisestä vastaa lähtökohtaisesti oppilaitoksen sijaintikunta. Yksityinen koulutuksen järjestäjä tai valtio koulutuksen järjestäjänä voi päättää järjestää näitä palveluja kokonaan tai osittain omana toimintanaan ja omalla kustannuksellaan. Opiskelijalla on oikeus saada maksutta sellainen opiskeluhoolto, jota koulutukseen osallistuminen edellyttää, lukuun ottamatta yli 18-vuotiaiden opiskelijoiden sairaanhoitopalveluja. Opiskelijoille ja heidän huoltajilleen annetaan tietoa opiskelijoiden käytettävissä olevasta opiskeluhoollosta ja opiskelijaa ohjataan hakemaan tarvitsemiaan opiskeluhoollon palveluja. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 9 [muutettu lailla 1409/2014] ja 11 §.)

Opiskeluhoolto toteutetaan monialaisessa yhteistyössä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa siten, että siitä muodostuu toimiva ja yhtenäinen kokonaisuus. Opiskeluhoolto toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoollossa huolehditaan kaikkien opiskelijoiden mahdollisuudesta osallistua opiskeluhoollon suunnitteluun ja kehittämiseen. Opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoollon palveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Ensisijainen vastuu opiskeluyhteisön hyvinvoinnista on oppilaitoksen henkilökunnalla. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3, 4 ja 9 §; lukiolaki 714/2018, 33 §.)

Helsingin kaupungin lukioissa opiskeluhoollon tavoitteet ovat valtakunnallisten perusteiden mukaiset. Opiskeluhoolto toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena opiskeluhoollona (kuva 1).

Kuva 1. Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhoolto

Opiskeluhoolto ja opiskelukyvyyn edistäminen sekä tukeminen (kuva 2) on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhoitopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Opiskeluhoolto on osa lukioyhteisön toimintakulttuuria, ja sen toiminta vahvistaa Helsingin kaupungin lukioiden arvoja: osallisuus ja toimijuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, hyvinvointi, kestävä elämäntapa sekä tieto ja eettisyys. Helsingin kaupungin lukioiden arvoista kerrotaan luvussa 2.2. Arvoperusta.

Opiskelukyky

1.

Hyvinvointityön koordinaatio:

vuosikellon suunnittelu opiskelukyvyn edistämisen näkökulmasta – seuranta, mallien päivittäminen ja jalkauttaminen.

Omat voimavarat

- persoonallisuus
- identiteetti
- elämänhallinta
- elämäntilanne ja -olosuhteet
- sosiaaliset suhteet
- fyysinen ja psyykinen terveys
- käyttäytyminen

Opiskelutaidot

- opiskelutekniikka
- opiskeluorientaatio
- oppimistyyli ja -tavat
- kriittinen ajattelu
- ongelmanratkaisukyvyt
- sosiaaliset taidot
- opintosuunnitelman teko
- ajankäytön suunnittelu

3.

Yhteisöjen tukeminen; yhteisöjen tarpeiden kartoitus ja toiminnan järjestäminen, esim. kohdennetut tarveharkintaiset ryhmät, oppilaitoskahvit, tapahtumat jne.

Opetustoiminta

- opetus
- ohjaus
- pedagoginen osaaminen
- tutorointi

Opiskelu-ympäristö

- fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen ympäristö
- oppilaitosten yhteisöt
- opiskelijoiden omat yhteisöt

2. Oppilaitoksen arjesta nousevien ilmiöiden käsittely opiskelukykymalliin peilaten.

Kuva 2. Opiskelukyky

4.3.1. Opiskeluhuollon keskeiset periaatteet

Näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrätään opiskeluhuollon keskeisistä periaatteista, opetustoimeen kuuluvan opiskeluhuollon tavoitteista sekä opetussuunnitelman ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatimisesta (lukiolaki 714/2018, 32 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]).

Yhteisöllinen opiskeluhoito

Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhoitona. Opiskeluhoito on osa lukion toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistetään opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta. Lisäksi edistetään ja seurataan opiskeluyhteisön hyvinvointia sekä opiskelu-ympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 3 ja 4 §.)

Yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana on opiskelijan osallisuus, myönteinen vuorovaikutus sekä aikuistuvan nuoren itsenäistymisen tukeminen. Kaikilla opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus osallistua yhteisöllisen opiskeluhoollon toimintatapojen kehittämiseen ja mielipiteensä ilmaisemiseen opiskelijoita ja oppilaitosyhteisöä koskevissa

asioissa (lukiolaki 714/2018, 33 §; oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 18 §). Huoltajien mahdollisuutta osallistua yhteistyöhön tuetaan. Huoltajia kannustetaan osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen. Yhteistyötä tehdään myös kunnassa nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävien viranomaisten ja toimijoiden kanssa.

Lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön (lukiolaki 714/2018, 40 §). Siihen kuuluu fyysinen, psyykkinen ja sosiaalinen turvallisuus. Opetuksen järjestämisen lähtökohtana on opiskelijoiden ja henkilökunnan turvallisuuden takaaminen kaikissa tilanteissa. Opiskelijoiden osallisuus opiskeluyhteisön turvallisuuden edistämässä tukee hyvinvointia ja tarkoituksenmukaista toimintaa turvallisuutta vaarantavissa tilanteissa. Turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen on osa lukion toimintakulttuuria, ja se otetaan huomioon kaikessa lukion toiminnassa.

Yksilökohtainen opiskeluhoito

Yksilökohtaisella opiskeluhoitolla tarkoitetaan yksittäiselle opiskelijalle annettavia opiskeluhoitojen palveluja, joita ovat opiskeluterveydenhuollon palvelut, opiskeluhoitojen psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä yksittäistä opiskelijaa koskeva monialainen yksilökohtainen opiskeluhoito, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 5 §).

Yksilökohtaisen opiskeluhoitojen tehtävänä on edistää hyvinvointia, terveyttä ja opiskelukykyä sekä tunnistaa näihin ja opiskelijan elämäntilanteeseen liittyviä yksilöllisiä tarpeita. Tavoitteena on myös varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä.

Yksilökohtaista opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijan kanssa ja hänen suostumuksellaan. Opiskelijan omat toivomukset ja mielipiteet otetaan huomioon häntä itseään koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa. Lähtökohtana on opiskelijaa arvostava, hänen mielipiteitään kuunteleva ja luottamusta rakentava vuorovaikutus sekä opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoitoon liittyvissä kysymyksissä. Opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa yksittäisen opiskelijan oikeuksista opiskeluhoitoissa sekä asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 11 ja 18 §.)

Opiskeluhoitoryhmät monialaisessa yhteistyössä

Opiskeluhoitojen monialaiseen yhteistyöhön kuuluvien opiskeluhoitoryhmien toiminta on osa opiskeluhoitojen kokonaisuutta. Opiskeluhoitoryhmiä ovat 1) opiskeluhoitojen ohjausryhmä, 2) oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä sekä 3) tapauskohtaisesti koottava monialainen asiantuntijaryhmä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016].)

Koulutuksen järjestäjä asettaa opiskeluhoitojen ohjausryhmän ja oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän. Yksittäistä opiskelijaa koskevat asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Kaikki opiskeluhoitoryhmät ovat monialaisia, mikä tarkoittaa, että ryhmässä on mukana opetushenkilöstöä sekä opiskeluterveydenhuollon palveluja ja psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä. Jokaisella kolmella ryhmällä on omat tehtävät ja niiden perusteella määräytyvä kokoonpano.

Opiskeluhoitojen ohjausryhmä vastaa koulutuksenjärjestäjäkohtaisen opiskeluhoitojen yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista. Sille asetetut tehtävät voi hoitaa myös muu tehtävään soveltuva ryhmä. Ohjausryhmä voi olla myös kahden tai useamman koulutuksen järjestäjän yhteinen. Sama ryhmä voi olla useamman koulutusmuodon yhteinen.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhoitojen suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmää johtaa koulutuksen

järjestäjän nimeämä edustaja. Koulutuksen järjestäjä ja opiskeluhoollon palveluja tuottavat tahot päättävät yhdessä sen kokoonpanosta sekä tehtäviin liittyvistä toimintatavoista. Opiskeluhoolloryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmän keskeinen tehtävä on oppilaitosyhteisön terveellisyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttaminen ja kehittäminen. Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoolloryhmän sijasta edellä kuvattuja tehtäviä voi hoitaa opetuksen järjestäjän nimeämä muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskohtainen ryhmä (oppilas- ja opiskelijahuollolaki 1287/2013, 14 § [muutettu lailla 1501/2016]).

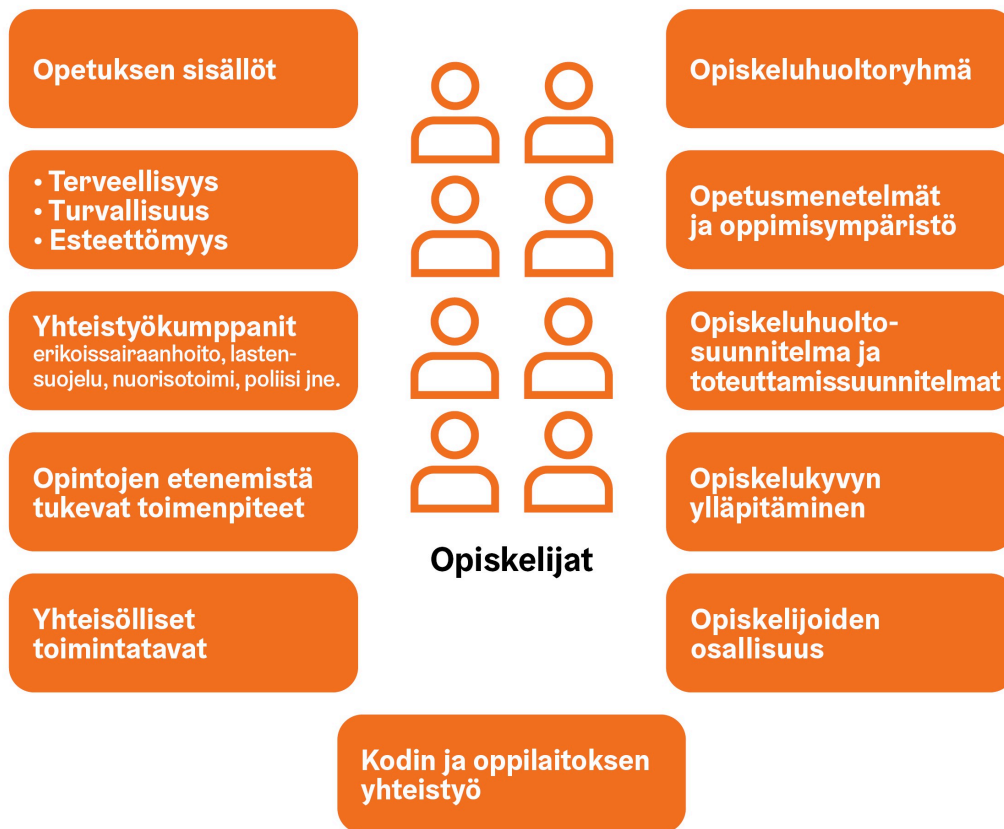
Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan yksittäisen opiskelijan tai opiskelijaryhmän opiskeluhoollon tuen tarpeen selvittämiseksi ja palvelujen järjestämiseksi. Ryhmän kokoa se opetushenkilöstön tai opiskeluhoollon palvelujen edustaja, jolle asia työtehtävien perusteella kuuluu. Asiantuntijaryhmän tapauskohtainen kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Asiantuntijaryhmään voidaan nimetä asiantuntijoita jäseneksi vain opiskelijan tai, ellei opiskelijalla poikkeuksellisesti ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumuksella. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan yksilöidyllä kirjallisella suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhoollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä (oppilas- ja opiskelijahuollolaki 1287/2013, 19 §).

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Koko lukioyhteisö, opettajat, rehtorit, opiskelijat, huoltajat ja muu henkilökunta, toteuttaa opiskeluhoolltoa ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä yhteisöllisenä opiskeluhoolltona. Opiskeluhoolto on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja toimia, joilla edistämme opiskelijoiden osallisuutta, oppimista, hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista vastuullisuutta (kuva 3). Lisäksi edistämme ja seuraamme opiskeluyhteisön hyvinvointia ja opiskeluympäristön terveellisyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Hyvinvointiin liittyviä aiheita käsitellään säännöllisesti oppilaitoksen henkilöstö- ja opettajainkokouksissa.

Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Kuva 3. Yhteisöllinen opiskeluhoolto

Jatkuvan kohtaamisen ylläpitäminen edistää ryhmäytymistä ja sosiaalista kiinnittymistä. Ryhmänohjaajan tehtävänä on motivoida, kannustaa ja seurata kokonaisvaltaisesti opiskelijan opintojen edistymistä ja hyvinvointia. Ryhmänohjaaja seuraa opiskelijan opintojen edistymistä jokaisen jakson jälkeen. Lisäksi hän seuraa viikoittain opiskelijan poissaoloja. Poissaoloista ollaan yhteydessä opiskelijaan sekä alaikäisen huoltajaan syiden selvittämiseksi (ks. erillinen ohjeistus Poissaolon portaat). Tarvittaessa ryhmänohjaaja kokoaa monialaisen asiantuntijaryhmän tilanteen selvittämiseksi tai ohjaa opiskelijan opinto-ohjaajan tai opiskelijahuoltohenkilöstön palveluihin.

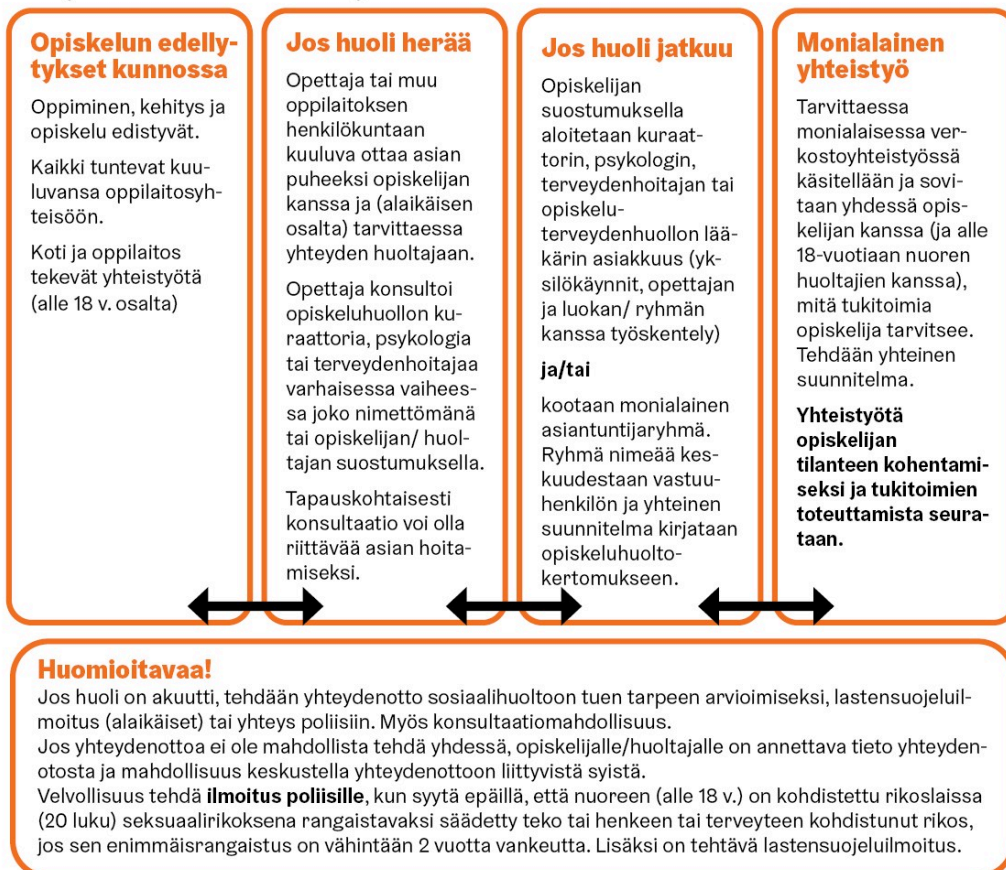
Lukion henkilökunta kannustaa huoltajia osallistumaan yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittämiseen ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin ja yhteistyön vahvistamiseen.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto

Opiskelijan hyvinvoinnin ja opintojen etenemisen seurannassa vastuu on aineenopettajalla ja ryhmänohjaajalla. Kun opettajalla tai muulla oppilaitoksen henkilökuntaan kuuluvalla herää huoli opiskelijan tilanteesta, siitä keskustellaan heti opiskelijan kanssa. Tämän jälkeen on mahdollista konsultoida esimerkiksi kuraattoria, psykologia tai terveydenhoitajaa. Nimetön konsultointi huolta herättäneessä tilanteessa on aina sallittua. On myös mahdollista moniammatillisesti pohtia, miten tilanteessa edetään. Ennen konsultointia on silti hyvä keskustella asiasta opiskelijan kanssa. Jos opiskelija kieltää yhteydenoton ja tilanne on vakava, voidaan opiskelijalle kertoa, että asian vakavuuden vuoksi otetaan yhteyttä opiskeluhoollon henkilöstöön. (Kuva 4. Opiskeluhoollollinen polku yksittäisen opiskelijan asiassa).

Opiskeluhuollon palveluiden asiantuntijoita voi aina konsultoida nimettömänä.

Älä jää huolesi kanssa yksin!

Kuva 4. Opiskeluhoollollinen polku yksittäisen opiskelijan asiassa

Opiskeluhoolloryhmät monialaisessa yhteistyössä

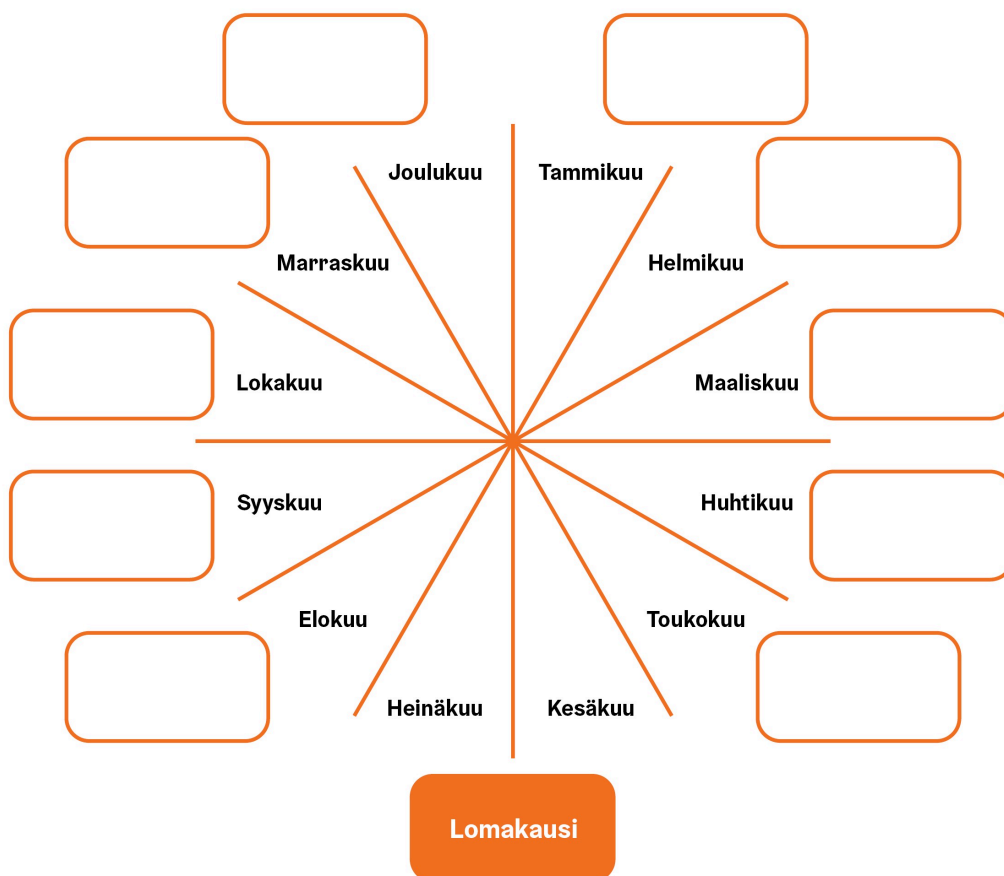
1) Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala asettaa opiskeluhoollon ohjausryhmän ja määrittää oppilaitoskohtaisen opiskeluhoolloryhmän. Opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista.

2) Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoolloryhmän tehtävänä on vastata oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskeluhoolloryhmät ovat monialaisia. Ryhmää johtaa rehtori tai apulaisrehtori. Muita vakituisia jäseniä ovat erityisopettaja, opinto-ohjaaja, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, opetushenkilöstön edustaja, opiskelijoiden ja huoltajien edustajat.

Ryhmä kokoontuu vähintään kerran kuukaudessa ja voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita. Ryhmä työskentelee suunnitelmallisesti terveellisuuden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi. Se laatii vuosittain toiminnastaan vuosikellon (kuva 5).

Vuosikellon voi toteuttaa myös näin

Kuva 5. Vuosikello

3) Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti opiskelijan tueksi, kun hänen huolta herättävän tilanteensa varhaiseen selvittelyyn ja hoitamiseen tarvitaan eri alojen asiantuntijoita. Ryhmä kootaan etenkin silloin, kun tarvitaan monialaista yhteistyötä opetushenkilöstön ja opiskeluhuollon palvelujen välillä.

Eryityisesti aineenopettajan tai ryhmänohjaajan on hyvä olla monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenenä, koska he tuntevat usein parhaiten opiskelijan päivittäiset, opiskeluun liittyvät ongelmat. Ryhmän kokoaa se, jolle on herännyt huoli opiskelijasta.

Kokoonpano perustuu yksilölliseen harkintaan, käsiteltävään asiaan ja siinä vaadittavaan osaamiseen. Ryhmään voidaan kutsua tarvittaessa mukaan ulkopuolisia asiantuntijoita. Asiantuntijaryhmä nimeää keskuudestaan vastuuhenkilön. Opiskelijan suostumuksella hänen asiansa käsittelyyn voi osallistua myös muita tarvittavia opiskeluhuollon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä.

Monialaisen asiantuntijaryhmän työstä tehdään kirjaukset sähköiseen opiskeluhuoltokertomukseen. Ryhmän keskuudestaan valitsema vastuuhenkilö kirjaa opiskeluhuoltokertomukseen perustiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskelijan asian selvittämiseksi ja hänen tukemiseksi. Myös muut monialaisen asiantuntijaryhmän jäsenet voivat kirjata opiskeluhuoltokertomukseen omassa työtehtävässään saamiaan tietoja, jotka ovat ryhmän yhteisen toiminnan ja opiskelijan tuen kannalta tarpeellisia.

Asiantuntijaryhmän jäsenet voivat tarpeen mukaisesti vaihtua asian edetessä.

4.3.2. Opiskeluhuollon suunnitelmat ja niiden laatiminen

Paikallisella tasolla opiskeluhuollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme eri suunnitelmaa. Suunnitelmat ovat 1) lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy opiskeluhoitoa koskeva osuus, 2) paikalliseen opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhollostasta sekä 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 12 ja 13 § [muutettu lailla 1501/2016]; lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013]; lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §.)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on kunnan tai useamman kunnan yhdessä laatima kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Se hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa. (Lastensuojelulaki 417/2007, 12 § [muutettu lailla 1292/2013].)

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan lasten ja nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon, kun valmistellaan paikallisen opetussuunnitelman opiskeluhoitoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhoitosuunnitelmia.

Opiskeluhoito opetussuunnitelmassa

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan käytännön tasolla lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyjen asioiden toteutus, opetussuunnitelman yhteys lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sekä linjaukset oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseksi.

Paikallinen opetussuunnitelma tulee opiskeluhuollon osalta laatia yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä hoitavien viranomaisten kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §; terveydenhuoltolaki 1326/2013, 17 §). Opetussuunnitelman laatimisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa (lukiolaki 714/2018, 32 §).

Osa oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyvistä asioista on tarkoituksenmukaista kuvata yhdenmukaisesti kaikissa koulutuksen järjestäjän oppilaitoksissa siten, että niitä täsmennetään ja täydennetään oppilaitoskohtaisesti. Tämä tukee oppilas- ja opiskeluhoitolaissa (1287/2013) mainittua opiskeluhoitoon palvelujen yhdenvertaista laatua ja saatavuutta.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laadinta

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opiskeluhoitoon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten laaditaan oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opiskeluhoitosuunnitelma voi olla myös kahden tai useamman oppilaitoksen yhteinen. Suunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen ja opiskeluhoitoon henkilöstön sekä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016].) Suunnitelmaa laadittaessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan seuraavat asiat:

1. Opiskeluhoitoon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoitosuunnitelmassa esitetään arvio opiskeluhoitoon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista niiden yhdenvertaisen saatavuuden varmistamiseksi

ja toiminnan tarkoituksenmukaiseksi kohdentamiseksi. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevien opiskeluhoitopalvelujen määrä ilmoitetaan sen mukaisena, mitä ne ovat suunnitelmaa valmisteltaessa. Arviota voidaan tarpeiden muuttuessa tarkistaa.

Arviossa otetaan huomioon opiskelijoiden terveyteen ja hyvinvointiin sekä opiskeluyhteisöön ja ympäristöön liittyvät tarpeet. Arviota laadittaessa hyödynnetään monipuolisesti näihin liittyviä selvityksiä ja seurantatietoja, opiskeluhoollossa muodostunutta tietoa sekä huoltajilta ja erityisesti opiskelijoilta saatavaa tietoa.

Opiskeluhoitohuoltosuunnitelmaan sisällytetään arvio oppilaitoksen käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista, joita ovat opiskeluterveydenhuolto- sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut.

Lisäksi suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluhoollon palveluiden järjestäminen ja sen edellyttämä työn- ja vastuunjako, palvelujen toteuttamisessa tarvittava yhteistyö sekä palveluista tiedottaminen ja niihin ohjaaminen
- opiskeluhoollon palveluiden kohdentaminen yksittäisiin opiskelijoihin, oppilaitosyhteisöön ja yhteistyöhön liittyviin tehtäviin sekä opiskeluhoollon kehittämiseen ja seurantaan.

2. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoollon järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- toimenpiteet yhteisöllisyyden edistämiseksi oppilaitosyhteisössä
- toimenpiteet opiskeluyhteisön sekä ympäristön terveyden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet opiskelijoiden osallisuuden vahvistamiseksi
- yhteistyö ja toimenpiteet huoltajien yhteistyön ja osallisuuden vahvistamiseksi
- oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän tai muun tehtävään soveltuvan monialaisen ryhmän toimintatavat ja käytännöt
- opiskeluhoollon kokonaisuudesta tiedottaminen
- yhteistyö nuorisotoimen, lastensuojelun ja poliisin sekä muiden opiskeluhoollon kehittämiseen tarvittavien tahojen kanssa
- terveysneuvonnan ja terveystiedon opetuksen välinen yhteistyö
- opiskeluun osallistumisen seuranta, poissaolojen ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- toimenpiteet esteettömyyden ja saavutettavuuden edistämiseksi opiskeluympäristössä
- tapaturmien ehkäiseminen, ensiavun järjestäminen ja hoitoonohjaus oppilaitoksessa
- tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen
- yhteistyö ja käytänteet oppilaitoksen terveellisyyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa
- suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- toiminta äkillisissä kriiseissä sekä uhka- ja vaaratilanteissa.

Seuraavassa määritellään kahden viimeksi mainitun suunnitelman tarkempi sisältö:

a) Suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä laaditaan suunnitelma (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 13 § [muutettu lailla 1501/2016]). Suunnitelmaa

laadittaessa otetaan huomioon sekä opiskelijoiden keskinäiset että opiskelijoiden ja aikuisten väliset vuorovaikutussuhteet oppilaitoksessa.

Suunnitelman tulee sisältää seuraavat kuvaukset:

- kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- edellä mainittujen asioiden käsittely yhteisö-, ryhmä- ja yksilötasolla
- yksilöllinen tuki, tarvittava hoito, muut toimenpiteet ja jälkiseuranta sekä teon tekijän että sen kohteena olevan osalta
- yhteistyö huoltajien kanssa
- yhteistyö tarvittavien viranomaisten kanssa
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- suunnitelman päivittäminen, seuranta ja arviointi.

b) Toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa

Opiskeluhoitosuunnitelmassa määritellään toiminta äkillisissä kriiseissä ja uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa otetaan huomioon myös toimintavalmiudet ylioppilastutkinnon kokeiden aikana mahdollisesti tapahtuvassa äkillisessä uhka- ja vaaratilanteessa. Kriisisuunnitelma valmistellaan yhteistyössä tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset, kuten pelastussuunnitelma (pelastuslaki 379/2011, 15 §; valtioneuvoston asetus pelastustoimesta 407/2011, 1 ja 2 §).

Suunnitelmassa kuvataan

- kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat äkillisissä kriisitilanteissa
- johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako erilaisissa kriisitilanteissa ja niihin varautumisessa
- sisäisen ja ulkoisen sekä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän välisen tiedottamisen ja viestinnän periaatteet
- psykososiaalisen tuen ja jälkihoidon järjestäminen
- suunnitelmaan perehdyttäminen ja siitä tiedottaminen henkilöstölle, opiskelijoille, huoltajille ja yhteistyötahoille
- toimintavalmiuksien harjoittelu
- suunnitelman arviointi ja päivittäminen.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yksilökohtaisen opiskeluhoollon toteuttamistavat ja yhteistyö opiskelijan terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi ja seuraamiseksi sekä tarvittavien yksilöllisten tukitoimien järjestämiseksi.

Suunnitelmassa kuvataan

- opiskeluterveydenhuolto- sekä kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestäminen, keskinäinen työn- ja vastuunjako sekä palvelujen järjestämisessä tarvittava yhteistyö
- monialaisen asiantuntijaryhmän toimintatapojen ja käytäntöjen sopiminen sekä yksilöllisten tukitoimien järjestämisen periaatteet
- opiskeluhoollon yhteistyö opiskelijan opintojen ohjauksessa ja jatko-opintojen suunnittelussa
- opiskeluhoitokertomuksen laatiminen ja säilytys
- sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion tai lääkityksen järjestämiseen liittyvä yhteistyö oppilaitoksessa
- opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalveluiden järjestämistapa ja ohjaus niihin hakeutumiseksi

- tarvittava yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa (esimerkiksi erikoissairaanhoido, sosiaalitoimi, poliisi, nuorisotoimi).

4. Yhteistyö opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa

Opiskeluhoitoa toteutetaan yhteistyössä opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Suunnitelmassa kuvataan

- opiskelijan ja huoltajan osallisuus ja yhteistyö opiskeluhoollon suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioimisessa
- opiskelijalle ja hänen huoltajalleen annettava tieto yksittäisen opiskelijan asioiden käsittelyyn liittyvistä lain edellyttämistä menettelytavoista ja tietojen käsittelystä
- opiskelijan itsenäinen asema opiskeluhoollon asiakkaana ja suostumuksen hakeminen opiskelijalta ja tarvittaessa tämän huoltajalta yksilökohtaisessa opiskeluhoollon
- käytänteet opiskelijan toiveiden huomioimisessa häntä koskevissa toimenpiteissä ja ratkaisuissa sekä huoltajien kanssa tehtävässä yhteistyössä
- käytänteet opiskelijan kehitystason ja edun toteutumisen arvioimiseksi opiskeluhoollon henkilöstöön kuuluvan sosiaali- tai terveydenhuollon ammattihenkilön toimesta
- menettelytavat yksittäistä opiskelijaa koskevan asian käsittelyssä monialaisessa asiantuntijaryhmässä.

5. Opiskeluhoitosuunnitelman toteuttaminen ja seuraaminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa opiskeluhoollon kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen sekä sosiaali- ja terveystoimen kanssa (oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 26 §).

Opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta).

Suunnitelmassa esitetään

- seurattavat asiat
- tietojen kokoamiseksi käytettävät menetelmät, seurannan aikataulu sekä vastuussa oleva taho
- seurantatietojen käsittely ja niiden hyödyntäminen opiskeluhoollon kehittämisessä
- seurannan keskeisistä tuloksista tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille ja tarvittaville yhteistyökumppaneille.

Helsingin kaupungin lukioissa opiskeluhoollon suunnittelua ja toteuttamista ohjaa kolme suunnitelmaa, jotka ovat:

- 1) Helsingin hyvinvointisuunnitelma
- 2) opetussuunnitelmaan sisältyvä kuvaus opiskeluhoollon
- 3) oppilaitoskohtainen opiskeluhoitosuunnitelma.

Helsingin hyvinvointisuunnitelma sekä muut kunnan nuorten hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta koskevat linjaukset otetaan huomioon, kun valmistellaan opetussuunnitelman opiskeluhoitoa koskevaa osuutta sekä oppilaitoskohtaisia opiskeluhoitosuunnitelmia.

Oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman laadinta

Opiskeluhoollon toteuttamista, arviointia ja kehittämistä varten jokainen lukio laatii opiskeluhoitosuunnitelman. Opiskeluhoitosuunnitelma sisällytetään osaksi lukion lukuvuoden toimintasuunnitelmaa. Suunnitelma sisältää seuraavat asiat:

1. Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhoitopalveluiden kuraattori- ja psykologiresursoinnista vastaa Helsingissä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala, ja sosiaali- ja terveystoimiala vastaa opiskeluterveydenhuollon resursoinnista.

Tiedotamme opiskeluhoollon palveluista opiskelijoita ja huoltajia muun muassa vanhempainilloissa, ensimmäisen vuoden opiskelijoiden ryhmämuotoisissa hyvinvointikeskusteluissa, työntekijöiden esittäytymisellä eri ryhmissä ja opiskeluhoollon verkkosivuilla.

2. Yhteisöllinen opiskeluhoito ja sen toimintatavat

Oppilaitoksen opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan yhteisöllisen opiskeluhoollon järjestäminen opiskelijan ja opiskeluyhteisön terveyden, hyvinvoinnin ja oppimisen seuraamiseksi ja edistämiseksi. Jokainen lukion voi nostaa suunnitelmassa esiin jonkin tietyn ilmiön, joka liittyy erityisesti lukion omiin opiskelijoihin ja heidän hyvinvointiinsa. Tällainen ilmiö voi nousta esiin esimerkiksi Kouluterveyskyselyn tuloksista.

Helsingin kaupungin lukioilla on yhteinen lukioiden toimintaohje opiskelun edellytysten turvaamiseksi. Se pitää sisällään osan seuraavista suunnitelmista:

- ennakoiva ja varhainen tuki
- kiusaamis- ja häirintätilanteiden ehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- päihdeongelmien ennaltaehkäiseminen ja niihin puuttuminen
- kurinpitoasiat.

3. Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen

Yksilökohtaista opiskeluhoitopalvelua tarjoavat kuraattorit, psykologit, terveydenhoitajat ja koululääkärit.

Kun kuraattori kartoittaa yhdessä opiskelijan kanssa tämän elämäntilannetta, kuraattori ja opiskelija etsivät yhdessä myönteisiä ratkaisuja, ja näin nuoren voimavarat lisääntyvät. Kuraattori kiinnittää työssään huomiota opiskelijoiden arjen sujumiseen, toimintakykyyn ja vuorovaikutussuhteisiin. Hänen tehtävänsä on seurata opiskelijan koulunkäyntiä, opiskelua ja oppimisympäristöä, opiskelijan vointia ja jaksamista, perhe- ja kotitilannetta, harrastuksia ja vapaa-ajanviettoa. Lisäksi työtehtäviin kuuluu konsultaatiota, lukioyhteisön hyvinvoinnin edistämistä sekä yhteistyötä opetushenkilöstön, kodin ja erilaisten sidosryhmien kanssa.

Psykologin tehtäviin sisältyy mielenterveyttä ja hyvinvointia sekä oppimista ja opiskelua edistävää ja ongelmia ennalta ehkäisevää työtä. Psykologi selvittää ja arvioi nuoren kehitykseen, oppimiseen ja opiskeluihin liittyviä kysymyksiä. Tätä voi olla muun muassa opiskelijan psykologinen arviointi toimenpiteineen, yksilöllinen tuki ja ohjaus tunne-elämän kehitykseen, sosiaaliseen vuorovaikutukseen tai oppimiseen liittyvissä pulmissa. Tehtäväkuvaan kuuluu myös konsultaatiota, lukioyhteisön hyvinvoinnin edistämistä sekä yhteistyötä opetushenkilöstön, kotien ja erilaisten sidosryhmien kanssa.

Terveydenhoitajan tehtäviin kuuluu opiskelijoiden kasvun ja kehityksen seuranta sekä opiskelukyvyyn seuraaminen ja edistäminen. Lisäksi tehtäviin sisältyy terveysneuvontaa, ehkäisy- ja seksuaalneuvontaa, hyvän kunnon ja mielenterveyden edistämistä sekä päihteiden käytön ehkäisemistä.

Lukion opiskelijoille on kaksi määräaikaista terveystarkastusta, joista toinen on terveydenhoitajan ja toinen lääkärintarkastus.

Koululääkäri tekee yhteistyötä terveydenhoitajan kanssa. Sairaanhoitopalvelujen osalta priorisoidaan mielenterveysongelmat ja opiskelukykyyn vaikuttavat ongelmat. Tarvittaessa opiskelija ohjataan terveyskeskukseen. Kutsuntojen ennakkotarkastuksen toteutetaan oppilaitoksissa.

Opiskelijan huoltajat ja kehitystasonsa mukaisesti nuori itse ovat vastuussa lääkehoidon toteuttamisesta opiskelupäivän aikana. Muusta menettelystä sovitaan tapauskohtaisesti yhdessä huoltajan, hoidosta vastaavan lääkärin, kouluterveydenhuollon ja lukion edustajan kanssa.

Opetushenkilöstön edustajaa ei voi velvoittaa osallistumaan opiskelijan lääkehoitoon, vaan lääkehoitoon osallistuminen perustuu työntekijän suostumukseen, perehdytykseen, lisäkoulutukseen sekä lääkärin antamaan lupaan. Opiskeluterveydenhoitaja voi sovitussa tapauksissa huolehtia lääkkeen annosta vain ollessaan paikalla oppilaitoksessa. Lääkkeitä ei voida säilyttää opiskeluterveydenhuollon tiloissa.

Lukiokohtaisissa opiskeluhuoltosuunnitelmissa kuvataan myös tarvittava yhteistyö oppilaitoksen ulkopuolisten palvelujen ja yhteistyökumppaneiden kanssa, esimerkiksi erikoissairaanhoidon, sosiaalitoimen, poliisin ja nuorisotoimen.

4.4. Suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelyistä

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttyädyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Lukiokoulutuksen järjestäjällä on oikeus käyttää myös lukiolain mukaisia kurinpitokeinoja.

Lukiolain 40 §:n 3 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän tulee paikallisen opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallitus antaa määräykset suunnitelman laatimisesta lukion opetussuunnitelman perusteissa. Suunnitelman tarkoituksena on varmistaa toimintatapojen laillisuus ja yhdenmukaisuus sekä opiskelijoiden yhdenvertainen kohtelu. Suunnittelu tukee myös lukion järjestyssääntöjen toteutumista.

Suunnitelman laadinnassa on otettava huomioon, että kurinpidossa ja työrauhan turvaamisessa voidaan käyttää vain lainmukaisia keinoja ja että näitä keinoja käytettäessä noudatetaan hallinnon yleisiä oikeusturvaperiaatteita. Keinojen käytön tulee perustua asiallisiin, yleisesti hyväksyttaviin ja objektiivisiin syihin. Samanlaisista teoista tulee tekijästä riippumatta määrätä samanlainen seuraamus, kuitenkin siten, että tekojen toistuminen voidaan ottaa huomioon raskauttavana tekijänä. Kurinpitoseuraamusten tulee olla oikeassa suhteessa tekoon, eikä niitä saa käyttää asiaan kuulumattomassa tarkoituksessa, kuten kostamis- tai loukkaamistarkoituksessa.

Koulutuksen järjestäjä laatii suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista yhteistyössä lukion henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Ennen suunnitelman hyväksymistä tai sen päivittämistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla opiskelijakuntaa ja lukion henkilöstöä sekä varata lukion kaikille opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Yhteistyö opiskelijoiden huoltajien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja muiden tarvittavien viranomaistahojen kanssa tukee suunnitelman laatimista ja toteuttamista.

Suunnitelman kurinpitokeinojen käyttämisestä ja niihin liittyvistä menettelytavoista tulee sisältää seuraavat asiakokonaisuudet:

- menettelytavat rike- ja häiriötilanteissa, asioiden selvittämismenettelyt, työnjako sekä kuulemis- ja kirjaamismenettelyt
- periaatteet hallinnon yleisten oikeusturvaperiaatteiden noudattamiseen kurinpitokeinoja käytettäessä
- henkilökunnan perehdyttäminen ja osaamisen varmistaminen kurinpidollisten toimivaltuuksien käyttämisessä

- suunnitelmasta, järjestyssäännöistä ja laissa säädetyistä kurinpitokeinoista tiedottaminen eri tahoille
- yhteistyö eri viranomaistahojen ja huoltajien kanssa
- menettelytavat suunnitelman seurantaan sekä sen toteutumisen ja vaikuttavuuden arviointia varten.

Suunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan, tai se voi olla erillinen.

Noudatamme Helsingin kaupungin lukioissa menettelytapaohjetta oppilaiden ja opiskelijoiden kurinpitorangeistuksista, ojentamiskeinoista ja turvaamistoimenpiteistä (19.1.2018).

Opiskelijoiden lakisäätteisiä velvollisuuksia täsmennetään järjestyssäännöissä, jotka lukioiden opiskelijat ja henkilöstö laativat yhdessä. Lukion johtokunta hyväksyy järjestyssäännöt.

Lukion toimintaohjeessa opiskelun edellytysten turvaamiseksi (16.1.2019) kuvataan, miten lukiossa toimitaan päihdeongelma-, väkivalta-, kiusaamis- ja häirintätapauksissa.

Lukuvuoden aikana lukion henkilökunta ja opiskelijat perehdytetään

- ohjeistukseen opiskelun edellytysten turvaamisesta
- kriisi- ja turvallisuussuunnitelmiin
- lukion järjestyssääntöihin.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuurista otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyt alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkea-asteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden

oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelua ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että nuoret voivat kasvaa omaan kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisöönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän kotoaan, yhteisöstään ja perusopetuksesta saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja #kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan lukion yleisiä kasvatus- ja oppimistavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään

viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisiä opiskelijoita on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, lukion opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti. Opetus ja opiskelu lukiossa tukevat opiskelijan opetuskielen hallintaa, monikielistä identiteettiä, oman kieli- ja kulttuuritaustan arvostusta sekä kasvua kulttuurisesti monimuotoisen yhteiskunnan aktiiviseksi ja tasapainoiseksi jäseneksi.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiossa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

Helsingin kaupungin lukioissa korostuvat opiskelijoiden kulttuurinen moninaisuus ja monikielisyys. Opettajilla on taitoja kohdata erikielisiä opiskelijoita. Kiinnitämme erityistä huomiota kielitietoisuuteen kaikkien aineiden opetuksessa, ja siitä hyötyvät kaikki lukio-opiskelijat. Opettajat ja muu henkilökunta käyttävät jo karttunutta osaamista ja toimivat yhteistyössä hyvien kielitietoisten käytäntöjen luomiseksi. Kulttuurista moninaisuutta ja kielitietoisuutta käsitellään myös luvussa 3.4. Toimintakulttuuri.

Monikielisiä lukiolaisia ohjataan lukio-opintojen eri vaiheissa ja erityisesti silloin, kun he valitsevat äidinkieli ja kirjallisuus -oppimäärän opintojaksoja. Opiskelijoita, joiden äidinkieli ei ole suomi,

ruotsi tai saame, pyritään opettamaan äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan joustavasti kielitaitonsa mukaisissa opetusryhmissä.

Opettajat ja muu henkilökunta suhtautuvat eri kielten käyttöön kannustavasti. Rohkaisemme opiskelijoita opiskelemaan omaa äidinkieltä lukiokoulutusta täydentävänä ja opintomenestystä tukevana toimintana. Oman äidinkielen opetusta voidaan järjestää useiden lukioiden yhteistyönä.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltyjen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltyihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät lukion arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä periaatteita ja käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

Helsingin kaupungin lukioissa näemme arvioinnin ohjauksena, joka tukee opiskelijan hyvinvointia ja omaan potentiaaliin kasvamista. Opiskelijat asettavat yhdessä opettajan kanssa omalle

opiskelulleen tavoitteet opintojakson alussa. Aineenopettaja ohjaa opiskelijoita pohtimaan aktiivisesti, miten asetetut tavoitteet saavutetaan. Myös esimerkiksi ryhmänohjaaja ja opinto-ohjaaja ohjaavat opiskelijoita omien tavoitteiden asettamisessa ja osaamisen tunnistamisessa koko lukion ajan.

Lukion omista käytänteistä päätetään lukiokohtaisesti.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suorituserkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta. Helsingin kaupungin lukioissa seurataan ja kehitetään yhdessä arviointikäytänteitä.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suorituserkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat lukuun ottamatta opinto-ohjauksen opintojaksoja, joista annetaan suorituserkintä (S = suoritettu, H = hylätty). Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suorituserkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksytyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Opettaja antaa opiskelijan kesken olevasta opintojaksosta merkinnän O (osallistunut) ja tiedon suorituksesta puuttuvista osista. Opiskelijalla on oikeus täydentää kesken olevaa opintojaksoa seuraavan jakson ajan. Tämän jälkeen opettaja arvioi opintojakson numeroarvosanalla tai valinnaisen opintojakson merkinnällä S (suoritettu) tai H (hylätty). Jos opiskelija ei suorita opintojaksoa määräajassa hyväksyttävästi, opintojakso keskeytyy, ja opiskelija saa opintojaksosta merkinnän K (keskeytetty).

Opiskelija saa mahdollisuuden korottaa hyväksytystä tai hylätystä opintojaksosta saamaansa arvosanaa kerran. Opiskelija ja opettaja sopivat korottamisesta kirjallisesti. Jos opiskelija tämän jälkeen haluaa vielä korottaa arvosanaa, hänen on osallistuttava opintojakson opetukseen.

Lukiot päättävät itsenäisesti uusintojen tai korotustilaisuuksien järjestämisen käytännöistä.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisällyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytyä arvosanaa.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvien osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Helsingin kaupungin lukioissa opiskelijoiden on lähtökohtaisesti mahdollista suorittaa kaikki opintojaksot itsenäisesti, ja kannustamme opiskelijoita suorittamaan opintojaksoja tai niiden osia itsenäisesti. Lukiokohtaisissa opetussuunnitelmissa täsmennetään opintojaksot, joiden osia kehoitetaan itsenäisesti suoritettavaksi tai joita kehoitetaan suoritettavaksi lähiopetuksena tai verkko-opintoina.

Hyödynnämme koko kaupunkia ja pääkaupunkiseudun laajaa korkeakoulutarjontaa oppimisympäristönä.

Seuraavien oppiaineiden opintojaksoja ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi: musiikki, liikunta, kuvataide, taide, multimedia, piirustus ja maalaus, nykytaide, digitaalinen viestintä, taidegrafiikka, tekstiilitaide, kuvanveisto, elokuva, muotoilu, arkkitehtuuri, valokuva, keramiikka.

Seuraavia opintojaksoja ei suositella itsenäisesti suoritettavaksi: MAY01, FI01, FI04, ET01, ÄI01, ÄI03, ÄI07, EAB309 sekä kielten suullisen kielitaidon opintojaksot

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevissa luvuissa lukion opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Noudatamme Helsingin kaupungin lukioissa valtakunnallisissa perusteissa määriteltyä suullisen kielitaidon arviointia.

5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Nuorille tarkoitettuun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvia opintoja järjestettäessä koulutuksen järjestäjän tulee olla yhteistyössä opiskelijoiden huoltajien kanssa. Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. Koulutuksen järjestäjän tulee määräajoin selvittää opiskelijoiden huoltajien näkemyksiä oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän toiminnasta. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä lukion opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, lukio voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Lukiossa opiskelijat jaetaan ryhmänohjausryhmiin. Ryhmänohjaaja seuraa yhteistyössä aineenopettajien ja opinto-ohjaajan kanssa opiskelijoiden opintojen etenemistä ja on tarvittaessa yhteydessä alakäisen opiskelijan huoltajaan. Ryhmänohjaaja seuraa myös täysi-ikäisten opiskelijoiden oppiaineiden oppimäärän valmistumista ja huomauttaa opiskelijalle, mikäli opintosuoritukset eivät valmistu määräajassa tai oppiaineessa on liikaa hylättyjä arvosanoja. Hylätyistä opinnoista kerrotaan tarkemmin luvussa 5.3 Oppiaineen oppimäärän arviointi.

Selvitämme opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa näkemyksiä toiminnasta säännöllisesti, esimerkiksi kyselyillä tai kuulemalla huoltajia vanhempainilloissa.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettujen 11 §:ssä tarkoitettujen opintojen hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen

tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa lukion rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten lukio voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Lukion rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten lukion opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa lukio ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettujen opintojen vastaavat, ylempää vai alemmaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettujen opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden

mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettujen opintojen luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Tuemme opiskelijoiden oman osaamisen tunnistamista ja tunnustamista Helsingin kaupungin lukioissa.

Tavoitteenamme on välttää opintojen päällekkäisyyttä, ja muualla suoritettujen opintojen lukea osaksi lukion oppimäärää. Muualla suoritettuja opintoja ja lukion ulkopuolella hankittua osaamista huomioidaan opintojaksojen suorituksissa. Kerromme opiskelijoille eri vaihtoehdoista tuoda osaamista esille esimerkiksi Aktiivipolku-opinnoissa.

Toisaalla hankittu osaaminen voi olla esimerkiksi vaihto-opiskelujakson aikana saavutettua osaamista, työelämään valmentavaa osaamista tai korkeakouluopintoja.

Muualla suoritettujen valinnaiset opinnot tai muutoin hankittu osaaminen hyväksytään lukioissamme suoritusmerkinnällä.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Lukion opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Määrittelemme laaja-alaisen osaamisen arvioinnin opintojaksoittain.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu lukion opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	joista voi olla hylättyjä opintoja enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyttä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamiensa näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimäärästä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Opinto-ohjauksesta annetaan suoritusmerkintä. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän liikunnasta ja sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellyt muut lukion tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Jos opiskelija on perusopetuksen päättymisen jälkeen suorittanut lukion oppimäärään soveltuvia opintoja, ne voidaan tunnistaa ja tunnustaa osaksi opintoja.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Nuorille tarkoitettun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 150 opintopistettä – . (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämänkatsomustiedon opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. – – Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1 ja 2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitettussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 150 opintopistettä täyttyy. Lukion oppimäärän tulee sisältää vähintään 20 opintopistettä valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;
2. lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;
3. se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 150 on joka tapauksessa täytyttävä.

Noudatamme lukion oppimäärän suorituksen osalta valtakunnallisia perusteita.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarviointiin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen

arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. opiskelijaksi ottamista
2. 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä
3. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista
4. opiskelun poikkeavaa järjestämistä
5. oikeutta saada uskonnon tai elämänkatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvän oikaisuvaatimuksen osalta noudatamme valtakunnallisia perusteita.

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimääristä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Lukiossa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien lukion opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään: "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä."

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/ elämäkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritettut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suorituserkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Lukiossa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana*
- *paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- *todistuksen nimi*
- *koulutuksen järjestäjän nimi*
- *opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä*
- *oppilaitoksen nimi*
- *opiskelijan nimi ja henkilötunnus*
- *oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse*
- *arvosana*
- *lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso*
- *paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus*
- *arvosana-asteikko.*

Todistusten ja niihin merkittävien tietojen osalta noudatamme valtakunnallisia perusteita.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Lukion opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

Tuemme lukioissamme opiskelijan hyvinvointia opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta. Lukioissa seurataan ja kehitetään yhdessä arviointikäytänteitä.

Lukioissa päätetään itse todistusten ulkoasusta niin, että lukion omaleimaisuus ja Helsingin kaupungin visuaalinen ilme näkyvät todistuksessa.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Lukion opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolittetoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestäväen elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivarantoon käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita eri taiteenaloille ominaiseen ilmaisuun ja toimintaan sekä taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

Helsingin kaupungin lukioissa opiskelijat kasvavat sivistyneiksi tulevaisuuden kansalaisiksi: myötätuntoisiksi ja avarakatseisiksi. He oppivat lukemaan ja tulkitsemaan tekstejä ja tilanteita ja pystyvät näin toimimaan monimutkaisessa ja monimuotoisessa ympäristössä. Opiskelijat saavat lukioaikana valmiuksia vaikuttamiseen ja yhteiskunnalliseen päätöksentekoon osallistumiseen. Heidän tahtonsa ja kykynsä rakentaa kestävä elämäntapaa kasvavat lukio-opintojen myötä.

Helsinki on kulttuurisesti moninainen pääkaupunki, jossa opiskelijat tekevät yhteistyötä sekä paikallisesti että kansainvälisesti. Tämä kannustaa heitä maailmankansalaisuuteen. Pääkaupungin moninaisessa ympäristössä opiskelijat voivat peilata arvojaan ja asenteitaan oman identiteetin rakentamiseksi.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Laaja-alainen osaaminen lukiossa

Tavoitteina

- hyvä yleissivistys
- kestävän tulevaisuuden rakentaminen
- vahvat jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiudet

#LOPS2021

Lukion opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalaakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävässä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja

keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille lukioille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon lukion toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävissä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsityksen ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiansa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävän elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestäväan suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestäväan toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestäväa elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestäväan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestäväan tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähdeaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektoimaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestäväan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii

hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa opiskelijoiden hyvinvointi on oppimisen lähtökohta. Luomme oppimiselle yhdessä turvallisen ympäristön, jossa kaikki kunnioittavat toisiaan ja jokainen voi olla oma itsensä. Yhdenvertaisuus toteutuu toimintakulttuurissa, jossa jokaista yhteisön jäsentä arvostetaan. Opettajat ja muu henkilökunta tukevat opiskelijoiden kasvua liikunnalliseen elämäntapaan.

Koemme, että paras kasvuympäristö on moninainen yhteisö, jossa jokainen saa identiteettiinsä rakennusaineita. Hyvinvoinnin ja tulevaisuuden toiveiden ja suunnitelmien aktiivinen pohtiminen on osa opiskelijoiden opintopolun rakentamista. Opiskelijat kartuttavat taitojaan hyvinvoinnin eri osa-alueista. He oppivat, mistä Helsingissä saa apua ja tukea hyvinvoinnin ylläpitämiseen. Opiskelijoilla on tukena oma lukioyhteisönsä, ja opiskelijat auttavat myös toinen toisiaan.

Hyvinvoinnista kerrotaan lisää luvussa 3.4 Toimintakulttuuri.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan toimiessaan lukioyhteisössä. Arvostamme ja harjoittelemme kuuntelemista ja argumentointitaitoja lukioissamme. Opetus ja toimintakulttuuri edistävät kielitietoisuutta. Opiskelu on auttamista, oivallusten jakamista ja yhteistyötä, jossa koko lukioyhteisö toimii saman päämäärän eteen: kohti innostumista ja onnistumista. Rohkaisemme opiskelijoita uskaltamaan. Onnistuminen voi vaatia monta yritystä ja usein myös erehdystä. Rohkeus kasvaa ponnistelun ja pientenkin oikeansuuntaisten askelten myötä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rohkeus kokeilla uutta näkyy kaikessa lukioiden toimintakulttuurissa. Opiskelijat saavat mahdollisuuksia kokeilla yhteistyömuotoja eri oppiaineiden ja eri toimijoiden välillä pääkaupunkiseudulla ja koko Suomessa. Eri oppiaineista rakentuvat opintojaksot syventävät opiskelijoiden ymmärrystä erilaisista kokonaisuuksista ja ilmiöistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Arvostamme osallistumista ja vaikuttamista. Opiskelijoilla on monia mahdollisuuksia olla aktiivinen ja vaikuttaa oman lähiyhteisönsä toimintaan. He voivat toimia esimerkiksi vertaisohjaajina tai tutoropiskelijoina, järjestää toimintaa omassa tai muissa kaupungin lukioissa tai työskennellä vapaaehtoistoiminnassa.

Rohkaisemme opiskelijoita kantamaan vastuuta itsestä ja muista. Jokaisen yhteisön jäsenen ääni on arvokas ja tarpeellinen osa päätöksentekoa. Opiskelijoiden ääni kuuluu henkilökunnan kanssa yhdenvertaisesti lukioiden viestintäkanavissa. Opiskelijat tuntevat lukiolaisen vaikuttamisen kanavia ja menetelmiä Helsingissä sekä valtakunnallisella että kansainvälisellä tasolla.

Eettinen ja ympäristöosaaminen

Lukioyhteisön aktiivisina jäseninä opiskelijat tutustuvat yhteiskunnan suuriin kysymyksiin, kuten ympäristön ylikuormitukseen. Lisäksi he saavat kokemuksia yhteistyöstä, jossa ratkaistaan ajankohtaisia ongelmia. Yhteinen vastuu tulevaisuudesta on esillä eri oppiaineissa. Käsittelemme yhteistä huolta rakentavasti ja pohdimme ratkaisuja, jotka ovat yhteiskunnallisesti ja taloudellisesti kestäviä sekä sosiaalisesti oikeudenmukaisia. Yksi tärkeimmistä tavoitteistamme on Hiilineutraali Helsinki 2035.

Opiskelijat tutustuvat Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelmaan ja sen tavoitteisiin. Samalla opiskelijat oivaltavat, että pienilläkin teoilla on merkitystä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa. Tämä ohjelma ohjaa osaltaan toimintaamme ja on osa opetusta Helsingin kaupungin lukioissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kannustamme opiskelijoita pohtimaan omaa identiteettiään. Yhteisö tukee jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaa hyväksymään erilaisuuden.

Työskentelemme Helsingin kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä luontevasti erilaisten ihmisten kesken ja toimimme rohkeasti eri kielillä. Opiskelijat oppivat tuntemaan omat juurensa sekä tutustuvat myös toisten opiskelijoiden kulttuuriseen taustaan. Erilaisten kulttuuri-identiteettien tunnistaminen ja arvostaminen vahvistavat monipuolista kulttuurista ymmärrystä.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielten ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa **monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen** sekä **yhteiskunnallinen osaaminen**. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa **eettisyyttä, ympäristöosaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkeasteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- yleiskielen hallinta
- tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI01)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme erityisesti vertaispalautteen antamista ja vastaanottamista sekä muita lukio-opiskelulle ominaisia vuorovaikutuksellisia työtapoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme erityisesti lähdekritiikkiä, toisen tekstin pohjalta kirjoittamisen taitoja sekä kirjoitusprosessin vaiheiden hallintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI02)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä
- monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsitys, tekstilajin käsite
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme kielen sosiaalista luonnetta sekä yksi- ja monikielisyyttä ilmiöinä. Perehdymme erityisesti Helsingin kielelliseen moninaisuuteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutkimme kielipolitiikkaa sekä kieltä yhteiskunnallisena ja yhteisöllisenä ilmiönä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI03)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelemme monipuolisesti puheviestinnän perusteita ja syvennämme omaa viestijäkuvaamme.

Hyvinvointiosaaminen

Kehitämme omaa viestintäroohkeutta sekä itsetuntemusta viestijänä ja ryhmässä toimijana turvallisessa ympäristössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kirjallisuus 1, 3 op (ÄI04)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen
- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisroohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä

- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja

Vuorovaikutus 2

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luemme ja tulkitsemme monipuolisesti erilaista kirjallisuutta sekä harjoittemme kirjallisuudesta kirjoittamista.

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittemme elämyksellistä ja kokemuksellista lukemista sekä kirjoittamista. Ohjaamme opiskelijaa kohti lukevaa elämäntapaa ja hänen ajattelunsa ja empatiakykynsä kehittymistä kirjallisuuden avulla. Kannustamme opiskelijaa myös aktiiviseen kirjaston palveluiden käyttöön. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnämme kaupungin kulttuuritarjontaa taide-elämysten saamiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI05)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta
- perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kehitämme kriittistä medialukutaitoa ja hankimme välineitä yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumiseen. Perehdymme vaikuttamisen keinoihin ja harjoittelemmme käyttämään niitä sekä kirjoittaen että puhuen. Kannustamme aktiiviseen kansalaisuuteen. Mahdollisuuksien mukaan tutustumme paikallisten mediaorganisaatioiden toimintaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme mediaetiikan periaatteisiin sekä sananvapauteen ja siihen liittyvään vastuuseen. Tarkastelemme erilaisia median ilmiöitä vuorovaikutusetiikan näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opettelemme argumentoimista puhuen ja kirjoittaen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI06)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI06), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkastuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin
- syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja hyödyntämistä kirjoitusprosessin aikana.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Varmistamme, että opiskelija osaa käyttää lähteitä eettisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Rohkaisemme opiskelijoita omaääniseen kirjoittamiseen ja kirjoittajaidentiteetin vahvistamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI07)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä*
- *kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä*
- *syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu*
- *puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot*
- *vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa*
- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelemme monipuolisesti esiintymistaitoja ja syvennämme omaa viestijäkuvaa turvallisessa ympäristössä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme ja analysoimme vuorovaikutusta ja sen eettisyyttä eri viestintäkanavissa. Kehitämme aktiivisen kansalaisuuden taitoja esiintymistaitojen harjoittelun kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI08)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Luemme eri maiden ja eri aikojen kirjallisuutta sekä tarkastelemme kirjallisuutta kulttuurisessa kontekstissaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tarkastelemme kirjallisuutta erilaisten arvomaailmojen ja maailmankuvien sekä ihmiskäsitysten ilmentäjänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI09)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijan itseluottamusta ja kehitämme valmiuksia onnistua opiskelu- ja työelämän erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Kehitämme hyvinvointiosaamista rakentamalla yhdessä turvallisen ilmapiirin vuorovaikutustaitojen kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Syvennämme erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja diskurssien osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme vuorovaikutusta osana kulttuuria ja kehitämme ymmärrystä kulttuurien välisistä eroista vuorovaikutuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Painotamme opintojakson aikana tuotettavien ja analysoitavien tekstien aiheissa ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman äänen esille tuomista kirjoittamalla ja tekstejä tulkitsemalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa
- osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- erilaisia tapoja tulkita tekstejä
- tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa
- monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijan kykyä havaita omia vahvuuksiaan, kun hän valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luemme, analysoimme ja tulkitsemme tekstejä kriittisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arviointi perustuu monipuolisesti opintojakson aikana annettuihin näyttöihin, joista opiskelija saa oikea-aikaista ja kannustavaa palautetta. Opiskelija arvioi omaa osaamistaan saamansa palautteen pohjalta.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ÄI12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan ryhmän jäsenenä.
- Opiskelija suunnittelee työskentelyään, asettaa työskentelylleen tavoitteita ja saavuttaa ne.
- Opiskelija kehittää luovaa ajatteluaan ja ongelmanratkaisukykyään.

- Opiskelija osaa esittää työnsä tulokset tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Opiskelija osaa raportoida työnsä etenemisen ja tulokset.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisällöt vaihtelevat projektin mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu, H = hylätty).

Tukea kirjoittamiseen, 2 op (ÄI13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kertaa ja vahvistaa kirjoittamisen perustaitoja
- Opiskelijoita ymmärtää yksilöllistä kirjoittamisprosessiaan
- Opiskelija saa tukea puuttuvien ja meneillään olevien kurssisuoritusten tekemisessä

- Opiskelija saa yksilöllistä ja ryhmän tukea opintoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman kirjoitusprosessin tutkimista ja ohjaamista
- kirjoittamiseen liittyvien perustaitojen harjoittelua yksin ja ryhmässä: sisällön ideointia ja jäsenystä, kielenhuoltoa, aineistopohjaisen kirjoittamisen perusteita
- lukutaidon vastauksen ja kirjoitelman harjoittelua
- erityisopettajan ohjaus ja tuki

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- oman prosessin itsearviointia
- tuotosten vertaisarviointia
- harjoitusten, tuntiosallistumisen ja sovittujen kirjallisten tuotosten perusteella suorituserkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssia pidetään yhdessä erityisopettajan kanssa. Kokoontumiskerrat jakautuvat jaksoille 2–4 niin, että ryhmä tapaa noin kerran viikossa.

Aluksi kerrataan ja harjoitellaan yleisiä kirjoittamiseen liittyviä perusasioita ja kartoitetaan osallistujien toiveita ja yksilöllisiä tarpeita. Erityisopettaja tapaa kaikki ainakin kerran, jotkut useamminkin. Opiskelija vahvistaa kirjoittamiseen liittyviä taitojaan, oppii ymmärtämään ja ohjaamaan kirjoitusprosessiaan sekä saa apua opinnoissaan.

Suullinen ja kirjallinen ilmaisu, 2 op (ÄI14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelijan suullinen ja kirjallinen ilmaisu kehittyy ja vahvistuu
- Opiskelija oppii yhteissuunnittelun ja yhteistyön taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana tehdään erilaisia improvisaatio- ja eläytymisharjoituksia.
- Harjoitellaan fiktiivisen tekstin tuottamista.
- Työstetään mahdollisesti jokin oma pieni produktio muille esitettäväksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osallistumisen ja harjoitusten perusteella opintojaksosta annetaan suorituserkintä (S/H).

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson tarkoituksena on tarjota mahdollisuus sekä omaan ilmaisuun että yhteiseen luovaan prosessiin. Opintojaksossa opiskelija voi keskittyä enemmän kirjoittamiseen tai suulliseen ilmaisuun.

Kokonaisvaltainen kirjoittaminen, 2 op (ÄI15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää ja vahvistaa opiskelijan kirjoittamisen taitoja kokonaisvaltaisesti.
- Opiskelija saa varmuutta kirjoittamiseen ja etsii omaa ääntään sekä luovassa kirjoittamisessa että asiakirjoittamisessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana tehdään erilaisia luovan kirjoittamisen, asiakirjoittamisen ja tekstinhuollon harjoituksia.
- Harjoitellaan antamaan palautetta muiden teksteistä ja käymään keskustelua kirjoittamisesta.
- arjoitellaan itsereflektiota kirjoittajana esimerkiksi tunnistamalla omia vahvuuksia ja kehityskohteita sekä asettamalla opintojakson aikana konkreettisia oppimistavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

- Harjoitusten, tuntiosallistumisen ja sovittujen kirjallisten tuotosten perusteella annetaan suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kurssin tarkoituksena on tarjota iloa, inspiraatiota ja harjoitusta kirjoittamiseen erilaisin, myös luovin, keinoin.

Harjoitusten, tuntiosallistumisen ja sovittujen kirjallisten tuotosten perusteella annetaan suoritusmerkintä

Mediatiimi 1, 2 op (ÄI16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii tuottamaan itse erilaisia julkaisuja koulun eri mediakanaviin kuten koulun verkkolehteen, kotisivuille sekä sosiaaliseen mediaan
- oppii mediatekstien kirjoittamiseen ja kuvaamiseen liittyviä käytänteitä ja tekniikoita
- oppii ryhmätyötaitoja ja tutustuu toimitustiimin työskentelytapoihin
- ottaa vastuuta koulun mediatiimin jäsenenä ja kehittää juttuaiheita koulun mediakanaviin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- juttujen tuottaminen yhdessä muiden mediatiimiläisten kanssa sekä koulun tapahtumista että omista juttuideoista
- mediatiimiläinen voi keskittyä halutessaan joko kirjoittamiseen, valokuvaukseen tai videokuvaukseen
- tapahtumien järjestäminen, esimerkiksi Halloween-studio ja livestriimaus
- journalististen tekstien ja kuvajournalismin käytänteet
- haastattelutekniikkaa, verkkokirjoittamisen perusteita

- tutustuminen alan työtehtäviin ja ammattilaisiin, vierailut ja yhteistyö alan toimijoiden kanssa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Mediatiimityöskentelyyn ja tapaamisiin osallistumisen sekä omien mediatekstien perusteella opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

Opintojakson vapaa kuvaus

Mediatiimin opintojaksoja opintokokonaisuuden voi suorittaa joko yhtenä tai useampana lukuvuotena. Suorituksen laajuus määräytyy osallistumisen ja suoritusten mukaan.

Mediatiimityöskentelyyn ja tapaamisiin osallistumisen sekä omien mediatekstien perusteella opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä (S = suoritettu, H = hylätty)

Mediatiimi 2, 2 op (Ä117)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii tuottamaan itse erilaisia julkaisuja koulun eri mediakanaviin kuten koulun verkkolehteen, kotisivuille sekä sosiaaliseen mediaan
- oppii mediatekstien kirjoittamiseen ja kuvaamiseen liittyviä käytänteitä ja tekniikoita
- oppii ryhmätyötaitoja ja tutustuu toimitustiimin työskentelytapoihin
- ottaa vastuuta koulun mediatiimin jäsenenä ja kehittää juttuaiheita koulun mediakanaviin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- juttujen tuottaminen yhdessä muiden mediatiimiläisten kanssa sekä koulun tapahtumista että omista juttuideoista
- mediatiimiläinen voi keskittyä halutessaan joko kirjoittamiseen, valokuvaukseen tai videokuvaukseen
- tapahtumien järjestäminen, esimerkiksi Halloween-studio ja livestriimaus
- journalististen tekstien ja kuvajournalismin käytänteet
- haastattelutekniikkaa, verkkokirjoittamisen perusteita
- tutustuminen alan työtehtäviin ja ammattilaisiin, vierailut ja yhteistyö alan toimijoiden kanssa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Mediatiimityöskentelyyn ja tapaamisiin osallistumisen sekä omien mediatekstien perusteella opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Mediatiimin opintojaksoja opintokokonaisuuden voi suorittaa joko yhtenä tai useampana lukuvuotena.

Mediatiimityöskentelyyn ja tapaamisiin osallistumisen sekä omien mediatekstien perusteella opintojaksosta annetaan suoritusmerkintä. (S = suoritettu, H = hylätty)

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisyyden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisölle.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa*
- osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan*
- ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita*
- on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa*

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa
- kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan
- syventää tietojaan kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöjä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen
- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen
- kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta

Kielitietoisuuden kehittyminen

- tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S201)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja*
- *oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan*
- *oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana*
- *syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen*
- *keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät*
- *luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto*
- *kielen- ja tekstinhuoltoa*
- *erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi*
- *kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Työskentelemme pienryhmissä ja tuemme jokaisen ryhmän jäsenen osallisuutta. Asetamme tavoitteita omalle opiskelulle ja keskustelemme niistä yhdessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme erityisesti lähdekritiikkiä, toisen tekstin pohjalta kirjoittamisen taitoja sekä kirjoitusprosessin vaiheiden hallintaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään vertaisarviointia ja itsearviointia. Opiskelija tulee tietoiseksi omasta kielitaidostaan sekä siitä, millainen kielenoppija hän on.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S202)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan*
- *ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle*
- *oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarantoaan oppimisessa*
- *oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet*
- *eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot*
- *opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme kielen sosiaalista luonnetta ja sekä yksi- ja monikielisyyttä ilmiöinä. Perehdymme erityisesti Helsingin kielelliseen moninaisuuteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutkimme kielipolitiikkaa sekä kieltä yhteiskunnallisena ja yhteisöllisenä ilmiönä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojaksossa arvioidaan lukutaitoa ja kirjoitustaitoa laaja-alaisesti esimerkiksi eri rekistereihin perustuen. Lisäksi arvioidaan erilaisten aineistojen käyttöä sekä abstraktia ajattelua tekstien käsittelyssä ja tuottamisessa.

Vuorovaikutus 1, 1 op (S203)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana
- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhekulttuurien näkökulmasta
- oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiötä.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelemaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen
- kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot
- tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Havainnoimme erilaisia ryhmävuorovaikutustilanteita ja suunnittelemme tavoitteellisesti omaa viestintää osana laajempaa vuorovaikutustilannetta.

Hyvinvointiosaaminen

Harjaannumme kohtaamaan toisia ihmisiä erilaisissa vuorovaikutusta tukevissa harjoituksissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Hyödynnämme oppimista tukevaa jatkuvaa arviointia. Arviointi on monipuolista: arvioidaan esimerkiksi suullista kielitaitoa, kuuntelemista, yhteiskunnallista vaikuttamista.

Kirjallisuus 1, 2 op (S204)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista
- kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta
- oppii perustelevaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- eläytyvää ja analyttistä kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta
- kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme elämyksellistä ja kokemuksellista lukemista sekä kirjoittamista. Ohjaamme opiskelijaa kohti lukevaa elämäntapaa ja hänen ajattelunsa ja empatiakykynsä kehittymistä kirjallisuuden avulla. Kannustamme opiskelijaa myös aktiiviseen kirjaston palveluiden käyttöön. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnämme kaupungin kulttuuritarjontaa taide-elämysten saamiseksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luemme ja tulkitsemme monipuolisesti erilaista kirjallisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelijan arviointiin vaikuttavat monipuolisesti suullinen ja kirjallinen osaaminen.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S205)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*
- *oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja*
- *osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana*
- *oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- *vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot*
- *perustelemisen harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet*
- *argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot*
- *kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli*
- *yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opettelemme argumentoimista puhuen ja kirjoittaen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kehitämme kriittistä medialukutaitoa ja työskentelemme yhteisen päämäärän hyväksi toistemme mielipiteitä kunnioittaen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme mediaetiikan periaatteisiin sekä sananvapauteen ja siihen liittyvään vastuuseen. Tarkastelemme erilaisia median ilmiöitä vuorovaikutusetiikan näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnissa painotetaan opiskelijoiden aktiivisuutta kirjallisesti ja suullisesti.

Kirjoittaminen 1, 1 op (S206)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaaminen ja näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyyllille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärrämme lähdekritiikin käytön merkityksen.

Vuorovaikutusosaaminen

Kirjoitamme yhdessä erilaisia tekstejä, annamme ja vastaanotamme palautetta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Etsimme luotettavaa tietoa kestävästä kehityksestä ja tutustumme tieteelliseen tietoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioidaan kirjoitusprosessin hallintaa ja ymmärtämistä. Opiskelija kykenee ilmaisemaan itseään kirjallisesti tarkoituksenmukaisesti ja saavuttaa itselleen asettamansa tavoitteet. Hän kykenee pohtimaan oman kirjallisen viestinnän vaikutusta ja sen asiallisuutta.

Vuorovaikutus 2, 1 op (S207)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja
- lisää viestintärohkeuttaan ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa
- hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta
- oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen
- yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa
- esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelemme monipuolisesti esiintymistaitoja ja syvennämme omaa viestijäkuvaa turvallisessa ympäristössä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme ja analysoimme vuorovaikutusta ja sen eettisyyttä eri viestintäkanavissa. Kehitämme aktiivisen kansalaisuuden taitoja esiintymistaitojen harjoittelun kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojaksossa arvioidaan kannustavasti opiskelijan esiintymistaitojen kehittymistä. Opiskelija arvioi itseilmaisunsa kehittymistä.

Kirjallisuus 2, 2 op (S208)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan
- kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta
- eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme tietoja suomalaisesta kirjallisuudesta ja kulttuurista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ymmärrämme arvojen ja aatteiden ja kirjallisuuden vastavuoroista suhdetta. Pohdimme kirjallisuuden yhteiskunnallisia ja poliittisia ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelijaa arvioidaan aktiivisena, monilukutaitoisena toimijana, kirjallisuuden lukijana ja käyttäjänä.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S209)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa
- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista
- syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö
- vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Syvennämme vuorovaikutusosaamista muun muassa analysoimalla vuorovaikutustilanteita sekä monipuolistamalla kuuntelun ja esiintymisen taitoja.

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme yhteisössä tarvittavia eettisen viestinnän, ongelmanratkaisun ja rakentavan vuorovaikutuksen keinoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme vuorovaikutusta osana kulttuuria ja kehitämme ymmärrystä kulttuurien välisistä eroista vuorovaikutuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arviointiin vaikuttaa opiskelijan aktiivinen työskentely.

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman äänen esille tuomista kirjoittamalla ja tekstejä tulkitsemalla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luemme esimerkiksi aiheeseen liittyvää tietokirjallisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojaksossa hyödynnetään vertaisarviointia ja itsearviointia. Arvioimme yhdessä kirjoitusprosessia.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan*
- *osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä*
- *ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.*

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- *monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta*
- *analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö*
- *runokokoelma tai näytelmäteksti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Luemme ja analysoimme tekstejä kriittisesti sekä pyrimme luomaan uusia tulkintoja.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijan kykyä havaita omia vahvuuksiaan, kun hän valmistautuu ylioppilaskirjoituksiin ja jatko-opintoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolista erilaisiin teksteihin liittyvää arviointia.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (S212)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.2. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyli- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittämisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syvenyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävänsä tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista**. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

***Vuorovaikutusosaamisen** osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.*

*Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.*

Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestäväen tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä
- osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla
- ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta
- ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuisissa
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja
- ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyyalitasolta biosfääriin
- ymmärtää evoluution merkityksen
- tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä
- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakoulu yhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestäväen kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoisiksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratorioissa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI01)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu ja sen perinnölliset perusteet
- luonnonvalinta
- lajiutuminen
- kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat

- *ihmisen evoluutio*
- *evoluution tutkiminen*

Eliökunta

- *luokittelun periaatteet*
- *eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit*

Paikallinen lisäys

- Voimme hyödyntää Helsingissä kaupungin monipuolisia korkeakoulu- ja työelämäyhteistyömahdollisuuksia, kun tutustumme biologialle ominaisiin tutkimusmenetelmiin sekä alan työllistymisvaihtoehtoihin.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustumme biologialle ominaiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa ja lisäksi tarkastelemme biologian suhdetta muihin luonnontieteisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson teemat soveltuvat hyvin erilaisten ryhmätöiden toteuttamiseen ja esiintymistaitojen kehittämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukiodien opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluja, itsearviointia ja muita kurssilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson teemat soveltuvat hyvin erilaisten ryhmätöiden toteuttamiseen ja esiintymistaitojen kehittämiseen. Näin vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Tutustumme opintojaksossa biologialle ominaiseen tapaan hankkia ja kuvata tietoa sekä biologian suhdetta muihin luonnontieteisiin. Näin monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Helsingin kuvataidelukion opetussuunnitelma

Opintojakson vapaa kuvaus

Ekologian perusteet, 1 op (BI02)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Pakollinen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen
- osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla
- osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.

Paikallinen lisäys

- Tässä opintojaksossa pyrimme mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään koko kaupunkia oppimisympäristönä.

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus
- hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemissä
- populaatioiden ominaisuudet
- sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys
- lajien väliset suhteet

Luonnon monimuotoisuus

- lajin sisäinen monimuotoisuus, lajien monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus
- monimuotoisuuden merkitys

Paikallinen lisäys

- Opintojakso kytkeytyy läheisesti Hiilineutraali Helsinki -teemaan ja soveltuu toteutettavaksi osana Hiilineutraali Helsinki 2035 -teemaista opintojaksoa.
- Helsinki tarjoaa monipuolisesti mahdollisuuksia ekosysteemien tarkasteluun erityisesti kaupunkiekosysteemin näkökulmasta. Erilaisten vierailu- sekä tutkimuskohteiden vuoksi meidän on mahdollista käyttää koko kaupunkia oppimisympäristönä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvoivan ekosysteemin toiminnan ymmärtäminen kytkeytyy opiskelijan omaan hyvinvointiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Luonnon toiminnan ymmärtäminen luo pohjan luonnon monimuotoisuuden arvostamiselle ja eettiselle toiminnalle.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson teemat soveltuvat hyvin erilaisten ryhmätöiden toteuttamiseen ja esiintymistaitojen kehittämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluja, itsearviointia ja muita kurssilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson teemat soveltuvat hyvin erilaisten ryhmätöiden toteuttamiseen ja esiintymistaitojen kehittämiseen. Näin vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Hyvinvoivan ekosysteemin toiminnan ymmärtäminen kytkeytyy opiskelijan omaan hyvinvointiin. Hyvinvointiosaamista on mahdollista arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Luonnon toiminnan ymmärtäminen luo pohjan luonnon monimuotoisuuden arvostamiselle ja eettiselle toiminnalle. Eettisyyttä ja ympäristöosaamista voidaan arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI03)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Pakollinen

Tavoitteet

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- *osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- *osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- *osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyuden kannalta*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Paikallinen lisäys

- Pyrimme mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään koko kaupunkia oppimisympäristönä tämän opintojakson aikana.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- *happamoituminen*
- *rehevöityminen*
- *vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- *ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- *ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- *toiminta kestävän elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- Sisältöjen läheinen kytkeytyminen Hiilineutraali Helsinki -teemaan antaa mahdollisuuden tarkastella ympäristöasioita ja niiden ratkaisuja erityisesti Helsingin kaupungin näkökulmasta. Opintojakso soveltuu toteutettavaksi osana Hiilineutraali Helsinki 2035 -teemaista opintojaksoa.
- Helsinki tarjoaa monipuolisesti mahdollisuuksia ympäristön tutkimiseen erityisesti kaupunkiekosysteemin näkökulmasta. Erilaisten vierailu- sekä tutkimuskohteiden ansiosta meidän on mahdollista käyttää koko kaupunkia oppimisympäristönä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt kartuttavat opiskelijan ymmärrystä ympäristöasioista ja niiden eettisistä puolista sekä yksilön mahdollisuuksista vaikuttaa ongelmiin kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Näkökulmanamme voi olla esimerkiksi vastuu luonnonvaroista sekä niiden riittävydestä seuraaville sukupolville.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa käsitellään ympäristöongelmia, joiden syyt ja vaikutusmekanismit ovat globaaleja. Usein niitä myös pyritään ratkaisemaan globaalisti.

Hyvinvointiosaaminen

Ympäristön tilan muutoksiin liittyy epävarmuutta ja kysymyksiä yksilön vastuusta sekä vaikutusmahdollisuuksista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään demokratian vaikutusmahdollisuuksia ympäristökysymyksissä. Meidän on mahdollista tarkastella tätä esimerkiksi Hiilineutraali Helsinki -teeman avulla Helsingin kaupungin näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ympäristöekologisessa tutkimuksessa käytetään usein monitieteellisiä menetelmiä. Lisäksi tutkimusten suunnittelu- sekä tulosten analysointi- ja esittelyvaiheessa tulkitaan ja tuotetaan esimerkiksi taulukko- ja diagrammiaineistoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluja, itsearviointia ja muita kurssilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Ympäristöekologisessa tutkimuksessa käytetään usein monitieteellisiä menetelmiä. Lisäksi tutkimusten suunnittelu- sekä tulosten analysointi- ja esittelyvaiheessa tulkitaan ja tuotetaan esimerkiksi taulukko- ja diagrammiaineistoa. Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan näin arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Opintojakson sisällöt kartuttavat opiskelijan ymmärrystä ympäristöasioista ja niiden eettisistä puolista sekä yksilön mahdollisuuksista vaikuttaa ongelmiin kestävä kehityksen periaatteiden mukaan. Näkökulmanamme voi olla esimerkiksi vastuu luonnonvaroista sekä niiden riittävydestä seuraaville sukupolville. Eettisyyttä ja ympäristöosaamista on mahdollista arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Opintojaksossa käsitellään ympäristöongelmia, joiden syyt ja vaikutusmekanismit ovat globaaleja. Usein niitä myös pyritään ratkaisemaan globaalisti. Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Ympäristön tilan muutokseen liittyy epävarmuutta ja kysymyksiä yksilön vastuusta sekä vaikutusmahdollisuuksista. Hyvinvointiosaamista on mahdollista arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Opintojaksossa käsitellään myös demokratian vaikutusmahdollisuuksia ympäristökysymyksissä. Tätä voidaan tarkastella esimerkiksi Helsingin kaupungin tasolla Hiilineutraali Helsinki 2035 -teemassa. Yhteiskunnallista osaamista voidaan näin arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI04)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisol*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja sukusolujen synty*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*
- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päättelemisen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija alkaa ymmärtää omaan terveyteensä sekä hyvinvointiinsa vaikuttavia tekijöitä sekä niiden yhteyksiä solutason tapahtumiin. Asiaa voidaan tarkastella esimerkiksi terveyteen vaikuttavien ominaisuuksien periytyvyyden näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana meidän on mahdollista toteuttaa kokeellisia töitä, jotka voivat kytkeytyä muihin luonnontieteisiin, kuten esimerkiksi biokemiaan ja kemiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluja, itsearviointia ja muita kurssilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojaksossa on mahdollista toteuttaa kokeellisia töitä, jotka voivat kytkeytyä muihin luonnontieteisiin kuten esimerkiksi biokemiaan ja kemiaan. Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan näin arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään omaan terveyteen sekä hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä ja niiden yhteyksiä solutason tapahtumiin. Asiaa voidaan tarkastella esimerkiksi terveyteen vaikuttavien ominaisuuksien periytyvyyden näkökulmasta. Hyvinvointiosaamista on mahdollista arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Helsingin kuvataidelukion opetussuunnitelma

Opintojakson vapaa kuvaus

Ihmisen biologia, 2 op (BI05)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita
- ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä
- osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään
- osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin
- osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan
- osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään
- osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudosis, elin

- solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut
- elinten muodostuminen eri kudostyypeistä

Elimistön säätely

- hermoston rakenne ja toiminta
- umpirauhaset ja hormonit

Aineenvaihdunta

- ruoansulatuselimistö
- verenkiertoelimistö
- hengityselimistö
- kuona-aineiden erityys

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- iho ja lämmönsäätely
- aistit

- puolustusjärjestelmä

Lisääntyminen

- sukuelimet ja sukupuolen kehitys
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään ihmisen fysiologian ja anatomian opiskelun avulla, mihin fyysinen terveys ja hyvinvointi perustuvat. Opintojaksossa tarkastelemme hyvinvointia muun muassa elintapojen, esimerkiksi ruokavalion, lisääntymisterveyden tai kansantautien, näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sisällöt tarjoavat mahdollisuuksia asioiden monitieteelliseen tarkasteluun. Esimerkiksi kokeelliset työt yhdistävät biologiaa terveystietoon, fysiikkaan tai biokemiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluja, itsearviointia ja muita kursilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Sisällöt tarjoavat meille mahdollisuuksia asioiden monitieteelliseen tarkasteluun esimerkiksi terveystietoon, fysiikkaan tai biokemiaan integroivien kokeellisten töiden kautta. Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan näin arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Ihmisen fysiologia ja anatomia auttavat opiskelijaa ymmärtämään, mihin fyysinen terveys ja hyvinvointi perustuvat. Opintojaksossa tarkastelemme hyvinvointia esimerkiksi elintapojen, kuten ruokavalion, lisääntymisterveyden tai kansantautien, näkökulmasta. Hyvinvointiosaamista on mahdollista arvioida osana sekä opintojakson formatiivista että summatiivista arviointia.

Helsingin kuvataidelukion opetussuunnitelma

Opintojakson vapaa kuvaus

Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI06)

Opintojakson moduulit

- Biotekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Biotekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot
- osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää biotekniikassa
- syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geenitekniikassa
- osaa selittää esimerkkien avulla biotekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa
- osaa tunnistaa ja arvioida biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.

Paikallinen lisäys

- Tässä opintojaksossa pyrimme mahdollisuuksien mukaan hyödyntämään koko kaupunkia oppimisympäristönä.

Keskeiset sisällöt

Biotekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- mikrobien luokittelu
- bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi
- virusten rakenne ja lisääntyminen
- mikrobien hyödyntäminen biotekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geenitekniikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot
- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokkausmenetelmät

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus
- lääketieteet
- genomitieto ja sen hyödyntäminen
- DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus
- ympäristönsuojelu
- teollisuus

Paikallinen lisäys

- Helsingissä on erityisen hyvät mahdollisuudet korkeakouluysteistyöhön tämän opintojakson teemojen pohjalta, joten mahdollisuuksien mukaan pyrimme hyödyntämään koko kaupunkia oppimisympäristönä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Bioteknologian mahdollisuuksien ja uhkien käsittelyssä pohdimme myös asioiden eettisiä näkökulmia. Tällaisia teemoja voivat olla esimerkiksi geenimanipulaatio, kloonaus, geneettinen testaaminen ja genomitieto.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamiseen sisältyy taito käydä dialogia ja argumentoida aiheista, jotka herättävät mielipiteitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tietyissä opintojakson aiheissa pohdimme myös yhteiskunnassa keskustelua herättäviä teemoja ja niihin liittyvää lainsäädäntöä. Tällaisia aiheita voivat olla esimerkiksi rokotteet, geenimanipulaatio tai biopankit.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt tarjoavat meille mahdollisuuksia asioiden monitieteelliseen tarkasteluun esimerkiksi teollisuuden bioteknisiä sovelluksia käsiteltäessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluja, itsearviointia ja muita kurssilla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Bioteknologian mahdollisuuksien ja uhkien käsittelyssä pohdimme myös asioiden eettisiä näkökulmia. Tällaisia teemoja voivat olla esimerkiksi geenimanipulaatio, kloonaus, geneettinen testaaminen ja genomitieto. Eettisyyttä ja ympäristöosaamista on tässä opintojaksossa mahdollista arvioida osana opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Tietyissä opintojakson aiheissa pohditaan myös yhteiskunnassa keskustelua herättäviä teemoja ja niihin liittyvää lainsäädäntöä. Tällaisia aiheita voivat olla esimerkiksi rokotteet, geenimanipulaatio tai biopankit. Yhteiskunnallista osaamista voidaan tässä opintojaksossa arvioida osana opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Vuorovaikutusosaamiseen sisältyy taito käydä dialogia ja argumentoida aiheissa, jotka herättävät mielipiteitä. Vuorovaikutusosaamista on tässä opintojaksossa mahdollista arvioida osana opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson sisällöt tarjoavat mahdollisuuksia asioiden monitieteelliseen tarkasteluun esimerkiksi teollisuuden bioteknisiä sovelluksia käsiteltäessä. Monitieteellistä ja luovaa osaamista voidaan tässä opintojaksossa arvioida osana opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Helsingin kuvataidelukion opetussuunnitelma

Opintojakson vapaa kuvaus

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (BI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (BI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.3. Elämäkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämäkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämäkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämäkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämäkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämämaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämäkatsomustaan, refleктоimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämäfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämäkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämäkatsomuksellisissa pohdintoissa. Elämäkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämäkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämäkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämäkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

*Elämäkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.*

*Elämäkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämäkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.*

Elämäkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa

elämäkatsomustiedon tavoitteista. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.

Elämäkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämäkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Elämäkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämäkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestäväällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastonmuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunteita.

Elämäkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämäkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Elämäkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämäkatsomuksensa rakentamiseen
- osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämäkatsomuksensa rakentamisessa
- osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämäkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä
- osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestävän tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.

Osaamisen arviointi

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämäkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentamista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämäkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämäkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET01)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämäkatsomuksensa jäsentämisessä
- tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin
- osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen
- tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin
- ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä
- kehittää kykyään elämäkatsomukselliseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- minuus, elämäkatsomus, maailmankatsomus ja maailmankuva
- hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja
- luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita
- yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänhallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys
- ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus
- ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvän elämän ja elämän keskeisten kysymysten pohtiminen useista näkökulmista antaa opiskelijalle mahdollisuuden tunnistaa hyvinvointia heikentäviä ja kehittäviä tekijöitä. Identiteetin käsittely vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa tulee esille tunne- ja empatiataitojen merkitys hyvän elämän toteutumisessa. Vuorovaikutusosaamista tarkastellaan myös sosiaalisten suhteiden, roolien ja normien näkökulmista. Dialogiset menetelmät kuuluvat oppiaineen perusluonteeseen ja tukevat samalla yhdessä oppimista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Elämäkatsomustiedon monitieteinen pohja tulee selkeästi ilmi, kun opintojaksolla tutustutaan keskeisten sisältöjen avulla elämäkatsomustietoon oppiaineena. Opiskelija saa laaja-alaisen käsityksen keskeisistä elämään liittyvistä kysymyksistä. Näin opiskelija kartuttaa työkalujaan monimutkaisten ongelmien luovaan ratkaisemiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET02)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille*
- *ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämäkatsomukselle ja elämänvalinnoille*
- *osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia*
- *osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota*
- *osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologioita piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja*

- ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamisen periaatteita
- osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- kriittinen ajattelu ja väitteiden järkipäriäinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät
- median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämäkatsomukseen
- aikalaiskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja
- yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään
- taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset
- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti
- globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestäväen kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tarkastelemme yhteiskunnallisia rakenteita, perehdymme yhteisöllisyyden merkitykseen ja tutkimme demokratiataitoja hyvän elämän näkökulmasta. Opiskelijan osaaminen ihmisoikeus- ja ympäristökysymyksissä vahvistuu. Kestäväen tulevaisuuden ja kollektiivisen hyvinvoinnin taitoja voidaan tarkastella suhteessa Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelmaan ja Agenda 2030 -kehitystavoitteisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa opiskelija oppii tarkastelemaan eettisiä ja moraalisia kysymyksiä paikallisesti, yhteiskunnallisesti ja maailmanlaajuisesti. Kansainvälisten ihmisoikeuskysymysten ja globalisaatioon liittyvien kestävyysnäkökulmien kautta hän saa aineksia oman elämäkatsomuksensa rakentamiseksi. Opintojakson aikana maailmankansalaisuutta ja kulttuurista moninaisuutta voidaan tarkastella opiskelijan lähitulevaisuuden mahdollisuuksien kautta. Näitä ovat opiskelijavaihto, korkeakoulu yhteistyö ja kansainväliset työelämämahdollisuudet.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisen ajattelun ja toiminnan periaatteet sekä moraalisten valintojen pohtiminen liittyvät opintojakson ydinsisältöihin. Sosiaalisen ja ekologisen oikeudenmukaisuuden teemoja voimme tarkastella opintojaksossa esimerkiksi Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelman kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kulttuurit, 2 op (ET03)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämäkatsomukselleen sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa
- hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit
- osaa hahmottaa erilaiset elämäkatsomukselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun
- tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi
- kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätyö, etnografia, kysely, haastattelu
- kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisuus, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämäkatsomukseen, Unescon maailmanperintöohjelma
- suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset
- etnisyyden, rasmin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa jäsenämme kulttuurisia ilmiöitä käsitteellisesti ja asetamme ne historialliseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiinsa. Tämä auttaa ymmärtämään eri kulttuuria edustavia ihmisiä ja rohkaisee antautumaan vuorovaikutukseen heidän kanssaan. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastelemme myös ongelmia, joita vieraan kulttuurin ymmärtämiseen, kulttuurien välisiin eroihin ja eri kulttuuria edustavien ihmisten kohtaamisiin voi liittyä. Tällaisia ongelmia ovat esimerkiksi etnosentrismi ja syrjintä. Tämä kehittää opiskelijan kykyä toimia perustellusti ja oikeudenmukaisesti demokraattisessa yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Katsomukset, 2 op (ET04)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä maailman- ja elämäkatsomuksen sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä*
- *ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia*
- *osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämäkatsomukseensa*

- osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa
- osaa eritellä oman elämäkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämäkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi
- katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana
- poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- elämäkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämäkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Erilaisiin poliittisiin maailmankatsomuksiin tutustuminen antaa opiskelijalle mahdollisuuden tarkastella yhteiskunnassa vaikuttavien katsomuksien arvoja ja lähtökohtia. Ymmärrys eri katsomusten toimintaperiaatteista auttaa opiskelijaa toimimaan aktiivisena kansalaisena, joka tekee perusteltuja ratkaisuita demokraattisessa yhteiskunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustumme niihin kulttuurillisiin tekijöihin, jotka ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat katsomusten muotoutumiseen niin yhteiskunnan kuin yksilön tasolla.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa käsiteltävät asiat auttavat opiskelijaa arvioimaan oman katsomuksensa perusteita ja rakentamaan tämän identiteettiä, mikä tukee opiskelijan hyvinvointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija tutustuu erilasten eettisten järjestelmien syntyhistoriaan, mikä tukee hänen ymmärrystään ihmisestä eettisenä toimijana. Historiallisten prosessien ja erilaisten katsomusten tuntemus auttaa opiskelijaa ymmärtämään ja arvioimaan omaa ja muiden toimintaa eettisestä näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET05)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänkatsomukseensa*
- *tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin*
- *hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa*
- *perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan*
- *ymmärtää, että uskonnottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.*

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonnottomuus

- *keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala*
- *kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet*
- *ateismi, agnostismi, uskonnottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet*
- *uskonnon ja uskonnottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapaususkonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa perehdymme suuriin maailmanuskontoihin, uskonnottomiin katsomuksiin ja hahmotamme niiden keskeisiä piirteitä sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan. Opiskelija ymmärtää opintojakson käytyään paremmin kansainvälisiä toimintaympäristöjä, joissa katsomuksien moninaisuus tulee esiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt kehittävät opiskelijan kykyä verrata uskonnollisia ja uskonottomia katsomuksia omaan elämäkatsomukseensa ja kykyä muodostaa niistä perusteltu kantansa. Näin opintojakso tukee yhteiskunnallisen osaamisen tavoitteita, kuten elämänvalintojen tekemistä ja aktiivista kansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Tulevaisuus, 2 op (ET06)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunteita, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämäkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan tähänhetkiseen tieteellis-teknologiseen vallankumoukseen, joka muuttaa yhteiskuntaa sekä työelämää esimerkiksi robotiikan ja tekoälyn kehittymisen myötä. Opiskelija ymmärtää ympärillään muuttuvaa yhteiskuntaa paremmin opintojakson käytyään ja pystyy toimimaan niissä tulevaisuuden skenaarioissa, jotka vaativat päätöksentekoa ja työskentelyä epävarmoissa tilanteissa. Tutustuminen erilaisiin utopioihin ja dystopioihin antaa mahdollisuuden arvioida erilaisia yhteiskunnallisia ratkaisuita, joita kehittyvä teknologia tuo mukanaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Teknologian kehittyessä uudenlaiset vuorovaikutustaidot tulevat tärkeiksi, kun käsitys tiedosta ja tiedonvälityksestä muuttuu. Erilaisiin tulevaisuudenkuviin tutustuminen ja niiden kriittinen arviointi kehittää opiskelijan monilukutaitoa sekä vahvistaa kykyä keskustella yhteiskunnan muutoksesta useasta eri näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Erilaisten tulevaisuudenkuvien arviointi vaatii monitieteistä lähestymistä monimutkaisiin kysymyksiin. Tämä kehittää opiskelijan kykyä eritellä ja arvioida erilaisia vastauksia hyvinvointiin, yhteiskunnalliseen oikeudenmukaisuuteen, moraaliin, ympäristöön ja kulttuuriin liittyviin kysymyksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisesti kestävä tulevaisuus ja globaalien ekologisten muutosten, kuten ilmastonmuutoksen, tarkastelu kehittää opiskelijan ymmärrystä ja kykyä toimia nykyistä kestävämmän tulevaisuuden puolesta. Esimerkiksi hiilineutraaliuuden käsittely tulevaisuuteen liittyvänä tavoitteena auttaa opiskelijaa ymmärtämään kestävään tulevaisuuteen liittyviä toimia. Näin hänen on mahdollista toimia myös omassa elämässään vastuullisemmin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (ET07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ET08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formattiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.4. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperäiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperäiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyttistä ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.

Gloobaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja

- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista
- kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkipäisesti perustellen.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluaan ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI01)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Filosofia on monitieteisyyttä ja luovaa osaamista vahvistava, eri tiedonaloja integroiva oppiaine. Filosofian opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa opiskelijoita omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia myös rohkaisee opiskelijoita luovaan ja itsenäiseen ajatteluun. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia mihin tahansa jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omaan ajattelutaitoihinsa. Samalla filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Dialoginen filosofian opiskelu kehittää opiskelijan yhteistyökykyä sekä yhdessä oppimisen taitoja. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteluita näkemyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Etiikka, 2 op (FI02)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Pakollinen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*
- *osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalien velvoittavuutta*
- *oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla*
- *osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioimaan filosofisen etiikan välinein*
- *osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.*

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- *moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalien, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi*
- *moraalia tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet*
- *filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta*
- *etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat*
- *ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet*
- *etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Filosofinen etiikka opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. Eettinen pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Opintojaksossa filosofian kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee opiskelijaa toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa ympäristöosaamisen tavoitteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta sitoudumme opintojaksossa järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävänsä tulevaisuuden kunnioittamiseen. Samalla kannustamme opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin.

Hyvinvointiosaaminen

Etiikan opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena, ja se ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Kun pohdimme ryhmässä monimutkaisia eettisiä kysymyksiä, tämä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Samalla filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia eettisesti myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofisen etiikan keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Dialoginen filosofian opiskelu kehittää opiskelijan yhteistyökykyä sekä yhdessä oppimisen taitoja. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI03)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*
- *osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin*
- *ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.*

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- *yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoriat*

- *vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot*
- *ihmisoikeudet, kansalaisyhteiskunnat ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina*
- *poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat*
- *hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio*
- *ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta opintojaksossa sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestävän tulevaisuuden kunnioittamiseen. Kannustamme opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Tarkastelemme opintojakson aikana oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteita, jotka ovat myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää opiskelijan luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pohdimme eettisiä kysymyksiä, jotka liittyvät yksilöön, yhteiskuntaan ja globaaliin todellisuuteen. Filosofian kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan yhteiskunnallisesti moraalisesti kestävään toimintaan. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee myös toimimaan niiden korjaamiseksi. Opintojaksossa opiskelija oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan eettisesti yhteiskunnallisissa asioissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskuntafilosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa yhteiskunnallista todellisuutta. Yhteiskuntafilosofiassa tarkastellaan ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustetaan suhtautumaan ennakkoluulottomasti erilaisiin ajattelutapoihin ja elämänilmiöihin. Erilaiset yhteiskuntafilosofiset ajatuskokeet, utopiat ja dystopiat johdattavat opiskelijaa ymmärtämään yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskuntafilosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Kun pohdimme ryhmässä monimutkaisia yhteiskunnallisia kysymyksiä, opiskelijan luottamus omaan ajattelutaitoihinsa vahvistuu. Samalla kehittyvät myös opiskelijan epävarmuuden sietokyky sekä valmius toimia eettisesti myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskuntafilosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Dialoginen filosofian opiskelu kehittää opiskelijan yhteistyökykyä sekä yhdessä oppimisen taitoja. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä yhteiskunnallisissa kysymyksissä ja kasvattaa heitä demokratiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Totuus, 2 op (FI04)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Teoreettiseen filosofiaan kuuluu perinteisesti monitieteistä ja luovaa osaamista vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa ja sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Teoreettinen filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena se rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun. Opintojakso kehittää opiskelijan luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia eritoten akateemisiin jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Teoreettisen filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään ja ajattelustaan. Kun pohdiskelemme ryhmässä monimutkaisia kysymyksiä, opiskelijan luottamus omiin ajattelutaitoihinsa vahvistuu. Samalla teoreettisen filosofian opiskelu kehittää opiskelijan epävarmuuden sietokykyä.

Vuorovaikutusosaaminen

Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Dialoginen filosofian opiskelu kehittää opiskelijan yhteistyökykyä sekä yhdessä oppimisen taitoja. Koska teoreettisen filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Opintojakson arvioinnissa käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (FI05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (FI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.5. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä

ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle
- tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita

- perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakoulu yhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY01)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä*
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin*
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin*
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita*
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- graafinen malli ja lineaarinen malli*
- yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitleminen ja toteutus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme fysiikkaan kokeellisena luonnontieteenä sekä kokeellisuuden merkitykseen tieteellisen maailmankuvan ja siihen nojautuvan kulttuurin kehityksessä. Tutustumme myös aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittaa luovuuttaan suunnitteleamalla yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita. Mittauksia tehdessään ja tuloksia kerätessään opiskelija tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin. Samalla opiskelijan taidot arvioida tiedon luotettavuutta kehittyvät. Luonnontieteelliset kokeet tarjoavat useita mahdollisuuksia monitieteiselle tutkimukselle ja yhteistyölle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY02)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja*
- *osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia*
- *saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- *energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen*
- *energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen*
- *energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastonmuutokseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja perustella kantaansa fysiikan avulla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme eri energialajeihin ja niiden ympäristövaikutuksiin, mikä auttaa opiskelijaa ymmärtämään energiantuotannon vaikutuksia ympäristöön ja ilmastonmuutokseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ilmastonmuutokseen liittyvät ongelmat ovat globaaleja haasteita, joiden ratkaisu edellyttää monitieteistä ja luovaa ajattelua. Opiskelija harjaantuu ottamaan monipuolisesti huomioon eri näkökulmia arvioidessaan ratkaisuja ongelmiin. Samalla opiskelija vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä*
- *osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä*
- *osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa*
- *tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.*

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- *voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana*
- *mekaaninen työ*
- *termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttajat*
- *lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine*
- *energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä*
- *aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset*
- *lämpölaajeneminen*
- *kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijan luova osaaminen kehittyy, kun hän suunnittelee ja toteuttaa luonnontieteellisiä tutkimuksia. Kokeiden tuloksia kerätään, käsitellään, analysoidaan, esitetään, mallinnetaan ja simuloidaan tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme ilmastonmuutoksen hillitsemiseen liittyvään tutkimustietoon ja malleihin. Opiskelija saa valmiuksia ymmärtää, miten ihmisen toiminta vaikuttaa ilmakehän lämpenemiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Voima ja liike, 2 op (FY04)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä
- osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittausaineistosta
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa
- tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike
- kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait
- voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö
- paino ja kitka
- liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia
- mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate
- liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Käytämme tieto- ja viestintäteknologiaa kokeellisten havaintojen keräämiseen sekä mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään liikenneturvallisuutta fysiikan avulla. Liikenneturvallisuuteen vaikuttavia asioita ovat muun muassa renkaiden ja tien pinnan välisen kitkan ja ajonopeuden vaikutus pysähtymismatkaan sekä turvavöiden ja turvatyynyjen merkitys törmäystilanteissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeellinen työskentely kehittää opiskelijan yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä monilukutaitoa. Keskeisten ilmiöiden tutkiminen on usein luontevinta tehdä ryhmätyönä. Opiskelija saa esiintymistaitoa ja -varmuutta esittämällä saatuja tuloksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY05)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä*
- *perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä*
- *osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä*
- *osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.*

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- *momentti ja kappaleen kiertyminen*
- *tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa*
- *tasainen ympyräliike ja normaalikiikkyvyys*
- *gravitaatiolaki ja planetaarinen liike*
- *jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi*
- *harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia*
- *mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen*
- *mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot*
- *ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tehdessään tutkimuksia opiskelija tutustuu tiedonhankintaan ja tiedon esittämiseen tieto- ja viestintäteknologian avulla. Opiskelija harjaantuu käyttämään fysikaalisia ja matemaattisia käsitteitä ja malleja.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme äänen ominaisuuksiin sekä siihen, miten mekaaninen aaltoliike saa aikaan kuuloaistimuksen. Opintojaksossa voidaan tarkastella äänen fysikaalisten ominaisuuksien yhteyttä kuulovaurioihin. Opiskelija oppii hyvinvointia tukevia tapoja kuunnella musiikkia ja suojautua melulta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Sähkö, 2 op (FY06)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*
- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää yhteistyötaitojaan tekemällä sähköopin kokeellisia töitä pienissä ryhmissä. Opiskelijan monilukutaito ja kielitietoisuus harjaantuvat, kun hän perehtyy fysiikalle ominaisiin merkintöihin ja esittämistapoihin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tutkimaan sähköön liittyviä ilmiöitä turvallisesti ja ymmärtää, mitkä sähkötyöt voi tehdä itse ja mihin tarvitaan ammattilaisen osaamista. Opiskelija tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY07)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissä
- ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta
- tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia
- ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- ferromagnetismi ja magneettinen dipoli
- magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä
- varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä
- virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima
- sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat
- generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla
- sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri
- valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen
- valon interferenssi ja diffraktio
- valon polarisaatio kvalitatiivisesti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Keskeisten sisältöjen hallitseminen mahdollistaa sähköenergian tuotantoon liittyvän yhteiskunnallisen keskustelun seuraamisen ja siihen osallistumisen. Opintojakson aikana voidaan harjoitella kannan ottamista yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaitoa voidaan kehittää esimerkiksi selvittämällä turvallisuusrajoja erilaisille sähkömagneettisille säteilyille pienryhmissä. Näitä voimme verrata laskennallisesti eri tilanteissa erilaisiin sähkömagneettista säteilyä tuottaviin laitteisiin, ja näin opiskelijan kyky arvioida tiedon luotettavuutta vahvistuu.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia sekä arvioimaan niiden turvallisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY08)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*

- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvanttumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*
- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään, miksi ionisoivalla säteilyllä on haitallisia vaikutuksia ja miten säteilyä voidaan käyttää turvallisesti. Opintojaksossa voidaan käsitellä säteilyn käyttöä lääketieteessä sekä potilaan ja henkilökunnan turvallisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään kvanttumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa. Opiskelija saa valmiuksia seurata ja osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ydinvoimasta ja radioaktiivisten lähteiden säteilystä, ja lisäksi hän saa valmiuksia tulkita keskustelua fysiikan näkökulmasta ja faktoihin pohjautuen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija syventää ymmärrystään kasvihuoneilmiöön liittyvistä fysikaalisista mekanismeista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää fysiikan tutkimuksen merkityksen tieteelliselle maailmankuvalle globaalina kokonaisuutena. Opiskelija tunnistaa, mitkä fysiikan kokeet ja teoriat ovat nyky-yhteiskunnan toiminnan ja kulttuurin pohjalla. Opiskelija vahvistaa käsitystään siitä, mihin maailmakuva koskeviin kysymyksiin fysiikkaa tieteenä voi vastata ja mihin se ei vielä vastaa tai ei tule koskaan vastaamaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (FY09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (FY10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija parantaa valmiuksiaan opiskella fysiikkaa itsenäisesti sekä jatkaa fysiikan opiskelua jatko-opinnoissa.
- Opiskelija syventää osaamistaan lukion fysiikan keskeisimmissä sisällöissä.
- Opiskelija kehittää kokonaiskuvaa fysiikasta ja pystyy yhdistelemään fysiikan eri osa-alueiden tietoja.
- Opiskelija oppii tuntemaan fysiikan ylioppilaskokeen rakenteen.
- Opiskelija oppii laatimaan hyviä fysiikan ylioppilaskokeen vastauksia sähköisessä ympäristössä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- fysiikan ylioppilaskokeen rakenne ja tehtävät
- erilaisten mallien käyttäminen fysiikassa
- lukion fysiikan sisältöjen muodostama kokonaisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää fysiikan tutkimuksen merkityksen tieteelliselle maailmankuvalle globaalina kokonaisuutena. Opiskelija syventää käsitystään siitä, mitkä fysiikan kokeet ja teorit ovat nyky-yhteiskunnan toiminnan ja kulttuurin pohjalla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitoaan tulkita ja analysoida eri lähteissä ja eri muodoissa esitettyä fysikaalista tietoa ja toisaalta kehittyy edelleen fysikaalisen tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Tähtitiede, 2 op (FY11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy tähtitieteessä käytettyihin tutkimusmenetelmiin.

- Opiskelija tutustuu aurinkokunnan kappaleisiin ja niiden ominaispiirteisiin.
- Opiskelija tutustuu aurinkokunnan ulkopuolisen avaruuden kappaleisiin ja maailmankaikkeuden rakenteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Erilaiset tähtitieteen kysymykset.
- Opintojakson tarkemmat sisällöt määritellään lukuvuosisikohtaisesti riippuen käsiteltävästä aihepiiristä. Esimerkiksi Turun yliopiston tiedekeskuksen, Lounais-Suomen LUMA-keskuksen, Suomen ESO-keskuksen ja Turun yliopiston Tuorlan observatorion ja muiden lukioiden kanssa toteutettu NOT - koulu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla kehitämme vuorovaikutustaitoja esimerkiksi ryhmätyöskentelyn kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustumme kansainvälisen fysiikan tutkimukseen, tiedeyhteisöön sekä paikalliseen kulttuuriin kahden tai usean maan välillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan periodin alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana tutustumme erilaisiin tähtitieteen ilmiöihin ja kysymyksiin. Tähtitieteen opintojakson tarkemmat sisällöt määritellään lukuvuosisikohtaisesti riippuen käsiteltävästä aihepiiristä. Esimerkiksi Turun yliopiston tiedekeskuksen, Lounais-Suomen LUMA-keskuksen, Suomen ESO-keskuksen ja Tuorlan observatorion ja muiden lukioiden kanssa toteutettu havaitsevan tähtitieteen NOT – koulu (NOT: Nordic Optical Telescope, yhteispohjoismainen teleskooppi).

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kansainvälinen fysiikan tutkimus, 2 op (FY12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu fysiikan kansainväliseen tutkimukseen ja syventää tutkimusalaan liittyvää tietoaan.
- Opiskelija tutustuu kansainvälisen tiedeyhteisön toimintaan.
- Opiskelija harjaantuu tiedonhankinnassa, sen luotettavuuden arvioinnissa ja esittämisessä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson keskeiset sisällöt määritellään lukuvuosi-kohtaisesti riippuen käsiteltävästä aihepiiristä. CERN - tiedeleiri Helsingin yliopiston kanssa on esimerkki kansainvälisestä fysiikan tutkimukseen tutustumisesta. Jos kyseessä CERN - tiedeleirin keskeiset sisällöt: Hiukkasfysiikka tutkimusalueena, Aineen rakenne ja hiukkasfysiikan standardimalli, Hiukkasfysiikan tutkimusmenetelmät, laitteet ja ilmaisimet, Hiukkasfysiikka osana maailmankaikkeuden synnyn tutkimusta. Opintojaksoon voi liittyä opintomatka Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukseen, CERN:iin.
- Opiskelijat perehtyvät johonkin kansainväliseen fysiikan tutkimusalaan esimerkiksi tekemällä projektityön tai tutkielman.
- Opintojaksoon voi kuulua yhteistyötä korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla kehitämme vuorovaikutustaitoja esimerkiksi ryhmätyöskentelyn kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustumme kansainvälisen fysiikan tutkimukseen, tiedeyhteisöön sekä paikalliseen kulttuuriin kahden tai usean maan välillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan periodin alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson keskeiset sisällöt määritellään lukuvuosi-kohtaisesti riippuen käsiteltävästä aihepiiristä. CERN - tiedeleiri Helsingin yliopiston kanssa on esimerkki kansainvälisestä fysiikan tutkimukseen tutustumisesta. Jos kyseessä CERN - tiedeleirin keskeiset sisällöt: Hiukkasfysiikka tutkimusalueena, Aineen rakenne ja hiukkasfysiikan standardimalli, Hiukkasfysiikan tutkimusmenetelmät, laitteet ja ilmaisimet, Hiukkasfysiikka osana maailmankaikkeuden synnyn tutkimusta. Opintojaksoon voi liittyä opintomatka Euroopan hiukkasfysiikan tutkimuskeskukseen, CERN:iin. Opiskelijat perehtyvät johonkin kansainväliseen fysiikan tutkimusalaan esimerkiksi tekemällä projektityön tai tutkielman. Opintojaksoon voi kuulua yhteistyötä korkeakoulujen ja yliopistojen kanssa.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan periodin alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kokeellinen fysiikka, 2 op (FY13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää käsitystään fysiikasta kokeellisena luonnontieteenä.
- Opiskelija syventää taitojaan tutkia luonnonilmiöitä kokeellisesti.
- Opiskelija osaa raportoida ja esittää saatuja mittaustuloksia.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Luonnontieteellisten kokeiden suunnittelu ja tekeminen yksin tai ryhmässä.
- Mittaustulosten esittäminen ja raportoiminen.
- Teknologian hyödyntäminen mittauksissa ja fysiikan mittaushjelmien tuntemus.
- Tutkimusten aiheet syventävät ja laajentavat opiskelijan aiempaa fysiikan osaamista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeellinen työskentely kehittää yhteistyö- ja vuorovaikutustaitoja sekä monilukutaitoa. Keskeisten ilmiöiden tutkiminen on usein luontevinta tehdä ryhmätyönä. Opiskelija saa esiintymistaitoa ja -varmuutta esittämällä saatuja tuloksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija harjoittaa luovuuttaan suunnittelemalla ja tekemällä luonnontieteellisiä kokeita. Mittauksia tehdessään ja tuloksia kerätessään opiskelija tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin. Samalla opiskelijan taidot arvioida tiedon luotettavuutta kehittyvät. Luonnontieteelliset kokeet tarjoavat useita mahdollisuuksia monitieteiselle tutkimukselle ja yhteistyölle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan periodin alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson aikana suunnittelemme ja teemme fysikaalisen tutkimuksen jakson alussa yhdessä sovitusta aiheista. Aiheiden valintaan vaikuttavat osallistujien mielenkiinto ja kiinnostus. Kokeellinen työskentely voidaan tehdä joko yksin tai pienissä ryhmässä. Jakson aikana opimme täsmällisen mittaustulosten esittämisen ja raportoimisen. Opimme myös hyödyntämään teknologiaa mittauksissa ja tutustumme fysiikan mittaushjelmiin ja niiden käyttöön. Tutkimusten aiheet syventävät ja laajentavat opiskelijan aiempaa fysiikan osaamista.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan periodin alussa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämämaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi kartoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävästä kehityksestä aluesuunnittelun lähtökohdista ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävästä elämäntavasta välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdintoissa ja kestävässä kulutusvalinnoissa.

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä
- osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä
- syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa
- osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista
- ymmärtää kestävästä elämäntavasta välttämättömyyden ja luonnonvarojen säästävän kiertotalouden merkityksen.

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja

- ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa
- osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla
- osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin
- ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomeediaa tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä
- seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia
- tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja
- saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävästä tulevaisuudesta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisin menetelmin. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomeedia-aidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE01)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä
- osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla

- osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla
- tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla
- tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana
- osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomedialla hyödyntäen
- osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.

Paikallinen lisäys

- Helsingissä käytämme mahdollisuuksien mukaan koko kaupunkia oppimisympäristönä maantieteellisten ilmiöiden tutkimisen yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa
- miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa
- alueelliset ajankohtaiset uutiset

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- ilmastonmuutosten mekanismit
- nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia
- kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat
- ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä

Ihmiskunnan muutoksia

- väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset
- puhtaan veden puute, nälkä
- hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys
- pakolaisuus
- kestävän kehityksen sitoumukset

Paikallinen lisäys

- Opintojakso kytkeytyy läheisesti Hiilineutraali Helsinki -teemaan ja soveltuu toteutettavaksi osana Hiilineutraali Helsinki 2035 -teemaista opintojaksoa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Maantieteen ensimmäisessä opintojaksossa analysoimme ympäristön muutosten syitä ja arvioimme ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla. Opiskelija oppii selittämään, minkälaisien ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä ja/tai minkälaisilla ratkaisuilla niiden vaikutuksia voidaan lieventää eri alueilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Opintojakson aikana opiskelijan tulevaisuuden taidot kehittyvät, mikä tukee hänen kasvuaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojakson alussa valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Sininen planeetta, 2 op (GE02)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä*
- *osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla*
- *osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin*
- *osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla*
- *osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat*
- *osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla*
- *osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.*

Paikallinen lisäys

- Helsingissä käytämme mahdollisuuksien mukaan koko kaupunkia oppimisympäristönä ja teemme yhteistyötä sekä korkeakoulujen että erilaisten yritysten kanssa.

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa
- veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO
- sää ja sen ennustaminen
- ilmastoalueet

Kivikehä

- maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto
- endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina
- endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää, miten Maan luonnonjärjestelmät toimivat ja kuinka me ihmiset olemme osa suurempaa kokonaisuutta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija oppii laatimaan diagrammeja ja osaa tulkita niitä. Hän oppii geomediataitojen avulla monilukutaitoa ja kriittistä ajattelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojakson alussa valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Yhteinen maailma, 2 op (GE03)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä
- tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet

- osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla
- osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita
- osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät
- paikkojen kokeminen ja miellekartat

Väestö, asutus ja kulttuurit

- väestörakenne ja väestönmuutokset
- asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema

Kaupungit ja kaupungistuminen

- maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- maa-, metsä- ja kalatalous
- kaivannaiset, energialähteet
- teollisuus
- kiertotalous

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu
- globalisaatio
- innovaatioiden alueellinen leviäminen

Paikallinen lisäys

- Helsingin kaupungin lukioissa käytämme koko kaupunkia oppimisympäristönä ja teemme mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä Helsingin seudun korkeakoulujen, Helsingin kaupungin eri toimialojen sekä erilaisten yritysten kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ihmismaantiede tutkii ihmisten käyttäytymistä maapallolla aina luonnonvarojen käytöstä kaupunkirakenteisiin ja kulttuurisiin erityispiirteisiin. Opintojakson aikana tutustumme erilaisiin

alueisiin ja niiden erityispiirteisiin. Opiskelija ymmärtää, millainen merkitys väestönkasvulla on tulevaisuuden yhteiskunnille ja minkälaisia vaikutuksia väestöllisillä haasteilla on yhteiskunnalle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässään, eettisissä pohdintoissaan ja kestävässä kulutusvalinnoissaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojakson alussa valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Geomedia, 2 op (GE04)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

- Helsingin kaupungin lukioissa teemme mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä Helsingin seudun korkeakoulujen kanssa.
- Tutustumme myös Helsingin aluesuunnitteluun ja kaavoitukseen mahdollisuuksien mukaan opintokäynneillä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Maantieteen neljännessä opintojaksossa yhteiskunnallinen osaaminen tulee keskiöön aluesuunnittelun myötä. Opiskelija ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen aluesuunnittelussa ja oppii, miten hän itse voi vaikuttaa yhteiskunnan rakentumiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija tekee tutkielmaa tai vaikuttamisprojektia joko itsenäisesti tai yhdessä jonkun toisen opiskelijan kanssa. Näin hän oppii vastuun ottamista, sosiaalisia taitoja sekä yhteistyötaitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, keskusteluita, itsearviointia ja muita opintojakson alussa valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle

opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (GE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija

tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (GE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson

tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.7. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa oleellinen tieto epäoleellisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoituksia. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

*Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.*

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijälähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävää tulevaisuutta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävää elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta
- ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana

- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista
- kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen
- osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä
- osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI01)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä

- osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä
- osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina
- maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty
- väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen
- rahatalouden ja kaupan kehitys

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa
- kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön
- väestökehitys ja muuttoliikkeet
- jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous

Paikallinen lisäys

Laja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Muuttuvassa maailmassa historian opiskelu auttaa opiskelijaa suhtautumaan maailman epävarmuuteen ja näkemään tämän päivän tapahtumat ja ilmiöt laajemmassa perspektiivissä. Opiskelija ymmärtää, että historian kulussa muutos on aina ollut läsnä eikä ole itsessään hyvä tai paha asia. Opintojakson aikana etsimme ratkaisuja ongelmiin, nostamme esille kriisejä, joiden jälkeen on tapahtunut uusi nousu (musta surma keskiajalla, 1930-luvun talouslama), väestön- ja ilmastonmuutokset, taudit historian muokkaajina sekä ihmisen sopeutumiskeinot eri aikoina.

Vuorovaikutusosaaminen

Historian opetus ohjaa opiskelijaa asiaperusteiseen argumentaatioon ja nostaa esille monipuolisia tapoja tuottaa tietoa ja julkaista sitä. Historiallinen empatia nousee esille opetuksen kautta ja vahvistaa opiskelijan keinoja eläytyä toisen ihmisen asemaan ja ymmärtää hänen ratkaisujaan oman aikakautensa kontekstissa. Opiskelija tutustuu lähdekritiikin perusteisiin, historian tutkimusmenetelmiin ja lähteiden käyttö omassa tuotoksessaan. Harjoittelemme historian esseevastauksen rakentamista ja sen kirjoittamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Historian oppiaineen keskeisintä osaamista on tiedon luotettavuuden arviointi. Tätä harjoittelemme, kun tutustumme tutkimuksellisesti tuotettuun historialliseen tietoon ja sen tuottamiseen. Oppiaineessa muodostetaan tutkimuksella tuotetun tiedon pohjalta perusteltuja

tulkintoja ja päätelmiä. Opiskelija harjaantuu erottamaan mielipiteet faktoista, kun korostetaan lähteiden merkitystä tiedon tuottamisessa. Opintojaksossa opetellaan historialle ominaista kieltä ja harjoitellaan aineen käsitteiden käyttöä. Opintojaksolla opetellaan suhtautumaan teksteihin tulkinnan kohteina ja vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa. Tämä saavutetaan käyttämällä opetuksen tukena kattavasti toisistaan eroavia tekstejä, kuvia ja muuta lähdemateriaalia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opiskelija harjaantuu hahmottamaan yhteiskunnallisen muutoksen olevan seurausta ihmisen toiminnasta läpi historian. Hän saa keinoja ymmärtää, miten muutos ja jatkuvuus näkyvät historian kulussa ja kuinka tulevaisuus rakentuu nykyisyyden pohjalta. Opetuksessa nostetaan esille yhteiskuntarakenteiden muutoksen syyt ja seuraukset sekä historian suuret linjat, linjojen ymmärtäminen, syy- ja seuraussuhteet.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa tarkastelemme ympäristön muuttumista ja muutoksia ilmastossa. Näin opiskelija saa valmiuksia pohtia tämän päivän yhteisöjen toiminnan perusteita ja ratkaisujen seurauksia. Historiallinen empatia nostaa esiin eettisyyden merkityksen historian kulussa. Opintojakson tavoitteena on nostaa esille ympäristöhistoriaa ja ratkaisukeskeistä ajattelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme tässä opintojaksossa suhtautumista vieraisiin kulttuureihin eri aikoina. Antiikin Rooman kansainvälisyys, löytöretket ja kolonialismi antavat erilaisia esimerkkejä kohtaamisista sekä suhtautumisesta toiseuteen. Opintojaksossa käsitellään maailman verkottuneisuutta. Opiskelija ymmärtää kulttuurien kohtaamisen ja keskinäisriippuvuuden käsitteet esimerkkien kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen, kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI02)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Itsenäisen Suomen historia tukee oman identiteetin rakentumista. Opintojakso tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen eri aikoina ja eri paikoissa, esimerkkeinä suomalaisuuden synty ja kansallisen identiteetin rakentuminen. Suomen historian opiskelu auttaa asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin sekä suhteuttamaan ympärillä vallitsevaa epävarmuutta, kun nykypäivää peilataan historian dramaattisiin murroksiin. Opintojaksossa tarkastelemme muutoksen jatkuvuutta esimerkiksi elämäntavan muutoksen tai hyvinvointivaltion rakentumisen kautta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa painotamme monipuolisia tiedontuottamisen ja julkaisemisen tapoja sekä harjoitteleme asiaperustaista argumentaatiota, esimerkiksi perustelemalla väitteitä ja luomalla pohdiskeluvia esseevastauksia. Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa ja harjoittelee historiallista empatiaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustumme historian ja historiatieteen tulkinnallisuuteen sekä pohdimme historiallisen tiedon luotettavuutta. Opiskelija ymmärtää, kuinka historiallista tietoa tuotetaan ja kuinka kuva menneestä tarkentuu uuden tutkimuksen myötä. Historian ja historiatieteen käsitteiden käyttö ja harjoittelu tukevat kielitietoisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija perehtyy suomalaisen yhteiskunnan kehitykseen ja muutokseen itsenäisyyden ajalla sekä tunnistaa historian käytön poliittisena välineenä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyrimme ymmärtämään menneisyyden ihmisiä ja heidän toimintaansa. Tämä tukee opiskelijan empatiakykyä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme tässä opintojaksossa Suomen historian tapahtumia osana kansainvälistä kontekstia. Kansallisen identiteetin ja suomalaisen kulttuurin rakentumisen ja rakentamisen tarkastelu vahvistaa opiskelijan kulttuurista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen, kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI03)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa
- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistyvä Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- Suomi toisessa maailmansodassa
- kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan

Kohti nykyistä Suomea

- yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio
- kulttuuri, tiede ja osaaminen
- kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Itsenäisen Suomen historia tukee oman identiteetin rakentumista. Opintojakso tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen eri aikoina ja eri paikoissa, esimerkkeinä suomalaisuuden synty ja kansallisen identiteetin rakentuminen. Suomen historian opiskelu auttaa asettamaan tämän päivän tapahtumia ja ilmiöitä laajempaan perspektiiviin sekä suhteuttamaan

ympärillä vallitsevaa epävarmuutta, kun nykypäivää peilataan historian dramaattisiin murroksiin. Opintojaksossa tarkastelemme muutoksen jatkuvuutta esimerkiksi elämäntavan muutoksen tai hyvinvointivaltion rakentumisen kautta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opetuksessa painotamme monipuolisia tiedontuottamisen ja julkaisemisen tapoja sekä harjoittelemme asiaperustaista argumentaatiota, esimerkiksi perustelemalla väitteitä ja luomalla pohdiskeluvia esseevastauksia. Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa ja harjoittelee historiallista empatiaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustumme historian ja historiatieteen tulkinnallisuuteen sekä pohdimme historiallisen tiedon luotettavuutta. Opiskelija ymmärtää, kuinka historiallista tietoa tuotetaan ja kuinka kuva menneestä tarkentuu uuden tutkimuksen myötä. Historian ja historiatieteen käsitteiden käyttö ja harjoittelu tukevat kielitietoisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija perehtyy suomalaisen yhteiskunnan kehitykseen ja muutokseen itsenäisyyden ajalla sekä tunnistaa historian käytön poliittisena välineenä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana pyrimme ymmärtämään menneisyyden ihmisiä ja heidän toimintaansa. Tämä tukee opiskelijan empatiakykyä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tarkastelemme tässä opintojaksossa Suomen historian tapahtumia osana kansainvälistä kontekstia. Kansallisen identiteetin ja suomalaisen kulttuurin rakentumisen ja rakentamisen tarkastelu vahvistaa opiskelijan kulttuurista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen, kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI04)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa*
- *ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen*
- *ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa*
- *osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia*
- *osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan*
- *pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen*
- *osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- *• antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- *• demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- *• keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Eurooppalainen ihminen -opintojaksossa käsittelemme kehitystä sekä identiteettien rakentamista ja moninaisuutta eri aikoina. Kulttuuriperinnön tuntemus tukee opiskelijan oman identiteetin muodostamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden eri konteksteissa ja eri aikakausina.

Vuorovaikutusosaaminen

Historian opiskelulle ovat tyypillisiä monipuoliset tiedontuottamis-, argumentointi- ja julkaisutavat. Länsimaisen kulttuurihistorian opintojaksossa syvennymme sananvapauden ja poliittisten vapauksien merkitykseen vertailemalla nykypäivän ja historiallisten yhteiskuntien tilanteita. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä eläytyä toisen asemaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tiedon luotettavuuden arviointi on historianopetuksen ytimessä. Historian opiskelussa korostuva suhtautuminen teksteihin tulkinnan kohteena, ei neutraalina informaationa, vahvistaa opiskelijoiden kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Historian tekstitaitojen vahvistaminen ja laaja tekstien käyttö vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa. Opetuksessa korostuu tutkitun tiedon arvostaminen ja ymmärtäminen. Kielitietoisessa opetuksessa opettaja on myös oman oppiaineensa kielen ja käsitteiden avaaja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallisten aatteiden, tieteellisen maailmankuvan ja ihmiskäsityksen historian opiskelu auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muuttumista ihmisten toiminnan seurauksena. Tämä tukee myös opiskelijan omien vaikutusmahdollisuuksien oivaltamista ja aktiivisen elämänasenteen rakentumista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen osaaminen vahvistuu kulttuurihistorian opiskelussa kehittyvän historiallisen empatian avulla. Opintojakson aikana käyttämämme monipuoliset materiaalit ja lähteet auttavat opiskelijaa ymmärtämään ihmisen toimintaa eri aikakausina.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan eurooppalaisen kulttuuriperinnön ja identiteetin historiaa sekä eurooppalaisten asennoitumista muihin kulttuureihin eri aikakausina.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen, kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI05)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa nostamme esille identiteetin moninaisuuden ja sen muodostumisen erilaisissa ajallisissa ja kulttuurillisissa konteksteissa. Teemoissa korostuvat maailmankuvan kehitys ja erityisesti suomalaisuuden synty. Opintojakso vahvistaa opiskelijan omaa identiteettiä esimerkiksi paikallishistorian tuntemusta lisäämällä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa opiskelija tutustuu historian monipuolisiin tiedontuottamis- ja julkaisemistapoihin sekä asiaperusteiseen argumentointiin. Opiskelijan empatiakykyä vahvistetaan tutustumalla erilaisiin historiallisiin näkökulmiin ja paikallishistoriallisesti merkittäviin kohteisiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tarkastelemme varhais historian monitieteellisiä tutkimusmenetelmiä ja tiedon tuotantotapoja. Opiskelijalle havainnollistuu arkeologian, maantieteen, biologian, antropologian sekä kielitutkimuksen merkitys historiallisen tiedon tuottamisessa. Opiskelija oivaltaa, että historiallinen tieto perustuu lähteiden tulkintaan. Historian opetuksessa tiedon luotettavuuden arviointi on tärkeää. Tämä vahvistaa opiskelijan kykyä toimia muuttuvassa informaatioympäristössä. Erilaisten lähteiden tulkinta vahvistaa opiskelijan tekstitaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso yhdistelee monia historian osa-alueita. Paikallisen historiantutkimuksen kautta ymmärrys omasta paikallisidentiteetistä vahvistuu. Opintojakso yhdistää globaalit historialliset muutokset paikalliseen kontekstiin. Historiaa voidaan konkretisoida paikallisilla näkökulmilla ja erilaisten muinaisjäänteiden ja arkeologisten lähteiden avulla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Historiallisen empatialla on tarkoitus vahvistaa opiskelijan kykyä eläytyä toisen ihmisen asemaan myös erilaisessa ajallisessa ja kulttuurillisessa ympäristössä ja ymmärtää historiallisen henkilön ratkaisuja aikansa lähtökohdista. Opiskelija tutustuu suomalaisen ympäristön muutokseen varhais historiasta nykypäivään.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan ymmärrystä suomalaisten sekä saamelaiden ja muiden vähemmistöjen kulttuuriperinnöstä ja korostaa niiden tärkeyttä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen,

kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI06)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä*
- *tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa*
- *osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa*
- *analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä*
- *erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä*
- *osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotyyppioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön*
- *tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- *kulttuurit ja niiden vuorovaikutus*

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- *Aasian kulttuurit*
- *Afrikan kulttuurit*
- *arktiset kulttuurit*
- *Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit*
- *Latinalaisen Amerikan kulttuurit*
- *Lähi-idän kulttuurit*
- *Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen erilaisissa konteksteissa. Opiskelija ymmärtää historian käytön sekä sen, milloin hän on itse vaikutusyrityksen kohteena.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee tiedontuottamista ja argumentointia sekä eläytyy historiallisen empatian avulla erilaisten ihmisten asemaan. Tiedon tuottamisessa ja julkaisemisessa on tavoitteena harjoitella erilaisten tekstien tuottamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee opiskelijan ymmärrystä kulttuurien tutkimuksen tieteistä sekä tiedon rakentumisesta lähdemateriaalin tutkimisen ja perusteltujen päätelmien pohjalta. Opintojakson opetuksessa käytämme historiatieteen ja kulttuurien tutkimuksen keskeisiä käsitteitä. Tekstintaitojen harjoittelu lisää opiskelijan monilukutaitoa ja kykyä tulkita erilaisia tekstejä ja arvioida niiden luotettavuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opiskelija tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet eri aikoina. Samalla opetus kannustaa kunnioittamaan erilaisia kulttuuriperintöjä ja tarkastelemaan niitä eri näkökulmista. Opiskelija oppii ymmärtämään menneisyyden ihmisen ja muiden kulttuureiden edustajien asemaa sekä ymmärtää oman roolinsa maailmankansalaisena.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso luo historiallisen näkökulman globalisaatioon ja sen vaikutuksiin aina nykypäivään asti. Samalla opintojakso liittyy vahvasti kansainväliseen osaamiseen. Opiskelija oppii ymmärtämään globalisoituvaa kulttuuria ja maailmaa ja ymmärtää eurosentrisyyden vaikutuksen suhtautumisessa Euroopan ulkopuolisiin kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan historiataitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa historiallisen tiedon hankkiminen ja tulkitseminen, syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen, muutoksen ja jatkuvuuden ymmärtäminen, kronologinen ajattelu, historiallinen empatia, tekstitaidot, historian käyttö politiikan välineenä sekä kyky hahmottaa historian monitulkintaisuus.

Arvioinnin välineinä hyödynnetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (HI07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (HI08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokittelu ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laa-ala-ainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemissa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkittamista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi

kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.

Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.

Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävän käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastomuutokseen ja luonnonvarojen riittävyteen.

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakoulu yhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti

- tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi
- osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia ja minä, 1 op (KE01)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa

- *osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.*
- *Oppilas tutkii ja kokeilee arjen teknologisia sovelluksia, niiden käyttöä, merkitystä ja toimintaperiaatteita.*

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- *arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä*
- *kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa*
- *jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla*
- *puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät*
- *ainemäärä ja konsentraatio*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamiseen kuuluu turvallisuus, joka ilmenee kemian opiskelussa kokeellisen työskentelyn työturvallisuusnäkökulmien huomioimisessa. Opiskelija oppii arvioimaan yleisesti erilaisten aineiden turvallista käyttöä ja käsittelyä tutkittuun tietoon perustuen sekä ymmärtää aineiden turvallisen käytön myös oman arkielämän kannalta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu kemian merkitykseen yhteiskunnassa, työelämässä ja jatko-opiskeluissa. Opiskelija saa näin valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun. Helsingin lukiolle tarjoutuu runsaasti mahdollisuuksia hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakouluja, yrityksiä ja virastoja opintokäyntien tai virtuaalivierailujen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia, ja hyvinvointiosaamista taas arvioidaan turvallisen työskentelyn taitojen näkökulmasta. Yhteiskunnallisen osaamisen osalta arvioidaan opiskelijan ymmärrystä kemian merkityksestä arkielämässä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE02)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävässä elämäntavassa edistämiseksi
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävässä elämäntavassa edistämiseksi luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Aineen rakenteen eri malleihin tutustuminen johdattaa opiskelijan luonnontieteellisen tiedon kehittymiseen. Kemian kielen käyttöön harjaantuminen alkaa yhdisteiden ja kaavojen kirjoittamisella. Monitieteisen osaamisen ja monilukutaidon kehittymistä tuemme käyttämällä opetuksessa videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia. Aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti, tutkimuksen suunnittelu ja tutkitun tiedon käyttäminen edistävät opiskelijan luovan ajattelun kehittymistä. Opiskelija oppii ymmärtämään kemian yhteyden muihin luonnontieteisiin esimerkiksi elinkaarianalyysin, kierrätyksen tai vihreän kemian näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteisiin kemian näkökulmasta. Hänen ymmärryksensä kemiallisen tiedon liittymisestä yhteiskunnallisiin ja arkielämän ilmiöihin kehittyy, kun hän esimerkiksi analysoi alkuaineiden kiertoa ja tutkii tuotteen elinkaarta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Monitieteistä ja luovaa osaamista sekä yhteiskunnallista osaamista arvioitaessa otetaan huomioon opiskelijan ymmärrys kemiasta yhtenä luonnontieteenä, sen yhteyksistä muihin tieteenaloihin ja sen merkityksestä kestäväen tulevaisuuden kannalta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE03)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä*
- *osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä*
- *osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä*
- *ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta*
- *osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- *liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi*
- *hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet*
- *hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä*
- *hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla*
- *suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria*
- *kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä*
- *tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija saa ymmärrystä Hiilineutraali Helsinki 2035 -ohjelman tavoitteista oppiessaan hiilen yhdisteistä. Opiskelijan ymmärrys kemian merkityksestä lääketieteissä sekä teollisuudessa kehittyä, mikä auttaa häntä rakentamaan käsitystä kemiasta osana yhteiskuntaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hiiliyhdisteiden kemia on myös kansainvälistä. Hiiliyhdisteiden käyttö etuineen ja haittoineen koskettaa kaikkia maanosia ja kulttuureita, ei vain Helsinkiä. Kemian kielen kansainvälisyys tulee opiskelijalle tutuksi. Opiskelija oppii ymmärtämään kemiallisen tutkimuksen kansainvälisyyden tutustuessaan esimerkkeihin tutkimuksesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Yhteiskunnallista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista arvioitaessa otetaan huomioon opiskelijan ymmärrys hiiliyhdisteiden ominaisuuksista ja merkityksestä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE04)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme
- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykuteknologian sovelluksissa
- osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen
- ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet
- saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa
- ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä
- saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio
- protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä
- additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen

- *polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Helsingin kaupungin lukioilla on monipuoliset mahdollisuudet hyödyntää pääkaupunkiseudun korkeakouluja ja yrityksiä. Opintokäynneillä, vierailuilla ja asiantuntijaluennoilla voimme vahvistaa monitieteistä ilmiöiden tarkastelua. Kemiallisten reaktioiden tutkiminen kokeellisesti, havaintojen tekeminen, mittaustulosten käsittely ja tulkinta sekä tulosten esittäminen tukevat luovan ajattelun kehittymistä. Hyvien kysymysten esittämisen taito on keskeinen luonnontieteissä. Luova ja monitieteinen osaaminen kehittyy edelleen, kun opiskelija oppii esittämään kysymyksiä, suunnittelemaan kemiallista tutkimusta ja pohtimaan suunnitelman toteuttamiskelpoisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää ja vahvistaa vuorovaikutustaitojaan työskennellessään yhteistyössä muiden kanssa. Tuotosten esittäminen tukee niin ajattelutaitojen kuin esiintymis- ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Monitieteellistä ja luovaa osaamista sekä vuorovaikutusosaamista arvioidaan osana tutkimuksellisen työskentelyn taitoja.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi ja opintopisteet: Kemiallinen reaktio (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: KE 4 Kemiallinen reaktio (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Sisältöinä reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen, kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet, kemialliseen reaktioon liittyvien laskujen perusteet ja aineen häviämättömyys reaktiossa sekä erilaisia reaktiotyyppejä ja polymeereitä. Tavoitteina saada kokonaiskuva kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme, oppia käyttämään ja soveltamaan reaktioihin liittyviä käsitteitä erilaisissa ilmiöissä ja sovelluksissa sekä oppia tutkimaan kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: Monitieteinen ja luova osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen kehittyvät erilaisia ilmiöitä tarkasteltaessa sekä kokeellisen työskentelyn ja sen tulosten esittämisen yhteydessä.

Työskentely: Sovitaan opintojakson alkaessa opiskelijoiden kanssa.

Arviointi: Arvosana 4–10

Edeltävät opinnot: KE01-KE03

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE05)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- *reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla*
- *reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet*
- *hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot*
- *metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys*
- *sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi*
- *luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen vahvistamiseksi tarkastelemme kemian merkitystä eettisesti kestävämpien ratkaisujen tuottajana erilaisissa teollisuusprosesseissa, kierrätyksen tehostamisessa sekä uusiutuvan energian tuotannossa ja varastoinnissa. Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla opiskelijan on mahdollista perehtyä alueen energiantuotantotapoihin ja -laitoksiin sekä energiansäästöön ja kierrätykseen suurkaupungin mittakaavassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija perehtyy metallien jalostukseen ja kiertotalouteen sekä oppii ymmärtämään kemian merkityksen globaalin ympäristöongelmien ratkaisemisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Eettisyyden ja ympäristöosaamisen sekä globaali- ja kulttuuriosaamisen arvioinnissa huomioidaan opiskelijan ymmärrys kemian merkityksestä energia- ja kiertotaloudelle Helsingissä ja globaalisti.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE06)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa*
- *osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä*
- *osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämässä ja ennusteiden tekemisessä*
- *osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia*
- *tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- *kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät*
- *homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen*
- *hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä*
- *happo-emästasapainon laskennallinen käsittely*
- *puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla*
- *reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella*
- *tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa opiskelijalla on mahdollisuus tutustua esimerkiksi suurkaupunkialueen vedenpuhdistus- ja kierrätysalan toimijoihin. Opiskelija tutustuu YK:n Agenda 2030 -ohjelman joihinkin tavoitteisiin ja löytää yhteyksiä niiden ja kemian sisältöjen välille.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeelliset mittaukset ja mittaustulosten graafinen esittäminen sekä tulkitseminen kehittävät opiskelijan luovaa ajattelua sekä tieto- ja viestintäteknologisia taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Eettisyyden ja ympäristöosaamisen arvioinnissa huomioidaan opiskelijan ymmärrys kemian merkityksestä YK:n Agenda 2030 -ohjelman jonkun tavoitteen saavuttamisen kannalta. Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan opiskelijan tiedonkäsittelyn ja -esittämisen taitojen näkökulmasta.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (KE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (KE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan lukion kemian keskeisimmässä sisällöissä.
- Opiskelija muodostaa kokonaiskuvan kemian eri osa-alueista.
- Opiskelija oppii käyttämään sujuvasti kemian opintoihin liittyviä ohjelmistoja, etenkin molekyylimallinnusta.
- Opiskelija oppii tuntemaan kemian ylioppilaskokeen rakenteen.
- Opiskelija oppii analysoimaan ylioppilaskoetehtäviä ja laatimaan hyviä kemian ylioppilaskokeen vastauksia sähköisessä ympäristössä.
- Opiskelija kehitty ratkaisemaan kemian ongelmatehtäviä niiden edellyttämällä täsmällisyydellä ja luonnontieteille ominaisella päättelyketjulla.
- Opiskelija saavuttaa sellaiset kemian tiedot ja taidot, että hänen on mahdollista jatkaa kemian tai kemiaa soveltavien alojen opintoja korkeakouluissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kemian pakollisten ja valtakunnallisten syventävien opintojaksojen keskeisiä sisältöjä
- erilaisten mallien käyttäminen kemiassa
- kemian ohjelmistot ja molekyylimallinnus
- oppiainerajat ylittävä tiedon soveltaminen kemian tehtävissä
- kemian ylioppilaskokeen rakenne ja tehtävät
- hyvän vastauksen piirteet kemian ylioppilaskokeessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää taitoaan tulkita ja analysoida eri lähteissä ja eri muodoissa esitettyä kemiallista tietoa ja toisaalta kehittyä edelleen kemiallisen tiedon ja ratkaisujen esittäjänä ja viestijänä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnilla tuetaan opiskelijan itsetuntemuksen ja motivaation kehittymistä. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan opintojaksossa osana formatiivista ja summatiivista arviointia. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.9. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistyksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämäntutkimuksen ja maailmantutkimuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestävä tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja
- tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa
- tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta

- ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä
- kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään
- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan, tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena

- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustumme maailman uskontotilanteeseen sekä syvennymme uskonnollisuuden ja uskonottomuuden piirteisiin ja uskonnonvapauteen ihmisoikeutena. Lisäksi harjoittelemme katsomusdialogia, joka antaa opiskelijoille valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin kaupungin lukioiden on mahdollisuus vierailla kaikkien Helsingissä vaikuttavien abrahamilaisten uskontojen pyhissä tiloissa. Opiskelijoiden moninaisuuden ansiosta meidän on mahdollista käydä dialogia eri uskontokuntien välillä.

Vuorovaikutusosaaminen

Maailman uskontotilanteen hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijalle hyvät valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoilmiön jäsentyessä ymmärrys uskonnon ja hyvinvoinnin suhteesta kirkastuu. Opiskelijalla on ymmärryksen lisääntyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa ja tunnistaa elementtejä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön hyvinvointia eri uskonnoissa. Moninaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen lisää opiskelijoiden hyvinvointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontoon monimuotoisena ilmiönä. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdytään abrahamilaisille uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Samalla tutustutaan myös muihin ajankohtaisiin uskontoihin ja katsomuksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntauukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyys ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitämme kristinuskoon liittyvää uskonnollista lukutaitoa. Lisäksi globaalien kristinuskon hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijalle

paremmat valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa perehdymme maailmanlaajuiseen kristinuskoon. Opintojakson aikana on mahdollisuus seurata ja analysoida ajankohtaisia uskontoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja. Tutustumme uskonnon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kristinuskon keskeisten suuntausten tunteminen ja monimuotoisuuden hahmottaminen antavat opiskelijalle valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin ja muun Suomen korkeakoulut tarjoavat lisäksi mahdollisuuksia seurata paikallista ja globaalista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta ja keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*

- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntauksat ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa. Esimerkiksi tutustuminen Itä-Aasian uskonnollisten perinteiden suhtautumiseen eettisiin- ja ympäristökysymyksiin mahdollistaa opiskelijalle uuden näkökulman muun muassa hiilineutraaliuden tarkasteluun ja merkitykseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa kerrytetään kulttuurista lukutaitoa. Helsingissä meidän on mahdollista tutustua Suomessa vaikuttaviin ja esiintyviin erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja liikkeisiin sekä vieraila niiden pyhissä tiloissa. Tämä lisää opiskelijoiden kulttuurista ymmärrystä ja lukutaitoa sekä kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tarkastellaan Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen sekä uusien uskonnollisten liikkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Opintojakso lisää opiskelijan valmiuksia toimia työelämässä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontojen monimuotoisuuteen. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinuskon yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tutustumme uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen ja tapakulttuuriin nyky-Suomessa sekä harjoitteleme toimimista kulttuuri- ja katsomustietoisena yhteiskunnan jäsenenä. Meillä on Helsingissä mahdollisuus erilaisiin opintovierailuihin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijalla on uskontojen ja yhteiskunnan välisen suhteen selkiytyessä hyvät valmiudet halutessaan vahvistaa omaa ja muiden uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitämme opiskelijoiden valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdymme uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana perehdymme monipuolisesti uskontoihin ja katsomuksiin kytkeytyviin yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana perehdymme siihen, miten uskonnollisen taiteen keinoin voidaan ilmaista uskonnon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Symbolienlukutaidon kehittyminen vahvistaa valmiuksia ymmärtää erilaisia tapoja kommunikoida.

Hyvinvointiosaaminen

Perehdymme taiteen ja uskontojen väliseen suhteeseen. Taide kytkeytyy hyvinvoinnin teemoihin monin tavoin niin itseilmaisun ja empatiakyvyn harjoittelun kautta kuin tulkinnallisen horisontin laajentuessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskuntoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskuntoon liittyvää tietoa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskuntoon kytkeytyvän medialukutaidon vahvistuessa myös opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu. Kriittinen arviointi ja uskonnollisen yleissivistyksen soveltaminen vahvistavat opiskelijan kykyä huolehtia entistä paremmin sekä omasta että muiden hyvinvoinnista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia opiskelijalle tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa. Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu, kun perehdymme uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tutustumme uskonnon tutkimuksen moninaiisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloidella sekä ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Kerrytämme uskontojen lukutaitoa, ja opiskelijat saavat työvälineitä tieteen ja uskontojen vuorovaikutussuhteiden hahmottamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa analysoidaan uskonnon ja median välisiä suhteita sekä harjoitellaan uskontoon liittyvän informaation ja lähteiden kriittistä arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana tarkastelemme uskontoilmiön käsittelyä mediassa. Uskontoon liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset ovat kaikki teemoja, jotka liittyvät eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Helsingin kaupungin lukioiden opetussuunnitelma

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (UE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson sisältö ja toteutus voivat vaihdella lukuvuosittain.
- Keskeisistä sisällöistä sovitaan opintojakson alussa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (UE08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija valmistautuu uskonnon ylioppilaskokeeseen.
- Opiskelija hahmottaa uskonnon valtakunnallisten opintojaksojen ydinsisältöjä ja rakentaa kokonaiskuvaa uskonnon eri opintojaksojen välisistä yhteyksistä.
- Opiskelija tuntee hyvän esseevastauksen piirteitä ja harjaantuu vastaamaan erityyppisiin ylioppilaskoetehtäviin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Uskonnon pakollisten ja valinnaisten opintojaksojen keskeisiä sisältöjä.
- Tutustuminen uskonnon ylioppilaskokeen erilaisiin tehtävätyyppeihin ja aiempiin kysymyksiin.
- Vastaustekniikan harjoittelu.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusero.

7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntaan sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana*
- *kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa*
- *juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoilmiön jäsentyessä ymmärrys uskonnon ja hyvinvoinnin suhteesta kirkastuu. Opiskelijalla on ymmärryksen lisääntyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa ja tunnistaa elementtejä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön hyvinvointia eri uskonnoissa. Moninaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen lisää opiskelijoiden hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Maailman uskontotilanteen hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijalle hyvät valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustutaan uskontoon monimuotoisena ilmiönä. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme abrahamilaisille uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme maailman uskontotilanteeseen sekä syvennymme uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteisiin ja uskonnonvapautteen ihmisoikeutena. Lisäksi harjoittelemme katsomusdialogia, joka antaa opiskelijoille valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin kaupungin lukioissa on mahdollisuus vierailta kaikkien Helsingissä vaikuttavien abrahamilaisten uskontojen pyhissä tiloissa. Opiskelijoiden moninaisuuden ansiosta Helsingin kaupungin lukioissa on luonteva mahdollisuus käydä eri uskontokuntien välistä dialogia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Samalla tutustumme myös muihin ajankohtaisiin uskontoihin ja katsomuksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Pakollinen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle
- hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä
- tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön
- kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen
- ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen
- Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset
- ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet
- orientaaliset ortodoksiset kirkot
- läntinen kristillisuus, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisuus sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus
- ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja
- ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitämme opintojakson aikana kristinuskoon liittyvää uskonnollista lukutaitoa. Lisäksi globaalin kristinuskon hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat paremmat valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehdymme maailmanlaajuiseen kristinuskoon. Meidän on mahdollista seurata ja analysoida ajankohtaisia uskontoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja. Tutustumme myös uskonnon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kristinuskon keskeisten suuntausten tunteminen ja monimuotoisuuden hahmottaminen antavat opiskelijalle valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin ja muun Suomen korkeakoulut tarjoavat lisäksi mahdollisuuksia seurata paikallista ja globaalista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta ja keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO04)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon*
- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntauksat ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävästä tulevaisuudesta rakentamisessa. Esimerkiksi tutustuminen Itä-Aasian uskonnollisten perinteiden suhtautumiseen eettisiin- ja ympäristökysymyksiin mahdollistaa opiskelijalle uuden näkökulman muun muassa hiilineutraaliuden tarkasteluun ja merkitykseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kerrytämme kulttuurista lukutaitoa tämän opintojakson aikana. Helsingissä on mahdollisuus tutustua Suomessa vaikuttaviin ja esiintyviin erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja liikkeisiin sekä vieraila niiden pyhissä tiloissa. Tämä lisää opiskelijoiden kulttuurista ymmärrystä ja lukutaitoa sekä kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen sekä uusien uskonnollisten liikkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Opintojakso lisää opiskelijan valmiuksia toimia työelämässä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontojen monimuotoisuuteen. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa*
- *ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan*
- *kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa*
- *luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *kristinuskon suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- *uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijalla on uskontojen ja yhteiskunnan välisen suhteen selkiytyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa omaa ja muiden uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitetään valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdymme uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen ja tapakulttuuriin nyky-Suomessa sekä harjoitteleme toimimista kulttuuri- ja katsomustietoisena yhteiskunnan jäsenenä. Opintojakson aikana on mahdollista tehdä erilaisia opintovierailuja Helsingissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana perehdytään monipuolisemmin uskontoihin ja katsomuksiin kytkeytyviin yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta*
- *kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja*
- *perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta*
- *tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja*
- *ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa*

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*

- *ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*
- *uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa perehdytään taiteen ja uskontojen väliseen suhteeseen. Taide kytkeytyy hyvinvoinnin teemoihin monin tavoin niin itseilmaisun ja empatiakyvyn harjoittelun kautta kuin tulkinnallisen horisontin laajentuessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdymme tässä opintojaksossa siihen, miten uskonnollisen taiteen keinoin voidaan ilmaista uskonnon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Symbolienlukutaidon kehittyminen vahvistaa opiskelijan valmiuksia ymmärtää erilaisia tapoja kommunikoida.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme taitoa tulkita uskuntoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*

- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan
- perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta
- perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan
- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma
- uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki
- tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme tässä opintojaksossa uskontoilmiön käsittelyä mediassa. Uskontoon liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset ovat kaikki teemoja, joissa pohditaan eettisiä kysymyksiä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana analysoidaan uskonnon ja median välisiä suhteita sekä harjoitellaan uskontoon liittyvän informaation ja lähteiden kriittistä arviointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme uskonnon tutkimuksen moninaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla sekä ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Opintojaksolla kerryttää uskontojen lukutaitoa sekä antaa opiskelijalle työvälineitä tieteen ja uskontojen vuorovaikutussuhteiden hahmottamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia opiskelijalle tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa. Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu myös perehtymällä uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa.

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoon kytkeytyvän medialukutaidon vahvistuessa opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu. Kriittinen arviointi ja uskonnollisen yleissivistyksen soveltaminen vahvistavat opiskelijan omaa toimijuutta huolehtia paremmin sekä omasta että muiden hyvinvoinnista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (UO07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusero.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (UO08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formattiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.9.3. Katolinen uskonto (KT3)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UK1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen ja erityisesti katolisen kirkon sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntiin*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa toimintaympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä, katolisen kulttuurin määrittely*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa, uskonnonvapaus ihmisoikeutena sekä uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa*
- *uskonnon ja tieteen suhde, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *kristinuskon synty, keskeiset opit, etiikka, uskonnon harjoittaminen ja sisäinen monimuotoisuus katolisen tutkimuksen valossa*
- *juutalaisuuden ja islamin oppi ja elämäntapa sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*
- *katolisen kirkon suhteet juutalaisuuteen ja islamiin*
- *pyhien kirjoitusten synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa, katolinen Raamattu*
- *historiallisia ja ajankohtaisia katsomusten kohtaamiseen liittyviä kysymyksiä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoilmiön jäsenyessä opiskelijan ymmärrys uskonnon ja hyvinvoinnin suhteesta kirkastuu. Opiskelijalla on ymmärryksen lisääntyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa ja tunnistaa elementtejä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön hyvinvointia eri uskonnoissa. Moninaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen lisäävät opiskelijoiden hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Maailman uskontotilanteen hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat hyvät valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan katsomusdialogia ja tutustumme uskontoon monimuotoisena ilmiönä. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme abrahamilaisille uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustumme maailman uskontotilanteeseen sekä syvennymme uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteisiin ja uskonnonvapauteen ihmisoikeutena. Lisäksi harjoitellaan katsomusdialogia, joka antaa opiskelijoille valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin kaupungin lukioissa meidän on mahdollista vieraila kaikkien Helsingissä vaikuttavien abrahamilaisten uskontojen pyhissä tiloissa. Opiskelijoiden moninaisuuden ansiosta meidän on myös luonnollista käydä eri uskontokuntien välistä dialogia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Samalla tutustumme myös muihin ajankohtaisiin uskontoihin ja katsomuksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UK2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kristinuskon merkitystä katolisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy katolilaisuuden erilaisiin ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa ja osaa hahmottaa niiden suhteen katolisen kirkon viralliseen oppiin*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaista kristinuskoon liittyvää mediasisältöä ja keskustelua.*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen kristinusko

- *katolisen kristillisyyden synty ja kehitys, kirkon erityispiirteet, suhde Raamattuun, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset historiassa*
- *ortodoksisen ja protestanttisen kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *katolisten sääntökuntien merkitys kirkossa ja yhteiskunnassa*
- *uskonnon asema ja sen taustat eri puolilla Eurooppaa*
- *kirkon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa globaalisti*
- *ekumenia ja uskontojen välinen dialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon ja katolisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitämme opintojakson aikana kristinuskoon liittyvää uskonnollista lukutaitoa. Lisäksi globaalien kristinuskon hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijat paremmat valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehdymme maailmanlaajuiseen kristinuskoon. Opintojakson aikana on mahdollisuus seurata ja analysoida ajankohtaisia uskontoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluita. Tutustumme uskonnon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kristinuskon keskeisten suuntausten tunteminen ja monimuotoisuuden hahmottaminen antavat opiskelijalle valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin ja muun Suomen

korkeakoulut tarjoavat lisäksi mahdollisuuksia seurata paikallista ja globaalista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta ja keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UK3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää, niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä suhdetta katoliseen kirkkoon*
- *tuntee Aasiassa esiintyvien uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen keskeisiä piirteitä ja levinneisyyttä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *katolisen kirkon suhtautuminen muihin uskontoihin*
- *Intian uskonnot ja niiden vaikutus kulttuuriin ja yhteiskuntaan*
- *Kiinan uskontojen ja katsomusten vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan*
- *shintolaisuus ja muut Japanin uskonnot*
- *Intian, Kiinan ja Japanin uskontojen vaikutus länsimaissa sekä uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*
- *luonnonuskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *katolinen kirkko ja uskontojen välinen dialogi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävästä tulevaisuudesta rakentamisessa. Esimerkiksi tutustuminen Itä-Aasian uskonnollisten perinteiden suhtautumiseen eettisiin- ja ympäristökysymyksiin mahdollistaa opiskelijalle uuden näkökulman muun muassa hiilineutraaliuden tarkasteluun ja merkitykseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontojen monimuotoisuuteen. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tarkastellaan Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen sekä uusien uskonnollisten liikkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Opintojakso lisää opiskelijan valmiuksia toimia työelämässä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana kerrytetään kulttuurista lukutaitoa. Helsingissä meidän on mahdollista tutustua Suomessa vaikuttaviin ja esiintyviin erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja liikkeisiin sekä vieraila niiden pyhissä tiloissa. Tämä lisää opiskelijoiden kulttuurista ymmärrystä ja lukutaitoa sekä kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UK4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee muinaissuomalaista uskonnollisuutta ja tunnistaa sen vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *tutustuu kristilliseen historiaan katolisesta Ruotsin vallan ajasta nykypäivään ja perehtyy katolisen kirkon vaiheisiin suhteessa muihin uskonnollisiin suuntauksiin Suomessa*
- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa*
- *perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *osaa analysoida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *osaa toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *muinaissuomalaiset ja skandinaaviset uskonnot suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *katolisuus suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *kristilliset suuntauukset Suomessa*
- *katolisia yhteisöjä Suomessa ja niiden suhde yhteiskuntaan*
- *muuta uskonnollisia yhteisöjä Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa katolisen kirkon näkökulmasta*
- *uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa Suomessa, katolinen perhekäsitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijalla on uskontojen ja yhteiskunnan välisen suhteen selkiytyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa omaa ja muiden uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitetään opiskelijan valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla perehdymme uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen ja tapakulttuuriin nyky-Suomessa sekä harjoitteleme toimimista kulttuuri- ja katsomustietoisena yhteiskunnan jäsenenä. Helsingissä meidän on mahdollista tehdä erilaisia opintovierailuja Helsingissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Perehdymme monipuolisemmin uskontoihin ja katsomuksiin kytkeytyviin yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja kulttuurissa, 2 op (UK5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskontojen ja taiteen suhdetta yleisesti*
- *ymmärtää uskonnollisen taiteen sekä luovan ilmaisun merkityksen kulttuurin muodostumisessa, erityisesti katolisen kirkon vaikutuksen länsimaisen taiteen kehityksessä historiallisesti sekä nykyajassa*
- *perehtyy siihen, miten taiteiden avulla voidaan ilmaista uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja*
- *tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan omassa ympäristössään.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja kulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus*
- *katolisen kirkon suhde taiteisiin*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa*
- *Raamatun kertomusten ja katolisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla: historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä kuvataiteesta, musiikista, kirjallisuudesta sekä elokuvataiteen, TV:n ja sähköisen median piiristä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana perehdymme taiteen ja uskontojen väliseen suhteeseen. Taide kytkeytyy hyvinvoinnin teemoihin monin tavoin niin itseilmaisun ja empatiakyvyn harjoittelun kautta kuin tulkinnallisen horisontin laajentuessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdymme siihen, miten uskonnollisen taiteen keinoin voidaan ilmaista uskonnon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Symbolienlukutaidon kehittyminen vahvistaa valmiuksia ymmärtää erilaisia tapoja kommunikoida.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme taitoa tulkita uskuntoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UK6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla, erityisesti katolisesta näkökulmasta*
- *ymmärtää katolisen kirkon suhteen tieteisiin historiallisesti sekä nykypäivänä*
- *tutustuu uskuntoon liittyviin ajankohtaisiin teemoihin mediassa yleensä sekä erityisesti katolisen kirkon ja katolisten yhteisöjen tuottamaan kansainväliseen uutisointiin*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita*
- *osaa arvioida kriittisesti uskuntoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla
- katolisen kirkon ja tieteen suhde
- katolisten korkeakoulujen rooli ja vaikutus tieteeseen historiallisesti ja nykypäivänä
- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa, historiallisia ja ajankohtaisia esimerkkejä
- katolinen media Suomessa ja kansainvälisesti
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoon kytkeytyvän medialukutaidon vahvistuessa opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu. Kriittinen arviointi ja uskonnollisen yleissivistyksen soveltaminen vahvistavat opiskelijan omaa toimijuutta huolehtia paremmin sekä omasta että muiden hyvinvoinnista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso antaa valmiuksia opiskelijalle tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa. Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu opintojaksolla myös perehtymällä uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tutustumme uskonnon tutkimuksen moninaiisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla sekä ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Opintojakso kerryttää uskontojen lukutaitoa sekä antaa opiskelijalle työvälineitä tieteen ja uskontojen vuorovaikutussuhteiden hahmottamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Analysoimme uskonnon ja median välisiä suhteita sekä harjoittelempa uskontoon liittyvän informaation ja lähteiden kriittistä arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tässä opintojaksossa tarkastelemme uskontoilmiön käsittelyä mediassa. Uskontoon liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset ovat teemoja, joissa käsitellään eettisiä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon

opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Uskonnon projekti, 2 op (UK20)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.9.4. Islamin uskonto (KT4)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UI1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*
- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet islamin näkökulmasta*
- *pyhien kirjojen muotoutuminen, merkitys, käyttö ja tulkinnat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *juutalaisuuden ja kristinuskon sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoilmiön jäsenydessä opiskelijan ymmärrys uskonnon ja hyvinvoinnin suhteesta kirkastuu. Opiskelijalla on ymmärryksen lisääntyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa ja tunnistaa elementtejä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön hyvinvointia eri uskonnoissa. Moninaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen lisäävät opiskelijoiden hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Maailman uskontotilanteen hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat paremmat valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontoon monimuotoisena ilmiönä. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme abrahamilaisille uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme maailman uskontotilanteeseen sekä syvennymme uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteisiin ja uskonnonvapauteen ihmisoikeutena. Lisäksi harjoittelemme katsomusdialogia, joka antaa opiskelijoille valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin kaupungin lukioissa on mahdollisuus vierailta kaikkien Helsingissä vaikuttavien abrahamilaisten uskontojen pyhissä tiloissa. Opiskelijoiden moninaisuuden ansiosta Helsingin kaupungin lukioissa on luonteva mahdollisuus käydä eri uskontokuntien välillä dialogia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävänsä tulevaisuuden rakentamisessa. Samalla tutustutaan myös muihin ajankohtaisiin uskontoihin ja katsomuksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen islam, 2 op (UI2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen islam

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida islamin merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää islamiin liittyvää kulttuurista ja uskonnollista lukutaitoa*
- *tuntee islamin keskeisiä suuntauksia, niiden syntytaustan ja sisäiseen monimuotoisuuteen liittyviä kysymyksiä sekä pystyy vertailemaan eri suuntauksien keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy islamin erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia islamiin liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen islam

- *islamin opillinen perusta sekä sunnalaisuuden, shiialaisuuden ja suufilaisuuden muotoutuminen ja niiden keskeisiä piirteitä*
- *islamin sisäinen monimuotoisuus*
- *poliittinen islam ja nykypäivän keskeiset islamilaiset liikkeet*
- *islamilainen etiikka, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *islamin merkitys Euroopassa ja eurooppalaisessa uskontodialogissa*
- *suhtautuminen muslimivähemmistöihin länsimaissa*
- *uskonnon asema, uskonnon ja valtion suhteet sekä islamin vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin eri puolilla maailmaa*
- *ajankohtaisia islamiin liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kehitämme islamiin liittyvää uskonnollista lukutaitoa tämän opintojakson aikana. Lisäksi globaalin islamin hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijalle paremmat valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehdymme maailmanlaajuiseen islamiin. Opintojaksossa on mahdollisuus seurata ja analysoida ajankohtaisia uskontoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja. Tutustumme uskonnon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Islamin keskeisten suuntausten tunteminen ja monimuotoisuuden hahmottaminen antavat opiskelijalle valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin ja muun Suomen korkeakoulut tarjoavat lisäksi mahdollisuuksia seurata paikallista ja globaalista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta ja keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UI3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *ymmärtää islamin suhdetta hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä.*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- *hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne*
- *jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet*
- *buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntauksat ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin*
- *islamin suhde hindulaisuuteen ja buddhalaisuuteen ennen ja nyt*
- *Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne*
- *shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa*
- *Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa*
- *luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys*
- *uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoittemme katsomusdialogia ja tutustumme uskontojen monimuotoisuuteen. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen sekä uusien uskonnollisten liikkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Opintojakso lisää opiskelijan valmiuksia toimia työelämässä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tässä opintojaksossa kerrytetään kulttuurista lukutaitoa. Helsingissä on mahdollisuus tutustua Suomessa vaikuttaviin ja esiintyviin erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja liikkeisiin sekä vieraila niiden pyhissä tiloissa. Tämä lisää opiskelijoiden kulttuurista ymmärrystä ja lukutaitoa sekä kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Esimerkiksi tutustuminen Itä-Aasian uskonnollisten perinteiden suhtautumiseen eettisiin- ja ympäristökysymyksiin mahdollistaa opiskelijalle uuden näkökulman muun muassa hiilineutraaliuden tarkasteluun ja merkitykseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UI4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- osaa tunnistaa ja analysoida monimuotoisen Suomen historiaa ja nykypäivää suhteessa vähemmistöihin, erityisesti muslimeihin*
- hahmottaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden merkitystä suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinuskoa yhteiskunnan muokkaajana Suomessa ennen ja nyt sekä niiden vaikutusta islamiin Suomessa*
- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa; uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina; uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa*
- muslimien historia ja nykypäivä Suomessa sekä uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinuskon yhteiskunnan muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijalla on uskontojen ja yhteiskunnan välisen suhteen selkiytyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa omaa ja muiden uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitetään valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdymme uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa tutustumme uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen ja tapakulttuuriin nyky-Suomessa sekä harjoittelemmekin toimimista kulttuuri- ja katsomustietoisena yhteiskunnan jäsenenä. Helsingissä on mahdollista tehdä erilaisia opintovierailuja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana perehdymme monipuolisemmin uskontoihin ja katsomuksiin kytkeytyviin yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UI5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten taiteen kautta ilmaistaan islamilaista ajattelua ja uskonnon oppeja*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *islamilainen taide ja islamin keskeisten piirteiden ja oppien ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri islamin erityispiirteiden kuvaajana*

- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa
- taide muslimivähemmistön ilmaisukeinona
- islamin sisäinen monimuotoisuus eri taiteen aloilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana perehdymme taiteen ja uskontojen väliseen suhteeseen. Taide kytkeytyy hyvinvoinnin teemoihin monin tavoin niin itseilmaisun ja empatiakyvyn harjoittelun kautta kuin tulkinnallisen horisontin laajentuessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdymme siihen, miten uskonnollisen taiteen keinoin voidaan ilmaista uskonnon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Symbolienlukutaidon kehittyminen vahvistaa valmiuksia ymmärtää erilaisia tapoja kommunikoida.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UI6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta
- tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa
- osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: klassisen islamin tieteenalat ja teologia, uskontotiede sekä yhteiskuntatiede tutkimusaloina
- islamilainen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus
- uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskuntoon kytkeytyvän medialukutaidon vahvistuessa myös opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu. Kriittinen arviointi ja uskonnollisen yleissivistyksen soveltaminen vahvistavat opiskelijan kykyä huolehtia paremmin sekä omasta että muiden hyvinvoinnista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija saa opintojakson aikana valmiuksia tuottaa ja esittää uskuntoon liittyvää tietoa. Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu opintojaksolla, kun perehdymme uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tutustumme uskonnon tutkimuksen moninaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla sekä ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Opintojakso kerryttää uskontojen lukutaitoa sekä antaa opiskelijalle työvälineitä tieteen ja uskontojen vuorovaikutussuhteiden hahmottamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Analysoimme uskonnon ja median välisiä suhteita sekä harjoitteleme uskuntoon liittyvän informaation ja lähteiden kriittistä arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme uskontoilmiön käsittelyä mediassa. Uskuntoon liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset ovat kaikki teemoja, joihin liittyy eettisiä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Uskonnon projekti, 2 op (UI20)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.9.5. Juutalainen uskonto (KT5)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä - juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ01)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UJ1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta*
- *osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- *uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde*
- *maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena*

- *uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä*
- *juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuritausta ja synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet*
- *pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa*
- *kristinuskon ja islamin sisäinen monimuotoisuus, oppi, etiikka, elämäntapa, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoilmiön jäsenydessä ymmärrys uskonnon ja hyvinvoinnin suhteesta kirkastuu. Opiskelijalla on ymmärryksen lisääntyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa ja tunnistaa elementtejä, jotka tukevat yksilön ja yhteisön hyvinvointia eri uskonnoissa. Moninaisuuden hyväksyminen ja arvostaminen lisäävät opiskelijoiden hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Maailman uskontotilanteen hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat opiskelijalle paremmat valmiudet laadukkaan ja merkityksellisen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana tutustumme maailman uskontotilanteeseen sekä syvennymme uskonnollisuuden ja uskonottomuuden piirteisiin ja uskonnonvapautteen ihmisoikeutena. Lisäksi harjoitteleme katsomusdialogia, joka antaa opiskelijoille valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin kaupungin lukioissa on mahdollisuus vieraila kaikkien Helsingissä vaikuttavien abrahamilaisten uskontojen pyhissä tiloissa. Opiskelijoiden moninaisuuden ansiosta Helsingin kaupungin lukioissa on luonteva mahdollisuus eri uskontokuntien väliseen dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme katsomusdialogia ja tutustumme uskontoon monimuotoisena ilmiönä. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdymme abrahamilaisille uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Samalla tutustutaan myös muihin ajankohtaisiin uskontoihin ja katsomuksiin liittyviin eettisiin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ02)

Opintojakson moduulit

- Maailmanlaajuinen juutalaisuus, 2 op (UJ2), Pakollinen

Tavoitteet

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää juutalaisuuteen liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee juutalaisuuden keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy juutalaisuuden erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailmanlaajuinen juutalaisuus

- *juutalaisuuden asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*
- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Suomessa, Israelissa ja eri puolilla maailmaa*
- *juutalaisuuden ja erityisesti modernin ortodoksijuutalaisuuden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *juutalaisuuden erilaiset suuntaukset*
- *juutalaisuuteen nojaavien ei-juutalaisten uskontojen, kuten messiaanisen juutalaisuuden ja ei-juutalaisten kabbalististen liikkeiden pääpiirteet*
- *juutalaisuuden eri suuntausten välinen yhteistyö sekä uskontodialogi*
- *juutalaisuus ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia juutalaisuuteen liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla kehitetään juutalaisuuteen liittyvää uskonnollista lukutaitoa. Lisäksi globaalien juutalaisuuden hahmottaminen ja siihen vaikuttavien tekijöiden selkeytyminen antavat hyvät valmiudet laadukkaan ja merkitykselliseen uskontodialogin ja katsomusdialogin harjoittelulle.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Perehdymme maailmanlaajuiseen juutalaisuuteen. Opintojakson aikana on mahdollisuus seurata ja analysoida ajankohtaisia uskontoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja. Tutustumme uskonnon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Juutalaisuuden keskeisten suuntausten tunteminen ja monimuotoisuuden hahmottaminen antavat opiskelijalle valmiuksia toimia sivistyneenä maailmankansalaisena. Helsingin ja muun Suomen korkeakoulut tarjoavat lisäksi mahdollisuuksia seurata paikallista ja globaalista teologista ja uskontotieteellistä tutkimusta ja keskustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ03)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UJ3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*
- *tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa*
- *hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä*
- *hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä*
- *kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntauksat ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijat saavat työvälineitä uskontojen merkityksen hahmottamiseen kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa. Esimerkiksi tutustuminen Itä-Aasian uskonnollisten perinteiden suhtautumiseen eettisiin- ja ympäristökysymyksiin mahdollistaa opiskelijalle uuden näkökulman muun muassa hiilineutraaliuden tarkasteluun ja merkitykseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana kerrytämme kulttuurista lukutaitoa. Helsingissä on mahdollisuus tutustua Suomessa vaikuttaviin ja esiintyviin erilaisiin uskonnollisiin yhteisöihin ja liikkeisiin sekä vieraila niiden pyhissä tiloissa. Tämä lisää opiskelijoiden kulttuurista ymmärrystä ja lukutaitoa sekä kykyä toimia erilaisten ihmisten kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneiden uskontojen sekä uusien uskonnollisten liikkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia eri puolilla maailmaa. Opintojakso lisää opiskelijoiden valmiuksia toimia työelämässä kansainvälisissä toimintaympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan katsomusdialogia ja tutustutaan uskontojen monimuotoisuuteen. Uskonnon tutkimus on itsessään monitieteellistä. Lisäksi perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen

näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ04)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UJ4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisen uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä niiden yhtäläisyyksiä ja eroja verrattuna juutalaisuuteen*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin ja osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä, kristinusko yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina sekä edellä mainittujen vaikutus Suomen juutalaisuuteen*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijalla on uskontojen ja yhteiskunnan välisen suhteen selkiytyessä paremmat valmiudet halutessaan vahvistaa omaa ja muiden uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana kehitetään valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Perehdymme uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen ja tapakulttuuriin nyky-Suomessa sekä harjoitteleme toimimista kulttuuri- ja katsomustietoisena yhteiskunnan jäsenenä. Helsingissä on hyvät mahdollisuudet erilaisiin opintovierailuihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Perehdymme monipuolisemmin uskontoihin ja katsomuksiin kytkeytyviin yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyviin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ05)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UJ5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti juutalaisuuden, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- Tanachin kertomusten ja juutalaisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehdymme taiteen ja uskontojen väliseen suhteeseen. Taide kytkeytyy hyvinvoinnin teemoihin monin tavoin niin itseilmaisun ja empatiakyvyn harjoittelun kautta kuin tulkinnallisen horisontin laajentuessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Perehdymme siihen, miten uskonnollisen taiteen keinoin voidaan ilmaista uskonnon keskeisiä oppeja ja kertomuksia. Symbolienlukutaidon kehittyminen vahvistaa valmiuksia ymmärtää erilaisia tapoja kommunikoida.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearviointit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista

arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ06)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UJ6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuuritutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Uskontoon kytkeytyvän medialukutaidon vahvistuessa myös opiskelijan hyvinvointiosaaminen vahvistuu. Kriittinen arviointi ja uskonnollisen yleissivistyksen soveltaminen vahvistavat opiskelijan omaa toimijuutta huolehtia paremmin sekä omasta että muiden hyvinvoinnista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat saavat opintojakson aikana valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa. Vuorovaikutusosaaminen vahvistuu opintojaksolla, kun perehdymme uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttöön eri medioissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme uskonnon tutkimuksen moninaisiin näkökulmiin ja menetelmiin eri tieteenaloilla sekä ajankohtaiseen tieteelliseen tutkimukseen. Kerytämme uskontojen lukutaitoa, ja opiskelijat saavat työvlineitä tieteen ja uskontojen vuorovaikutussuhteiden hahmottamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana analysoidaan uskonnon ja median välisiä suhteita sekä harjoitellaan uskontoon liittyvän informaation ja lähteiden kriittistä arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan uskontoilmiön käsittelyä mediassa. Uskontoon liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset ovat kaikki teemoja, joissa pohditaan eettisiä teemoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opetuskeskustelut, opettajan ohjaamat itsearvioinnit ja vertaispalautteet sekä tehtävistä kurssin aikana saadut palautteet ovat osa opiskelijan tukemista ja oppimisen ohjaamista. Uskonnon opiskelussa dialogisuus on tärkeä perusarvo, ja se tukee myös monipuolista formatiivista arviointia. Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on tuoda asetettujen tavoitteiden saavuttaminen näkyväksi. Myös koe on oppimistilanne. Oppimisen ja hyvinvoinnin huomioivia malleja summatiivisen arvioinnin toteuttamiseksi on monia.

Arviointimenetelmistä sovitaan aina opintojakson alussa yhdessä ryhmän kanssa. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta alkaen, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa opintojakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Uskonnon projekti, 2 op (UJ20)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.10. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Kuvataide on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään. Kokemukset, mielikuviutus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista.

Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestäväen elämäntavan edistämiseksi.

Kuvataiteen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kieltietoisuutta. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja. Eri tiedonalojen kielet avaavat opiskeltavaan ilmiöön uusia näkökulmia. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsitteisiin. Opinnoissa tarkastellaan visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään kuvataiteesta ja muusta visuaalisesta kulttuurista.

Kuvataiteen opetuksessa tutkitaan opiskelijoille tuttuja ja heille uusia visuaalisen kulttuurin teoksia, tuotteita ja ilmiöitä. Kuvilla tarkoitetaan kaksi- ja kolmiulotteisia teoksia ja tuotteita sekä niitä esittäviä jäljenteitä. Visuaalisen kulttuurin kenttään kuuluvat opiskelijoiden omaehtoisesti tekemät kuvat, luonto, rakennettu ympäristö, esineet, median kuvat ja taiteeksi määritetyt teokset. Opiskelijat osallistuvat sisältöjen ja ilmaisun keinojen valintaan. Opetuksessa tarjotaan edellytykset työtapojen ja opiskelu ympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden, materiaalien ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat, mediaympäristöt ja audiovisuaalisen kulttuurin muodot ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia. Kuvataiteen lukio-opinnot luovat hyvän pohjan rakentaa omakohtaista ja elinikäistä suhdetta visuaaliseen kulttuuriin.

Laaja-alainen osaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kuvailmaisuuksiin sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään **vuorovaikutusosaamista** rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös **monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestäväen tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella demokratian ja perusoikeuksien tilaa, toteutumista ja kehitystä taiteen keinoin. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan

ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Kuvataiteen opinnoissa syvennetään **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä kuvailmaisun keinoin. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväan kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Tavoitteet

Kuvataiteen opetuksen yleiset tavoitteet on jäsennetty kolmeksi tavoitealueeksi: Kuvien merkitys, Osallisuus ja toimijuus sekä Ilmaisun ja tulkinnan taidot.

Kuvien merkitys

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- kehittää valmiuksiaan ja vahvuuksiaan vastaanottaa, ymmärtää ja tuottaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä
- tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy
- tutkii kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle eri aikoina ja eri kulttuureissa
- ymmärtää aistinautintojen, mielikuvien, tunteiden ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.

Osallisuus ja toimijuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- ottaa kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- osaa soveltaa kuvallisen tuottamisen, viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa
- hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa
- osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja kuvailmaisussa
- ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän elämäntavan näkökulmia.

Ilmaisun ja tulkinnan taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle
- syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa hyödyntämällä kuvien tekemisessä ja tulkinnassa erilaisia tietämisen tapoja
- kehittää kuvanlukutaitoa, medialukutaitoa ja ympäristönlukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa
- syventää kuvailmaisun taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta
- tarkastelee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen, tekijän, vastaanottajan ja yhteiskunnan näkökulmasta.

Osaamisen arviointi

Kuvataiteen opetuksessa arviointi on kannustavaa, pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja opiskelijan kuvataiteellista osaamista kehittävää. Arviointi tukee opiskelijan omakohtaista suhdetta kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin.

Arviointi kohdistuu kuvataiteen yleisten tavoitteiden ja moduulikohtaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä laaja-alaiseen osaamisen toteutumiseen kuvataiteessa. Monipuolinen arviointi edistää opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumista kaikissa oppimisprosessin vaiheissa. Näin arvioinnilla tuetaan opiskelijan oppimaan oppimisen taitojen syventämistä. Arvioinnin kokonaisuuteen kuuluu myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kuvataiteellisen osaamisen kehittyminen, erilaiset työskentelyprosessit ja työskentelyn tulokset. Arvioinnilla ohjataan työtapojen ja opiskeluympäristöjen tarkoituksenmukaiseen käyttöön yksin ja ryhmässä.

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU01)

Opintojakson moduulit

- Omät kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1), Pakollinen

Tavoitteet

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria
- tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestäväen tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Omat kuvat, jaetut kulttuurit

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen ja ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Kuvien tarkastelun ja kuvien tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tässä opintojaksossa tuetaan tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa opiskelijan edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemusta tässä opintojaksossa. Hyödynnämme Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee

opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU02)

Opintojakson moduulit

- Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä*
- *perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen*
- *tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön*
- *soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista*
- *kehittää osaamistaan ympäristön kuvien tekijänä, tulkitsijana, arvottajana ja toimijana*
- *ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käyttämisessä*
- *ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt

Omat kuvat

- *opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Ympäristön kuvat

- *kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa*
- *arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen*
- *visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- *kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen käyttäminen*
- *ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa*
- *vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa vahvistamme opiskelijoiden kykyä vaikuttaa oman ympäristönsä muokkaamiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tässä opintojaksossa kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa. Tutkimme tilaa, ympäristöä ja muotoilua monen eri tieteenalan näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarjoamme opiskelijalle välineitä vaikuttamiseen ympäristön suunnittelussa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana tutustumme kestävään kehityksen ja kuluttajuuteen arkkitehtuurin ja muotoilun suunnitteluprosesseissa. Tuemme opiskelijaa eettisiin valintoihin ja ympäristön huomioon ottamiseen kuluttajana. Opintojakson aikana on mahdollista tutustua myös Hiilineutraali Helsinki 2035 -teemaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyödynnämme erityisesti Helsingin monipuolista arkkitehtuuria tämän opintojakson aikana. Tutustumme myös Helsingin laajaan taide- ja kulttuuritarjontaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

Opintojakson moduulit

- Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3), Valinnainen

Tavoitteet

Kuva viestii ja vaikuttaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä*
- laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin*
- tutkii mediakulttuuria tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja*
- hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää*
- tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita*
- tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista*
- ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Kuva viestii ja vaikuttaa

Omat kuvat

- opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Median kuvat

- kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla*
- median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen*
- mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista*
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen*
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen*
- opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tällä opintojaksolla tutustumme kuvan kasvavaan merkitykseen nykyviestinnässä ja -vuorovaikutuksessa. Opiskelijan vuorovaikutustaidot kehittyvät tiimityöskentelyssä, jota monien kuvaviestien, muun muassa elokuvien ja pelien tekeminen vaatii.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii kuvan merkityksen tehokkaana yhteiskunnallisena viestinnällisenä vaikuttajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta. Arvioinnissa tuemme opiskelijan kykyä käyttää kuvaa merkittävänä yhteiskunnallisena vaikuttamisen keinona.

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU04)

Opintojakson moduulit

- Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4), Valinnainen

Tavoitteet

Taiteen monet maailmat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä*
- *syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun*
- *syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä*
- *soveltaa kuvan tekemisessä nykyaiteelle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja*
- *tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista*
- *tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä*
- *ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin*
- *tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Taiteen monet maailmat

Omat kuvat

- *opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana*
- *opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin*
- *opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisien ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana*

Taiteen kuvat

- kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot
- taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena
- teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tällä opintojaksolla tuemme opiskelijan itsetuntemuksen kasvua. Opiskelija oppii suhteuttamaan itseään menneeseen ja nykyiseen kulttuurikontekstiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme opiskelijan uteliaisuutta ja motivaatiota oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudenaikaisilla tavoilla oman kuvantekemisen kautta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tarkastelemme kuvataiteen roolia kunkin ajan yhteiskunnan peilinä ja vallan välineenä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana syvennämme taiteen historian ja nykyaikaisen taiteen tuntemusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta. Arvioinnissa voi painottaa opiskelijan kykyä hahmottaa taiteen historian eri aikakausia ja niille ominaisia tyylipiirteitä. Arviointi voi painottua myös opiskelijan omaan taiteelliseen tuottamiseen ja ilmaisuun.

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (KU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson oppimistavoitteet määritellään erikseen kurssin alussa.
- Opintojakso syventää muilla kuvataiteen opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja.
- Opintojakso voidaan toteuttaa myös yhdessä muiden oppiaineiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät projektikohtaisesti.
- Opintojakso soveltuu hyvin esimerkiksi itsenäiseen syventävään taiteelliseen työskentelyyn tai erilaisiin työpajoihin.
- Opintojaksoa voi hyödyntää koulun teema-, juhla- tai tapahtumapäivien sisällön ja visuaalisen muodon tuottamisessa. Opintojakson sisältö voi muodostua esimerkiksi esityksen, valaistuksen, lavastuksen, musiikki- tai esittelyvideon, podcastin tai performanssin suunnittelusta, tuottamisesta ja toteuttamisesta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

7.11. Lukiodiplomit (LD)

Oppiaineen tehtävä

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltäviin opintojaksoihin voivat kuulua eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavat lukiodiplomit. Lukiodiplomien tehtävänä on antaa opiskelijalle mahdollisuus osoittaa erityistä osaamistaan ja harrastuneisuuttaan pitkäkestoisen näytön avulla. Lukiodiplomi kuvaa monipuolisesti opiskelijan tavoitteellista työskentelyä, kehittyneitä taitoja ja syvällistä osaamista. Opiskelija tutkii ja ilmaisee kulttuurisesti moninaista todellisuutta eri oppiaineille ominaisin keinoin. Lukiodiplomin suorittaminen hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista. Opiskelija ilmentää lukiodiplomillaan ajattelun, tuottamisen, tulkinnan ja arvottamisen taitojaan sekä omaehtoista harrastuneisuuttaan. Lukiodiplomi luo edellytyksiä oman ja toisten osallisuuden, toimijuuden ja kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistamiselle lukioyhteisössä.

Lukiodiplomeja on mahdollista suorittaa kotitaloudessa, kuvataiteessa, käsityössä, liikunnassa, mediassa, musiikissa, tanssissa ja teatterissa. Lukiodiplomin laajuus on kaksi opintopistettä. Lukiodiplomit tarjoavat opiskelijalle mahdollisuuden arvioida lukio-opintojen aikana karttunutta osaamistaan ja vahvuuksiaan jatko-opintojen näkökulmasta. Lukiodiplomit täydentävät lukion päättötodistuksen ja ylioppilastutkintotodistuksen osoittamaa osaamista.

Lukiodiplomeja on koulutuksen järjestäjän päätöksellä mahdollista suorittaa lukiossa yhdessä tai useammassa oppiaineryhmässä tai oppiaineessa. Lukiodiplomi voi sisältyä oppiaineen oppimäärän valinnaisiin opintoihin paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetyllä tavalla. Opetushallitus antaa erilliset ohjeet kunkin lukiodiplomin suorittamisesta.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan koulutuksen järjestäjän tarjoamien lukiodiplomien osalta lukiodiplomien tehtävä, yleiset tavoitteet ja arviointi sekä tavoitteet ja keskeiset sisällöt lukiodiplomeittain kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Lukiodiplomien opetuksen yleiset tavoitteet

Kaikkia lukiodiplomeja yhdistävinä tavoitteina on, että opiskelija

- asettaa lukiodiplomin suorittamiselle omat lähtökohdat ja tavoitteet*
- työskentelee tavoitteellisella otteella itsenäisesti ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa*
- tutkii ja ilmaisee kulttuurista todellisuutta eri tiedonaloille ominaisilla tavoilla*
- soveltaa lukioaikana karttunutta erityistä osaamista ja omaehtoista harrastuneisuutta*
- hyödyntää ja syventää lukio-opinnoissa kehittyvää laaja-alaista osaamista*
- valitsee tarkoituksenmukaisia opiskeluympäristöjä, työtapoja ja ilmaisun keinoja*

- arvioi asetettujen tavoitteiden saavuttamista, työskentelyä, lopputulosta ja kokonaisuutta
- vahvistaa omaa ja toisten osallisuutta, toimijuutta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia lukioyhteisössä.

Osaamisen arviointi

Lukiodiplomin arviointi perustuu opiskelijan tai opiskelijoiden ryhmänä itsenäisesti toteuttamaan lukioaikaisen erityisen osaamisen ja harrastuneisuuden näyttöön. Opiskelijan toteuttama lukiodiplomi arvioidaan kokonaisuutena. Lukiodiplomin arvioinnissa annetaan palautetta lukiodiplomille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Lukiodiplomin arviointi on monipuolista ja luotettavaa, ja se vastaa opiskelijan oppiaineryhmässä tai oppiaineessa osoittamaa osaamisen tasoa. Lukiodiplomin suorittamiseen sisältyy opiskelijan itsearviointia.

Opintojaksot

Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD01)

Opintojakson moduulit

- Kotitalouden lukiodiplomi, 2 op (KOLD1), Valinnainen

Tavoitteet

Kotitalouden lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja ilmentää omaehtoista harrastuneisuuttaan kotitaloudessa
- osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat
- antaa näytön kotitalouden osaamisesta osoittamalla tutkivaa ja soveltavaa opiskelua, vuorovaikutteista toimintaa, yhteisöllistä tiedon rakentamista ja osaamisen jakamista sekä kriittistä tiedon ja työskentelyn arviointia
- osaa tuottaa kokonaisuuden, jonka sisällön valinta, tehtäväidea sekä suunnittelu- ja toteutusprosessi tukevat toisiaan.

Keskeiset sisällöt

Kotitalouden lukiodiplomi

- perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä opiskelijan valitsemaan teemaan, tehtäväideaan ja suunnittelu- ja toteutusprosessiin
- muodostuvat lukiodiplomityöstä, esseestä sekä itsearviointia ja kotitalouden tuntemusta kuvaavasta portfolioista, jotka arvioidaan annettujen kriteerien perusteella.

Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD02)

Opintojakson moduulit

- Kuvataiteen lukiodiplomi, 2 op (KULD2), Valinnainen

Tavoitteet

Kuvataiteen lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan kuvataiteessa

- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin osaamistaan tuottamalla, tulkitsemalla ja arvottamalla monipuolisesti kuvia
- osaa kertoa ja välittää lukiodiplomille asettamansa tavoitteet ja lähtökohdat
- osaa tuottaa taiteellisen ja visuaalisen kokonaisuuden, jonka sisällön tuottamisen ja esittämisen tavat tukevat toisiaan
- osoittaa kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta
- osaa arvioida työskentelyprosessia ja teosta oman oppimisen näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Kuvataiteen lukiodiplomi

- perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan
- muodostuvat teoksesta sekä työskentelyprosessia, itsearviointia sekä kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuntemusta kuvaavasta portfolioista.

Käsityön lukiodiplomi, 2 op (KÄLD03)

Opintojakson moduulit

- Käsityön lukiodiplomi, 2 op (KÄLD3), Valinnainen

Tavoitteet

Käsityön lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudesta käsityössä
- osoittaa osaamistaan laadukkaiden käsityötuotteiden omaehtoisessa suunnittelussa, valmistuksessa sekä oppimisensa arvioinnissa
- osoittaa hallitsevansa käsityöprosessiin sisältyvät tavoitteiden asettamisen, ideoinnin ja suunnittelun vaiheet ja vaatimukset
- hallitsee, seuraa ja arvioi käyttämiään resursseja, työskentelyään ja oppimisprosessiaan
- osaa ottaa tuotteessa tai teoksessa huomioon esteettisyyden, eettisyyden, omaehtoisuuden näkökulmat ja ekologisuuden vaatimukset
- osaa ratkaista tuotteen tai teoksen toimivuuden, taloudellisuuden, ergonomisuuden, innovatiivisuuden ja teknisen toteutustavan vaatimukset käyttöympäristössään.

Keskeiset sisällöt

Käsityön lukiodiplomi

- perustuvat valittuun tehtävään, ideaan ja suunnittelu- ja valmistusprosessiin sekä niiden itsearviointiin
- muodostuvat käsityötuotteesta tai käsityöteoksesta sekä sen suunnittelu- ja valmistusprosessia ja itsearviointia kuvaavasta portfolioista.

Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD04)

Opintojakson moduulit

- Liikunnan lukiodiplomi, 2 op (LILD4), Valinnainen

Tavoitteet

Liikunnan lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan liikunnassa
- pohtii monipuolisesti liikunnan merkitystä elämässään samalla kehittäen fyysistä toimintakykyään, liikunnallista erityisosaamistaan, harrastuneisuuttaan ja yhteistyökykyään.

Keskeiset sisällöt

Liikunnan lukiodiplomi

- muodostuvat liikuntakykyisyyden, liikuntatietojen, erityisosaamisen, harrastuneisuuden ja yhteistyötaitojen sekä portfolion muodossa tehtävän itsearvioinnin muodostamasta kokonaisuudesta.

Median lukiodiplomi, 2 op (MELD05)

Opintojakson moduulit

- Median lukiodiplomi, 2 op (MELD5), Valinnainen

Tavoitteet

Median lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön mediaosaamisestaan ja harrastuneisuudestaan
- osoittaa hallitsevansa monipuolisia media- ja vuorovaikutustaitoja sekä median välineiden, ilmaisukeinojen ja mahdollisuuksien luovaa käyttöä
- osoittaa hallitsevansa informaation kriittisen valinnan, tulkinnan, arvioinnin ja jäsentelyn taitoa
- osaa analysoida omaa mediasuhdettaan ja tunnistaa median toimintaympäristön.

Keskeiset sisällöt

Median lukiodiplomi

- perustuvat lukiodiplomille asetettuihin tavoitteisiin sekä valittuun tehtävään, näkökulmaan ja toteutustapaan
- muodostuvat portfolion ja mediaesityksen muodostamasta kokonaisuudesta.

Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD06)

Opintojakson moduulit

- Musiikin lukiodiplomi, 2 op (MULD6), Valinnainen

Tavoitteet

Musiikin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa lukioaikanaan näytön musiikillisesta erityisosaamisestaan ja erityisestä harrastuneisuudestaan musiikissa
- osoittaa musiikillista osaamistaan ja harrastuneisuuttaan valmistamalla musiikin taidollista ja tiedollista hallintaa osoittavan projektin tai kokoamalla näytesalkun lukioaikaisista musiikkiopinnoistaan ja toiminnastaan.

Keskeiset sisällöt

Musiikin lukiodiplomi

- opiskelijan musiikillinen omaelämäkerta, musiikkiprojekti tai musiikillinen näytesalkku, yhteenveto ja arviointisijoiden lausunto
- erilaiset toteutustavat ja osa-alueet

Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD07)

Opintojakson moduulit

- Tanssin lukiodiplomi, 2 op (TALD7), Valinnainen

Tavoitteet

Tanssin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan tanssissa
- kehittää tanssillisen tehtävän myötä tanssillista osaamistaan edelleen
- kuvaa kirjallisesti tanssin opiskelupolkuaan ja tanssillista kehitystään.

Keskeiset sisällöt

Tanssin lukiodiplomi

- tanssillisena tehtävänä soolo- tai ryhmäteos, jonka opiskelija voi suorittaa joko esiintymällä tanssijana tai tekemällä koreografian
- tanssilliseen tehtävään liittyvä kirjallinen työ
- tanssin lukiodiplomiin sisältyvä tutkielma

Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD08)

Opintojakson moduulit

- Teatterin lukiodiplomi, 2 op (TELD8), Valinnainen

Tavoitteet

Teatterin lukiodiplomi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- antaa erityisen näytön lukioaikaisesta osaamisestaan ja harrastuneisuudestaan teatterissa
- vahvistaa draamallisia ja teatteri-ilmaisullisia taitojaan sekä kartuttaa vuorovaikutuksen ja itsearvioinnin taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Teatterin lukiodiplomi

- opiskelijan määrittelemä aihe joltakin teatterin alalta ja siihen liittyvä esitys
- työskentelyprosessin hallinta
- taiteellisen prosessin arviointitaidot
- taiteellisen kokonaisuuden ymmärtäminen
- teatterin keinot
- yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

- esityksen ja portfolion muodostama kokonaisuus

7.12. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Liikunnan opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijan hyvinvointia, kehitystä ja oppimista. Liikunnassa opetetaan taitoja ja tietoja, joiden avulla opiskelija pystyy arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyään. Opetuksen tavoitteena on ohjata opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta fyysisestä aktiivisuudestaan sekä toiminta- ja opiskelukyvystään. Opetuksessa korostetaan kokonaisvaltaista hyvinvointia edistävän liikunnan merkitystä osana aktiivista elämäntapaa. Opiskelija rakentaa myönteistä kehosuhdetta ja minäkuvaa liikunnan avulla. Liikunnassa opiskelija kokee iloa, onnistumista ja liikunnallista pätevyyttä sekä oppii keinoja oman jaksamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Lukion liikunnassa edistetään kaikkien opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Liikunnan tehtävää ja tavoitteita toteutetaan opettamalla monipuolisesti ja turvallisesti ottaen huomioon eri opiskeluympäristöjen ja vuodenaikojen tarjoamat mahdollisuudet. Opetuksessa käytetään erilaisia työtapoja ja menetelmiä, osallistetaan opiskelijoita toiminnan suunnitteluun ja arviointiin sekä ohjataan heitä ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta ja turvallisuudesta.

Opetusryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon opiskelijan oikeus fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen turvallisuuteen. Oppimista tuetaan opetusta eriyttämällä ottaen huomioon opiskelijoiden yksilölliset lähtökohdat ja kehitystarpeet (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Laaja-alainen osaaminen

Liikunnan opetus vahvistaa opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen sekä ymmärrystä elämänmittaisen liikunta-aktiivisuuden merkityksestä.

Liikunta tukee opiskelijan pitkäjänteisyyttä, sinnikkyyttä ja jaksamista vahvistaen **hyvinvointiosaamista** sekä laajemmin terveyttä ja hyvinvointia edistävää toimintakulttuuria. Liikunnassa toimintakyvyllä tarkoitetaan fyysisiä, sosiaalisia ja psyykkisiä edellytyksiä selvittää erilaisista arkielämään kuuluvista toiminnoista. Liikunnassa opetellaan pitämään huolta omasta toimintakyvystä sekä opitaan ymmärtämään, miten toimintakyky vaikuttaa omaan fyysiseen ja kognitiiviseen suorituskykyyn sekä hyvinvointiin.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy liikunnan opetuksen monipuolisten työtapojen ja menetelmien avulla. Vuorovaikutusosaamisen näkökulmasta on oleellista, että opiskelijan myönteistä minäkuvaa vahvistetaan niin, että hän oppii arvostamaan itseään. Hyvä vuorovaikutus edellyttää itsesääätelyn taitoja, kuten omien tunteiden tunnistamista, ymmärtämistä ja ilmaisun säätelystä. Näin liikunta oppiaineena edistää yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta sekä fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä turvallisuutta kouluyhteisössä laajemminkin.

Lukion liikunta on monitieteinen oppiaine, joka tarjoaa mahdollisuuksia eri tieteenalojen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. **Monitieteinen ja luova osaaminen** kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.

Opiskelijan hyvä toimintakyky vahvistaa niin opiskelu- kuin työelämävalmiuksia. **Yhteiskunnallista osaamista** vahvistetaan liikunnassa opettamalla opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta ja sen turvallisuudesta sekä auttamalla ja avustamalla muita liikuntatunneilla. Parhaansa yrittäminen, ponnistelu ja pitkäjänteinen toiminta tavoitteiden

saavuttamiseksi ovat niin liikunnan opiskelun kuin opiskelu- ja työelämänkin arkista ydintä. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta.

Itsensä pitkäjänteinen kehittäminen, oman lihasvoiman käyttö sekä toisia kunnioittava toiminta ilmenevät **eettisyytenä ja ympäristöosaamisena**, joka toteutuu liikunnassa toimintana yhteiseksi hyväksi. Liikunnassa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja ja niiden mukaista toimintaa, kuten rehellisyyttä, vastuullisuutta ja oikeudenmukaisuutta. Opiskelija oppii tunnistamaan ympäristöä säästäviä ja kuormittavia liikuntamuotoja oppien esimerkiksi luontoliikunnassa eettisesti kestävään liikuntakulutukseen.

Liikunnan opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan hyvinvointi- ja liikuntateknologiaa sekä opitaan tiedon kriittistä tulkintaa ja turvallista toimintaa mediassa, kuten paikkatietojen julkaisuja ja suoritusten kuvaamista. Liikunta globaalina, yhteisenä ja kehollisena, kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit vahvistaen opiskelijoiden **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Liikunnan opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- oppii soveltamaan liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- oppii arvioimaan fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä saadun tiedon pohjalta harjoittamaan niitä
- osaa tehdä perusteltuja valintoja fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn kehittämiseksi sekä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- kehittää taitoa itsearviointiin (tavoitteenasettelu, suunnitelma ja toteutus tavoitteiden suuntaisesti sekä edistymisen arviointi)
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, oppii auttamaan ja avustamaan muita liikuntatunneilla, tukee yhteisöllisyyttä kannustamalla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.

Osaamisen arviointi

Liikunnassa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä. Liikunnan arviointi perustuu opintojaksoissa määriteltyihin fyysisen, sosiaalisen ja psyykkisen toimintakyvyn tavoitteisiin. Arviointi koostuu oppimista ja työskentelyä edistävästä palautteesta sekä tavoitteiden toteutumista kuvaavasta arvioinnista. Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön, ja siinä käytetään monipuolisesti opettaja-, vertais- ja itsearviointien eri muotoja. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Fyysisten kunto-ominaisuuksien tasoa ei käytetä arvioinnin perusteena. Opiskelijan terveydentila ja erityistarpeet tulee ottaa huomioon liikunnan arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus osoittaa parasta mahdollista osaamistaan tarvittaessa vaihtoehtoisin tavoin ja erityisjärjestelyin (lukiolaki 714/2018, 28 ja 29 §).

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI01)

Opintojakson moduulit

- Oppiva liikkuja, 2 op (LI1), Pakollinen

Tavoitteet

Oppiva liikkuja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Oppiva liikkuja

- liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen
- opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta. Rohkaisemme opiskelijaa kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yritteliäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus edistää turvallista oppimisilmapiiriä.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta liikunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaamme hyväksymään erilaisuuden.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erialaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Helsingin kaupungin lukioissa arvioidaan formatiivisin ja summatiivisin keinoin.

Sitoutamme opiskelijat mukaan arviointiin ja reflektioon. Aktiivista osallistumista arvioidaan jatkuvan näytön periaatteella. Keskitymme arvioinnin osalta liikuntataitoihin ja -tietoihin sekä sosiaalisten taitojen arviointiin ja vuorovaikutukseen. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Liikuntatunneilla annettavalla reaaliaikaisella formatiivisella palautteella tuemme liikuntataidon oppimista.

Arviointiperiaatteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa yhdessä.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI02)

Opintojakson moduulit

- Aktiivinen elämä, 2 op (LI2), Pakollinen

Tavoitteet

Aktiivinen elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta*
- *osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Aktiivinen elämä

- *fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen*
- *liikkuvuus ja keuhonhuolto*
- *ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa*
- *yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnämme Helsingin kaupungin monipuolisia liikuntamahdollisuuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta. Rohkaisemme opiskelijaa kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yritteliäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus edistää turvallista oppimisilmapiiriä.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta liikunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaamme hyväksymään erilaisuuden.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erilaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Helsingin kaupungin lukioissa arvioidaan formatiivisin ja summatiivisin keinoin.

Sitoutamme opiskelijat mukaan arviointiin ja reflektioon. Aktiivista osallistumista arvioidaan jatkuvan näytön periaatteella. Keskitymme arvioinnin osalta liikuntataitoihin ja -tietoihin sekä sosiaalisten taitojen arviointiin ja vuorovaikutukseen. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Liikuntatunneilla annettavalla reaaliaikaisella formatiivisella palautteella tuemme liikuntataidon oppimista.

Arviointiperiaatteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa yhdessä.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI03)

Opintojakson moduulit

- Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3), Valinnainen

Tavoitteet

Uudet mahdollisuudet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin*
- *harjaantuu kehon hallinnassa*
- *tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Uudet mahdollisuudet

- *uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen*
- *liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnämme Helsingin kaupungin monipuolisia liikuntamahdollisuuksia.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta. Rohkaisemme opiskelijaa kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yrittelijäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus edistää turvallista oppimisilmapiiriä.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta liikunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaamme hyväksymään erilaisuuden.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erialaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Helsingin kaupungin lukioissa arvioidaan formatiivisin ja summatiivisin keinoin.

Sitoutamme opiskelijat mukaan arviointiin ja reflektioon. Aktiivista osallistumista arvioidaan jatkuvan näytön periaatteella. Keskitymme arvioinnin osalta liikuntataitoihin ja -tietoihin sekä sosiaalisten taitojen arviointiin ja vuorovaikutukseen. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Liikuntatunneilla annettavalla reaaliaikaisella formatiivisella palautteella tuemme liikuntataidon oppimista.

Arviointiperiaatteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa yhdessä.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI04)

Opintojakson moduulit

- Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4), Valinnainen

Tavoitteet

Yhdessä liikkuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi*
- *toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia*
- *yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.*

Keskeiset sisällöt

Yhdessä liikkuen

- *yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta. Rohkaisemme opiskelijaa kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yritteliäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus edistää turvallista oppimisilmapiiriä.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta liikunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaamme hyväksymään erilaisuuden.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erilaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Helsingin kaupungin lukioissa arvioidaan formatiivisin ja summatiivisin keinoin.

Sitoutamme opiskelijat mukaan arviointiin ja reflektioon. Aktiivista osallistumista arvioidaan jatkuvan näytön periaatteella. Keskitymme arvioinnin osalta liikuntataitoihin ja -tietoihin sekä sosiaalisten taitojen arviointiin ja vuorovaikutukseen. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Liikuntatunneilla annettavalla reaaliaikaisella formatiivisella palautteella tuemme liikuntataidon oppimista.

Arviointiperiaatteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa yhdessä.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI05)

Opintojakson moduulit

- Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5), Valinnainen

Tavoitteet

Virkistystä liikunnasta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *arvioi omaa jaksamistaan ja vireyttään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyyn lisäämiseksi*
- *ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä*
- *osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistäen.*

Keskeiset sisällöt

Virkistystä liikunnasta

- *virkistystä lisäävät liikuntamuodot*
- *rentoutus ja kehonhuolto*

Paikallinen lisäys

- Helsingin kaupungin lukioissa kiinnitämme huomiota opiskelijoiden hyvinvointiin ja opintojen kuormittavuuteen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta. Rohkaisemme opiskelijaa kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yrittelijäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus edistää turvallista oppimisilmapiiriä.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta liikunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaamme hyväksymään erilaisuuden.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erialaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Helsingin kaupungin lukioissa arvioidaan formatiivisin ja summatiivisin keinoin.

Sitoutamme opiskelijat mukaan arviointiin ja reflektioon. Aktiivista osallistumista arvioidaan jatkuvan näytön periaatteella. Keskitymme arvioinnin osalta liikuntataitoihin ja -tietoihin sekä sosiaalisten taitojen arviointiin ja vuorovaikutukseen. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Liikuntatunneilla annettavalla reaaliaikaisella formatiivisella palautteella tuemme liikuntataidon oppimista.

Arviointiperiaatteet käydään läpi opiskelijoiden kanssa yhdessä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (LI06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa toteutetaan yhdessä opiskelijoiden kanssa liikuntaprojekti. Opiskelijat voivat ehdottaa projektia, tai se voi perustua lukion tarpeisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana toteutetaan yhdessä sovittu projekti suunnitelmallisesti. Harjoittelemmme projektin läpiviemistä, ja sen vaiheita ovat suunnittelu, toteutus ja arviointi.
- Opintojakson sisällössä hyödynnetään Helsingin kaupungin lukioiden tarjoamia mahdollisuuksia ja ympäristöä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Liikunnan opetuksessa kannustamme yrittämiseen, ponnisteluun ja pitkäjänteiseen toimintaan. Liikunnassa opiskelijat kokevat yhteisöllisyyttä yhdessä tekemisen, keskinäisen kannustamisen, osallisuuden ja yhteiseen päämäärään pyrkimisen kautta. Rohkaisemme opiskelijaa kantamaan vastuuta itsestään ja muista.

Vuorovaikutusosaaminen

Liikunnan opetuksessa vuorovaikutus toimii välineenä ryhmähengen ja yritteliäisyyden kannusteena. Huomioon ottava vuorovaikutus edistää turvallista oppimisilmapiiriä.

Hyvinvointiosaaminen

Liikunnan opetuksella vahvistamme opiskelijan motivaatiota, itseluottamusta ja pätevyyttä fyysiseen aktiivisuuteen. Noudatamme yhdenvertaisuuden periaatetta liikunnassa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Liikunta yhteisenä ja kehollisena kielenä yhdistää erilaiset ihmiset ja kulttuurit ja vahvistaa opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista. Yhteisönä tuemme jokaisen opiskelijan kasvua omaksi itsekseen ja ohjaamme hyväksymään erilaisuuden.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Erialaisten liikkujien huomioiminen ja toista kunnioittava toiminta näkyvät eettisenä osaamisena. Kannustamme opiskelijoita liikkumaan liikuntapaikoille hiilineutraalisti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Liikunnan avulla kehitämme opiskelijoiden luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan osallistujien kanssa opintojakson alussa.

7.13. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyä hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävässä kehityksessä ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista, eettistä ja ympäristöosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista**. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.

Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessä.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä
- rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- rohkaistuu myös kokeilevaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota.

Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	Lyhyen oppimäärän moduuli
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritettut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opinnoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.13.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA02)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö
- 2. asteen yhtälön ratkaisukaava
- polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)
- polynomien tekijät
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)
- rationaalifunktiot ja -yhtälöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa

autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Geometria, 2 op (MAA03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrista tietoa sisältäviä lauseita
- osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- kuvioden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen
- ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa
- suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat

mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA04)

Opintojakson moduulit

- Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrysten ja algebrallisten käsitteiden välille*
- *ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen*
- *osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä*
- *ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin*
- *osaa tutkia kaksikulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla*
- *osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla*
- *osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.*

Keskeiset sisällöt

Analyttinen geometria ja vektorit

- *käyrän yhtälö*
- *suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö*
- *yhtälöryhmä*
- *suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus*
- *itseisarvoyhtälö*
- *pisteen etäisyys suorasta*
- *vektoreiden perusominaisuudet*
- *tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla*

- *tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevana kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA05)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla*
- *tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla*

- osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$
- tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- suunnattu kulma ja radiaani
- yksikköympyrä
- sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen
- murtopotenssi ja sen yhteys juureen
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmi ja logaritmin laskusäännöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevaisuutta kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdintakuuluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa

autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Derivaatta, 3 op (MAA06)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä
- osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat
- sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmfunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- yhdistetty funktio ja sen derivointi
- funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon

osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA07)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*
- *ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä*
- *osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla*
- *perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.*

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- *integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi*
- *määrätty integraali*

- suorakaidesääntö
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA08)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja
- osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä
- osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- keskiluvut ja keskihajonta
- korrelaatio ja lineaarinen regressio
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- permutaatiot ja kombinaatiot
- todennäköisyyden laskusäännöt
- binomijakauma
- diskreetti todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehitysmiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA09)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*
- *osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- *aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat*
- *korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus*
- *talletukset ja lainat*
- *taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon

osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa*
- *oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla*
- *vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä*
- *tutustuu kahden muuttujan funktioon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- *vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa*
- *piste- ja ristitulo*
- *piste, suora ja taso avaruudessa*
- *kulma avaruudessa*

- yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa
- kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat
- laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja
- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja
- perehtyy logiikan käsitteisiin
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta
- käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio
- yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi
- konnektiivit ja totuusarvot
- kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi
- Eukleideen algoritmi
- aritmetiikan peruslause

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa

autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä
- osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- paloittain määritelty funktio
- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- funktioiden raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon

osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (MAA14)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Funktiot ja algebrallinen mallintaminen, 2 op (MAA15)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää käsitystään alkeisfunktioista
- opiskelija ymmärtää alkeisfunktioiden keskeiset ominaisuudet
- opiskelija osaa mallintaa soveltavia tehtäviä alkeisfunktioita ja lukujonoja käyttäen
- opiskelija syventää osaamistaan differentiaalilaskennassa
- opiskelija osaa käyttää teknisiä apuvälineitä alkeisfunktioiden tutkimisessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- alkeisfunktioyhtälöt ja -epäyhtälöt
- lukujonojen mallintaminen funktioiden avulla
- käänteisfunktiot ja niiden keskeiset ominaisuudet
- yhdistetyt funktiot ja niiden käyttö sovelluksissa
- alkeisfunktioiden derivaatat ja niiden käyttö sovelluksissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ohjaamme opiskelijaa arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon

osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kerrataan keskeiset alkeisfunktioyhtälöt ja -epäyhtälöt, lukujonojen mallintaminen funktioiden avulla, käänteisfunktiot ja niiden keskeiset ominaisuudet, yhdistetyt funktiot ja niiden käyttö sovelluksissa, alkeisfunktioiden derivaatat ja niiden käyttö sovelluksissa.

Opintojakso on matematiikan kokonaiskuvaa luova opintojakso, joka on tarkoitettu pitkän matematiikan ylioppilaskokeeseen valmistautumisen tukemiseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Geometrian syventävä jatko-opintojakso, 2 op (MAA16)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää ymmärrystään geometriasta ja analyyttisestä geometriasta
- opiskelija täydentää differentiaalilaskennan soveltamista geometriassa
- opiskelija vahvistaa ja laajentaa avaruusvektoreiden osaamistaan
- opiskelija osaa käyttää teknisiä apuvälineitä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- todistustehtäviä geometriassa

- ääriarvotehtäviä avaruudessa
- kolmiulotteinen vektoriavaruus
- pistetulo, ristitulo ja skalaarikolmitulo

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevaisuutta kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ohjaamme opiskelijaa arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa kerrataan ja syvennetään ymmärrystä geometriasta ja analyttisestä geometriasta, täydennetään mahdollisuuksia differentiaalilaskennan soveltamisesta geometriassa, vahvistetaan ja laajennetaan avaruusvektoreiden osaamista ja vahvistetaan teknisten apuvälineiden käyttöä kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa ja geometriaan liittyvien sovellusongelmien ratkaisussa.

Opintojakso on matematiikan kokonaiskuvaa luova opintojakso, joka on tarkoitettu pitkän matematiikan ylioppilaskokeeseen valmistautumisen tukemiseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.13.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB02)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- oppii muodostaan lausekkeitä ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua
- osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa
- osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- aritmeettinen lukujono ja summa
- geometrinen lukujono ja summa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Matematiikkaa tarkastellaan työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Opiskelija oppii ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa, kun he tutustuvat monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Opiskelija oppii hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon

osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Geometria, 2 op (MAB03)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioiden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista*
- *vahvistaa tasokuvioiden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan*
- *osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen*
- *osaa käyttää ohjelmistoja kuvioiden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- *kuvioiden yhdenmuotoisuus*
- *suorakulmaisen kolmion trigonometria*
- *Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause*

- *kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen*
- *geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Matematiikkaa tarkastellaan työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Opiskelija oppii ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa, kun he tutustuvat monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Opiskelija oppii hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB04)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta
- osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen
- ennusteet ja mallin hyvyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB05)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja*
- *perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin*
- *osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.*

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- *tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen*
- *regression ja korrelaation käsitteet*
- *havainto ja poikkeava havainto*
- *ennusteiden tekeminen*
- *todennäköisyyden käsite*
- *yhteen- ja kertolaskusääntö*
- *kombinaatiot ja tuloperiaate*
- *todennäköisyyslaskennan malleja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja

monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB06)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot*
- *syventää prosenttilaskennan taitojaan*
- *oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä*
- *osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistojä laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- *suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen*
- *indeksi*
- *korkokäsite, yksinkertainen korko*
- *verotus*
- *valuutat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijoita matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB07)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan
- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa

- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijoita matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB08)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin*
- *ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena*
- *osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla*
- *osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon*
- *osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.*

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- *graafisia ja numeerisia menetelmiä*
- *polynomifunktion derivaatta*
- *polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen*
- *polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä*
- *funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijoita matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehitymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista

arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB09)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina*
- *tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina*
- *vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla*
- *tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla*
- *ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.*

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- *normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)*
- *toistokoe*
- *binomijakauma*
- *luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijoita matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevana kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.13.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY01)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*

- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustamme opiskelijaa matematiikan opiskelussa yrittäjämäiseen asenteeseen, eli kantamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oppimisestaan, löytämään itselleen sopivimmat työskentelytavat ja iloitsemaan saavutuksistaan.

Autamme opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita. Matemaattisten mallien soveltuvuutta ja rajoitteita arvioidaan kriittisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Luomme oppimistilanteisiin myönteisen ilmapiirin, jossa kannustamme opiskelijaa yhdessä tekemiseen ja jossa opiskelija kokee kuuluvansa yhteisöön ja tulevansa kuulluksi omana itsenään. Positiivisella palautteella ja kannustamisella pyrimme saamaan kaikki opiskelijat mukaan asioiden pohdiskeluun. Lisäksi kannustamme opiskelijaa keskusteluun ja omien ratkaisumenetelmien esittämiseen. Opiskelija saa matemaattisen kielen ymmärtämiseen ja monipuoliseen käyttämiseen. Matemaattisen kielen ulottuvuuksia ovat sanallinen, symbolinen ja kuvallinen kieli.

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme luomaan oppimistilanteisiin positiivisen ja rohkaisevan ilmapiirin, jossa ohjaamme tavoitteellisesti tunnistamaan ja hyödyntämään omia vahvuuksiaan ja kehittymiskohteitaan asettamalla oppimiselle sopivan vaatimustason.

Opetuksessa tuemme opiskelijan hyvinvointia mahdollisuuksien mukaan käyttämällä erilaisia vaihtelevia työtapoja. Kannustamme opetuksessa opiskelijaa ottamaan vastuun omasta oppimisestaan luomalla työn tekemisen kulttuurin, joka arvostaa omaa ja muiden osaamista ja sallii erityisosaamista mutta myös epäonnistumisia.

Matematiikan opiskelussa korostetaan pitkäjänteisen opiskelun merkitystä: epäonnistumisen jälkeen opiskelijaa kannustetaan yrittämään rohkeasti uudestaan sekä oppimaan oman virheen korjaamisen kautta entistä parempia oppimisen käytänteitä ja ajankäytön suunnittelua.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijaa johdatetaan arvostamaan matematiikkaa globaalina kielenä sekä koko ihmiskunnan yhteisenä ja historiallisena kulttuuripääomana. Opiskelija tutustuu monipuolisesti matematiikkaa soveltaviin aloihin ja tilanteisiin ja oppii näin ymmärtämään matematiikan merkityksen kansainvälisessä kehityksessä ja päätöksenteossa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme matematiikkaa työkaluna, jolla voidaan tutkia ja ratkaista monenlaisia ympäristöön, yhteiskuntaan ja luonnontieteisiin liittyviä ongelmia. Autamme opiskelijoita ymmärtämään matematiikan merkityksen yhteiskunnallisessa kehityksessä ja päätöksenteossa tuomalla esiin monipuolisesti matematiikkaa soveltavia aloja ja tilanteita.

Tutkimme sopivissa tilanteissa matemaattisilla malleilla esimerkiksi luonnonvarojen riittävyyttä, väestön kasvua tai muita globaaleja ilmiöitä. Autamme opiskelijaa hahmottamaan matematiikan merkityksen ympäristöä koskevien päätösten tekemisessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tunnistamme matematiikan käyttökelpoisuuden eri tieteenaloilla, monenlaisen tiedon käsittelyssä ja johtopäätösten tekemisessä. Käytämme opetuksessa eri alojen rajoja rikkovia soveltavia tehtäviä. Monitieteellisellä lähestymistavalla pyritään motivoimaan uuden oppimiseen ja innostamaan uteliaisuuteen sekä yhteyksien etsimiseen.

Rohkaisemme opiskelijaa tarkastelemaan ongelmia uudella tavalla, yhdistelemään asioita sekä soveltamaan matematiikan menetelmiä eri oppiaineissa. Opiskelijaa ohjataan huomaamaan, että ongelman ratkaisuun on useita erilaisia päteviä päättelyketjuja.

Matematiikassa tutustumme tietoyhteiskunnassa esiintyvän eri muodoissa olevan informaation hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Pyrimme syventämään opiskelijan monilukutaidon hallintaa esimerkiksi sanallisen, numeerisen, symbolisen ja geometrisen (kuvallisen) lukutaidon osa-alueilla. Samalla opiskelija oppii arvioimaan matemaattisesti esitetyn tiedon luotettavuutta ja sovellusaloja.

Painotamme opetuksessa, että perusasioiden hyvä osaaminen on edellytys uuden oppimiselle ja luovalle soveltamiselle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Tuemme opiskelijan hyvinvointia ja parhaaseen potentiaaliinsa kasvamista opintojakson aikana antamalla oikea-aikaista, oppimista tukevaa ja kannustavaa palautetta.

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuemme opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä pyrimme ylläpitämään ja vahvistamaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Arvioinnilla opiskelijaa autetaan kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

7.14. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksessa musiikin opetuksen tehtävänä on edistää opiskelijan aktiivista musiikillista toimintaa ja osallisuutta. Musiikin opetuksessa opiskelija tutustuu maailmaan moniaistisesti ja tutkii sitä etenkin kuulonvaraisesti. Hän syventää myönteistä suhdetta musiikkiin ja taiteelliseen ilmaisuun sekä pohtii niiden merkitystä elämässä.

Lukion musiikin opetus tarjoaa tilaisuuksia musiikillisten ilmaisutapojen kokeilemiseen, mielikuvituksen käyttöön ja taiteidenväliseen työskentelyyn. Luova tuottaminen ja uusien musiikillisten ratkaisujen etsiminen ovat prosesseja, jotka vaativat aikaa ja rauhaa ajatella. Ne kehittävät pitkäjänteisyyttä ja kykyä soveltaa opittua uusissa tilanteissa.

Musiikin opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijoiden kokemukset ja musiikille antamat merkitykset. Omakohtainen musiikkisuhde vahvistaa itsetuntemusta ja kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä musiikillisen identiteetin kehittymistä. Musiikin opetus myös syventää opiskelijan ymmärrystä musiikista yhteiskunnallisena ilmiönä. Musiikillinen ja muu taiteellinen työskentely antavat valmiuksia musiikilliseen kansalaisaktiivisuuteen, kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen sekä median ja ääniympäristön kriittiseen tarkasteluun.

Musiikin opiskelu tukee oppimista ja yhteisöllisyyttä monin tavoin. Yhteismusisointi on ainutlaatuista ryhmätoimintaa, joka vahvistaa vuorovaikutus- ja kommunikaatiotaitoja. Rakentava vuorovaikutus ja yhteensovittaminen avartavat opiskelijan näkemyksiä musiikista ja muista taiteista sekä kulttuurisista arvostuksista ja arvojärjestyksistä. Samalla kehittyvät muun muassa luovan ja kriittisen ajattelun taidot. Näitä taitoja opiskelija tarvitsee niin hyvän elämän rakentamisessa kuin eri alojen opinnoissa ja työtehtävissä.

Musiikkikäsitteiden merkitykset opitaan kehollisesti musiikillisessa toiminnassa auditiivisten, visuaalisten ja motoristen kokemusten kautta. Soivan äänimateriaalin lisäksi opetuksessa käytetään muun muassa puhetta, liikettä ja kuvia sekä erilaisia kirjoitettuja tekstejä, kuten nuotteja ja tabulatuureja.

Laaaja-alainen osaaminen

Musiikin opiskelu on kokonaisvaltainen musiikillinen oppimisprosessi, jossa on kyse kehollisten, motoristen, kognitiivisten ja ilmaisutaitojen kehittämisestä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Tämän lisäksi musiikilla oppiaineena on luonteva yhteys kaikkiin lukion laaja-alaisen osaamisen osa-alueisiin.

Musiikki on olennaiselta olemukseltaan yhteistoimintaa ja yhdessä tekemistä. Oppiaineena musiikki luo pohjaa **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutustaitojen** sekä **eettisyyden** kehittymiselle. Se tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuksia ymmärtää itseään ja muita ihmisiä sekä musiikin merkityksiä elämässä. Musiikkia opiskellessaan opiskelija oppii tunnistamaan vahvuuksiaan ja myös vielä harjoiteltavia taitoja. Musiikillisen ja muun taiteellisen toiminnan kautta opiskelijat harjaantuvat ymmärtämään muiden ajatuksia ja tunteita, mikä on edellytys myötätunnon kehittymiselle ja kyvyille asettua toisen asemaan.

Monipuolinen musiikin opetus kehittää opiskelijan **luovaa ja monitieteistä osaamista**. Musiikillinen toiminta ohjaa ymmärtämään, että mielikuvitus ja kyky kuvitteluun ovat tärkeitä inhimillisiä ominaisuuksia. Ne auttavat katsomaan asioita toisin, ajattelemaan uusilla tavoilla ja ratkomaan käytännön ongelmia. Kyky kuvitteluun on tärkeää myös **ympäristöosaamisen** kannalta. Ekologinen kuvittelukyky auttaa näkemään vaihtoehtoisia valinnan mahdollisuuksia ja punnitsemaan toiminnan seurauksia kestävästä elämäntavan näkökulmasta. Musiikin opetus vahvistaa esteettistä harkintakykyä ja auttaa hahmottamaan musiikin ja muiden tiedonalojen

yhtymäkohtia. Olennaista taiteessa ja luovassa tuottamisessa on kuitenkin se, että ne auttavat näkemään toisissa täyden ihmisyyden taitoineen, tietoineen, kokemuksiineen ja tunteineen.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen sekä **yhteiskunnallisen osaamisen** kehittäminen kytkeytyy luontevasti musiikin opetuksen tavoitteisiin. Musiikki avaa näköalan ihmisenä olemiseen ja yhteiskuntaan. Musiikki ja muut taiteet avartavat ja laajentavat ajattelua, sisäistä katsetta, mikä auttaa näkemään esimerkiksi yli erilaisten raja-aitojen ja kohtaamaan konflikteja. Musiikillinen toiminta kehittää taitoa arvioida kriittisesti asioille annettuja ja ilmaisussa tuotettuja merkityksiä. Tällöin opiskelijoiden on mahdollista tarvittaessa vastustaa ajattelua, joka nojaa epädemokraattisiin arvoihin halventaen ihmisarvoa tai esimerkiksi muita kulttuureita. Musiikki opettaa opiskelijoita toimimaan vastuullisesti ja yhdessä yhteisen päämäärän hyväksi myös niiden kanssa, joiden lähtökohdat eroavat heidän omista lähtökohdista. Musiikin ja muun taiteen keinoin elämän vaikeidenkin aihepiirien käsittely on mahdollista.

Musiikki on kulttuurinen ilmiö ja myös musiikin tekemisen tavat ovat kulttuurisia. Siksi musiikin opiskelu syventää opiskelijoiden ymmärrystä niin oman maan kuin muiden maiden kulttuureista ja kulttuuriperinnöistä. Näin musiikin opiskelu voi vahvistaa kulttuurisen moninaisuuden kunnioitusta ja ryhmien välistä dialogia.

Tavoitteet

Musiikin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät musiikilliseen monipuolisuuteen, musiikilliseen luovaan ajatteluun, musiikin merkityksiin ja musiikilliseen vuorovaikutukseen sekä musiikin oppimiseen ja demokratiaan. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Musiikillinen monipuolisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää edelleen musiikillista osaamistaan, kuten laulu-, soitto- ja kuuntelutaitoaan
- syventää musiikin eri tyyleihin, lajeihin ja historiaan liittyvää osaamistaan
- käyttää musiikkiteknologian mahdollisuuksia musiikin tekemisessä.

Musiikillinen luova ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu kiinnostuneesti ja uteliaasti musiikkiin sekä muuhun taiteelliseen ilmaisuun
- kokeilee rohkeasti uusia ja epätavallisiakin musiikillisia ideoita myös yhdessä muiden kanssa
- ymmärtää luovan prosessin luonnetta ja sietää keskeneräisyyttä.

Musiikin merkitys ja musiikillinen vuorovaikutus

Tavoitteena on, että opiskelija

- suhtautuu avoimesti ja arvostavasti eri kulttuureihin sekä käy dialogia musiikillisista kokemuksista
- oppii musiikin kautta suhtautumaan myötätuntoisesti monenlaisiin kokemuksiin ja elämäntilanteisiin
- osaa käyttää musiikkia hyvinvoinnin ylläpitämiseen ja edistämiseen
- huolehtii ääni- ja musisointiympäristön turvallisuudesta ja suojelee kuuloa.

Musiikin oppiminen ja demokratia

Tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa musiikillisia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään ja kehittämään niitä
- asettaa tavoitteita musiikilliselle toiminnalleen ja kehittää toimintatapojaan
- osaa käyttää musiikillisia ja muita taiteellisia ilmaisukeinoja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen
- ymmärtää ja tuntee vastuunsa sananvapautta, yksityisyyden suojaa ja tekijänoikeuksia koskeissa kysymyksissä.

Osaamisen arviointi

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Opintojaksot

Intro - kaikki soimaan, 2 op (MU01)

Opintojakson moduulit

- Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1), Pakollinen

Tavoitteet

Intro – kaikki soimaan

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan
- uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita
- harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti
- tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan
- ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa
- toimii edistäen turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Keskeiset sisällöt

Intro – kaikki soimaan

- monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät
- musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto
- musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet
- mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana kehitämme hyvinvointiosaamista hahmottamalla ja sanallistamalla musiikin merkityksiä ja sen vaikutuksia ihmiseen ja hyvinvointiin. Turvallisessa ympäristössä saatavat positiiviset kokemukset musiikillisessa toiminnassa ja mahdollisuus itseilmaisuuksiin lisäävät opiskelijan kokonaisvaltaista hyvinvointia.

Vuorovaikutusosaaminen

Toimiessamme vuorovaikutuksessa osana ryhmää opimme havainnoimaan toimintaa ympärillämme ja osallistumaan siihen kokonaisuutta tukien.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettinen ja ympäristöosaaminen näkyvät muun muassa tutustuessamme musiikkiin aineettomana hyödykkeenä ja toimiessamme turvallisen ääniympäristön puolesta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Musiikkiteknologian tarkoituksenmukainen käyttö tuo monitieteellisyyttä opiskeluun. Luovaan tuottamiseen ja taiteelliseen ilmaisuun rohkaisevat tehtävät kehittävät luovaa osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syke - soiva ilmaisu, 2 op (MU02)

Opintojakson moduulit

- Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2), Pakollinen

Tavoitteet

Syke – soiva ilmaisu

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- kehittää yhteismusisointitaitojaan ja taiteellista ilmaisuaan
- analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä
- heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.

Keskeiset sisällöt

Syke – soiva ilmaisu

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit
- luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteismusisointi kehittää opiskelijan vuorovaikutusosaamista monipuolisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Sisältöjen luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät kehittävät monitieteellistä ja luovaa osaamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Esimerkiksi tekijänoikeuksia tutkimalla ja niistä keskustelemalla perehdyimme musiikkialan eettisiin kysymyksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Suomalaisiin ja opiskelijoiden omiin musiikkikulttuureihin tutustumalla kehitämme globaalia ja kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU03)

Opintojakson moduulit

- Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3), Valinnainen

Tavoitteet

Genre - globaali uteliaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä*
- *suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin*
- *hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa*
- *tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.*

Keskeiset sisällöt

Genre - globaali uteliaisuus

- *erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset*
- *musiikkikulttuurit kulttuurin osana*
- *monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Musiikki on aina osa kulttuuria ja yhteiskuntaa. Tutustumalla musiikkiin osana yhteiskunnallista ja kulttuurista maailmaa havainnoimme myös sen kulttuurien välisiä kytköksiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston avulla avaramme ymmärrystämme maailmasta ja sen kulttuureista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Monipuolisen ohjelmiston kautta pohdimme muun muassa kulttuurisen omimisen eettisiä kysymyksiä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen.

Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU04)

Opintojakson moduulit

- Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4), Valinnainen

Tavoitteet

Demo - luovasti yhdessä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa*
- *ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta*
- *syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista*
- *hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.*

Keskeiset sisällöt

Demo - luovasti yhdessä

- *moduulin tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu*
- *musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan*
- *musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson toteutus ja ohjelmiston opiskelijalähtöinen suunnittelu sekä opintojakson prosessimaisuus kehittävät opiskelijan vuorovaikutustaitoja. Toimiessaan vastuullisesti osana ryhmää opiskelija oppii antamaan palautetta ja ottamaan sitä myös vastaan.

Hyvinvointiosaaminen

Ottaessaan vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta opiskelija kehittää empatiataitojaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisällöt ja tavoitteet korostavat musiikin monitieteellisyyttä ja luovaa toiminnallisuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii havainnoimaan musiikin roolia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Ottamalla vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta opiskelija kehittyy myös vastuullisena yhteiskunnallisena toimijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Työskentely ja opiskelijan toiminta opintojaksolla on keskeistä arvioinnissa. Musiikin opiskelun eri osa-alueet voivat painottua eri tavalla eri opiskelijoilla. Opintojakson aikainen turvallisuus ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja jatkuva palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä musiikillisena toimijana sekä tekee näkyväksi asetettujen tavoitteiden saavuttamisen. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset ja painotukset sovitaan yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (MU05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden.
- Opiskelija ymmärtää ja oppii laajan kokonaisuuden hallitsemiseen vaadittavia taitoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakso koostuu projektin ideoinnista, suunnittelusta ja toteutuksesta yksin tai yhdessä ryhmän jäsenenä.
- Projekti voi olla monella tavalla musiikkialaan liittyvä, esimerkiksi konsertti, tieteellinen tutkimus, äänite, monitaiteellinen työ, uusmediaprojekti, musiikkijournalismiin liittyvä työ tai tuotannollinen projekti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kehittyvät projektinhallintataidot parantavat opiskelijan itseohjautuvuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Projektin suunnittelussa ja toteutuksessa tarvittavat vuorovaikutustaidot kehittyvät.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa opittavat tulevaisuuden taidot kasvattavat opiskelijaa yhteiskunnallisena toimijana.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Projektia toteuttaessaan opiskelija pohtii valintojensa eettisiä merkityksiä ja vaikutuksia ympäristöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintopistemäärä kuvastaa opintojaksoon käytettyä työmäärää. Opintojakson aikana palautetta annetaan suhteessa opiskelijan asettamiin tavoitteisiin. Opiskelija arvioi omaa ja muiden ryhmäläisten musiikillista suoritusta ja tavoitteiden saavuttamista.

Opintojakson arvioinnin tarkemmat linjaukset sovimme yhteistyössä opiskelijoiden kanssa opintojakson alussa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kuoro 1, 2 op (MU06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja rohkaistuu laulamaan osana isompaa kokoonpanoa
- oppii hahmottamaan omaa ääntään osana moniäänistä kuoroa.
- toimii rakentavasti ja vastuullisesti osana kuoron musiikillista yhteisöä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- äänenkäytön ja moniäänisen laulun harjoittelu
- esiintyminen koulun tilaisuuksissa
- aktiivinen osallistuminen kuoron toiminnan ideointiin
- opiskelijat voivat esittää toiveita ohjelmistoa valittaessa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa korostuu opiskelijan lähtökohdat huomioiva jatkuva arviointi joka kohdistuu niin prosessiin kuin lopputulokseenkin. Arvioinnin tavoitteena on se, että opiskelija lähtökohdistaan riippumatta rohkaistuu musiikillisessa ilmaisussaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Torkkelin kuoro on kaikille avoin kuoro, joka toteuttaa vuosittain vaihtelevia projekteja ja osallistuu koulun juhlien ja tapahtumien toteuttamiseen. Kuorossa harjoitellaan äänenmuodostusta ja lauletaan moniäänistä ohjelmistoa laidasta laitaan, osallistujien toiveet huomioiden. Toiminta on tavoitteellista, mutta pääasia on yhdessä laulamisen riemu.

Opintojaksolla harjoitellaan kuorossa laulamisen perustaitoja, ryhmässä toimimista sekä tavoitteellista taiteellista työskentelyä. Kuoro on näkyvä, kuuluva ja tärkeä osa taiteellisesti ja kulttuurisesti moninaista Torkkelin yhteisöä.

Arviointi: suoritusmerkintä S/H

Kuoron voi valita lukio-opintojen aikana 1-3 kertaa.

Kuoro 2, 2 op (MU07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja rohkaistuu laulamaan osana isompaa kokoonpanoa
- oppii hahmottamaan omaa ääntään osana moniäänistä kuoroa
- toimii rakentavasti ja vastuullisesti osana kuoron musiikillista yhteisöä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- äänenkäytön ja moniäänisen laulun harjoittelu
- esiintyminen koulun tilaisuuksissa
- aktiivinen osallistuminen kuoron toiminnan ideointiin
- opiskelijat voivat esittää toiveita ohjelmistoa valittaessa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa korostuu opiskelijan lähtökohdat huomioiva jatkuva arviointi joka kohdistuu niin prosessiin kuin lopputulokseenkin. Arvioinnin tavoitteena on se, että opiskelija lähtökohdistaan riippumatta rohkaistuu musiikillisessa ilmaisussaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Torkkelin kuoro on kaikille avoin kuoro, joka toteuttaa vuosittain vaihtelevia projekteja ja osallistuu koulun juhlien ja tapahtumien toteuttamiseen. Kuorossa harjoitellaan äänenmuodostusta ja lauletaan moniäänistä ohjelmistoa laidasta laitaan, osallistujien toiveet huomioiden. Toiminta on tavoitteellista, mutta pääasia on yhdessä laulamisen riemu.

Opintojaksolla harjoitellaan kuorossa laulamisen perustaitoja, ryhmässä toimimista sekä tavoitteellista taiteellista työskentelyä. Kuoro on näkyvä, kuuluva ja tärkeä osa taiteellisesti ja kulttuurisesti moninaista Torkkelin yhteisöä.

Arviointi: suoritusmerkintä S/H

Kuoron voi valita lukio-opintojen aikana 1-3 kertaa.

Kuoro 3, 2 op (MU08)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää äänenkäyttöään ja rohkaistuu laulamaan osana isompaa kokoonpanoa
- oppii hahmottamaan omaa ääntään osana moniäänistä kuoroa.
- toimii rakentavasti ja vastuullisesti osana kuoron musiikillista yhteisöä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- äänenkäytön ja moniäänisen laulun harjoittelu

- esiintyminen koulun tilaisuuksissa
- aktiivinen osallistuminen kuoron toiminnan ideointiin
- opiskelijat voivat esittää toiveita ohjelmistoa valittaessa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa korostuu opiskelijan lähtökohdat huomioiva jatkuva arviointi joka kohdistuu niin prosessiin kuin lopputulokseenkin. Arvioinnin tavoitteena on se, että opiskelija lähtökohdistaan riippumatta rohkaistuu musiikillisessa ilmaisussaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Torkkelin kuoro on kaikille avoin kuoro, joka toteuttaa vuosittain vaihtelevia projekteja ja osallistuu koulun juhlien ja tapahtumien toteuttamiseen. Kuorossa harjoitellaan äänenmuodostusta ja lauletaan moniäänistä ohjelmistoa laidasta laitaan, osallistujien toiveet huomioiden. Toiminta on tavoitteellista, mutta pääasia on yhdessä laulamisen riemu.

Opintojaksolla harjoitellaan kuorossa laulamisen perustaitoja, ryhmässä toimimista sekä tavoitteellista taiteellista työskentelyä. Kuoro on näkyvä, kuuluva ja tärkeä osa taiteellisesti ja kulttuurisesti moninaista Torkkelin yhteisöä.

Arviointi: suoritusmerkintä S/H

Kuoron voi valita lukio-opintojen aikana 1-3 kertaa.

Bändi 1, 2 op (MU09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää osaamistaan valitsemassaan instrumentissa
- oppii toimimaan osana musiikillista kokoonpanoa
- toimii rakentavasti ja vastuullisesti osana musiikillista yhteisöä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- soiton, laulun ja yhteismusisoinnin harjoittelu
- esiintyminen koulun tilaisuuksissa
- aktiivinen osallistuminen toiminnan ideointiin
- opiskelijat voivat esittää toiveita ohjelmistoa valittaessa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa korostuu opiskelijan lähtökohdat huomioiva jatkuva arviointi joka kohdistuu niin prosessiin kuin lopputulokseenkin. Arvioinnin tavoitteena on se, että opiskelija lähtökohdistaan riippumatta rohkaistuu musiikillisessa ilmaisussaan.

Opintojakson vapaa kuvaus

Bändi-opintojaksolla opiskelijat muodostavat yhtyeitä jotka harjoittelevat valitsemaansa ohjelmistoa ja osallistuvat aktiivisesti koulun tapahtumien ohjelmatuotantoon. Kurssilla kukin

opiskelija syventyy valitsemansa instrumentin tai laulun opiskeluun. Bändit esiintyvät koulun tilaisuuksissa ja mahdollisuuksien mukaan tuottavat myös musiikkivideoita.

Opintojaksolla harjoitellaan yhtymusisoinnin perustaitoja, ryhmässä toimimista sekä tavoitteellista taiteellista työskentelyä. Bändit ovat näkyvä, kuuluva ja tärkeä osa taiteellisesti ja kulttuurisesti moninaista Torkkelin yhteisöä.

Arviointi: suoritusmerkintä S/H

Bändi-opintojakson voi valita lukio-opintojen aikana 1-3 kertaa.

Bändi 2, 2 op (MU10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää osaamistaan valitsemassaan instrumentissa
- oppii toimimaan osana musiikillista kokoonpanoa
- toimii rakentavasti ja vastuullisesti osana musiikillista yhteisöä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- soiton, laulun ja yhteismusisoinnin harjoittelu
- esiintyminen koulun tilaisuuksissa
- aktiivinen osallistuminen toiminnan ideointiin
- opiskelijat voivat esittää toiveita ohjelmistoa valittaessa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa korostuu opiskelijan lähtökohdat huomioiva jatkuva arviointi joka kohdistuu niin prosessiin kuin lopputulokseenkin. Arvioinnin tavoitteena on se, että opiskelija lähtökohdistaan riippumatta rohkaistuu musiikillisessa ilmaisussaan

Opintojakson vapaa kuvaus

Bändi-opintojaksolla opiskelijat muodostavat yhtyeitä jotka harjoittelevat valitsemaansa ohjelmistoa ja osallistuvat aktiivisesti koulun tapahtumien ohjelmatuotantoon. Kurssilla kukin opiskelija syventyy valitsemansa instrumentin tai laulun opiskeluun. Bändit esiintyvät koulun tilaisuuksissa ja mahdollisuuksien mukaan tuottavat myös musiikkivideoita.

Opintojaksolla harjoitellaan yhtymusisoinnin perustaitoja, ryhmässä toimimista sekä tavoitteellista taiteellista työskentelyä. Bändit ovat näkyvä, kuuluva ja tärkeä osa taiteellisesti ja kulttuurisesti moninaista Torkkelin yhteisöä.

Arviointi: suoritusmerkintä S/H

Bändi 3, 2 op (MU11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kehittää osaamistaan valitsemassaan instrumentissa
- oppii toimimaan osana musiikillista kokoonpanoa

- toimii rakentavasti ja vastuullisesti osana musiikillista yhteisöä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- soiton, laulun ja yhteismusisoinnin harjoittelu
- esiintyminen koulun tilaisuuksissa
- aktiivinen osallistuminen toiminnan ideointiin
- opiskelijat voivat esittää toiveita ohjelmistoa valittaessa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arvioinnissa korostuu opiskelijan lähtökohdat huomioiva jatkuva arviointi joka kohdistuu niin prosessiin kuin lopputulokseenkin. Arvioinnin tavoitteena on se, että opiskelija lähtökohdistaan riippumatta rohkaistuu musiikillisessa ilmaisussaan

Opintojakson vapaa kuvaus

Bändi-opintojaksolla opiskelijat muodostavat yhtyeitä jotka harjoittelevat valitsemaansa ohjelmistoa ja osallistuvat aktiivisesti koulun tapahtumien ohjelmatuotantoon. Kurssilla kukin opiskelija syventyy valitsemansa instrumentin tai laulun opiskeluun. Bändit esiintyvät koulun tilaisuuksissa ja mahdollisuuksien mukaan tuottavat myös musiikkivideoita.

Opintojaksolla harjoitellaan yhtyemusisoinnin perustaitoja, ryhmässä toimimista sekä tavoitteellista taiteellista työskentelyä. Bändit ovat näkyvä, kuuluva ja tärkeä osa taiteellisesti ja kulttuurisesti moninaista Torkkelin yhteisöä.

Arviointi: suoritusmerkintä S/H

Bändi-opintojakson voi valita lukio-opintojen aikana 1-3 kertaa.

7.15. Opinto-ohjaus (OP)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksen tehtävänä on tarjota opiskelijalle mahdollisuus hankkia sellaisia tietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee elämässä, opiskelussa ja työelämässä. Opinto-ohjauksella tarkoitetaan toimia, joiden avulla opiskelija vahvistaa toimijuuttaan, toimintakykyään, oppimaan oppimistaan sekä urasuunnittelutaitojaan. Toimijuudella tarkoitetaan tässä yhteydessä opiskelijan kykyä rakentaa tulevaisuuttaan sekä taitoa tehdä opintoihin ja työuraan liittyviä päätöksiä. Opinto-ohjauksen avulla vahvistuu opiskelijan usko omiin mahdollisuuksiin saavuttaa asettamansa tavoitteet ja opiskelija luottaa selviytyvänsä muutostilanteista.

Opinto-ohjaus yhdistää lukiota yhteiskuntaan ja työelämään. Sen avulla edistetään oikeudenmukaisuuden, yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja osallisuuden toteutumista sekä ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Sukupuolitietoisella ohjauksella pyritään purkamaan segregoituneita koulutus- ja työmarkkinoita. Opinto-ohjauksessa kehittyvät tiedot ja taidot edistävät osaavan työvoiman saatavuutta sekä osaamisen kysynnän ja tarjonnan yhteensovittamista tulevaisuuden työelämässä.

Laaja-alainen osaaminen

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee

rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamistaan**.

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään **hyvinvointiosaamistaan**. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää **eettisen ja ympäristöosaamisen** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamisen** tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.

Tavoitteet

Opinto-ohjaus tukee opiskelijan uskoa tulevaisuuteen ja antaa hänelle rohkeutta vaikuttaa siihen.

Opinto-ohjauksen tavoitteena on, että

opiskelija

- löytää omat elinikäistä oppimista tukevat tapansa oppia
- saa tukea elämänsuunnitteluun ja -hallintaan sekä koulutukseen ja uravalintoihin liittyviin päätöksiin
- suunnittelee ja hallitsee ajankäyttöään
- osaa arvioida toimijuuttaan ja voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarvettaan sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan
- tunnistaa arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin
- oppii itsearviointitaitoja sekä osaa kartoittaa ja sanoittaa osaamistaan ja vahvuuksiaan
- tuntee keskeiset jatkokoulutuksiin, työelämään ja urasuunnitteluun liittyvät tietolähteet, ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät sekä osaa käyttää niissä olevaa informaatiota urasuunnittelussa ja jatko-opintoihin hakeutumisessa
- oppii arvioimaan omien opiskelu- ja urasuunnittelutaitojensa kehittymistä
- harjaantuu arvioimaan tiedonhankintataitojaan ja tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa
- kiinnittää huomiota taitoonsa tunnistaa eri tietolähteiden luotettavuutta ja tarkoituksenmukaisuutta omassa urasuunnittelussaan
- toimii ja arvioi toimintaansa digitaalisissa tai muissa ympäristöissä, joissa käydään urasuunnitteluun liittyvää keskustelua.

Osaamisen arviointi

Opinto-ohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista, vaan opintojaksoista annetaan suoritusmerkinnät. Opinto-ohjauksessa arviointi perustuu opiskelijan itsearviointiin sekä vuorovaikutteeseen, ohjaavaan ja kannustavaan palautteeseen eri ohjaustoimien yhteydessä. Jokainen opiskelija asettaa itselleen omat tavoitteensa, joiden toteutumista ohjauksessa seurataan.

Opintojaksot

Minä opiskelijana, 2 op (OP01)

Opintojakson moduulit

- Minä opiskelijana, 2 op (OP1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä opiskelijana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan*
- *tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen*
- *asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa*
- *osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat*
- *tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta*
- *osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin*
- *ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin*
- *osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista*
- *tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa lukion ulkopuolella hankittua osaamistaan osaksi opintosuunnitelmaansa.

Keskeiset sisällöt

Minä opiskelijana

- *henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma*
- *itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi*
- *toimijuus, arjen- ja elämäntaitotaidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky*
- *hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä*
- *opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen*
- *jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät*
- *työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen*
- *lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tässä opintojaksossa korostuu hyvinvointiosaaminen, joka todentuu yksilön opiskelukykyä edistämällä. Autamme opiskelijaa ymmärtämään, että hän itse voi vaikuttaa opiskelukykyynsä. (Lue opiskelukyvyn käsitteestä luvussa 4.3.)

Opintojakson sisällöt tukevat lukiolaisen identiteetin rakentumista, sillä opintojakson aikana opiskelija harjaantuu tunnistamaan vahvuuksiaan sekä pohtimaan tulevaisuuden suunnitelmiaan osana elämänmittaisen opintopolun rakentumista.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen todentuu tässä opintojaksossa yhdessä oppimisessa ja esimerkiksi vertaisohjaajuudessa. Opiskelijat tutustuvat jatko-opinto- ja työelämämahdollisuuksiin yhdessä keskustellen, oivalluksia jakaen, toisiaan kannustaen ja rakentavaa palautetta antaen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen tulee esiin tässä opintojaksossa siten, että opiskelija saa mahdollisuuksia yhdistää muualla hankittua osaamistaan osaksi lukio-opintoja. Opiskelija ymmärtää, että oppimista tapahtuu lukioympäristön ulkopuolella, ja hän tunnistaa hankkimaansa osaamista. Näitä tietoja ja taitoja hän oppii hyödyntämään eri ympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojakson arvioinnissa vahvistetaan vertaispalautetta.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP02)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OP2), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa*
- *syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta*
- *tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan*
- *tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin*
- *tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta*
- *tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen*
- *tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja*
- *osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä*
- *tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyaatimukset sekä valintaprosessit*
- *osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia.*

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa kokemuksia yhteistyöstä eri tieteenalojen välillä.
- Opiskelija saa kokemuksia yhteistyöstä lukion keskeisten yhteistyökumppaneiden kanssa.

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus

- henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla
- työelämä tietous ja -taidot, yrittäjäyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa
- työelämään sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen
- oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen
- oman hyvinvoinnin edistäminen
- tulevaisuuden ennakoitiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija oppii elämään epävarmuuden, muutosten ja yllätysten maailmassa. Opiskelija kehittää kykyään suunnitella omaa tulevaisuuttaan sekä kykyään nähdä mahdollisuuksia muuttuvissa ja yllättävissä tilanteissa. Opiskelija tunnistaa omaa osaamistaan ja arvioi sitä suhteessa omiin jatko-opinto- ja tulevaisuuden suunnitelmiinsa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen tulee esiin vertaisohjaajuudessa. Opiskelijat voivat esimerkiksi pienryhmissä keskustella omista ura- ja jatko-opintosuunnitelmistaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa monitieteinen ja luova osaaminen todentuu siten, että opiskelija voi hankkia kokemuksia työelämästä ja jatko-opinnoista. Näiden kokemusten avulla opiskelija arvioi ja pohtii omia ura- ja jatko-opintosuunnitelmiaan.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelija vahvistaa urasuunnittelutaitojaan ja työelämävalmiuksiaan. Opiskelija hankkii osaamista ja kokemuksia työelämästä ja jatko-opinnoista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tässä opintojaksossa tutustumme opiskelijoiden kanssa tulevaisuuden työelämän osaamistarpeisiin, joihin ekologinen kestävyyskriisi vaikuttaa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija hankkii tietoa ja mahdollisesti kokemuksia korkeakouluissa tarjottavista kansainvälisistä koulutusohjelmista ja kansainvälisistä yrityksistä. Näitä yhteyksiä voimme toteuttaa yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Osa opintojakson arvioinnista toteutuu vertaisarviointina, kun opiskelija pohtii tulevaisuuttaan ja tunteitaan koulutusvaihtoehtoja opiskelijatovereidensa kanssa. Vertaisarvioinnissa opiskelija reflektoi oppimistaan ja vahvistaa kykyjään tunnistaa omaa osaamistaan.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (OP03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.16. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkemällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaaja-alainen osaaminen

Laaaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen *näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.*

*Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian opetus kehittää valmiuksia rakentamaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.*

*Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.*

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyyssuomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietojaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen
- osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisten ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS01)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Pakollinen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin*
- *osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta*
- *osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja*
- *osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä*
- *tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta*
- *osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.*

Paikallinen lisäys

- *Huomioimme opetuksessa opiskelijoiden monipuoliset kieli- ja kulttuuritaustat sekä opiskeltavien aihepiirien ymmärtämisessä että opetuksen voimavarana. Opiskelumenetelmissä hyödynnämme dialogia ja yhdessä oppimista käyttämällä koko Helsingin kaupunkia oppimisympäristönä. Osallistamalla opiskelijoita opintojakson yhteiseen suunnitteluun innostamme psykologian opiskeluun. Rakennamme mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä lukion psykologin kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista*
- *biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta*
- *sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä*
- *kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä*
- *tietoinen ja ei-tietoinen toiminta*

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- *psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset*
- *biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen*
- *sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista*

Psykologinen tutkimus

- *tieteellinen tieto ja arkitieto*
- *tieteellisen tutkimuksen prosessi*
- *otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa*
- *psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet*
- *esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuminen hyvinvoinnin ilmiöihin vahvistaa opiskelijan hyvinvointiosaamista. Opiskelija voi syventyä häntä itseään kiinnostavaan hyvinvoinnin ilmiöön. Oppimisen psykologian sisällöt vahvistavat opiskelijan ymmärrystä omasta opiskelukyvyystään ja sen ylläpitämisestä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vahvistamme opiskelijoiden vuorovaikutusosaamista yhdessä oppimisen menetelmillä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitämme opiskelijoiden monitieteistä ja luovaa osaamista perehtymällä psykologiaan laaja-alaisena tieteenalana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja innostamme psykologian opiskeluun.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS02)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisatiion ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet*
- *temperamentti*
- *minus ja minäkäsitys*
- *tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely*
- *vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot*

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- *kieli ja ajattelu*
- *toiminnanohjaus*

Identiteetin muuttuvuus elämänkulun aikana

- *henkilökohtainen identiteetti*
- *sosiaalinen identiteetti*
- *kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti*
- *sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus*

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- *erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen*
- *vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys*

Psykologinen tutkimus

- *kaksos- ja adoptiotutkimus*
- *pitkittäis- ja poikittaistutkimus*
- *esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Perehtymällä lapsuus- ja nuoruusiän kehitykseen sekä refleктоimalla kehityspsykologista tietoa syvennämme opiskelijan itsetuntemusta ja ymmärrystä omaan kehitykseen vaikuttavista tekijöistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehityspsykologiseen tutkimukseen ja teorioihin tutustuminen lisää opiskelijan ymmärrystä psykologiatieteen luonteesta ja tiedonmuodostuksesta. Tutustuminen havainnointiin tiedonkeruumenetelmänä luo pohjaa tiedon luotettavuuden arvioinnille.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija lisää ymmärrystään yhteiskunnallisten ratkaisujen merkityksestä yksilön kehitykseen. Opiskelija haluaa myös vaikuttaa yksilön kehitykselle suotuisaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Voimme tehdä yhteistyötä esimerkiksi järjestöjen ja päiväkotien kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan kulttuurinen ymmärrys vahvistuu pohtimalla esimerkiksi henkilökohtaisen identiteetin, sosiaalisen identiteetin, kulttuuri-identiteetin ja etnisen identiteetin teemoja. Helsingin moninaisuus antaa mahdollisuuksia ja vaihtoehtoja henkilökohtaisen ja sosiaalisen identiteetin rakentamiselle. Kannustamme opiskelijoita keskustelemaan identiteetin muodostamisen lähtökohdista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja itseymmärrystä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota psykologisen tiedon soveltamiseen.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS03)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen*
- *osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn*
- *ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle*
- *ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa*
- *tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä*
- *ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana*
- *osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotoimintaa*
- *osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.*

Paikallinen lisäys

- Hyödynnämme yhteistyömahdollisuuksia Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan psykologian ja logopedian osaston kanssa esimerkiksi tekemällä vierailuja

ja osallistumalla tapahtumiin. Korkeakoulukurkistukset lisäävät opiskelijan ymmärrystä psykologisen tiedon luonteesta ja tiedonmuodostuksesta.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely
- tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- sisäiset mallit ja havaintokehä
- havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta
- tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus
- perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- hermoston ja aivojen päärakenteet
- hermosolun ja synapsin toiminta
- tiedon kulku hermoverkoissa
- plastisuus
- esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- kokeellisen tutkimuksen periaatteet
- esimerkkejä tapaustutkimuksista
- esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista
- kokeellisen tutkimuksen suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oman kokeellisen tutkimuksen suunnittelu ja esittely vahvistavat opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme opiskelijan hyvinvointiosaamista syventymällä esimerkkeihin aivoperäisistä muistin ja kielellisten toimintojen ongelmista sekä neuropsykologisen kuntoutuksen mahdollisuuksista.

Vuorovaikutusosaaminen

Edistämme opiskelijan vuorovaikutusosaamista kehittämällä opiskelijoiden valmiuksia kohdata erilaisuutta syventymällä esimerkkeihin aivoperäisistä muistin ja kielellisten toimintojen ongelmista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syventyminen päätöksenteon kognitiiviseen perustaan kehittää opiskelijan yhteiskunnallista osaamista. Nostamme tämän näkökulman esille erityisesti opiskeltaessa kognitiivisia vinoumia sekä nopean ja hitaan ajattelun eroja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Huomioimme tutkimussuunnitelman tekemisessä ja sen arvioinnissa eettiset näkökohdat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja käsitystä itsestään tiedon käsittelijänä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS04)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta*
- *ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä*
- *osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen*
- *tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä*
- *osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia*

- osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa
- syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus
- perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä
- tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä

Psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- hallintakeinojen ja defenssien merkitys
- resilienssin merkitys hyvinvoinnille
- nukkumisen ja vuorokausirytmien merkitys psyykkiselle toiminnalle
- keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät
- stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja
- kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen

Mielenterveys

- mielenterveys käsitteenä
- yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävästä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista
- esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta

Psykologinen tutkimus

- ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus
- esimerkkejä fysiologisia mittausten menetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijan hyvinvointiosaamista hyödyntämällä Helsingin monipuolista tarjontaa sekä mahdollisuuksia tutustua ja tehdä yhteistyötä psyykkisen hyvinvoinnin ja mielenterveyden toimijoiden kanssa. Opintojakson sisältöihin perehtyminen antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää omaa ja muiden hyvinvointia sekä toimia niiden edistämiseksi

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kulttuurinen moninaisuus Helsingin kaupungissa tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella mielen hyvinvointiin liittyvien teemojen kulttuurisia taustatekijöitä ja lisätä opiskelijoiden globaali- ja kulttuuriosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Eri näkökulmat huomioiva dialogi vahvistaa opiskelijoiden vuorovaikutusosaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vahvistamme opiskelijan yhteiskunnallista osaamista käsittelemällä esimerkkejä mielenterveyteen liittyvästä ajankohtaisesta yhteiskunnallisesta keskustelusta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kehitämme opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista syventymällä mielenterveysongelmien ja -häiriöiden syntyyn ja hoitomuotoihin liittyviin biologisiin, psyykkisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin näkökulmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja käsitystä itsestään tiedon käsittelijänä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota syventävässä oppimistehtävässä osoitettuun osaamiseen.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS05)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa*
- *osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa*
- *osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa*
- *osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan*
- *ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta*
- *osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen*
- *osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.*

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyuden määritelmiä*
- *älykkyuden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyudessa*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyuden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Lisäämme opiskelijoiden ymmärrystä kulttuurisesta moninaisuudesta hyödyntämällä pääkaupunkiseutua monipuolisena kulttuuriympäristönä sekä antamalla opiskelijoille välineitä ihmisten välisten ristiriitojen ja konfliktien käsittelyyn. Kannustamme opiskelijoita toimimaan yhteistyössä toisten kanssa kulttuurisesti moninaisissa verkostoissa ja toimintaympäristöissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista syventymällä esimerkkeihin kestäväen tulevaisuuden rakentamisesta pääkaupunkiseudulla. Ohjaamme opiskelijoita tunnistamaan luovuuteen liittyviä esimerkkejä ja toimijoita lähiympäristöstä sekä soveltamaan tätä tietoa omien vahvuuksien tunnistamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja käsitystä itsestään tiedon käsittelijänä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota kokonaisvaltaiseen tiedonkäsittelyyn, esimerkiksi tiedon ja psykologian selitystapojen arviointiin.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (PS06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää psykologian tietojaan ja taitojaan.
- Opiskelija oppii soveltamaan psykologista tietämystään ja ymmärrystään projektissa.
- Opiskelija suunnittelee työskentelyään ja asettaa oppimiselleen tavoitteita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Keskeiset sisällöt määräytyvät lukio- ja opintojaksokohtaisesti.
- Opintojakson sisältö ja toteutus voivat vaihdella lukiokohtaisesti ja lukuvuosittain.
- Opintojakso voidaan toteuttaa myös ilmiön tarkasteluna tai yhteistyössä muiden oppiaineiden tai lukion ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Psykologian projektin suunnittelu ja toteutus lisäävät opiskelijan motivaatiota ohjata oppimistaan sekä kykyä hankkia ja soveltaa tietoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja käsitystä itsestään tiedon käsittelijänä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota psykologisen tiedon soveltamiseen. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (PS07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa psykologian valtakunnallisten opintojaksojen ydinsisällöt.
- Opiskelija syventää ymmärrystään psykologisen tiedon mahdollisuuksista ja rajoituksista.
- Opiskelija oppii käyttämään psykologista tietoa oppiainerajat ylittävien ilmiöiden käsittelyyn.
- Opiskelija harjaantuu vastaamaan erityyppisiin ylioppilaskoetehtäviin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- psykologian keskeiset tutkimukset ja niiden arviointi
- psyykkistä toimintaa selittävät teoriat
- psykologisen tiedon soveltaminen
- psykologian ylioppilaskokeen tehtävätyypit kuten perustehtävät, aineistotehtävät, tutkimustehtävät, soveltavat tehtävät ja kehittelevät tehtävät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista syventymällä psykologian moninaiisiin näkökulmiin. Psykologian tutkimusperustainen ja soveltava luonne kehittää luovaa tiedonkäsittelyä. Psykologisen tiedon hallinta mahdollistaa tiedon analysoimisen, soveltamisen, kriittisen ajattelun sekä ja uuden tiedon luomisen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opiskelija saa palautetta oppimisprosessin aikana, mikä tukee ja ohjaa hänen oppimistaan. Palautteella vahvistamme opiskelijan laaja-alaisen osaamisen kehittymistä ja käsitystä itsestään tiedon käsittelijänä.

Osaamisen arvioinnilla teemme opiskelijalle näkyväksi opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnissa kiinnitämme huomiota psykologisen tiedon hallintaan sekä kokonaisvaltaiseen tiedonkäsittelyyn.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.17. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jonka tehtävänä on opiskelijan terveysosaamisen kehittäminen. Terveysosaaminen ilmenee asiatietojen ja käsitteiden hallintana, terveyteen liittyvinä taitoina, kykyinä itsenäiseen kriittiseen ajatteluun, itsetuntemuksen syventymisenä sekä eettisenä vastuullisuutena. Se mahdollistaa terveyden laaja-alaisuuden hahmottamisen sekä antaa valmiuksia tunnistaa ja muokata tekijöitä, jotka mahdollistavat opiskelijan oman ja muiden ihmisten terveyden sekä ympäristön terveellisyyden arvostamisen, edistämisen ja ylläpitämisen. Terveys ymmärretään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena hyvinvointina sekä toimintakykyinä. Oppiaineen arvopohja rakentuu elämän kunnioittamisen, ihmisoikeuksien mukaisen arvokkaan elämän, tasa-arvon, yhdenvertaisuuden, vastuullisuuden ja aktiivisen kansalaisuuden perustalle.

Opetuksessa haastetaan tarkastelemaan terveyttä, turvallisuutta, terveyden edistämistä ja sairauksien ehkäisyä sekä näihin liittyviä ilmiöitä moniulotteisina kokonaisuuksina yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan sekä globaalin maailman näkökulmasta. Olennaista on ohjata opiskelijaa ymmärtämään terveyttä voimavarana, jonka pohjalta monet muut arkielämän toiminnot rakentuvat. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan valmiuksia yksilölliseen ja yhteisölliseen tiedon hankintaan, rakentamiseen ja käyttämiseen sekä taitoa arvioida kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää. Oppiaineen tehtävänä on myös kehittää opiskelijan valmiuksia omien terveyteen liittyvien valintojen ja tottumusten taustalla vaikuttavien tekijöiden analysointiin ja seurausten arviointiin sekä itselle sopivien oppimisen tapojen tunnistamiseen. Opetuksessa kehitetään opiskelijan kykyä tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä. Lisäksi terveyden osalta edistetään valmiuksia tarkoituksenmukaisten ja perusteltujen valintojen tekemiseen sekä omien voimavarojen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen toteutuu terveystiedon opetuksessa monipuolisesti ja auttaa siten osaltaan opiskelijaa kehittymään tasapainoiseksi ja sivistyneeksi ihmiseksi.

Terveystiedon opetus tuottaa **hyvinvointiosaamista** kehittämällä ymmärrystä keskeisistä hyvinvointiin liittyvistä yksilöllisistä, yhteisöllisistä ja yhteiskunnallisista edellytyksistä sekä lisäämällä valmiuksia oman ja muiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Terveystiedossa kehitetään opiskelijan itsetuntemusta, mikä auttaa tunnistamaan omia vahvuuksia ja rakentamaan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen kehittyy terveystiedossa sekä oppiaineen sisältöjen että käytettävien opetusmenetelmien avulla. Opetuksessa käsitellään mielen hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, kuten tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Yhteisöllinen tiedonrakentaminen edistää sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön.

Eri tieteenaloihin perustuvana oppiaineena terveystiedolle on luontevaa kehittää **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Terveystiedossa opiskelija ohjataan yhdistelemään eri tieteenalojen tuottamaa tietoa ja muodostamaan näin itselle uutta tietoa. Oppiaine sisältää tavoitteita, jotka ohjaavat tiedon soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan. Terveystiedon tavoitteet tukevat myös oppimisen säätelyä ohjaamalla opiskelijaa löytämään itselle sopivia oppimisen tapoja ja pohtimaan oppiaineen aihepiirien merkitystä itselle.

Oppiaineen tavoitteet ja arvoperusta ohjaavat opiskelijaa pohtimaan esimerkiksi turvallisen ympäristön edellytyksiä, terveyden eriarvoisuutta sekä elintapavalintojen seurauksia. Näiden aihepiirien tarkastelu tuottaa aineksia turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden hahmottamiseen ja kehittävät siten **yhteiskunnallista osaamista**.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen näkyy terveystiedon opetuksessa erilaisten ympäristöjen terveysvaikutuksiin liittyvien omien kulutustottumusten analysointina ja seurausten arviointina sekä eettisten kysymysten ratkomisena.

Terveystiedossa etsitään selityksiä erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden syntymiselle ja arvioidaan niiden merkitystä. Lisäksi tarkastellaan globaaleja terveyskysymyksiä ja niihin vaikuttamista. Tällaisten aihepiirien käsittely vahvistaa osaltaan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- pystyy luomaan kokonaiskuvaa terveydestä ja sen yksilöllisistä, yhteisöllisistä, yhteiskunnallisista ja globaaleista edellytyksistä, pystyy tekemään perusteltuja ehdotuksia siitä, miten omaa, muiden ihmisten sekä ympäristön terveyttä ja turvallisuutta voidaan ylläpitää tai edistää, sekä osaa käyttää terveystiedon käsitteitä asianmukaisesti
- osaa hakea tietoa eri lähteistä, soveltaa ja analysoida terveyteen liittyvää tietoa sekä arvioida tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä, ymmärtää tieteellisen tiedon ja arkitiedon eron terveyden ja sairauksien riskien, syiden, vaikutusmekanismien ja seurausten selittämisessä sekä osaa perustella näkemyksiään tutkimustiedon avulla
- osaa analysoida ja arvioida omien tarpeiden, käsitysten, kokemusten, asenteiden ja arvojen ohjaavaa vaikutusta terveyteen liittyvissä valinnoissa sekä omien elintapojen ja kulutustottumusten vaikutuksia terveyteen ja ympäristöön
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä sekä kestävästä kehityksen edellytyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- osaa valita itselle sopivia ja tilanteen kannalta tarkoituksenmukaisia oppimisen tapoja sekä osaa asettaa tavoitteita omalle oppimiselleen ja pystyy arvioimaan niiden saavuttamista realistisesti.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista sekä antaa opiskelijalle tietoa hänen edistymisestään ja oppimistuloksistaan. Arviointi perustuu oppiaineen tavoitteista johdettuihin kriteereihin, ja se koostuu monipuolisesta oppimisprosessin aikaisesta ja osaamisen summatiivisesta arvioinnista sisältäen myös itse- ja vertaisarviointia. Kriteerien avaaminen opiskelijoille opintojakson alussa sekä opintojakson aikana suoritettu arviointi ja palaute auttavat opiskelijaa suuntaamaan oppimistaan.

Arviointi kohdistuu oppimäärän asiantietojen hallintaan ja käsitteiden täsmälliseen käyttöön, opiskelijan tiedonhankintataitoihin sekä kykyyn soveltaa, analysoida, arvioida ja yhdistellä terveyttä ja sairauksia koskevaa tietoa sekä rakentaa sille perusteluja. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan kyky tarkastella monipuolisesti terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Lisäksi arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky asettaa oppimistavoitteita ja arvioida niiden saavuttamista. Arviointi ei saa kohdistua opiskelijan arvoihin, asenteisiin, terveyskäyttäytymiseen tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin sinänsä, vaan arviointi keskittyy opiskelijan valmiuksiin analysoida, arvioida sekä perustella näkemyksiään ja erilaisia terveystottumuksia.

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE01)

Opintojakson moduulit

- Terveys voimavarana, 2 op (TE1), Pakollinen

Tavoitteet

Terveys voimavarana

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen*
- *osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä*
- *tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.*

Paikallinen lisäys

- Helsingin kaupungin lukioissa pyrimme turvaamaan opiskelijoiden hyvinvointia ja jaksamista. Tavoite tässä opintojaksossa on, että opiskelija oppii tunnistamaan omat voimavaransa ja käyttämään niitä viisaasti opiskeluhuvinvointinsa ylläpitämiseksi ja tukemiseksi.
- Helsingin kaupungin lukioissa ymmärrämme opiskelijoiden kulttuurisen moninaisuuden sekä erilaiset kotikulttuurit terveyden sosiaalisena voimavarana. Tämä tukee laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden käsittelyä.
- Helsingissä on hyvät mahdollisuudet yhteistyöhön kolmannen sektorin terveystalvelujen kanssa. Näiden organisaatioiden kautta opiskelijat pääsevät tutustumaan terveyttä edistävään toimintaan yhteiskunnan tasolla. Opiskelijoita myös kannustetaan aktiiviseen kansalaisuuteen.

Keskeiset sisällöt

Terveys voimavarana

Terveyden kokonaisvaltaisuus

- *terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit*
- *terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teoriat ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveystalvelusmalli, muutosvaihemalli*
- *terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyden sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot*

Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet

- *terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta*
- *seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet*
- *mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan*
- *opiskeluhuvinvointi*

Paikallinen lisäys

- Helsingissä on hyvät mahdollisuudet yhteistyöhön sellaisten organisaatioiden kanssa, jotka tuottavat uutta tutkittua tietoa ja vaikuttavat yhteiskunnallisesti terveyden edistämiseksi.
- Helsingissä toimii laaja kenttä terveyttä edistäviä kansalaisjärjestöjä, joiden kanssa voimme tehdä yhteistyötä. Järjestöjen kautta opiskelija tutustuu yhteiskunnalliseen näkökulmaan terveyden edistämisestä sekä saa mahdollisuuden vertaistukitaitojen kehittämiseen ja muiden ihmisten kohtaamiseen.
- Helsingin kaupungin kansainvälisyys mahdollistaa laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden käsittelyn myös kulttuurisen moninaisuuden kautta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tässä opintojaksossa painopisteenä on hyvinvointiosaamisen kehittäminen. Hyvinvoinnin edistäminen edellyttää opintojakson keskeisten sisältöjen hahmottamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen kehittyy, kun ymmärrys erilaisista terveystilanteista ilmii kasvaa. Lisäksi opiskelijan ymmärrys ihmis- ja seksuaalioikeuskysymyksistä sekä ravintoon ja ravitsemukseen liittyvistä kulttuurisista ja globaaleista näkökulmista kasvaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet avataan opintojakson alussa ja sen aikana niin, että opiskelija pystyy tekemään itsearviointia. Opiskelija saa mahdollisuuden arvioida tietojensa ja taitojensa terveydestä, ja näiden tietojen ja taitojen avulla hän voi vaikuttaa omaan ja yhteisön hyvinvointiin. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arviointi sisältää myös vertaisarviointia ja summatiivista arviointia sopivina ajankohtina. Formatiivisen arvioinnin avulla tuemme ja ohjaamme opiskelijan oppimista.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE02)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja ympäristö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa
- osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta
- osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsitteille ja terveydelle
- osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle
- osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.

Paikallinen lisäys

- Yhteistyössä korkeakoulujen, yhteiskunnallisten toimijoiden ja työelämän kanssa Helsingin kaupungin lukioissa on hyvät mahdollisuudet tutustua siihen, miten tutkimustieto syntyy ja minkälaisia vaiheita tutkimusprosessi sisältää.
- Kun opimme yhdessä ja koemme olevamme osa lukioyhteisöämme, psykososiaalisen ympäristön merkitys tulee näkyväksi hyvinvoinnillemme.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja ympäristö

Terveyteen liittyvän tiedon hankinta, arviointi ja tulkinta

- *tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi*
- *terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi*

Ympäristön terveellisyys ja turvallisuus

- *rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen*
- *kestävä kehitys ja terveys*
- *ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy*
- *työhyvinvointi*

Mielihyvä ja riippuvuus

- *riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit*
- *keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja*

Paikallinen lisäys

- Terveyteen liittyvän tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja tulkinnessa hyödynnämme korkeakoulu- ja työelämäyhteistyötä.

- Kun käsittelemme ympäristön terveellisuutta ja turvallisuutta, hyödynnämme koko kaupunkia oppimisympäristönä. Tähän voidaan sisällyttää ajankohtaisia projekteja, jotka voivat liittyä esimerkiksi Hiilineutraali Helsinki 2035 -teemaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaaminen kehittyy, kun tietämys erilaisista riippuvuuksista kasvaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät vuorovaikutustaitoja. Vuorovaikutustaidot kehittyvät, kun opiskelija oppii tutkimusmetodiikkaa ja terveysviestintää. Vuorovaikutustaidot ovat yksi psykososiaalisen ympäristön keskeisistä osatekijöistä, esimerkiksi tunteiden säätelyn ja sosiaalisten suhteiden kaltaisten teemojen kautta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen kehittyy, kun opiskelija saa tietoja ja valmiuksia, joiden avulla hän pystyy vaikuttamaan erilaisiin ympäristöihin rakentavasti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen kehittyy, kun ympäristöjä tarkastellaan globaalista näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet avataan opintojakson alussa ja sen aikana niin, että opiskelija pystyy tekemään itsearviointia. Opiskelija saa mahdollisuuden arvioida tietojaan ja taitojaan terveydestä, ja näiden tietojen ja taitojen avulla hän voi vaikuttaa omaan ja yhteisön hyvinvointiin. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arviointi sisältää myös vertaisarviointia ja summatiivista arviointia sopivina ajankohtina. Formatiivisen arvioinnin avulla tuemme ja ohjaamme opiskelijan oppimista.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE03)

Opintojakson moduulit

- Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3), Valinnainen

Tavoitteet

Terveys ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveystalouden ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteen sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen
- pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautiin riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautiin näkökulmasta
- osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.

Paikallinen lisäys

- Opiskelija saa valmiuksia omasta hyvinvoinnistaan huolehtimiseen, kun hän tutustuu siihen, miten terveydenhuolto järjestetään ja miten eri palveluihin hakeudutaan.
- Kestävä tulevaisuus ja kansainvälisyys ovat keskiössä, kun käsittelemme terveyseroihin vaikuttavia tekijöitä Helsingissä, Suomessa ja maailmanlaajuisesti. Kestävään tulevaisuuteen kuuluu myös teknologian mahdollisuuksien pohtiminen ja arvioiminen.

Keskeiset sisällöt

Terveys ja yhteiskunta

Terveyden edistäminen ja sairauksien ehkäisy eri aikakausina

- terveyskäsitteitä ja sairauksien selitysmalleja
- keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä
- tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia

Sairaudet ja hoito

- epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit
- sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen
- itsehoito ja omahoito

Eettiset kysymykset

- eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit
- keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia
- terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi
- terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen

Paikallinen lisäys

- Helsingin kaupungin lukioissa on hyvät mahdollisuudet tutustua sosiaali- ja terveyspalveluihin. Pohdimme myös eettisiä näkökulmia kansallisesti ja globaalisti yhteistyössä korkeakoulujen ja työelämän kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyteen ja sairauksiin vaikuttavia yhteiskunnallisia tekijöitä. Näihin voidaan tutustua muun muassa tekniikan ja tutkimuksen kautta. Lisäksi käsittelemme Suomen terveydenhuoltojärjestelmää ja sen tulevaisuuden haasteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Gloaaliosaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyttä ja sairauksia koskevia käsityksiä eri aikoina ja eri kulttuureissa. Käsittelemme myös epidemiologista muuntumista ja sen vaiheita eri puolilla maailmaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet avataan opintojakson alussa ja sen aikana niin, että opiskelija pystyy tekemään itsearviointia. Opiskelija saa mahdollisuuden arvioida tietojaan ja taitojaan terveydestä, ja näiden tietojen ja taitojen avulla hän voi vaikuttaa omaan ja yhteisön hyvinvointiin. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arviointi sisältää myös vertaisarviointia ja summatiivista arviointia sopivina ajankohtina. Formatiivisen arvioinnin avulla tuemme ja ohjaamme opiskelijan oppimista.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (TE04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää terveystiedon aiemmillä opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukio- ja opintojaksokohtaisesti. Opintojaksossa syvennetään terveystiedon aiemmilla opintojaksoilla opittuja tietoja ja taitoja terveydestä, hyvinvoinnista ja turvallisuudesta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyden ja sairauksiin vaikuttavia yhteiskunnallisia tekijöitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyttä ja sairauksia koskevia käsityksiä eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu esimerkiksi tiedon soveltamiseen, analysointiin, arviointiin ja luomiseen liittyvissä tehtävissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa ja sen aikana niin, että opiskelija pystyy tekemään itsearviointia. Opiskelija saa mahdollisuuden arvioida tietojaan ja taitojaan terveydestä, ja näiden tietojen ja taitojen avulla hän voi vaikuttaa omaan ja yhteisön hyvinvointiin. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arvioinnin avulla tuemme ja ohjaamme opiskelijan oppimista.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (TE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija hallitsee opintojakson jälkeen terveystiedon keskeiset sisällöt.
- Opiskelija kehittää valmiuttaan tuottaa terveystieteille ominaista sisältöä ja tunnistaa erilaisia tehtävätyyppejä ylioppilaskirjoituksissa.
- Opiskelija tiedostaa terveystiedon ajankohtaisten ilmiöiden merkityksen valmistautuessaan ylioppilaskirjoituksiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- valmistautuminen ylioppilaskirjoituksiin
- terveystiedon keskeisten sisältöjen kertaaminen
- terveystieteelliset tiedonkäsittelytaidot
- laaja-alaisen ja monitieteisen esseen kirjoittamisen perusteet
- terveystiedon ja muiden oppiaineiden rajapintojen tunnistaminen
- ylioppilaskokeessa käytettävien ohjelmistojen käytön harjoittelu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyden ja sairauksiin vaikuttavia yhteiskunnallisia tekijöitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaaliosaamista kehitetään tarkastelemalla erilaisia teemoja, kuten terveyttä ja sairauksia koskevia käsityksiä eri aikoina ja eri kulttuureissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät eettisyyttä ja ympäristöosaamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt ja käytettävät opetusmenetelmät kehittävät vuorovaikutustaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa ja sen aikana niin, että opiskelija pystyy tekemään itsearviointia. Opiskelija saa mahdollisuuden arvioida tietojaan ja taitojaan terveydestä, ja näiden tietojen ja taitojen avulla hän voi vaikuttaa omaan ja yhteisön hyvinvointiin. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Arvioinnin avulla tuemme ja ohjaamme opiskelijan oppimista.

7.18. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kielyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmestyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään

monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteiden- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötälämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
A-oppimäärä	B2.1 (A2.2)	B2.1 (A2.2)	B1.2 (A2.1)
B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkastuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkastuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälteenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täytyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.18.1. Ruotsi, A-oppimäärä (TKRUA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, ruotsi, 1 op (RUA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkastuu kehittämään ruotsin kielen taitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä
- soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.1 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja B1.2 (taito tuottaa tekstejä).

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- vertailua äidinkieleen ja muihin kieliin ruotsin näkökulmasta
- tavoitteiden asettelu lukion A-ruotsin opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen ruotsin kielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja harjoittelemme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja. Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja. Opiskelija kartoittaa ja tunnistaa kielitaidon eri osa-alueisiin liittyviä vahvuuksiaan esimerkiksi itsearviointiin ja kieliprofiilin avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA02)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RUA2), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjoittelee kielenkäyttöä monenlaisissa vuorovaikutustilanteissa
- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli ja vuorovaikutusosaaminen

- pohjoismaiset ja kansainväliset suhteet arjessa ja lähiympäristössä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- erilaiset ruotsin puhujat autenttisissa ympäristöissä, puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- ruotsin kielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen, ruotsin eri variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit eri medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoittelemme myös omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RUA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä itselle tärkeistä kulttuuriaiheista tai -ilmiöistä
- vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- luova toiminta
- pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt
- ruotsinkieliset mediat
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA04)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RUA4), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ruotsiksi*
- *kehittää taitoaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli vaikuttamisen välineenä

- *pohjoismainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen tausta*
- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana sekä tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiiliä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, ruotsi, 2 op (RUA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestäväään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA06)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUA6), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- kehittää taitoaan ilmaista itseään ruotsiksi myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- ruotsin kielen rooli jatkossa opiskelijan elämässä ja kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- pohjoismaiset yhteisöt tai yritykset työnantajina (vapaaehtoistoiminta, kansalaisjärjestöt)*
- itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hakee aiheeseen liittyvää tietoa ja laajentaa ilmaisuvarastoaan*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisut voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan

myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä ja sen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *ruotsin puhujien taustojen tai äidinkielten vaikutus puhetilanteissa*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näyteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

7.18.2. Ruotsi, äidinkielenomainen oppimäärä (TKRUAI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkielenomaisen ruotsin kielen opetuksen tavoitteena on tarjota kaksikielisille suomenkielistä lukiota käyville opiskelijoille mahdollisuus kehittää edelleen sekä ruotsin että suomen kielen taitojaan ja vahvistaa omaa kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Moduulit on jäsennetty samojen teemojen alle kuin A-oppimäärän mukaisessa opetuksessa.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti, äidinkielenomainen ruotsi, 1 op (RUÄ01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti, 1 op (RUÄ1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä ja ymmärtää kaksikielisuuden merkityksen omalle identiteetilleen
- ymmärtää keskeiset kielelliset käsitteet ja sen, miten kieli rakentuu
- syventää ymmärrystään eri tekstilajeista ja monilukutaidosta
- kehittää kielenoppimisstrategioitaan
- kehittää valmiuksiaan eritellä puhutun ja kirjoitetun kielen vivahteita
- syventää taitoaan analysoida ja kehittää itse- ja vertaisarvioinnin taitojaan oppimisen tukena

- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B2.2.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetti

- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen*
- *selkeiden ja realististen tavoitteiden asettaminen äidinkielenomaisen ruotsin opinnoille*
- *keskeiset tekstilajit, monilukutaito*
- *kielen eri rekisterit (puhekieli, kirjakieli, murteet ja slangi)*
- *kaksikielisyys ja monikielisyys voimavarana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti, esimerkiksi ryhmissä työskennellen ja yhdessä oppimisen taitoja vahvistaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja. Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja. Opiskelija kartoittaa ja tunnistaa kielitaidon eri osa-alueisiin liittyviä vahvuuksiaan esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ruotsin kieli ja vuorovaikutus, 3 op (RUÄ02)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja vuorovaikutus, 3 op (RUÄ2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää taitoaan tulkita, tuottaa ja arvioida erilaisia tekstejä ja niiden ilmaisumuotoja*
- *kehittää taitoaan antaa ja vastaanottaa palautetta sekä arvioida omaa puhe- ja kirjoitustaitoaan*
- *kehittää kielellistä itsetuntoaan ja empatiataitojaan vuorovaikutustilanteissa*
- *syventää ymmärrystään sosiaalisista verkostoista eri ympäristöissä*
- *kehittää tiedonhankinnan taitojaan*
- *syventää tietoaan ruotsin kielen asemasta kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja vuorovaikutus

- *suulliset ja kirjalliset vuorovaikutusstrategiat*
- *tekstikokonaisuuden rakentuminen: tavoite, kohderyhmä, sisältö, rakenne, ilmaisutapa ja näkökulma; kirjoitusprosessi*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen, yhteys hyvinvointiin ja itsetuntoon*
- *itse- ja vertaisarviointi*
- *eettinen ajattelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoittelemme omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin kieli ja kulttuuri, 2 op (RUÄ03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri, 2 op (RUÄ3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää tuntemustaan ruotsin kielen rakenteista ja ilmaisutavoista
- kehittää taitoaan tehdä omia tulkintoja eri aihepiirien teksteistä
- ymmärtää kielen ja eri taidemuotojen merkityksen yhteiskunnalle, yhteisölle ja yksilölle
- lukee, analysoi ja tuottaa erilaisia tekstejä itseään kiinnostavista aiheista.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri

- kielen, kulttuurin ja kirjallisuuden merkitys oman kaksikielisen identiteetin rakentumiselle
- kielen vivahteet ja tyyli, kieli esteettisenä ilmaisukeinona
- eri taidemuotojen kieli

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, ruotsi, 2 op (RUÄ04)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskunta ja ympäröivä maailma, 2 op (RUÄ4), Pakollinen

Tavoitteet

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hyödyntää medioissa esillä olevia aiheita ja tekstilajeja ruotsiksi
- syventää taitoaan tarkastella ja arvioida erilaisia tekstejä sekä taitoaan ymmärtää niiden välittämiä merkityksiä
- syventää taitoaan arvioida ja ilmaista mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella
- hyödyntää eri tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä
- syventää taitoaan osallistua keskusteluun yhteiskunnallisista aiheista.

Keskeiset sisällöt

Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

- yksilön ja yhteisön vastuut ja vaikuttamismahdollisuudet yhteiskunnassa
- pohjoismainen hyvinvointivaltio ja sen historia, hyvinvointivaltion kehitysnäkymät
- sananvapaus, sensuuri, lähdekriittisyys, tekijänoikeudet
- ihmisoikeuskysymykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana. Tutustumme myös tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, ruotsi, 2 op (RUÄ05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (RUÄ5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa taitoaan etsiä, analysoida, tulkita ja esittää tieteellistä informaatiota*

- *argumentoi tieteellisistä aiheista*
- *pohtii tapoja osallistua kestävän tulevaisuuden rakentamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *kestävää kehitystä edistävät innovaatiot yksilön tasolla ja globaalisti*
- *argumentaatiotekniikka*
- *digitaaliset ympäristöt ja tieteelliset tekstilajit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RUÄ06)

Opintojakson moduulit

- Jatko-opinnot ja työelämä, 2 op (RUÄ6), Pakollinen

Tavoitteet

Jatko-opinnot ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää tietämystään jatko-opinnoista ja työelämästä*
- *vahvistaa taitoaan ilmaista itseään muodollisissa yhteyksissä*
- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa muodollisia tekstejä*
- *kehittää luovaa ajatteluaan sekä yhteistyö- ja neuvottelutaitojaan*
- *osaa etsiä ja hyödyntää viranomaisinformaatiota.*

Keskeiset sisällöt

Jatko-opinnot ja työelämä

- *koulutus, ammatit ja elinkeinoelämä opiskelijan omasta ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *opiskelu, työ ja aikuisuus sekä niihin liittyvät vuorovaikutustilanteet ja tekstit*
- *tiimityöskentely, yrittäjyys, innovaatiot*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUÄ07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (RUÄ7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osallistuu vaativampiin suullisiin ja kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin
- syventää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos
- eettinen ajattelu
- kestävä kehitys edistävät innovaatiot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat, esimerkiksi paikallisia, ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUÄ08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUÄ8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää tietämystään tekijöistä, jotka vaikuttavat suulliseen vuorovaikutukseen*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää puhutun ruotsin kielellisiä varianteja*
- *syventää taitoaan rakentaa dialogia ja argumentoida sekä taitoaan ilmaista itseään ja kommunikoida tavoitteellisesti ryhmässä*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän laajan suullisen tuotoksen valitsemastaan aiheesta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *kielelliset piirteet vuorovaikutustilanteissa*
- *menettelytavat erilaisissa keskustelutilanteissa, kuten neuvottelussa, kokouksessa ja väittelyssä*
- *dialogisuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (RUÄ09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUÄ10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.18.3. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, ruotsi, 1 op (RUB101)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan*
- *rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää*
- *kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja*
- *syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista*
- *pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon B1.1.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen*
- *kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet*
- *omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin ja työskentelytaitoihin, esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla. Vahvistamme luottamusta itseensä, jo olemassa olevaan kielitaitoon sekä kykyyn oppia lisää.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieliprofiilin avulla vahvistamme opiskelijan kielitietoisuutta, opettelemme hyödyntämään jo olemassa olevaa kielivarantoa ja pohdimme kielitaidon merkitystä opiskelijan omassa elämässä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kieliprofiilin avulla lisäämme tietoisuuttamme kielitaidosta kokonaisuutena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB102)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen*
- *kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi*
- *kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö
- yksilön ja yhteisön hyvinvointi
- ääntämisen harjaannuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita, mahdollisesti myös kaksikielistä ympäristöä hyödyntäen. Harjoittemme myös palautteen antamista ja vastaanottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kulttuuri ja mediat, ruotsi, 2 op (RUB103)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyödynnämme ruotsinkielisiä medioita kulttuuriin ja ajankohtaisiin aiheisiin keskittyen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ruotsinkielisiin medioihin ja kulttuurituotteisiin voidaan tutustua esimerkiksi laatimalla pienimuotoinen pari- tai ryhmätö itseä kiinnostavasta aiheesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ympäristömme, ruotsi, 2 op (RUB104)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita kurssin aihepiirien näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme ymmärrystämme eri kulttuureista ja elinympäristöistä lukemalla erilaisia tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistumista kirjallisessa muodossa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme monilukutaitoa ja lähdekriittisyyttä lukemalla erityyppisiä tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Opiskelu ja työelämä ruotsin kielellä, 2 op (RUB105)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohdimme kielitaidon merkitystä yhteiskunnassa sekä oman tulevaisuuden, jatko-opintojen ja työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja, esimerkiksi hakemusten ja haastattelujen avulla.

Hyvinvointiosaaminen

Kieliprofiilin täydentämisen yhteydessä tulemme tietoisiksi omista vahvuksistamme ja niistä mahdollisuuksista, joita kielitaito avaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Viesti ja vaikuta puhuen ruotsiksi, 2 op (RUB106)

Opintojakson moduulit

- **Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen**

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monenlaisia suullisia vuorovaikutustilanteita mahdollisesti myös kaksikielistä ympäristöä hyödyntäen. Harjoittelemme myös palautteen antamista ja vastaanottamista suullisten

esitysten ja muiden suullisten harjoitteiden yhteydessä ja valmistautuessamme suulliseen kokeeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan eri kielenkäyttötilanteita ja niille tyypillisiä tapoja käyttää kieltä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä elämäntapa, ruotsi, 2 op (RUB107)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille
- laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä
- tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii omaa rooliaan kestävän tulevaisuuden rakentamisessa esimerkiksi lukemalla ja kirjoittamalla aiheeseen liittyviä tekstejä. Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia aktiiviseen vaikuttamiseen paikallisella, yhteiskunnallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme vastuullista sosiaalisen media käyttöä. Voimme esimerkiksi tutustua joihinkin sosiaalisessa mediassa toimiviin vaikuttajiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUB108)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUB109)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin kertausta ykkösille, 2 op (RUB110)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Kerrataan ja vahvistetaan kielen eri osa-alueiden hallintaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan ja harjoitellaan ruotsin keskeisiä rakenteita ja sanastoa
- vahvistetaan ruotsin ymmärtämisen ja tuottamisen taitoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kertaava opintojakso vahvistaa opiskelijan käsitystä itsestään kielenoppijana. Haasteista selviytyminen vahvistaa itseluottamusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee ruotsia pareittain ja ryhmässä. Harjoittelussa korostuu kannustava vuorovaikutus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

7.18.4. Ruotsi, B3-oppimäärä (TKRUB3)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, joka on vapautettu lukiolain 29 §:n perusteella toisen kotimaisen kielen opiskelusta, voidaan järjestää toisen kotimaisen kielen opetusta B3-kielenä. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 13 § 2 mom.)

Opintojaksot

Ruotsin perustason alkeet 1, 2 op (RUB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ruotsin kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella ruotsin kieltä
- hahmottaa ruotsin kielen aseman Suomessa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin perustason alkeet 2, 2 op (RUB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *vuorovaikutustilanteet arjessa*
- *erilaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itsen uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehysten pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin perustason alkeet 3, 2 op (RUB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *nuorten elämä ja ihmissuhteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin perustaso 1, 2 op (RUB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (RUB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- erilaiset ruotsin puhujat
- tutustuminen Suomeen ruotsiksi
- suomalaiset tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin perustaso 2, 2 op (RUB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (RUB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin perustaso 3, 2 op (RUB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (RUB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt
- ruotsinkieliset mediat
- ajankohtaiset aiheet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa

kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin perustaso 4, 2 op (RUB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (RUB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *lukio-opinnot, mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ruotsin perustaso 5, 2 op (RUB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (RUB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 (taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä) ja taitotason A2.1 (taito tuottaa tekstejä) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittelemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, tekstin tulkittamista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RUB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RUB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielen ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltäviä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja

asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopinnojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilöön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön.

Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
Englanti, A-oppimäärä	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)
Muut kielet, A-oppimäärä	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)
Englanti, B1-oppimäärä	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet, B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1(A1.3)	B1.1 (A1.3)
Englanti, B2-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet, B2-oppimäärä	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.2)
Englanti, B3-oppimäärä	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1	A2.1

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkillisen äidinkielen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen

- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.19.1. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, englanti, 1 op (ENA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyyydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttäen itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti, esimerkiksi ryhmissä työskennellen ja yhdessä oppimisen taitoja vahvistaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja. Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja. Opiskelija myös kartoittaa ja tunnistaa kielitaidon eri osa-alueisiin liittyviä vahvuuksiaan esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käy

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA02)

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoittelemme lisäksi omista mielipiteistä ja

tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA03)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä
- vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA04)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä hankkiakseen, yhdistääkseen, muokatakseen, esittääkseen ja arvioidakseen tietoa.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana. Perehdymme myös tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, englantia, 2 op (ENA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttämällä eri lähteitä. Arvioimme myös lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA06)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, englantia, 2 op (ENA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemuksiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisuehdotukset voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen englanniksi, 2 op (ENA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Lisäksi opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (ENA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitseman projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelija kartoittaa omat vahvuutensa ja harjaantumista vaativat alueensa, ja opettaja ohjaa opiskelijaa omatoimiseen opiskeluun näiden vahvistamiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija käyttää monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa sekä kerta- ja syventää sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja omista tarpeistaan lähteiden työtehtävien avulla.
- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelee niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin kertausta ykkösille, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- parantaa valmiuksia englannin opiskeluun lukiossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan ja vahvistetaan kielen eri osa-alueiden hallintaa opiskelijan tarpeiden mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kertaava opintojakso vahvistaa opiskelijan käsitystä itsestään kielenoppijana. Haasteista selviytyminen vahvistaa itseluottamusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjoittelee englantia pareittain ja ryhmässä. Harjoittelussa korostuu kannustava vuorovaikutus.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

suoritusmerkintä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

7.19.2. Vieraat kielet, latina, B2-oppimäärä (VKLKB2)

Tavoitteet

Latinan kielen B2-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *ymmärtää latinan kielen merkityksen kulttuurissa ja tieteissä*
- *ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen*
- *oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa sekä tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin*
- *osaa kohtalaisen hyvin sanastoa ja muoto- ja lauseopin rakenteita sekä yleisiä idiomaattisia ilmaisuja*
- *ymmärtää apuvälineitä käyttäen helpohkoa autenttista tekstiä, osaa hankkia uutta tietoa tutuista aiheista ja osaa jonkin verran päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden kieliasusta ja asiayhteydestä.*

Osaamisen arviointi

Opiskelijan kielen osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvien vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Opintojen aikana annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia.

Opintojaksot

Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB201)

Opintojakson moduulit

- Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB21), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *laajentaa lauseopin osaamistaan*
- *harjaantuu lukemaan ja suomentamaan fiktiivisiä tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

- *antiikin vapaa-aika*
- *antiikin roomalaisnuorten kasvatusta ja koulunkäyntiä*
- *antiikin kreikkalais-roomalainen jumaltarusto ja faabelit*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme antiikin kasvatustavoitteisiin sekä pohdimme niiden antamia valmiuksia kasvulle aktiiviseksi kansalaiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme antiikin kulttuurin tuntemusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB202)

Opintojakson moduulit

- Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB22), Valinnainen

Tavoitteet

Rooman historian vaiheita

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää muoto- ja lauseopin tuntemustaan
- tutustuu pääpiirteittäin Rooman historiaan
- tutustuu etruskeihin.

Keskeiset sisällöt

Rooman historian vaiheita

- Rooman varhishistoria ja siihen liittyvät tarut
- Rooman historian käännekohdat
- Rooman kehittyminen maailmanvallaksi
- roomalainen aikakäsitys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme eettisiin kysymyksiin Rooman historiassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme Rooman hallintoon sen eri vaiheissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme etruskeihin ja pohdimme heidän vaikutustaan Roomaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB203)

Opintojakson moduulit

- Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB23), Valinnainen

Tavoitteet

Merkittäviä roomalaisia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- täydentää lauseopin osaamistaan
- hallitsee keskeisen muoto-opin
- syventää tietämystään roomalaisesta yhteiskunnasta

- *tutustuu runomitoista heksametriin.*

Keskeiset sisällöt

Merkittäviä roomalaisia

- *Rooman historian merkkihenkilöitä*
- *roomalaiset hyveet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennämme roomalaisen yhteiskunnan tuntemusta ja vertaamme sen piirteitä omaan yhteiskuntaamme.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien ja toisten tunteiden sekä näkemysten kautta vuorovaikutustaitoja tutustuen samalla roomalaisiin hyveisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme kulttuurintuntemusta pohtimalla merkkihenkilöiden vaikutusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessä ja formatiivisessä arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii

vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB204)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB24), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuuriperintömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään sijamuotojen käytöstä lauseessa*
- *monipuolistaa käsitystään antiikista periytyvästä kulttuurista*
- *tutustuu lyyriisiin runomittoihin.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuriperintömme

- *antiikin kulttuurin eri alueet ja niiden merkitys kulttuuriperinnössämme*
- *antiikin tieteet ja taiteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme monilukutaitoa tulkitsemalla monenlaisia tekstejä, muun muassa antiikin runoutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme antiikin tieteenaloihin ja taiteeseen sekä pohdimme niiden vaikutusta muihin kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB205)

Opintojakson moduulit

- Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB25), Valinnainen

Tavoitteet

Viestejä menneisyydestä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hioo lauseopin (syntaksin) taitojaan*
- *tarkastelee elämän suuria kysymyksiä antiikin näkökulmasta autenttisten tekstikatkelmien pohjalta.*

Keskeiset sisällöt

Viestejä menneisyydestä

- *tekstit avaimena menneisyyden arkeen*
- *antiikin roomalaisten elämä ja suhtautuminen elämän eri ilmiöihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Syvennämme lauseopin tuntemustamme ja harjoitteleme tekstien tulkitsemista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennämme roomalaisen yhteiskunnan tuntemustamme esimerkiksi perhejärjestelmästä ja naisten oikeuksista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme elämän suuria kysymyksiä antiikista säilyneiden tekstien kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme antiikin kulttuurin tuntemustamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB206)

Opintojakson moduulit

- Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB26), Valinnainen

Tavoitteet

Latinaa kautta vuosisatojen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii muokattuja tekstejä ja helppoja autenttisia tekstinäytteitä*
- *nauttii latinan kielen moninaisuudesta kautta vuosisatojen ja ymmärtää latinan kielen arvon monenlaisen viestinnän välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Latinaa kautta vuosisatojen

- *latinan kielen käyttöalueet myöhäisantiikista nykypäivään*
- *kristillinen ja humanistinen latina*
- *latinan lausuminen eri maissa*
- *Suomen latiniteetti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme latinan kielen eri kehitysvaiheisiin antiikin jälkeen.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme käsityksiä hyvästä elämästä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme latinan käyttöön muilla tieteenaloilla, esimerkiksi teologiassa, lääketieteessä ja biologiassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Epiikkaa ja lyriikkaa, 2 op (LAB207)

Opintojakson moduulit

- Epiikkaa ja lyriikkaa, 2 op (LAB27), Valinnainen

Tavoitteet

Epiikkaa ja lyriikkaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu analysoimaan tekstejä kieliopillisesti ja sisällöllisesti*
- *vahvistaa taitojaan autenttisten tekstien lukemisessa*
- *syventää osaamistaan runomitoista ja runoilta tyypillisestä kielestä.*

Keskeiset sisällöt

Epiikkaa ja lyriikkaa

- *epiikan ja lyriikan mestareita ja heidän tuotantoaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Syvennämme tekstien kieliopillista ja sisällöllistä analyysiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvännämme runouden tuntemustamme ja pohdimme antiikin runouden vaikutusta myöhempään runouteen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Retoriikkaa ja filosofiaa, 2 op (LAB208)

Opintojakson moduulit

- Retoriikkaa ja filosofiaa, 2 op (LAB28), Valinnainen

Tavoitteet

Retoriikkaa ja filosofiaa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *harjaantuu analysoimaan tekstejä kieliopillisesti ja sisällöllisesti*
- *vahvistaa taitojaan autenttisten tekstien lukemisessa*

- *tutustuu antiikin puhetaitoon ja filosofiaan.*

Keskeiset sisällöt

Retoriikkaa ja filosofiaa

- *antiikin puhujia ja filosofeja heidän henkilöhistoriansa ja kirjallisen tuotantonsa valossa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme antiikin puhujien yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tutustumme puhujien käyttämiin tyylikeinoinhin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme antiikin filosofiaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Reflektoimme antiikista periytyvää kulttuuri-identiteettiämme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (LAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (LAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä. Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.3. Vieraat kielet, latina, B3-oppimäärä (VKLKB3)

Tavoitteet

Latinan kielen B3-oppimäärän opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- *kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi*
- *ymmärtää latinan kielen merkityksen kulttuurissa ja tieteissä*
- *ymmärtää latinan kielen vaikutuksen eurooppalaisten kielten kehitykseen*
- *oppii tuntemaan kreikkalais-roomalaisen maailman historiaa, kulttuuria ja mytologiaa sekä tekee huomioita niiden vaikutuksesta eurooppalaiseen ja suomalaiseen kulttuuriin*
- *osaa kohtalaisen hyvin perussanastoa ja keskeisiä muoto- ja lauseopin rakenteita sekä yleisiä idiomaattisia ilmauksia*
- *ymmärtää apuvälineitä käyttäen helppoa autenttista tekstiä, osaa poimia yksittäisiä tietoja ja pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden perusteella.*

Osaamisen arviointi

Opiskelijan kielen osaamista arvioidaan latinan kielen erityisten tavoitteiden mukaan sekä soveltuvien vieraiden kielten yhteisten tavoitteiden mukaan. Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää ottaen huomioon latinan kielen erityispiirteet ja käyttöalueen rajallisuus. Opintojen aikana annetaan monipuolisesti palautetta opiskelijan edistymisestä oppimisprosessin eri vaiheissa. Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään itse- ja vertaisarviointia.

Opintojaksot

Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB301)

Opintojakson moduulit

- Ikkunat auki antiikkiin, 2 op (LAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Ikkunat auki antiikkiin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy kertomaan itsestään perusasioita latinaksi*
- *tutustuu kielen keskeisiin piirteisiin*
- *tutustuu antiikin kulttuuriin ja latinan kieleen nykyajan näkökulmasta*
- *ymmärtää latinan kielen aseman Euroopan kielten joukossa ja erityisesti romaanisissa kielissä.*

Keskeiset sisällöt

Ikkunat auki antiikkiin

- *Rooman valtakunnan latinan kielen vaiheet pääpiirteittäin*

- *antiikin ja nykypäivän Italiaa ja roomalaisia*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme Italiaan, latinan kielen kehitykseen ja antiikin kulttuuriin sekä vertailemme niitä Suomeen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näyteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Antiikin elämää, 2 op (LAB302)

Opintojakson moduulit

- Antiikin elämää, 2 op (LAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Antiikin elämää

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kielitietoisuuttaan ja oppii käyttämään kieliopillisia käsitteitä*
- *oppii ymmärtämään kielen rakenteita ja lisää muoto-opin osaamistaan*
- *tutustuu pääpiirteittäin elämään antiikin aikaisessa kaupungissa.*

Keskeiset sisällöt

Antiikin elämää

- *yksityinen ja julkinen elämä antiikissa*
- *työnteko antiikissa*
- *orjuus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme orjuuteen ja arvioimme sen vaikutusta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme antiikin yhteiskuntaan ja joihinkin siellä käytettyihin vaikuttamiskeinoihin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Jatkamme tutustumista antiikin kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB303)

Opintojakson moduulit

- Tietoa, taitoa ja taruperintöä, 2 op (LAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- laajentaa lauseopin osaamistaan
- harjaantuu lukemaan ja suomentamaan fiktiivisiä tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Tietoa, taitoa ja taruperintöä

- antiikin vapaa-aika
- antiikin roomalaisnuorten kasvatustavoitteisiin sekä pohdimme niiden antamia valmiuksia kasvulle aktiiviseksi kansalaiseksi.
- antiikin kreikkalais-roomalainen jumaltarusto ja faabelit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme antiikin kasvatustavoitteisiin sekä pohdimme niiden antamia valmiuksia kasvulle aktiiviseksi kansalaiseksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme antiikin kulttuurin tuntemusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB304)

Opintojakson moduulit

- Rooman historian vaiheita, 2 op (LAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Rooman historian vaiheita

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää muoto- ja lauseopin tuntemustaan*
- *tutustuu pääpiirteittäin Rooman historiaan*
- *tutustuu etruskeihin.*

Keskeiset sisällöt

Rooman historian vaiheita

- *Rooman varhaishistoria ja siihen liittyvät tarut*
- *Rooman historian käännekohtat*
- *Rooman kehittyminen maailmanvallaksi*
- *roomalainen aikakäsitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme eettisiin kysymyksiin Rooman historiassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme Rooman hallintoon sen eri vaiheissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme etruskeihin ja pohdimme heidän vaikutustaan Roomaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB305)

Opintojakson moduulit

- Merkittäviä roomalaisia, 2 op (LAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Merkittäviä roomalaisia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- täydentää lauseopin osaamistaan
- hallitsee keskeisen muoto-opin
- syventää tietämystään roomalaisesta yhteiskunnasta
- tutustuu runomitoista heksametriin.

Keskeiset sisällöt

Merkittäviä roomalaisia

- Rooman historian merkkihenkilöitä
- roomalaiset hyveet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennämme roomalaisen yhteiskunnan tuntemusta ja vertaamme sen piirteitä omaan yhteiskuntaamme.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien ja toisten tunteiden sekä näkemysten kautta vuorovaikutustaitoja tutustuen samalla roomalaisiin hyveisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme kulttuurintuntemusta pohtimalla merkkihenkilöiden vaikutusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprof

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB306)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuriperintömme, 2 op (LAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuuriperintömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään sijamuotojen käytöstä lauseessa
- monipuolistaa käsitystään antiikista periytyvästä kulttuurista
- tutustuu lyyrisiin runomittoihin.

Keskeiset sisällöt

Kulttuuriperintömme

- antiikin kulttuurin eri alueet ja niiden merkitys kulttuuriperinnössämme
- antiikin tieteet ja taiteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme monilukutaitoa tulkitsamalla monenlaisia tekstejä, muun muassa antiikin runoutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme antiikin tieteenaloihin ja taiteeseen sekä pohdimme niiden vaikutusta muihin kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laa

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB307)

Opintojakson moduulit

- Viestejä menneisyydestä, 2 op (LAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Viestejä menneisyydestä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hioo lauseopin (syntaksin) taitojaan*

- tarkastelee elämän suuria kysymyksiä antiikin näkökulmasta autenttisten tekstikatkelmien pohjalta.

Keskeiset sisällöt

Viestejä menneisyydestä

- *tekstit avaimena menneisyyden arkeen*
- *antiikin roomalaisten elämä ja suhtautuminen elämän eri ilmiöihin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Syvennämme lauseopin tuntemustamme ja harjoittemme tekstien tulkitsemista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennämme roomalaisen yhteiskunnan tuntemustamme esimerkiksi perhejärjestelmästä ja naisten oikeuksista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme elämän suuria kysymyksiä antiikista säilyneiden tekstien kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennämme antiikin kulttuurin tuntemustamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB308)

Opintojakson moduulit

- Latinaa kautta vuosisatojen, 2 op (LAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Latinaa kautta vuosisatojen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutkii muokattuja tekstejä ja helppoja autenttisia tekstinäytteitä*
- *nauttii latinan kielen moninaisuudesta kautta vuosisatojen ja ymmärtää latinan kielen arvon monenlaisen viestinnän välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Latinaa kautta vuosisatojen

- *latinan kielen käyttöalueet myöhäisantiikista nykypäivään*
- *kristillinen ja humanistinen latina*
- *latinan lausuminen eri maissa*
- *Suomen latiniteetti*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme latinan kielen eri kehitysvaiheisiin antiikin jälkeen.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme käsityksiä hyvästä elämästä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme latinan käyttöön muilla tieteenaloilla, esimerkiksi teologiassa, lääketieteessä ja biologiassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuolisen ja jatkuvaan näyttöön.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (LAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 0 op (LAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.4. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, arabia, B3-oppimäärä (VKARB3)

Oppiaineen tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä. Opetus auttaa opiskelijaa muodostamaan käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittämään kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suullisen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista

tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tieteen- ja tiedonaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Arabian perustason alkeet, 2 op (ARB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKAAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *tutustuu vähitellen kirjaimistoon ja kirjoitusmerkkeihin ja harjoittelee niiden tunnistamista ja lukemista*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustason alkeet 2, 2 op (ARB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKAAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamaan lisää*
- *tutustuu mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan digitaalisilla työvälineillä.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustason alkeet 3, 2 op (ARB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKAAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamista ja omien lyhyiden tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan digitaalisiin työvälineisiin.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet (arjessa), tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelemme omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustaso 1, 2 op (ARB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKAAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *kehittää kirjoitustaitoaan*
- *oppii hyödyntämään perinteisiä ja digitaalisia sanakirjoja ja sanastoja.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustaso 2, 2 op (ARB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKAAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

484

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustaso 3, 2 op (ARB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKAAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *jatkaa omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että digitaalisia työvälineitä hyödyntäen.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista

arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustaso 4, 2 op (ARB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKAAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Arabian perustaso 5, 2 op (ARB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKAAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

488

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittemme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ARB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija

tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.5. Vieraat kielet, espanja, A-oppimäärä (VKEA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, espanja, 1 op (EAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja vahvistamme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Espanjan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, espanja, 2 op (EAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, espanja, 2 op (EAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen espanjaksi, 2 op (EAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä

- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (EAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitsemansa projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelija kartoittaa omat vahvuutensa ja harjaantumista vaativat alueensa, ja opettaja ohjaa opiskelijaa omatoimiseen opiskeluun näiden vahvistamiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija käyttää monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa sekä kerta- ja syventää sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja omista tarpeistaan lähtevien työtehtävien avulla.
- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelee niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

7.19.6. Vieraat kielet, englantia, B1-oppimäärä (VKEAB1)

Oppiaineen tehtävä

Lukioasetuksen (810/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan on mahdollista opiskella vierasta kieltä myös B1-oppimääränä, mikäli lukioasetuksen mukaiset edellytykset A-kielen opiskelusta sekä toisen kotimaisen kielen opiskelusta täyttyvät. Vieraan kielen B1-oppimäärän opetussuunnitelma laaditaan paikallisesti toisen kotimaisen kielen B1-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENB101)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan sekä rohkaistuu käyttämään englannin kielen taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa niin että hän painottaa suullista viestintää.
- Opiskelija kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselleen sopivia työtapoja.
- Opiskelija syventää tietämystään suomen ja englannin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista ja pystyy suhteuttamaan englannin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija laatii tai täydentää omaa kieliprofiiliaan sekä asettaa itselleen tavoitteita opintojaksolle.
- Kielitietoisutta, monikielisyyttä ja kielten välisiä suhteita tarkastellaan.
- Opiskelija pyrkii löytämään ja hyödyntämään omaa oppimistaan edistävien työkaluja.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan omia vahvuuksiamme, jotka liittyvät kielitaidon eri osa-alueisiin ja työskentelytaitoihin, esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla. Vahvistamme luottamusta itseensä, jo olemassa olevaan kielitaitoon ja kykyyn oppia lisää.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kieliprofiilin avulla vahvistamme opiskelijan kielitietoisuutta, opettelemme hyödyntämään jo olemassa olevaa kielivarantoa ja pohdimme kielitaidon merkitystä omassa elämässä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kieliprofiilin avulla lisäämme tietoisuuttamme kielitaidosta kokonaisuutena.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista

arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Englannin kieli arjessani, 3 op (ENB102)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Moduulin tavoitteena on, että opiskelija osaa kertoa englanniksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen.
- Opiskelija kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan englanniksi sekä palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisen arvioinnin taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee englannin kielen käyttöä arkipäiväänsä liittyvissä vuorovaikutustilanteissa (oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö).
- Käsitellään yksilön ja yhteisön hyvinvointia, ja ääntämisen harjoittelu on tärkeässä osassa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita, mahdollisesti myös Helsingin monikielistä ympäristöä hyödyntäen. Harjoittelemme myös palautteen antamista ja vastaanottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kulttuuri ja mediat, englantia, 2 op (ENB103)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee englanninkielisen maailman kulttuuri-ilmiöitä ja medioita sekä osaa hyödyntää englanninkielisiä lähteitä tiedonhaussa.
- Opiskelija pystyy seuraamaan englanninkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsittelemme erilaisia kulttuuri-ilmiöitä englanninkielisessä maailmassa, englanninkielisiä medioita ja opiskelijoita kiinnostavia ajankohtaisia aiheita englanniksi.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyödynnämme englanninkielisiä medioita kulttuuriin ja ajankohtaisiin aiheisiin keskittyen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Englanninkielisiin medioihin ja kulttuurituotteisiin voidaan tutustua esimerkiksi laatimalla pienimuotoinen pari- tai ryhmätyö itseä kiinnostavasta aiheesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin kieli opiskelu- ja työelämässä, 2 op (ENB105)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa ja kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen.
- Opiskelija pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsittelemme opiskelua, ammatteja ja työelämää opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta.
- Opiskelijan tulevaisuuden suunnitelmat sekä eri vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään sekä itsenäistyvän nuoren elämänhallintaan, ovat myös tarkastelun kohteena.
- Opiskelija täydentää kieliprofiiliaan tulevaisuuden tarpeitaan varten sekä harjoittelee erilaisten hakemusten laatimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Pohdimme kielitaidon merkitystä yhteiskunnassa sekä oman tulevaisuuden, jatko-opintojen ja työelämän kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitoja, esimerkiksi hakemukset ja haastattelut.

Hyvinvointiosaaminen

Kieliprofiilin täydentämisen yhteydessä tulemme tietoisiksi omista vahvuksistamme ja niistä mahdollisuuksista, joita kielitaito avaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Viesti ja vaikuta puhuen, englantia, 2 op (ENB106)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa puhumisen sujuvuutta ja tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen.
- Opiskelija tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa näistä palautetta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Harjoittelemme eri vuorovaikutustilanteita ja dialogin rakentamista.
- Havainnoimme puhumisen eri piirteitä ja tarjoamme aitoja englanninkielisiä kontakteja monipuolisesti opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monenlaisia suullisia vuorovaikutustilanteita mahdollisesti myös Helsingin monikielistä ympäristöä hyödyntäen. Lisäksi harjoittelemme myös palautteen antamista ja vastaanottamista suullisten esitysten ja muiden suullisten harjoitteiden yhteydessä ja valmistautuessamme suulliseen kokeeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan eri kielenkäyttötilanteita ja niille tyypillisiä tapoja käyttää kieltä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä elämäntapa, englanti, 2 op (ENB107)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää taitoaan tulkita ja tuottaa englannin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille.
- Opiskelija laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan englannin kielellä.
- Opiskelija tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan englannin taidon osaamiseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Käsittelemme kestävästä kehityksestä ja elämäntapaa erityisesti opiskelijan näkökulmasta.
- Tarkastelemme sananvapautta sekä eettisyyttä ja vastuullisuutta sosiaalisen median käytössä.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pohtii omaa rooliaan kestävästä tulevaisuudesta rakentamisessa esimerkiksi lukemalla ja kirjoittamalla aiheeseen liittyviä tekstejä. Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia aktiiviseen vaikuttamiseen paikallisella, yhteiskunnallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme vastuullista sosiaalisen media käyttöä. Voimme esimerkiksi tutustua sosiaalisessa mediassa toimiviin vaikuttajiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ENB108)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan.
- Opiskelija kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.
- Opintojaksossa voidaan hyödyntää koulun ilmiöitä ja/tai kansainvälistä toimintaa tai tukea opiskelijan yksilöllistä oppimista.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitseman projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kieltenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa

kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENB109)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelijaa ohjataan tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja haasteitaan oppimisessa ja häntä autetaan niissä ohjaamalla omatoimiseen opiskeluun.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Syvennämme jo saavutettua kielitaitoa eri lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja opiskelijoiden tarpeista lähtevien työtehtävien avulla.
- Perehdymme ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelemme niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittyä kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

7.19.7. Vieraat kielet, espanja, B2-oppimäärä (VKEAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

510

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueilta kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, aiempaa vaativampien tekstien tulkitsemista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustason jatko 1, 2 op (EAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, aiempaa vaativampien tekstien tulkitsemista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustason jatko 2, 2 op (EAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehitämme kansainvälisyysvalmiuksiamme esimerkiksi tutustumalla opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (EAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.8. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (VKEAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Espanjan perustason alkeet 1, 2 op (EAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustason alkeet, 2 op (EAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseen uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustason alkeet 3, 2 op (EAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoitteleme omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitteleme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 1, 2 op (EAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa

kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 2, 2 op (EAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 3, 2 op (EAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 4, 2 op (EAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Espanjan perustaso 5, 2 op (EAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittemme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (EAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (EAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

7.19.9. Vieraat kielet, englanti, B3-oppimäärä (VKENB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Englannin perustason alkeet 2, 2 op (ENB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustason alkeet 1, 2 op (ENB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiinomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustason alkeet 3, 2 op (ENB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustaso 1, 2 op (ENB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustaso 2, 2 op (ENB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii

vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustaso 3, 2 op (ENB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan

myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustaso 4, 2 op (ENB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Englannin perustaso 5, 2 op (ENB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (ENB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (ENB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.10. Vieraat kielet, italia, B2-oppimäärä (VKIAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Italian perustason alkeet 3, 2 op (IAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näyteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 1, 2 op (IAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 2, 2 op (IAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 3, 2 op (IAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueilta kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan ja edistetään opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 4, 2 op (IAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 5, 2 op (IAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittemme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustason jatko 1, 2 op (IAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, aiempaa vaativampien tekstien tulkitsemista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustason jatko 2, 2 op (IAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehitämme kansainvälisyysvalmiuksiamme esimerkiksi tutustumalla opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 0 op (IAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 0 op (IAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.11. Vieraat kielet, italia, B3-oppimäärä (VKIAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Italian perustason alkeet 1, 2 op (IAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustason alkeet 2, 2 op (IAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseen uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueen kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kieltenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelijaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla a oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielit opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustason alkeet 3, 2 op (IAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoitteleme omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoitteleme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelijaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla a oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielit opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 1, 2 op (IAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Italian perustaso 2, 2 op (IAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 3, 2 op (IAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Italian perustaso 4, 2 op (IAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla

Italian perustaso 5, 2 op (IAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittemme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (IAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (IAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

7.19.12. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, japani, B3-oppimäärä (VKJPB3)

Oppiaineen tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä. Opetus auttaa opiskelijaa muodostamaan käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittämään kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suullisen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tieteen- ja tiedonaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Japanin perustason alkeet 1, 2 op (JPB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKAAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *tutustuu vähitellen kirjaimistoon ja kirjoitusmerkkeihin ja harjoittelee niiden tunnistamista ja lukemista*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustason alkeet 2, 2 op (JPB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKAAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamaan lisää*
- *tutustuu mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan digitaalisilla työvälineillä.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseen uuden kielen oppijana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustason alkeet 3, 2 op (JPB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKAAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamista ja omien lyhyiden tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan digitaalisiin työvälineisiin.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet (arjessa), tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustaso 1, 2 op (JPB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKAAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti
- kehittää kirjoitustaitoaan
- oppii hyödyntämään perinteisiä ja digitaalisia sanakirjoja ja sanastoja.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustaso 2, 2 op (JPB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKAAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustaso 3, 2 op (JPB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKAAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *jatkaa omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että digitaalisia työvälineitä hyödyntäen.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustaso 4, 2 op (JPB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKAAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Japanin perustaso 5, 2 op (JPB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKAAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (JPB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.13. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, kiina, A-oppimäärä (VKKIA)

Oppiaineen tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Aasian ja Afrikan kielten A-oppimäärän opetussuunnitelma laaditaan paikallisesti muiden vieraiden kielten A-oppimäärän opetussuunnitelman perusteita soveltaen.

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, kiina, 1 op (KIA101)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan.
- Opiskelija syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä.
- Opiskelija soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja.
- Opiskelija oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä.
- Opiskelija pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon A2.2-B1.1.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti, esimerkiksi ryhmissä työskennellen ja yhdessä oppimisen taitoja vahvistaen.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme yhteisöllisyyttä painottamalla yhteisöllisiä työtapoja, esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskusteluja. Opiskelija harjoittelee ja tunnistaa omaa oppimistaan tukevia opiskelutapoja. Lisäksi opiskelija kartoittaa ja tunnistaa kielitaidon eri osa-alueisiin liittyviä vahvuuksiaan esimerkiksi itsearvioinnin ja kieliprofiilin avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kiinan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (KIA102)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta.
- Opiskelija kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan.
- Opiskelija vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan.
- Opiskelija syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielenäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiriä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisen välineenä, 2 op (KIA103)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä.
- Opiskelija pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä.
- Opiskelija vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (KIA104)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin.
- Opiskelija kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella.
- Opiskelija hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana. Lisäksi tutustumme tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, kiina, 2 op (KIA105)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja.
- Opiskelija kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuuden visiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (KIA106)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille.
- Opiskelija rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa.
- Opiskelija kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän

kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, kiina, 2 op (KIA107)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta.
- Opiskelija kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi.
- Opiskelija osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat (paikallisia) ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemuksiin globaaleihin ongelmiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta (esim. Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, kiina, 2 op (KIA108)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä.
- Opiskelija vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan.
- Opiskelija vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja.
- Opiskelija harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- puhumisen eri piirteet
- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Opiskelijat myös valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KIA109)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.14. Vieraat kielet, kiina, B2-oppimäärä (VKKIB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Kiinan perustason alkeet 3, 2 op (KIB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelemme omien vahvuuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 1, 2 op (KIB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoon käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 2, 2 op (KIB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 3, 2 op (KIB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 4, 2 op (KIB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 5, 2 op (KIB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustason jatko 1, 2 op (KIB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, aiempaa vaativampien tekstien tulkitsemista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustason jatko 2, 2 op (KIB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehitämme kansainvälisyysvalmiuksiamme esimerkiksi tutustumalla opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 0 op (KIB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.15. Vieraat kielet, Aasian ja Afrikan kielet, kiina, B3-oppimäärä (VKKIB3)

Oppiaineen tehtävä

Aasian ja Afrikan kielillä tarkoitetaan maailman valtakieliä, kuten japania, kiinaa ja arabiaa, joissa käytetään monenlaisia kirjoitusjärjestelmiä.

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä. Opetus auttaa opiskelijaa muodostamaan käsityksen kohdekielen eurooppalaisista kielistä poikkeavista erityispiirteistä sekä kehittymään kohdekielen kirjoitusmerkistön hallinnassa.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suullisen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tieteen- ja tiedonaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Kiinan perustason alkeet 1, 2 op (KIB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKAAB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- tutustuu vähitellen kirjaimistoon ja kirjoitusmerkkeihin ja harjoittelee niiden tunnistamista ja lukemista
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiinomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustason alkeet 2, 2 op (KIB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKAAB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamaan lisää*
- *tutustuu mahdollisuuksien mukaan siihen, kuinka kieltä kirjoitetaan digitaalisilla työvälineillä.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustason alkeet 3, 2 op (KIB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKAAB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *harjoittelee kirjoittamista ja omien lyhyiden tekstien tuottamista turvautuen tarpeen mukaan digitaalisiin työvälineisiin.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet (arjessa), tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelemme omien vahvuuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 1, 2 op (KIB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKAAB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 (puhuttu kieli) ja A1.1 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *kehittää kirjoitustaitoaan*
- *oppii hyödyntämään perinteisiä ja digitaalisia sanakirjoja ja sanastoja.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 2, 2 op (KIB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKAAB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

618

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 3, 2 op (KIB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKAAB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.2 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti*
- *jatkaa omien tekstien tuottamista sekä käsin kirjoittaen että digitaalisia työvälineitä hyödyntäen.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista

arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 4, 2 op (KIB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKAAB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kiinan perustaso 5, 2 op (KIB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKAAB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

622

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 (puhuttu kieli) ja A1.3 (kirjoitettu kieli) tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (KIB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.16. Vieraat kielet, ranska, A-oppimäärä (VKRAA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, ranska, 1 op (RAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielen oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja vahvistamme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ranskan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (RAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoittelemme myös omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehysten pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (RAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (RAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana ja perehdymme myös tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, ranska, 2 op (RAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (RAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*

- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukiossa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, ranska, 2 op (RAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisut voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, ranska, 2 op (RAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Lisäksi opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin oppittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitsemansa projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelija kartoittaa omat vahvuutensa ja harjaantumista vaativat alueensa, ja opettaja ohjaa opiskelijaa omatoimiseen opiskeluun näiden vahvistamiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija käyttää monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa sekä kertaa ja syventää sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja omista tarpeistaan lähtevien työtehtävien avulla.
- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelee niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa päättökokeeseen ja tunnistaa itselleen mielekkäitä tapoja kehittää kielenoppijana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

7.19.17. Vieraat kielet, ranska, B2-oppimäärä (VKRAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittelemme omien vahvuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa

kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Ranskan perustason jatko 1, 2 op (RAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Ranskan perustason jatko 2, 2 op (RAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö
- tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin
- kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.18. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (VKRAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Ranskan perustason alkeet 1, 2 op (RAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustason alkeet 2, 2 op (RAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustason alkeet 3, 2 op (RAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 1, 2 op (RAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 2, 2 op (RAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä v

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 3, 2 op (RAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 4, 2 op (RAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Ranskan perustaso 5, 2 op (RAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (RAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (RAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusero.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

7.19.19. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (VKSA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, saksa, 1 op (SAA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kielenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielen oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja vahvistamme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Saksan kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyylit erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Lisäksi harjoittelemme omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kieltenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaiheita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana sekä perehdymme tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, saksa, 2 op (SAA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, saksa, 2 op (SAA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemuksiin globaaleihin ongelmiin. Ongelmat voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, saksa, 2 op (SAA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Lisäksi opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (SAA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitsemansa projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista

arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (SAA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelija kartoittaa omat vahvuutensa ja harjaantumista vaativat alueensa, ja opettaja ohjaa opiskelijaa omatoimiseen opiskeluun näiden vahvistamiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija käyttää monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa sekä kertaa ja syventää sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja omista tarpeistaan lähtevien työtehtävien avulla.
- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelee niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

7.19.20. Vieraat kielet, saksa, B2-oppimäärä (VKSAB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 1, 2 op (SAB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoon käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 2, 2 op (SAB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa ki

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 3, 2 op (SAB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta
- ajankohtaiset kulttuurialueet
- luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 4, 2 op (SAB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 5, 2 op (SAB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittelemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustason jatko 1, 2 op (SAB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- erilaiset asuinympäristöt
- kestävä elämäntapa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, aiempaa vaativampien tekstien tulkitsemista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielienopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustason jatko 2, 2 op (SAB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehitämme kansainvälisyysvalmiuksiamme esimerkiksi tutustumalla opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (SAB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (SAB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.21. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (VKSAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Saksan perustason alkeet 1, 2 op (SAB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustason alkeet 2, 2 op (SAB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustason alkeet 3, 2 op (SAB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 1, 2 op (SAB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

690

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 2, 2 op (SAB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tunteiden ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 3, 2 op (SAB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 4, 2 op (SAB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

694

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Saksan perustaso 5, 2 op (SAB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoittemme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittemme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingissä

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (SAB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 3 op (SAB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusero.

7.19.22. Vieraat kielet, venäjä, A-oppimäärä (VKVEA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, venäjä, 1 op (VEA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja vahvistamme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Venäjän kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätyyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiriä,

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Harjoittelemme omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvailen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastelemme esimerkkejä kulttuurin merkityksestä yhteisöiden kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana ja perehdymme tapoihin vaikuttaa ajankohtaisiin asioihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, venäjä, 2 op (VEA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- *rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- *jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- *itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeisiin ja harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämätarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, venäjä, 2 op (VEA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisut voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen venäjäksi, 2 op (VEA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet

- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Lisäksi opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näyteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VEA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitseman projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Projektitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEA10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu ylioppilaskokeen eri osioihin ja harjoittelee niissä tarvittavia taitoja.
- Opiskelija kartoittaa omat vahvuutensa ja harjaantumista vaativat alueensa, ja opettaja ohjaa opiskelijaa omatoimiseen opiskeluun näiden vahvistamiseksi.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija käyttää monipuolisesti hyväksi opittua kielitaitoa sekä kerta- ja syventää sitä edelleen runsaan, erityyppisistä lähteistä peräisin olevan autenttisen materiaalin ja omista tarpeistaan lähtevien työtehtävien avulla.
- Opiskelija perehtyy ylioppilaskokeen eri tehtävätyyppeihin ja harjoittelee niissä tarvittavia strategioita.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija hahmottaa vahvuutensa ja kehitysalueensa suhteessa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

7.19.23. Vieraat kielet, venäjä, B2-oppimäärä (VKVEB2)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB201)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB21), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoitteleme omien vahvuksiemme tunnistamista kielitaidon eri osa-alueilla.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoiden opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB202)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB22), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB203)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB23), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB204)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB24), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB205)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB25), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB206)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB26), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustason jatko 1, 2 op (VEB207)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 1, 2 op (VKB27), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 1

- *erilaiset asuinympäristöt*
- *kestävä elämäntapa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tiedonhakua, aiempaa vaativampien tekstien tulkittamista sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme ihmisen toiminnan vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustason jatko 2, 2 op (VEB208)

Opintojakson moduulit

- Perustason jatko 2, 2 op (VKB28), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason jatko 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason jatko 2

- *kansainvälinen osaaminen ja yhteistyö*
- *tutustuminen erilaisiin kansainvälisiin kielitaidon arviointijärjestelmiin*
- *kielitaitovaatimukset muun muassa jatko-opinnoissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavia taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kehitämme kansainvälisyysvalmiuksiamme esimerkiksi tutustumalla opiskelumahdollisuuksiin ulkomailla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet

kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VEB209)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEB210)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.24. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VKVEB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Venäjän perustason alkeet 1, 2 op (VEB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kielisiin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustason alkeet 2, 2 op (VEB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueiden kulttuureihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustason alkeet 3, 2 op (VEB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 1, 2 op (VEB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivarantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 2, 2 op (VEB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii

vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 3, 2 op (VEB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan

myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 4, 2 op (VEB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Venäjän perustaso 5, 2 op (VEB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakuja, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (VEB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (VEB310)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.19.25. Vieraat kielet, viro, A-oppimäärä (VKVIA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, viro, 1 op (VIA01)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielen oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyyllilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Olemme vuorovaikutuksessa monipuolisesti. Työskentelemme esimerkiksi ryhmissä ja vahvistamme yhdessä oppimisen taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme kielitietoisuutta aloittamalla oman kieliprofiilin laatimisen. Aloitamme kulttuuriin ja ajankohtaisiin ilmiöihin tutustumisen käyttäen lähteinä kohdekielisiä medioita, myös sosiaalisia medioita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Viron kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VIA02)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänneiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätäylyt erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielen eri variantteihin ja alueelliseen monimuotoisuuteen.

Hyvinvointiosaaminen

Edistämme myönteistä ja kannustavaa opiskeluilmapiiriä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme monipuolisesti arkipäivän suullisia ja kirjallisia vuorovaikutustilanteita sekä palautteen antamista ja vastaanottamista. Lisäksi harjoittelemme omista mielipiteistä ja tuntemuksista kertomista, aktiivista kuuntelemista ja tarkoituksenmukaista reagoimista vuorovaikutustilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tunnistamme kielenkäytön eri eettisiä ulottuvuuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan

näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VIA03)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laadimme oman luovan tuotoksen itsenäisesti tai ryhmässä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Pohdimme eri kulttuurien merkitystä omassa elämässä ja oman identiteetin rakentumisessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme palautteen antamista ja vastaanottamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VIA04)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme neuvottelemista ja argumentoimista ryhmissä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme median rooliin asenteiden muokkaajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, viro, 2 op (VIA05)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme tekstin tiivistämistä käyttäen eri lähteitä ja arvioimme lähteiden luotettavuutta kriittisesti.

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme tarkoituksenmukaisia luku- ja opiskelustrategioita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opettelemme viestimään kohdekielellä kestävään tulevaisuuteen ja tieteeseen liittyvistä aihepiireistä kirjallisesti ja suullisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa ki

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, viro, 2 op (VIA06)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämään astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustumme tulevaisuuden opiskelu- ja työelämatarpeisiin sekä harjoittelemme jatko-opintopaikan ja työn hakemista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija täydentää kieliprofiilia tulevaisuuden opiskelu- ja työelämatarpeita varten.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, viro, 2 op (VIA07)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toiminnan vaikutuksia ja syy-seuraussuhteita ympäristönäkökulmasta, esimerkiksi Hiilijalanjälkitestin tai muun vastaavan avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijat laativat ratkaisuehdotuksia opiskelijoiden tärkeiksi kokemiin globaaleihin ongelmiin. Ratkaisut voivat olla paikallisia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viesti ja vaikuta puhuen, viro, 2 op (VIA08)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä*
- *vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan*
- *vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja*
- *harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat suunnittelevat ja esittävät suullisen tuotoksen, josta keskustellaan ryhmässä. Lisäksi opiskelijat valmistautuvat suulliseen koetilanteeseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme tunnistamaan kielen eri rekistereitä, esimerkiksi kielenkäyttötilanne ja puhujan tausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektio-pintojakso, 2 op (VIA09)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää kielenhallintaansa hyödyntämällä ja soveltamalla aiemmin opittuja taitoja.
- Opiskelija laajentaa sanavarastoaan ja kehittää valmiuksiaan oppijana.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tekee kielen eri osa-alueita hyödyntäen projektin, jolla on suunnitelma, aikataulu, toteutus ja arviointi. Se voidaan toteuttaa yksin tai yhdessä muiden kanssa.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija käyttää hyödyksi aiemmin oppimiaan tietoja ja taitoja ja syventää niitä suunnittelemalla ja toteuttamalla oman kiinnostuksensa mukaan valitseman projektin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

7.19.26. Vieraat kielet, viro, B3-oppimäärä (VKVIB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Viron perustason alkeet 1, 2 op (VIB301)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Luomme ryhmänä turvallisen, innostavan ja myönteisen ilmapiirin uuden kielen alkutaipaleelle.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme arkipäiväisiä vuorovaikutustilanteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustason alkeet 2, 2 op (VIB302)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme ryhmän henkeä ja luottamusta itseän uuden kielen oppijana.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme arkipäivän tilanteissa tarvittavia taitoja monipuolisesti

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustumme kielialueen kulttuuriin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustason alkeet 3, 2 op (VIB303)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tutustumme toisiimme kohdekielellä ja harjoittemme omien vahvuuksiemme tunnistamista liittyen kielitaidon eri osa-alueisiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoitellessamme vuorovaikutustilanteita sovellamme kielialueen kulttuuriosaamistamme.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittemme kielen käyttämistä rohkeasti eri vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa

oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustaso 1, 2 op (VIB304)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kokeilemme eri rekisterien käyttöä vuorovaikutuksessa etukäteen valmistelluissa tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Harjoittelemme omasta kulttuurista kertomista kohdekielellä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustumme koko kielivariantoa käyttäen eri tekstilajeihin, jotka sisältävät tekstiä, kuvaa sekä ääntä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustaso 2, 2 op (VIB305)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- hyvinvointi ja terveys
- eri elämänvaiheet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opettelemme kertomaan meille itselle tärkeistä asioista kohdekielellä pareittain ja ryhmissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme mielipiteiden ja tuntemusten ilmaisemista, aktiivista kuuntelua sekä vuorovaikutuksen ylläpitoa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii

vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustaso 3, 2 op (VIB306)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme oman mielenkiinnon kohteista keskustelemista pareittain ja ryhmissä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoittelemme kohdekielisen tuotoksen laatimista oman mielenkiinnon mukaan

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutkimme eri kulttuurialoja sekä luovaa toimintaa kohdekielen alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan

myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustaso 4, 2 op (VIB307)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Pohdimme kohdekielellä hyvän elämän kulmakiviä aikuisiällä.

Vuorovaikutusosaaminen

Harjoittelemme omien vahvuuksien ja heikkouksien pohtimista myös muodollisemmassa tilanteessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Harjoittelemme työnhaussa ja työelämässä sekä jatko-opinnoissa tarvittavia taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, reflektoimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Viron perustaso 5, 2 op (VIB308)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etsimme tietoa ajankohtaisista aiheista ja harjoitteleme eri medioiden käyttöä lähdekriittisesti.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Harjoitteleme tiedonhakua, tekstin tulkitsemista sekä erilaisten asiatekstien tuottamista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastelemme oman toimintamme vaikutuksia ympäristöön kohdekielellä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sekä formatiivisesti että summatiivisesti. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteita arvioidaan erityisesti osana opintojakson formatiivista arviointia.

Formatiivisella arvioinnilla ohjataan, edistetään ja tuetaan opiskelijan oppimista ja tavoitteiden saavuttamista. Kannustava ja oppimista edistävä palaute tukee opiskelijan myönteistä kehitystä, hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista. Osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Summatiivisella arvioinnilla tehdään näkyväksi, miten opiskelija on saavuttanut opintojaksossa osaamiselle ja oppimiselle asetetut tavoitteet. Arviointi perustuu monipuoliseen ja jatkuvaan näyttöön. Opiskelijan kielitaidon kehittymistä arvioidaan eurooppalaisen viitekehyksen pohjalta luodun kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Opintojakson aikana tehtävä itse- ja vertaisarviointi tukee opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi opiskelijat oppivat arvioimaan osaamistaan ja asettamaan oppimiselleen tavoitteita.

Opintojakson summatiivisessa ja formatiivisessa arvioinnissa voidaan käyttää apuna opiskelijan laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kieliprofiili Helsingin kaupungin lukioissa

Lukio-opintojen aikana opiskelija laatii yhden kieliprofiilin. Kieliprofiilia laatiessa opiskelija oppii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi taitojaan kaikissa osaamisissaan kielissä sekä pohtii vahvuuksiaan kielenopiskelijana ja kehittää kielenopiskelutaitojaan. Lisäksi opiskelija oppii arvioimaan kielitaitoaan kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla.

Kieliprofiilin työstäminen opintojaksossa

Opiskelija täydentää aloittamaansa kieliprofiilia joko pohtimalla itseään kielenopiskelijana, refleктоimalla opintojakson aikana oppimaansa, arvioimalla kielitaitonsa kehittymistä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon avulla, valitsemalla sinne näytteen/näytteet kielitaidostaan, liittämällä sinne todistuksen osaamisestaan tai muulla opintojakson alussa sovitulla tavalla.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (VIB309)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.20. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erytystä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakouluyhteistyötä.*

Yhteiskunnallisen osaamisen ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratiataitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen, oikeudenmukaisen ja kestävänsä tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä
- motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestävänsä kehityksen mukaisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota

- osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsenynteitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH01)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimustyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso linkittyy hyvinvointiosaamiseen suomalaisen yhteiskunnan moninaisuuden kautta. Opintojaksossa pohdimme yksilön ja yhteiskunnan vastuuta sekä käsittelemme suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan muotoutumista ja toimintaa vertaamalla sitä muihin hyvinvointivaltiomalleihin. Suomalaisen yhteiskunnan toiminnan ymmärtäminen edistää opiskelijan hyvinvointia ja kiinnittymistä yhteiskunnan jäseneksi. Opiskelija tutustuu poliittiseen päätöksentekoon, julkisiin palveluihin, sosiaalipolitiikkaan ja taloudellisesti kestävään kuluttajuuteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painotetaan monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja. Harjoittelemme asiaperusteista argumentaatiota keskusteluissa, väittelyissä ja esseevastauksissa. Työtavoilla pyritään vahvistamaan opiskelijan sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyä sekä tukemaan työelämätaitojen kehittymistä. Sananvapauden merkityksen korostuminen erilaisia historiallisia ja nykypäivän yhteiskuntia vertailemalla on olennainen osa vuorovaikutusosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson lähtökohtana on tutkitun tiedon arvostaminen ja ymmärtäminen. Tämän tiedon pohjalta opiskelija pystyy muodostamaan perusteluja tulkintoja ja päätelmiä, jotka perustuvat käytettävissä olevaan tutkimustietoon ja tieteenalan tapaan rakentaa tietoa. Opiskelija käyttää opintojaksossa keskeisiä yhteiskuntatiedon käsitteitä sekä harjoittelee vastuullisen kansalaisen taitoja seuraamalla yhteiskunnallista keskustelua ja osallistumalla siihen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan kyky nähdä suomalaisen yhteiskunnan muutos ihmisen toiminnan seurauksena vahvistuu opintojakson aikana. Opiskelija hahmottaa omat mahdollisuutensa vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson aikana opiskelijan ymmärrys siitä, kuinka poliittiset päätökset ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat estää tai mahdollistaa kestävästä elämäntavan, vahvistuu. Tätä tietämystä opiskelija tarvitsee matkalla kohti kestävämpää tulevaisuutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tarkastelemme keskinäisiä riippuvuuksia ja globalisaatiota ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista. Globaali- ja kulttuuriosaaminen tulee välillisesti esiin yhteiskunnallisen moninaisuuden kautta ja näkyy esimerkiksi suomalaisen yhteiskunnan muutoksessa. Pohdimme identiteettipoliittisia ja kulttuurisia jakolinjoja, mikä auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskunnassa käytävää keskustelua kansallisista ja kulttuuriin liittyvistä teemoista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan yhteiskuntaopin taitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen, arvioiminen ja tulkitseminen, yhteiskunnallisen keskustelun ja argumentoinnin taidot, tekstitaidot sekä kyky soveltaa yhteiskunnallista tietoa.

Arvioinnin välineinä käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä, mediaseurantatehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taloustieto, 2 op (YH02)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*

- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*
- *kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus*
- *oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen*

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- *vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla*
- *työ, yrittäjyys ja yritykset*
- *Suomi globaalin talouden osana*
- *rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta*
- *talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset*

Talouspolitiikka

- *kestävän talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat*
- *julkinen talous ja sen tasapaino*
- *talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Yhteiskunnan ja talouden toiminnan ymmärtäminen edistää opiskelijan omaa hyvinvointia. Opiskelija perehtyy opintojaksossa esimerkiksi verotukseen, säästämiseen, kuluttamiseen sekä oman talouden ymmärtämiseen ja hallintaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Painotamme tässä opintojaksossa monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoittelemme asiaperusteista argumentointia. Opiskelijan vuorovaikutusosaamista vahvistetaan esimerkiksi laatimalla opintojakson sisällöistä pohdiskelevia esseevastauksia tai harjoittelemalla perustelemaan erilaisia talouspoliittisia linjoja. Opiskelussa käytetään työmuotoja, jotka vahvistavat opiskelijan sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Taloustiedon opintojakson lähtökohtana on tutkitun tiedon arvostaminen ja ymmärtäminen, minkä pohjalta opiskelija pystyy muodostamaan perusteltuja tulkintoja ja päätelmiä. Tulokinnan tulee perustua käytettävissä olevaan evidenssiin ja tieteenalan tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelija käyttää keskeisiä taloustieteiden käsitteitä ja harjoittelee eri tieteenaloille tyypillisiä tekstitaitoja sekä tilastojen ja kuvioiden tulkintaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taloustieto vahvistaa ymmärrystä siitä, kuinka poliittiset päätökset ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat estää tai mahdollistaa kestävästä elämäntavasta. Opiskelija vahvistaa ymmärtämystään esimerkiksi talouskasvun mahdollisuuksista ja rajoista, talouden ympäristövaikutuksista ja kiertotaloudesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taloustieto tarkastelee keskinäisiä riippuvuuksia ja globalisaatiota erityisesti ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista. Opintojaksossa opiskelija perehtyy taloudellisen globalisaation kehitykseen ja vaikutuksiin sekä Suomeen osana globaalia taloutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan yhteiskuntaopin taitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen, arviointi ja tulkitseminen, yhteiskunnallisen keskustelun ja argumentoinnin taidot, tekstitaidot sekä kyky soveltaa yhteiskunnallista tietoa.

Arvioinnin välineinä käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä, mediaseurantatehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH03)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Pakollinen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä*
- *ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista*
- *tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa*
- *ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena*
- *osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta*

- osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Gloaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- *ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus*
- *kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet*
- *Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja*
- *kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti*

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdyntyminen

- *eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus*
- *Suomi osana EU:n päätöksentekoa*
- *EU:n talous- ja aluepolitiikka*
- *EU globaalina toimijana*

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- *paikallinen ja kansallinen turvallisuus*
- *Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka*
- *muuttuvat turvallisuusuhat ja niiden ratkaisumahdollisuudet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oman identiteetin ymmärtämistä ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden Euroopassa. Opiskelija tutustuu eurooppalaiseen identiteettiin ja globaaliin kansalaisuuteen sekä ymmärtää Suomen osana Eurooppaa ja globaalia maailmaa. Opiskelija tutustuu turvallisuuden käsitteeseen ja ymmärtää Suomen turvallisuuspolitiikan osana laajempaa eurooppalaista turvallisuusympäristöä.

Vuorovaikutusosaaminen

Painotamme opintojaksossa monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoittelemme asiaperusteista argumentointia. Opiskelija harjoittelee erilaisten tekstien tuottamista ja tutustuu sananvapauden ajankohtaiseen tilaan. Opintojaksossa käytämme työmuotoja, jotka harjoittavat opiskelijan sosiaalisia taitoja ja yhteistyökykyä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustumme yhteiskuntatieteiden käsitteisiin ja käytämme niitä. Opiskelijan kyky tulkita yhteiskunnallista keskustelua ja osallistua siihen vastuullisesti vahvistuu. Opiskelija tutustuu informaatiovaikuttamiseen ja tunnistaa, milloin itse on vaikuttamisen kohteena sekä harjoittelee lähdekritiikkiä erilaisia mediatekstejä tulkittaessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat vaikutusmahdollisuutensa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntiin. Opiskelija tutustuu eurooppalaisen yhdyntymisen historiaan ja verkottuneeseen

maailmaan. Opiskelija ymmärtää kansalaisen vaikutusmahdollisuudet Euroopassa ja hahmottaa kansainvälisen vaikuttamisen pelisääntöjä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso vahvistaa opiskelijan ymmärrystä siitä, kuinka poliittiset päätökset ja yhteiskunnalliset rakenteet voivat estää tai mahdollistaa kestäväen elämäntavan sekä paikallisesti että globaalisti. Opintojaksossa tarkastelemme globaalia taloutta ja sen kehitystä, kansainvälistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta sekä erilaisten yhteiskuntien toimintaa. Opiskelija tunnistaa globalisaation vaikutukset ympäristölle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson keskeisenä sisältönä on verkottuneen maailman tarkastelu ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista. Opiskelija ymmärtää globalisaatiokehityksen hyödyt ja haitat sekä vaikutukset turvallisuuteen yksilöllisellä, yhteiskunnallisella ja globaalilla tasolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan yhteiskuntaopin taitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen, arvioiminen ja tulkitseminen, yhteiskunnallisen keskustelun ja argumentoinnin taidot, tekstitaidot sekä kyky soveltaa yhteiskunnallista tietoa.

Arvioinnin välineinä käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä, mediaseurantatehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Lakitieto, 2 op (YH04)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*

- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitetyjä näkemyksiä.*

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuus oikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tarjoaa opiskelijalle mahdollisuudet pohtia omaa rooliaan yhteiskunnassa ja yhteiskunnallista sekä yksilötason vastuuta yhteiskunnan jäsenenä. Opiskelijoille tulevat tutuksi yhteiskunnan pelisäännöt ja kansalaisen perusoikeudet. Toisaalta myös omaan hyvinvointiin vaikuttavat taidot, kuten työsopimuksen laadinta tai kuluttajasuojan tunteminen kuuluvat opintojakson sisältöihin. Lakitieto tukee opiskelijan elämänhallinnan taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa käytämme esimerkkitapauksia apuna asiasisältöjen avaamisessa, ja opiskelija pääsee syventymään keskusteluun erilaisten esimerkkien pohjalta. Harjoittelemme oikeustieteen termeihin perustuvaa argumentointia. Yksi mahdollinen työtapa on vierailu käräjäoikeuden istunnossa, jossa havainnoidaan tunnilla opittua oikeassa ympäristössä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Lakitieto perustuu tarkkaan käsitteistöön ja kielenkäyttöön, johon opintojaksossa tutustutaan. Esimerkkeinä olevia oikeustapauksia lähestytään tarkasti perusteltujen päätelmien avulla oikeustieteen lähtökohdista käsin. Oikeustapausten pohdinta kehittää opiskelijan luovaa ajattelua, argumentointitaitoja ja ongelmanratkaisukykyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskuntaa lähestytään oikeusjärjestelmän ja lainsäädännön näkökulmasta käsin. Opintojaksossa tuetaan opiskelijan kehitystä kohti vastuullista yhteiskunnallista toimijuutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Lakitieto nostaa esille eettisiä ongelmia, joihin pohdimme ratkaisuja. Ympäristölainsäädäntöä sivutaan kurssilla ja ympäristöstä huolehtiminen nousee esille perusoikeuksien käsittelyn yhteydessä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tutustumme Suomen oikeusjärjestelmään, jota käsitellään osana oikeusvaltiota ja demokraattista yhteiskuntaa. Opiskelija oppii tuntemaan Suomen oikeusjärjestelmän historiallisen taustan. Opiskelija ymmärtää Euroopan unionin ja kansainvälisten sopimusten vaikutuksen suomalaiseen lainsäädäntöön.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa.

Opintojakson arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan yhteiskuntaopin taitojen kehittymiseen ja osaamiseen. Näitä taitoja ovat muun muassa yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen, arvioiminen ja tulkitseminen, yhteiskunnallisen keskustelun ja argumentoinnin taidot, tekstitaidot sekä kyky soveltaa yhteiskunnallista tietoa.

Arvioinnin välineinä käytetään monipuolisesti erilaisia arviointimenetelmiä. Arvioinnissa voidaan käyttää muun muassa erilaisia kokeita, itsearviointia, aineistotehtäviä, esitysten tuottamista, projektitehtäviä, mediaseurantatehtäviä ja muita opintojaksolla valittuja menetelmiä. Arvioinnin periaatteiden ja tavoitteiden tulee olla selkeät opiskelijalle opintojakson alusta lähtien, jolloin arviointi ohjaa ja tukee opiskelijaa oikeaan suuntaan suhteessa jakson keskeisiin tavoitteisiin. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan yhdessä muiden tavoitteiden kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Projektiopintojakso, 2 op (YH05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Vuorovaikutusosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Laaja-alainen osaaminen määritellään opintojakson tavoitteiden ja sisällön perusteella.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

Kaupunkitasoinen valinnainen opintojakso: Kertausta abiturienteille (1-2 op), 2 op (YH06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojakson tavoitteena on, että opiskelija syventää oppiaineen tavoitteita. Koska opintojakson sisällöt vaihtelevat lukiokohtaisesti, opintojakson tavoitteet määritellään opintojakson alussa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät lukiokohtaisesti.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso tukee oppimäärän aikana saavutettuja laaja-alaisen osaamisen tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso voi olla laajuudeltaan 1 tai 2 opintopistettä.

Opintojakson arviointiperusteet sovitaan opintojakson alussa. Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista, ja osana formatiivista arviointia opiskelija tekee itsearviointia. Opiskelija tunnistaa oman osaamisensa ja asettaa oppimiselleen tavoitteita, jotka pohjautuvat opintojakson tavoitteisiin sekä opiskelijan omaan opintosuunnitelmaan. Opiskelija arvioi opintojakson aikana, miten hän saavuttaa tavoitteensa. Opintojaksosta voidaan antaa arvosana tai suoritusmerkintä.

7.21. Arkkitehtuuri (ARK)

Oppiaineen tehtävä

Arkkitehtuuri Helsingin kuvataidelukion oppiaineena sisältää rakennus-, sisustus- ja ympäristösuunnittelua sekä lavastusta. Oppiaineena arkkitehtuuri on tärkeä osa visuaalista kulttuurikasvatusta. Se kehittää ympäristönluku- sekä luovaa ongelmanratkaisutaitoa.

Arkkitehtuurin opetus kannustaa kokeiluihin ja uusien näkökulmien etsimiseen. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää arkkitehtuurin merkityksen omassa elämässään sekä suhteessa muuhun elolliseen ja ympäristöön. Opiskelija oppii tulkitsemaan, arvostamaan ja arvottamaan ympäristöään. Hän hahmottaa arkkitehtuurikentän laaja-alaisuuden, havaitsee arkkitehtuurin vaikutuksen ja ymmärtää sen tarjoamat mahdollisuudet.

Opetuksessa arkkitehtuuria tarkastellaan estetiikan, ergonomian, ekonomisuuden, eettisyyden, ekologisuuden ja empatian näkökulmista. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opiskelija oppii hahmottamaan sisältöjä myös kulttuurisen moninaisuuden ja kestäväen kehityksen

näkökulmista. Opiskelija saa kokemusta ryhmätyöstä ja oppii jakamaan ajatuksiaan sekä esittelemään ideoitaan visuaalisesti ja suullisesti.

Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävä elämäntavan edistämiseksi.

Arkkitehtuurin opetuksessa syvennetään opiskelijan kykyä havainnoida, tulkita ja arvottaa suunniteltuja rakennuksia ja tiloja ympärillään. Arkkitehtuurin oppiaineeseen kuuluu rakennus-, sisustus- ja ympäristösuunnittelu sekä illusorisen tilan, lavastuksen suunnittelu.

Opinnoissa tarkastellaan rakennetun ympäristön merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle tämän hetken, historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelevaan mielipiteitä ja näkemyksiään arkkitehtuurin eri osa-alueilta ja kannustetaan itsenäiseen ja rohkeaan pohdintaan.

Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin arkkitehtuurialan ilmiöihin ja toimintatapoihin, kysymyksiin ja haasteisiin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden arkkitehtuurialan toimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia.

Tavoitteet

Helsingin Kuvataidelukion arkkitehtuuriopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa arkkitehtuurin osana kulttuuria ja kestävä elämäntapaa
- tarkastelee arkkitehtuurin henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä
- oppii arkkitehtuurin käsitteistöä
- ymmärtää elinkaariajattelua ja pohtii kestävä kehitystä sekä arkkitehdin vastuuta ja vaikutusmahdollisuuksia
- ymmärtää mitä tarkoittaa estetiikka, ekologia, ekonomia, ergonomia, eettisyys ja empatia muotoilun näkökulmasta
- tutustuu suomalaisen arkkitehtuurin perinteeseen, nykyhetken sekä kansainvälisiin suunnannäyttäjiin
- tutustuu arkkitehdin, suunnittelijan ja lavastajan rooliin sekä työnkuvaan erilaisissa suunnitteluprosesseissa
- oppii suunnittelun perustaitoja, kuten ongelmanratkaisua, tutkivaa lähestymistapaa, kulttuurista ajattelua, taiteellista ilmaisua ja innovatiivista asennetta
- harjaantuu esitystekniikoissa sekä viimeistellyn esitysmateriaalin tuottamisessa
- Saa kokemusta yhteis- ja ryhmätyöstä ja oppii jakamaan ajatuksiaan sekä esittelemään ideoitaan visuaalisesti ja suullisesti

Osaamisen arviointi

Oppiaineessa noudatetaan erityisen tehtävän mukaisen kuvataideopetuksen laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä arviointia.

Opintojaksot

Tila- ja huonekalusuunnittelu– tilanhahmotus ja sisustaminen, 2 op (ARK01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa tila- ja kalustesuunnittelun osana elinympäristöä
- kehittää omaa tilanhahmotuskykyään
- ymmärtää toimivan tilan mittasuhteet, mitoituksen ja ergonomian
- hahmottaa valon, valaistuksen ja värin vaikutuksen
- ymmärtää muotokielen, värityksen, pintamateriaalien, kalusteiden ja sisustuksen roolin tilasuunnittelussa
- ymmärtää estetiikan, ergonomian, ekologian ja ekonomian merkityksen tila- ja kalustesuunnittelussa
- oppii suunnittelun perustaitoja, kuten ongelmanratkaisua ja rakennuspiirustusten lukemista
- tuottaa havainne piirustuksia ja mallinnuksia
- tutustuu kolmiulotteisen mallintamisen cad-ohjelmiin tilasuunnittelussa
- oppii esitystekniikoita omien ideoiden ja suunnitelmien havainnollistamiseksi
- tutustuu suomalaisen sisustus- ja kalustesuunnittelun perinteeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tila- ja sisustussuunnittelun perusteet
- mittasuhteet, mitoitus ja ergonomia
- valon, valaistuksen ja värin vaikutus tilaan
- muodot ja materiaalit tila- ja kalustesuunnittelussa
- havainne piirustukset ja mallinnukset
- suomalaisen sisustus- ja kalustesuunnittelun perinne

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Arkkitehtuurin opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista tilasuunnitteluun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Helsingin kuvataidelukiassa tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Itselle merkityksellisen rakennetun kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia rakennettuja ympäristöjä ja suunnittelun tapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Arkkitehtuurin opinnoissa kehitetään vuorovaikutusosaamista rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia rakennettuja ympäristöjä tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja arkkitehtuurille ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään arkkitehtuurissa tutkimalla rakennetun ympäristön kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Arkkitehtuurissa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten rakentamiskulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta. Opiskelijoita rohkaistaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä suunnittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Arkkitehtuuri – toimivan rakennuksen suunnittelu, 2 op (ARK02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa suunnittelun merkityksen rakennetussa ympäristössä
- kiinnittää huomiota ympäröivien tilojen ja paikkojen tilantuntuun sekä kehittää omaa tilanhahmotuskykyään
- ymmärtää toimivan rakennuksen mittasuhteet ja mitoituksen
- perehtyy asuntopiirusteluun, asumisen toimintoihin ja toimivuuteen, sen psyykkisiin, fyysisiin ja sosiaalisiin ulottuvuuksiin
- hahmottaa kaavoittamisen, kaupunki- ja maankäytönsuunnittelun prosessin ja vaikuttamismahdollisuudet
- tutustuu maisemasuunnitteluun, kulttuuri- ja kansallismaisemaan
- ymmärtää estetiikan, ergonomian, ekologian ja ekonomian merkityksen arkkitehtuurissa
- oppii suunnittelun perustaitoja: ongelmanratkaisua, rakennuspiirustusten lukemista sekä tuottamaan havainne piirustuksia ja mallinnuksia
- oppii esitystekniikoita omien ideoiden ja suunnitelmien havainnollistamiseksi
- tutustuu suomalaisen arkkitehtuurin perinteeseen
- saa tietoa suunnittelijan työstä ja jatko-opintomahdollisuuksista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- arkkitehtuurin ja maisema-arkkitehtuurin perusteet
- toimivan rakennuksen mittasuhteet ja mitoitus
- asuntopiirustelu, sen psyykkiset, fyysiset ja sosiaaliset ulottuvuudet
- estetiikka, ergonomia, ekologia ja ekonomia arkkitehtuurissa
- havainne piirustukset ja mallinnukset
- suomalaisen arkkitehtuurin perinne

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Arkkitehtuurin opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista tilasuunnitteluun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Helsingin kuvataidelukiassa tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Itselle merkityksellisen rakennetun kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen

moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia rakennettuja ympäristöjä ja suunnittelun tapoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Arkkitehtuuri syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Rakennustaiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opintoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan rakennettua ympäristöä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään arkkitehtuurissa tutkimalla visuaalisen kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä esimerkiksi rakennetussa ympäristössä, esineissä, mediassa ja taiteessa. Opiskelijoita rohkaistetaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävänsä tulevaisuuden puolesta. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin ja yksityisyyteen. Opintoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin arkkitehtuurin ja muun visuaalisen kulttuurin näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Kolmiulotteinen mallintaminen –kolmiulotteinen ajattelu ja visualisointi, 2 op (ARK03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää kaluste-, arkkitehtuuri- ja ympäristösuunnittelun osaamistaan
- harjaantuu kolmiulotteisessa ajattelussa
- kehittyä ideoiden ja suunnitelmien kolmiulotteisessa visualisoinnissa
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia esitystekniikoita tilanhahmotuskykyä vaativissa tehtävissä
- tutustuu tietokoneavusteisen suunnittelun mahdollisuuksiin
- saa tietoa suunnittelijan työstä ja jatko-opintomahdollisuuksista

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kaluste-, arkkitehtuuri- ja ympäristösuunnittelu
- kolmiulotteinen ajattelu ja visualisointi

- tarkoituksenmukaiset esitystekniikat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Arkkitehtuurin opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista tilasuunnitteluun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Helsingin kuvataidelukiassa tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Itselle merkityksellisen rakennetun kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia rakennettuja ympäristöjä ja suunnittelun tapoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Arkkitehtuuri syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Rakennustaiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan rakennettua ympäristöä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Arkkitehtuurin opinnoissa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista tutkimalla ympäristön, yhteiskunnan ja globaalin maailman eettisiä ja ekologisia kysymyksiä rakennetussa ympäristössä. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväan kehitykseen liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Lavastus -draamaa tiloissa, 2 op (ARK04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää visuaalisuuden merkityksen teatteriesityksessä, elokuvissa ja tapahtumissa
- oppii visualisoimaan käsikirjoitusta ja kehrittelemään suunnitelmiaan lavasteiksi

- oppii ryhmätyöskentelytaitoja lavasteiden ideoinnissa, suunnittelussa ja toteuttamisessa
- harjoittelee tilan kuvaamista
- hahmottaa lavastuksen historiaa ja ajankohtaisia ilmiötä
- ymmärtää valosuunnittelun perusteet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ideointi, suunnittelu ja pienoismallien toteuttaminen
- Lavasteiden suunnittelu ja toteuttaminen esitykseen, elokuvaan tai tapahtumaan
- Monipuoliset materiaalit työskentelyssä
- Rekvisiitan valmistaminen
- Tunnelman ja tilailluusion luominen valoilla
- Liikkuvan kuvan hyödyntäminen lavastuksissa
- Tutustuminen lavastajan työhön
- Vierailut lavastajan työhuoneelle tai teatteriin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Taide tukee hyvinvointiosaamista. Tällä opintojaksolla tuemme opiskelijoiden omien vahvuuksien tunnistamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Ryhmätyöskentelytaidot kehittyvät opintojaksolla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taide tukee globaalia- ja kulttuuriosaamista. Opintojaksolla hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi teatteri- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin. Materiaalien oikeanlainen ja vastuullinen käyttö ja kierrättäminen huomioidaan opintojaksolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Arkkitehtuurin projekti, 2 op (ARK05)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.22. Digitaalinen viestintä (DIGI)

Oppiaineen tehtävä

Digitaalinen viestintä on osa visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa keskitymme tutkimaan digitalisoitumisen vaikutusta kuvalliseen viestintään. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää digitaalisuuden vaikutuksen visuaaliseen kulttuuriin. Opetuksessa tarkastelemme digitaalisessa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opetuksella tuemme laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi ja teknologisten taitojen vahvistamiselle.

Opetuksessa syvennämme opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa ja kielitietoisuutta. Opiskelija perehtyy erilaisiin digitaalisiin työkaluihin. Digitaalisiin työkaluihin tutustuminen laajentaa muun kuvallisen viestinnän näkökulmia.

Opetuksessa tarjotaan edellytykset digitaalisten työkalujen ja ympäristöjen monipuoliselle käytölle. Opiskelijaa kannustetaan välineiden ja ilmaisun keinojen kokeilemiseen sekä niiden luovaan soveltamiseen. Uudet teknologiat ja mediaympäristöt ovat sekä tutkittavia ilmiöitä että kuvailmaisun välineitä. Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin digitaalisen visuaalisen kulttuurin ilmiöihin ja toimintatapoihin.

Tavoitteet

Helsingin kuvataidelukion digitaalisen viestinnän oppiaineen tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää digitaalisen ja visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- tulkitsee, millaisia esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja digitaaliseen ja visuaaliseen kulttuuriin kytkeytyy
- ymmärtää luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle ja hyvinvoinnille.
- ottaa kantaa digitaalisen visuaalisen kulttuurin tuotteissa ilmeneviin arvoihin
- osaa soveltaa digitaalisen viestinnän keinoja näkemysten esittämisessä, osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- kehittää kriittistä ajatteluaan ympäristön havainnoinnissa ja omassa toiminnassa
- hyödyntää mielikuvia kuvallisessa ajattelussa, luomisprosessissa ja vaihtoehtoisten toimintatapojen kuvittelussa
- osaa käyttää tutkivaa lähestymistapaa suunnittelussa, työskentelyssä ja ilmaisussaan
- ottaa toiminnassaan huomioon kulttuurisen moninaisuuden ja kestäväen elämäntavan näkökulmia.
- osaa asettaa tavoitteita digitaaliselle taiteelle ominaiselle tutkivalle, pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle
- syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa digitaalisissa tuotoksissaan ja tulkinnassa

- kehittää medialukutaitoa visuaalisen kulttuurin tuottamisessa ja tulkinnassa
- syventää kuvailmaisun taitoja tutustumalla erilaisiin digitaalisessa viestinnässä käytettäviin työkaluihin ja ohjelmistoihin

Osaamisen arviointi

Oppiaineessa noudatetaan erityisen tehtävän mukaisen kuvataideopetuksen laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä arviointia.

Opintojaksot

Visuaalisen viestinnän perusteet, 2 op (DIGI01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin
- tutkii mediakulttuurin ilmiöitä tuottaessaan ja tulkitessaan teoksia, tuotteita ja palveluja
- hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää
- ottaa kuvillaan kantaa mediassa, taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävänsä tulevaisuuden näkökulmista
- oppii graafisen suunnittelutyön perusteita ja oppii ymmärtämään visuaalisuutta tuotteistamisessa ja tuotemerkkien luomisessa
- oppii digitaalisen valokuvaamisen ja kuvanmuokkauksen perusteita
- oppii vektorigrafiikan perusteita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla
- median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen
- kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinna keinojen soveltaminen
- opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen
- opiskelijoiden toimijuus mediassa, taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa.
- kuvakoot, kuvakulmat, sarjallisen kuvakerronnan perusteet
- kuvankäsittelyn perusteet (PS tai vastaava)
- kuvakoot; resoluutiot ja tallennusmuodot
- graafisen suunnittelun perusteet (ID tai vastaava, julkaisun suunnittelu ja toteutus)
- töiden koonti digitaaliseen portfolioon

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalien kulttuuriperinnön ja nykyisyyden tuntemusta. Opintojaksolla hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen kautta.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa. Opintojaksolla harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taide tukee yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla näemme taiteessa paitsi itseisarvoa, myös potentiaalia toimia yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen muotona tärkeiden asioiden puolesta. Tuemme opiskelijaa tulemaan tietoisiksi kuvien ja visuaalisuuden mahdollisuuksista ja merkityksistä yhteiskunnassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa

Digitaalinen kuvankäsittely – Photoshop, 2 op (DIGI02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu digitaalisen kuvankäsittelyn perusteisiin
- käyttää erilaisia digitaalisen kuvankäsittelyn mahdollisuuksia
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- ymmärtää digitaalisten kuvakulttuurien merkityksiä omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kuvankäsittelyohjelman käyttöliittymään ja perustoimintoihin tutustuminen
- erilaisia kuvankäsittelyn tekniikoita ja mahdollisuuksia
- opiskelijoiden omien ideoiden käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijoiden kykyä hahmottaa teknologian vaikutusta omaan identiteettiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tutustumme digitaalisen viestinnän kasvavaan merkitykseen nykyviestinnässä ja -vuorovaikutuksessa. Opiskelijan vuorovaikutustaidot kehittyvät tiimityöskentelyssä, jota monien kuvaviestien tekeminen vaatii.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin digitaalisessa ja teknologiaa hyödyntävässä viestinnässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan luovaa osaamista ja kokonaisvaltaista kasvamista. Tuemme myös monitieteellistä ja luovaa osaamista arvioinnissa.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Graafinen suunnittelu – InDesign, 2 op (DIGI03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu graafisen suunnittelun perusteisiin
- käyttää erilaisia graafisen suunnittelun menetelmiä
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- taitto-ohjelman käyttöliittymään ja perustoimintoihin tutustuminen
- erilaisiin graafisen suunnittelun tekniikoihin ja mahdollisuuksiin tutustuminen
- typografiaan ja typografisen sommittelun keinoihin tutustuminen
- esitteiden ja monisuvuisten julkaisujen luominen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijoiden kykyä hahmottaa teknologian vaikutusta omaan identiteettiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tällä opintojaksolla tutustumme digitaalisen viestinnän kasvavaan merkitykseen nykyviestinnässä ja -vuorovaikutuksessa. Opiskelijan vuorovaikutustaidot kehittyvät tiimityöskentelyssä, jota monien kuvaviestien tekeminen vaatii.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tällä kurssilla kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin digitaalisessa ja teknologiaa hyödyntävässä viestinnässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan luovaa osaamista ja kokonaisvaltaista kasvamista. Tuemme myös monitieteellistä ja luovaa osaamista arvioinnissa.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Digimaalaus, 2 op (DIGI04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu digitaalisen piirtämisen ja maalauksen eri tyyleihin ja tekniikoihin sekä mahdollisuuksiin
- tutustuu digitaalisen maalauksen työkaluihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tabletin ja piirtokynän käyttö
- erilaiset siveltimet, siveltimien muokkaus, kuvan osien muokkaus ja yhdistely
- tasot ja sekoitussuhteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijoiden kykyä hahmottaa teknologian vaikutusta omaan identiteettiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Tutustumme digitaalisen viestinnän kasvavaan merkitykseen nykyviestinnässä ja -vuorovaikutuksessa. Opiskelijan vuorovaikutustaidot kehittyvät tiimityöskentelyssä, jota monien kuvaviestien tekeminen vaatii.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin digitaalisessa ja teknologiaa hyödyntävässä viestinnässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan luovaa osaamista ja kokonaisvaltaista kasvamista. Tuemme myös monitieteellistä ja luovaa osaamista arvioinnissa.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

7.23. Elokuva (ELO)

Oppiaineen tehtävä

Elokuvan opintojaksoissa keskiössä ovat liikkuvan kuvan eri muodot visuaalisessa kulttuurissa. Elokuvakerronnan opiskelu avaa lukutapoja paitsi elokuvien myös muun visuaalisen kulttuurin ymmärtämiseen laajasti mainonnasta kuvataiteeseen ja kuvajournalismista viihteen ilmiöihin. Elokuvan opinnoissa perehdymme klassisen elokuvakerronnan lisäksi nykykulttuurin synnyttämiin kerrontatapoihin ja viestinnän periaatteisiin.

Elokuvaopinnoissa saamme perustiedot ja -taidot liikkuvan kuvan ilmaisukeinoista, historiasta ja tekniikasta ja löydämme elokuvan mahdollisuuksia esittämisen, tulkitsemisen ja itseilmaisun välineenä. Opintojaksoilla perehdymme liikkuvaa kuvaa hyödyntävien kokonaisuuksien sekä lyhytelokuvien suunnittelun ja toteutuksen eri vaiheisiin.

Elokuvan opintojaksojen pääasiallisena työtapana on tekemällä oppiminen. Lisäksi työskentelytapoina ovat teorialuennot, laiteopetus, opetuskeskustelut, elokuvien ja videoiden katselu, analyysitehtävät sekä opintokäynnit esimerkiksi media-alan tapahtumissa, oppilaitoksissa tai tuotantoyhtiöissä. Opiskelija oppii tuntemaan liikkuvan kuvan eri käyttötarkoituksia, tyylilajeja ja rakenteita. Hän suhtautuu elokuvaan ja videoihin paitsi nauttien ja eläytyen myös kriittisesti ja kykenee erittelemään sanallisesti kokemuksiaan. Hän kiinnittää tietoisesti huomiota elokuvailmaisun elementteihin.

Elokuvan opintojaksoissa opiskelijoita kannustetaan yhteistoiminnalliseen oppimiseen. Elokuvateos syntyy vuorovaikutteisena prosessina, jossa työryhmän jokaisen jäsenen toiminta vaikuttaa teoksen elokuvallisiin ja viestinnällisiin arvoihin. Työryhmä ohjataan määrittämään omat tavoitteensa projektissa ja seuraamaan niiden toteutumista prosessin eri vaiheissa.

Elokuvaopinnoissa ja projektien toteuttamisessa kannustetaan aktiiviseen kansalaisuuteen ja vuorovaikutukseen ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Käsitellään tekijän vastuuta median vaikutuksista. Elokuvaopintoja tehdään ryhmätyönä oppitunneilla ja aiheesta riippuen myös oppituntien ja koulun ulkopuolella. Opiskelijat voivat osallistua myös taiteiden välisiin ja muihin integroiviin projekteihin koulussa tai koulun ulkopuolella. Työtavoissa korostetaan turvallisuutta ja kestävästä kehityksestä.

Tavoitteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa perustiedot elokuvan ilmaisukeinoista ja keskeisistä käsitteistä oppii tuntemaan liikkuvan kuvan eri käyttötarkoituksia, tyylilajeja ja rakenteita
- jäsentää todellisuutta elokuvalla ominaisin keinoin
- tutustuu elokuvanteon prosessiin suunnittelusta toteutukseen oppii kuvaus-, valaisu-, äänitys- ja editointitekniikan
- oppii soveltamaan mediateknologiaa omassa ilmaisussaan
- pystyy tuottamaan audiovisuaalisia mediatekstejä ja syventämään ilmaisullista osaamistaan sisällöntuottamisessa ja viestien välittämisessä
- oppii vuorovaikutustaitoja, kykenee aloitteelliseen ja luovaan työskentelyyn ryhmässä ja projektin suunnitelmalliseen aikataulutukseen ja toteuttamiseen
- syventää elokuvallisten viestien tulkinta- ja vastaanottotaitoa
- oppii mediakriittisyyttä vastaanottajana
- oppii arvottamaan ja arvostamaan elokuvaa taiteena sekä sen kulttuurihistoriallista merkitystä
- osaa käyttää elokuvakulttuuripalveluja sekä ymmärtää elokuvataiteen merkitystä monikulttuurisessa vuorovaikutuksessa
- löytää elokuvan mahdollisuudet opiskelun, esittämisen ja tutkimisen, yhteiskunnallisen vaikuttamisen sekä itseilmaisun välineenä ymmärtää tekijän vastuun median vaikutuksista
- saa tietoa elokuva-alasta, ohjelmatuotannosta, tekijänoikeuksista, audiovisuaalisten alojen ammasteista ja jatko-opiskelumahdollisuuksista.

Osaamisen arviointi

Oppiaineessa noudatetaan erityisen tehtävän mukaisen kuvataideopetuksen laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä arviointia.

Opintojaksot

Videokuvaamisen ja editoinnin perusteet - Premiere Pro ja After Effects, 2 op (ELO01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu liikkuvan kuvan ja elokuvailmaisun kerronnan perusteisiin ja keskeiseen sanastoon.
- oppii erittelemään elokuvien rakennetta, muotoa ja sisältöä.
- oppii perusteet videokuvaamisesta, äänittämisestä ja editoinnista.
- tutustuu kuvausryhmän tehtäviin ja ymmärtää niiden merkityksen.
- tutustuu elokuvan työprosessiin tuottamalla pienryhmässä lyhyen dokumentti- tai fiktioelokuvan.
- harjaantuu mediakriittisyyteen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- elokuvakerronnan perusteet, elokuvan kieli ja ilmaisutekijät, perussanasto
- liikkuvan kuvan erityispiirteet median välineenä
- vaikuttaminen elokuvan keinoin
- elokuvien rakenteen, sisällön ja muodon analyysiä

- laiteopetus (kamera, mikrofonit, valot, editointilaitteet), tarkoituksenmukaiset tekniset valinnat)
- käsikirjoittaminen ja muu ennakkosuunnittelu
- kuvaus- ja äänitysharjoituksia sekä lyhyen elokuvaprojektin toteutus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Elokuvan opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen audiovisuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja, sekä ymmärtämään itselle entuudestaan vieraita kuvamaailmoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Elokuvan opinnoissa kehitetään vuorovaikutusosaamista erityisesti liikkuvan kuvan teoksia tarkastelemalla, yhdessä teoksia tuottamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja oppiaineelle ominaisen ryhmätyöskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan projektien suunnittelussa ja toteutuksessa, sekä palautteenantokeskustelujen kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Elokuvan opinnot syventävät opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Oppiaineelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan audiovisuaalista materiaalia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään elokuvaopinnoissa tarkastelemalla liikkuvan kuvan kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella yhteiskunnallisten tilanteiden vaikutusta taiteeseen ja kulttuuriin sekä taiteilijoiden panosta yhteiskunnalliseen keskusteluun. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Elokuvan opinnoissa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista huomioimalla tämä keskusteluissa ja projektien suunnittelussa. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään opintojaksolla tarkastelemalla kulttuurin monimuotoisuutta audiovisuaalisen viestinnän eri osa-alueilla. Opintojaksossa hyödynnetään niin kansallista kuin kansainvälistä elokuvatarjontaa näytteiden katselussa ja näkökulmien avaamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä.

Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojakson nimi: ELO01 Videokuvaamisen ja editoinnin perusteet - Premiere pro ja After effects (2 op)

Opintojakson tyyppi: valinnainen

Opintojaksoon kuuluvat moduulit ja niiden laajuudet: ELO01 (2 op)

Keskeinen sisältö ja tavoitteet: Opintojaksolla tutustutaan liikkuvan kuvan ja elokuvailmaisun kerronnan perusteisiin, tekniikkaan ja keskeisiin ilmiöihin.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet: hyvinvointiosaaminen, vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen, eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Työskentely: opintojakso suoritetaan lähiopetuksena

Arviointi: Numeroarvosana

Edeltävät opinnot: Ei edeltäviä opintoja.

Kuvaus: Opintojaksolla tutustutaan liikkuvan kuvan ja elokuvailmaisun kerronnan perusteisiin, tekniikkaan ja keskeisiin ilmiöihin

Elokuvahistoria, 2 op (ELO02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tuntee länsimaisen elokuvan historian vaiheet
- ymmärtää elokuvan historian merkityksen ja syventää elokuvan kielen tuntemustaan
- näkee elokuvat oman aikansa tuotoksina ja peilaa niihin omaa maailmankuvaansa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan elokuvan historian merkittävimpien aikakausien teoksiin
- keskustellaan nähdyistä elokuvista ja tehdään elokuva-analyysejä ja soveltavia kirjoitustehtäviä
- elokuvien katselu, keskustelut
- oman ajattelun sekä nähdyn ja koetun käsitteleminen luentopäiväkirjana.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Elokuvan opiskelu tukee hyvinvointiosaamista teosten tarkasteluun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen audiovisuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja, sekä ymmärtämään itselle entuudestaan vieraita kuvamaailmoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää vuorovaikutusosaamista erityisesti liikkuvan kuvan teoksia tarkastelemalla ja yhdessä teoksista keskustelemalla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Elokuvan opinnot syventävät opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Oppiaineelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tulkitessaan audiovisuaalista materiaalia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään elokuvaopinnoissa tarkastelemalla liikkuvan kuvan kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä historiassa ja nykypäivänä. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden puolesta. Oppiaine tarjoaa mahdollisuuksia tarkastella yhteiskunnallisten tilanteiden vaikutusta taiteeseen ja kulttuuriin sekä taiteilijoiden panosta yhteiskunnalliseen keskusteluun. Opiskelijat perehtyvät myös oikeudellisesti suojeltuihin etuihin, kuten tekijänoikeuksiin, sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän, kansalaistoiminnan ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Elokuvan opinnoissa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista huomioimalla tämä keskusteluissa ja projektien suunnittelussa. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään elokuvan opinnoissa tarkastelemalla kulttuurin monimuotoisuutta audiovisuaalisen viestinnän eri osa-alueilla. Opintojaksossa hyödynnetään niin kansallista kuin kansainvälistä elokuvatarjontaa näytteiden katselussa ja näkökulmien avaamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Elokuvakäsikirjoitus, 2 op (ELO03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii analysoimaan ja purkamaan tarinarakenteita ja elokuvallisia keinoja.
- oppii fiktiokäsikirjoittamisen tapoja ja elokuvan dramaturgisen kokonaisrakenteen hahmottamista.
- ymmärtää käsikirjoituksen merkityksen elokuvan lähtökohtana
- harjoittelee synopsisen ja treatmentin käyttöä käsikirjoituksen työstössä
- ymmärtää käsikirjoituksen ulkoasun muodon ja merkityksen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojaksolla tutustutaan elokuvan suunnittelun vaiheisiin ideasta käsikirjoitukseksi.
- Harjoitellaan rakentamaan henkilöitä ja kohtauksia, kirjoittamaan dialogia ja hyödyntämään elokuvan keinoja monipuolisesti käsikirjoituksessa.
- Kirjoitusharjoituksia, elokuva-analyysi
- Opintojaksolla yksin tai pienryhmässä tehty käsikirjoitus, joka voidaan haluttaessa toteuttaa ELO4-, ELO6- tai ELO7-kurssilla.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Elokuvan opiskelu tukee hyvinvointiosaamista tunteiden tarkastelun ja henkilökohtaisten merkitysten luomisen avulla. Opiskelijoita kannustetaan toteuttamaan heitä itseään kiinnostavia tarinoita ja kuvailmaisun tapoja, sekä ymmärtämään itselle entuudestaan vieraita todellisuuksia lisäten näin empatiataitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää vuorovaikutusosaamista erityisesti runsaiden keskustelujen ja elokuvanäytteiden katselun kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Oppiaineelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan tekstejä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista syvennetään opintojaksolla tarkastelemalla liikkuvan kuvan kulttuurin ilmentämiä arvoja ja merkityksiä historiassa ja nykypäivänä. Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestäväen tulevaisuuden puolesta. Opiskelijat perehtyvät myös sananvapauteen ja yksityisyyteen. Opinnoissa tutustutaan työelämän ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Elokuvan opinnoissa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista huomioimalla tämä keskusteluissa ja projektien suunnittelussa. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestäväen elämäntavan näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään elokuvan opinnoissa tarkastelemalla kulttuurin monimuotoisuutta audiovisuaalisen viestinnän eri osa-alueilla. Opintojaksossa hyödynnetään niin kansallista kuin kansainvälistä elokuvatarjontaa näytteiden katselussa ja näkökulmien avaamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Fiktiivinen elokuva, 2 op (ELO04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osaa analysoida sanallisesti ja kuvallisesti fiktiivisten elokuvien dramaturgista rakennetta, muotoa ja sisältöä sekä elokuvan keinoja
- tutustuu elokuvatuotantoprosessiin ja tuotantoryhmän työtehtäviin fiktiivisen lyhytelokuvaprojektin muodossa
- oppii vuorovaikutustaitoja projektin visualisoinnissa ja toteutusvaiheessa
- ymmärtää elokuvataiteen merkitystä kulttuurisessa vuorovaikutuksessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- elokuvailmaisun ja -tekniikan syventävä tutkiminen: kuvaus, valaisu, äänimaailma, dramaturgisia malleja, leikkaustapoja

- elokuva-analyysin harjoittelu
- elokuvatuotannon vaiheet ideasta elokuvaksi: idea, synopsis, käsikirjoitus, kuvakäsikirjoitus, tuotannon suunnittelu, työnjako, lavastus ja puvut, esiintyjän ilmaisu, valaisu, äänisuunnittelu ja äänitys, harjoitukset, kuvaus, editointi, äänileikkaus ja jälkikäsittely
- fiktioprojektin toteutus ELO03-opintojaksolla tuotetun käsikirjoituksen pohjalta.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee hyvinvointiosaamista tunteiden tarkastelun ja henkilökohtaisten merkitysten luomisen avulla. Opiskelijoita kannustetaan toteuttamaan heitä itseään kiinnostavia tarinoita ja kuvailmaisun tapoja, sekä ymmärtämään itselle entuudestaan vieraita todellisuuksia lisäten näin empatiataitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää vuorovaikutusosaamista erityisesti ryhmätyöskentelyn ja yhteisen prosessin kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Oppiaineelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia toteuttaessaan suunniteltua projektia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaaminen kehittyy opintojaksolla kun tutustutaan alan työelämän ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Elokuvan opinnoissa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista huomioimalla tämä keskusteluissa ja projektien suunnittelussa. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään elokuvan opinnoissa tarkastelemalla kulttuurin monimuotoisuutta audiovisuaalisen viestinnän eri osa-alueilla. Opintojaksossa hyödynnetään niin kansallista kuin kansainvälistä elokuvatarjontaa näytteiden katselussa ja näkökulmien avaamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Dokumenttielokuva, 2 op (ELO05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu dokumenttielokuvan historiaan ja merkitykseen yhteiskunnassa eri aikoina
- perehtyy dokumenttielokuvan suunnittelu- ja tuotantoprosessin eri vaiheisiin
- kehittää omaa työskentelytapaansa elokuvantekijänä
- syventää osaamistaan itselleen ominaisessa roolissa elokuvatuotannossa
- etsii itselleen tärkeän aihepiirin ja oppii asettamaan itselleen sopivat tavoitteet työskentelyssään
- löytää aiheelle ja viestille tarkoituksenmukaisen ilmaisutyylin ja -keinot niin journalistisesta kuin taiteellisestakin näkökulmasta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Haastattelutekniikan harjoittelu
- Dokumenttielokuvan historiaan ja tyylilajeihin tutustuminen
- Elokuva-analyysi
- Journalismin merkitys elokuvakerronnassa
- Dokumenttielokuvaprojektin suunnittelu ja toteutus yksin, kaksin tai pienryhmässä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee hyvinvointiosaamista tunteiden tarkastelun ja henkilökohtaisten merkitysten luomisen avulla. Opiskelijoita kannustetaan toteuttamaan heitä itseään kiinnostavia tarinoita ja kuvailmaisun tapoja, sekä ymmärtämään itselle entuudestaan vieraita todellisuuksia lisäten näin empatiataitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää vuorovaikutusosaamista erityisesti ryhmätyöskentelyn ja yhteisen prosessin kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Oppiaineelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia

tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia toteuttaessaan suunniteltua projektia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaaminen kehittyy opintojaksolla kun tutustutaan alan työelämän ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin. Opintojaksolla yhteiskunnalliseen keskusteluun osallistuminen on keskeistä työskentelylle.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Elokuvan opinnoissa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista huomioimalla tämä keskusteluissa ja projektien suunnittelussa. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään elokuvan opinnoissa tarkastelemalla kulttuurin monimuotoisuutta audiovisuaalisen viestinnän eri osa-alueilla. Opintojaksossa hyödynnetään niin kansallista kuin kansainvälistä elokuvatarjontaa näytteiden katselussa ja näkökulmien avaamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisuudessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Animaatioelokuva, 2 op (ELO06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää animaation periaatteen
- tutustuu perinteisiin animaatiotekniikoihin, animaatioelokuvan lajeihin ja animaatiolle ominaisiin elokuvallisiin mahdollisuuksiin
- oivaltaa liikkeen ja keston suhteita, oppii määrittämään animaation ajoitusta
- tutustuu animaatiotuotantoon toteuttamalla pienryhmässä oman animaatioprojektin piirros-, pala-, esine-, nukke- tai vaha-animaationa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- miten liikkeen illuusio syntyy
- animaatioelokuvan lajit ja ilmaisukeinot
- tuotannon vaiheet ideasta animaatioksi huolellisen ennakkosuunnittelun avulla: tarina, hahmot, mahdolliset lavasteet, kuvakäsikirjoitus
- animaation kuvaustekniikka ja valaisu, editointivaiheen mahdollisuudet, ääni-ilmaisu
- oman animaatioprojektin toteutus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee hyvinvointiosaamista tunteiden tarkastelun ja henkilökohtaisten merkitysten luomisen avulla. Opiskelijoita kannustetaan toteuttamaan heitä itseään kiinnostavia tarinoita ja kuvailmaisun tapoja, sekä ymmärtämään itselle entuudestaan vieraita todellisuuksia lisäten näin empatiataitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää vuorovaikutusosaamista erityisesti ryhmätyöskentelyn ja yhteisen prosessin kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Oppiaineelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia toteuttaessaan suunniteltua projektia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaaminen kehittyy opintojaksolla kun tutustutaan alan työelämän ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Elokuvan opinnoissa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista huomioimalla tämä materiaalivalinnoissa, keskusteluissa ja projektien suunnittelussa. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävä kehityksen näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään elokuvan opinnoissa tarkastelemalla kulttuurin monimuotoisuutta audiovisuaalisen viestinnän eri osa-alueilla. Opintojaksossa hyödynnetään niin kansallista kuin kansainvälistä elokuvatarjontaa näytteiden katselussa ja näkökulmien avaamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

16 mm kokeellinen elokuva, 2 op (ELO07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu mykkäelokuvan perinteeseen ja kokeellisen elokuvan pioneerien työhön
- ymmärtää filmille kuvattavan liikkuvan kuvan lainalaisuuksia
- oppii mustavalkoisen negatiivifilmin kuvaus- ja kehitysprosessin
- syventää kuvausryhmässä toimimisen taitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Tutustutaan liikkuvan kuvan taiteeseen eläytyen ja analysoiden.
- Opiskellaan elokuvan teon perusteita filmitekniikkaa käyttäen.
- Elokuvat kuvataan 16 mm:n tai 8 mm:n filmikameralla
- Kurssilla tehdään ryhmätyönä perinteinen mykkäelokuva tai kokeellinen elokuvaruno.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee hyvinvointiosaamista tunteiden tarkastelun ja henkilökohtaisten merkitysten luomisen avulla. Opiskelijoita kannustetaan toteuttamaan heitä itseään kiinnostavia tarinoita ja kuvailmaisun tapoja, sekä ymmärtämään itselle entuudestaan vieraita todellisuuksia lisäten näin empatiataitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso kehittää vuorovaikutusosaamista erityisesti ryhmätyöskentelyn ja yhteisen prosessin kautta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso kehittää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Oppiaineelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia toteuttaessaan suunniteltua projektia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaaminen kehittyy opintojaksolla kun tutustutaan alan työelämän ja jatko-opintojen tarjoamiin mahdollisuuksiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Elokuvan opinnoissa syvennetään eettisyyttä ja ympäristöosaamista huomioimalla tämä materiaalin käsittelyssä, keskusteluissa ja projektien suunnittelussa. Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään elokuvan opinnoissa tarkastelemalla kulttuurin monimuotoisuutta audiovisuaalisen viestinnän eri osa-alueilla. Opintojaksossa hyödynnetään niin kansallista kuin kansainvälistä elokuvatarjontaa näytteiden katselussa ja näkökulmien avaamisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

7.24. Taidegrafiikka (GRAF)

Oppiaineen tehtävä

Taidegrafiikka on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta kohopaino ja syväpainomenetelmien keinoin. Oppiaineen päämääränä on, että opiskelija laajentaa omaa kuvallista osaamistaan taidegrafiikan menetelmin. Turvallisten työmenetelmien ja välineiden hallinta sekä tavoitteellinen työskentely luovat perustan oppimiselle. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi.

Taidegrafiikan opetuksessa syvennetään opiskelijan kovalukutaitoa ja teknistä osaamista painotekniikoiden avulla. Opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä syväpaino ja kohopainomenetelmiä. Opetuksessa kannustetaan kokeilevaan ja tekniikoita monipuolisesti hyödyntävään oppimiseen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsitteisiin tutustumalla taidegrafiikan historiaan tekniikoiden ja tekijöiden kautta.

Tavoitteet

Opiskelija

- syventää taidegrafiikan taitoja erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja toimintatapoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- osaa taidegraafiikalle tyypilliset turvalliset ja tarkoituksenmukaiset työtavat ja välinehuollon
- rakentaa kulttuuri-identiteettiään taidegrafiikan kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- osaa asettaa tavoitteita taidegraafiikalle ominaiselle pitkäkestoiselle ja ilmiökeskeiselle työskentelylle ja oppimiselle
- syventää visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa
- osaa tehdä ja tulkita kuvia liittämällä ne erilaisiin käsityksiin taiteesta

Osaamisen arviointi

Oppiaineessa noudatetaan erityisen tehtävän mukaisen kuvataideopetuksen laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä arviointia.

Opintojaksot

Kohopaino – lino- ja puupiirroksen, 2 op (GRAF01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija perehtyy kohopainomenetelmiin
- oppii vedostustekniikoita ja vedostamaan toisistaan poikkeavia vedoksia
- ymmärtää taidegrafiikan vedostusmerkinnät
- omaksuu kohopainomenetelmien turvalliset työmenetelmät ja välineiden käytön
- kehittää kuvallista ilmaisuaan grafiikan menetelmien avulla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- lino- ja puupiirros tekniikat sekä monotypia
- käsin ja prässillä vedostaminen
- oman kuvallisen ilmaisun kehittäminen kohopainomenetelmien avulla
- grafiikan kaivertimien turvallinen käyttö
- taidegrafiikan vedostusmerkintöjen ymmärrys ja käyttö omassa teoksissa
- oikeaoppinen grafiikan tilassa työskentely
- materiaaleista ja välineistä huolehtiminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Kuvien tarkastelun ja kuvien tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalien kulttuuriperinnön tuntemusta. Hyödynnämme opintojaksolla Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Syväpaino – viivaa ja pintaa, 2 op (GRAF02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää osaamistaan ja oppii uusia syväpainomenetelmiä
- omaksuu painolaatan syövyttämisen
- omaksuu syväpainomenetelmien turvalliset työmenetelmät ja välineiden käytön
- syventää kuvallista ilmaisua

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kuivaneula, etsaus- ja akvatintatekniikat syväpainomenetelmistä
- grafiikanpiirtimien ja piikkien käyttö
- kuparisen painolaatan syövyttäminen
- laatan puhdistus ja vedostaminen
- kynäruiskun käyttö akvatintan teossa
- viiva ja pinta kuvan elementtinä ja teknisenä toteutuksena
- oikeaoppinen grafiikan tilassa työskentely
- materiaaleista ja välineistä huolehtiminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Kuvien tarkastelun ja kuvien tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalien kulttuuriperinnön tuntemusta. Hyödynnämme opintojaksolla Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Syväpaino - värejä ja valööreja, 2 op (GRAF03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii kahden laatan ja kahden värin tekniikan syväpainomenetelmällä
- syventää osaamista syväpainografiikan menetelmissä
- omaksuu turvalliset työmenetelmät
- syventää kuvallista ilmaisua

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- syventää etsauksen ja akvatintan teknistä osaamista
- pehmeäpohja ja mezzotinto uusina syväpainotekniikkoina
- värioppia kahden painolaatan avulla
- eri tekniikoiden soveltaminen yhteen teokseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Kuvien tarkastelun ja kuvien tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalien kulttuuriperinnön tuntemusta. Hyödynnämme opintojaksolla Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Image On - valokuvaa ja grafiikkaa, 2 op (GRAF04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu valokuvan ja grafiikan yhdistämisen mahdollisuuksiin
- oppii valmistelevaan valokuvan painolaattaa varten tietokoneella
- käyttää hyväkseen kuvailmaisussaan valokuvaa tai muuta valotettavaa kuvaa, digitaalista kuvankäsittelyä sekä grafiikan vedostusmenetelmiä
- tutustuu polymeerigravyyriä ja Image On tekniikkaa käyttävien taiteilijoiden tuotantoon
- syventää kuvataiteellista ilmaisuaan sekä luovien ongelmien ratkaisutaitojaan
- omaksuu turvalliset työmenetelmät

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- valokuvan yhdistäminen muuhun valotettavaan materiaaliin sekä grafiikan vedostusmenetelmiin
- digitaalinen kuvankäsittely
- image On- laatta valmistuksesta vedostamiseen
- oma taiteellinen työskentely
- näyttelykokonaisuuden suunnittelu ja esillepano

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Kuvien tarkastelun ja kuvien tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemusta. Hyödynnäme opintojaksolla Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Grafiikan tekniikoita yhdistellen ja kokeillen, 2 op (GRAF05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää kuvallista ilmaisua
- syventää jo opiskeltujen grafiikanmenetelmien hallintaa
- oppii uusia grafiikan tekniikoita
- soveltaa eri tekniikoita ilmaisussaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uusia mahdollisia tekniikoita, esimerkiksi mezzotinto, pehmeäpohja ja monotypia
- aiheen ja menetelmien yhteensovittaminen
- eri tekniikoiden soveltaminen työskentelyssä
- töiden esillepano

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Kuvien tarkastelun ja kuvien tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijoita rohkaistaan ottamaan kantaa ja osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun sekä vaikuttamaan kestäväen tulevaisuuden puolesta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemusta. Hyödynnämme opintojaksolla Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa formatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Opintojakson vapaa kuvaus

Taidegrafiikan projekti, 2 op (GRAF06)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.25. Keramiikka (KER)

Oppiaineen tehtävä

Keramiikka on saven työstämistä taide- ja käyttöesineiksi käsin rakentamalla ja muottien avulla. Keramiikan opetuksessa opiskelija oppii monipuolisesti käyttämään keramiikan valmistustekniikoita oman kolmiulotteisen ilmaisunsa välineenä. Oppiaineena keramiikka on tärkeä osa muotoilukasvatusta ja visuaalista kulttuurikasvatusta. Se kehittää erityisesti kolmiulotteista hahmottamista, muotoiluosaamista sekä luovaa ongelmanratkaisutaitoa. Keramiikan opetus kannustaa kokeiluihin ja uusien näkökulmien etsimiseen. Opiskelija oppii tulkitsemaan, arvostamaan ja arvottamaan keraamisia tuotteita ja taideteoksia.

Keramiikan opiskelu painottuu vahvasti tekemällä oppimiseen. Omakohtainen työskentely antaa opiskelijalle mahdollisuuden nauttia saven työstämisestä ja antaa onnistumisen kokemuksia. Kokemukset, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle.

Opiskelija saa kokemusta ryhmätyöstä ja oppii jakamaan ajatuksiaan sekä esittelemään ideoitaan visuaalisesti ja suullisesti. Kolmiulotteinen hahmottaminen, silmän ja käden koordinaatio ja kädentaitojen hallinta kehittyvät työskennellessä harjoitustöiden parissa. Työskentely erilaisten keraamisten materiaalien ja tekniikoiden parissa kehittää tietojen ja taitojen soveltamista ja lisää ymmärrystä omien ideoiden toteuttamisesta käytännössä.

Opetuksessa keramiikkaa tarkastellaan estetiikan, ergonomian, ekonomisuuden, eettisyyden, ekologisuuden ja empatian näkökulmista. Opetuksessa kiinnitetään erityistä huomiota turvallisiin työtapoihin ja kestäväen kehityksen näkökulmiin. Opintojaksoilla tutustutaan myös keramiikan historiaan, keramiikkaan nykytaiteessa, muotoilualan opintoihin ja alan työmahdollisuuksiin.

Keramiikan opiskelu on yhteisöllistä yhdessä oppimista. Luokan vuorovaikutteisessa ilmapiirissä opiskelijoilla on mahdollisuus pohtia ja tarkastella omaa edistymistään ja kysyä epäselvissä asioissa apua myös toisiltaan. Oppimisen lähtökohtana on materiaalipohjainen ja ongelmalähtöinen työskentely. Työskentelyssä esiin nousseita aiheita ja ongelmia ratkotaan tutkimalla ja kokeilemalla sekä yhdessä aktiivisesti keskustellen. Opettaja tukee opiskelijan kehitystä ja itsearviointia kurssin kuluessa keskustellen ja kannustaen.

Tavoitteet

Keramiikan opetuksen tavoitteena on, että opiskelija tutustuu

- Erilaisiin saven käsinrakennustekniikoihin
- Tuotesuunnitteluun ja valumuotilla valamiseen
- keramiikkatyön valmistuksen vaiheisiin savesta keraamiseksi esineeksi
- erilaisiin keramiikan valmistuksessa käytettäviin materiaaleihin, kuten erilaisiin savilaatuihin
- erilaisiin pinnanväritys-, kuviointi- ja koristelutapoihin ja koristelussa käytettäviin materiaaleihin
- keskeisiin keramiikkatyöskentelyn työvälineisiin
- ergonomisiin ja turvallisiin työtapoihin
- keraamikon ammattiin muotoilun, taidekäsityön ja taiteen näkökulmasta
- keramiikkataiteen historiaan ja asemaan nykytaiteessa

Opintojaksot

Keramiikan perusteet – käsinrakennuksesta dreijaukseen, 2 op (KER01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija perehtyy keramiikan käsinrakentamisen menetelmiin, kuten muovailemiseen, levytekniikkaan, makkaratekniikkaan sekä dreijaamiseen
- omaksuu teoreettista tietoa sekä käytännön kokemusta erilaisista keraamisista materiaaleista, työvälineistä ja lasitteista
- oppii erilaisia viimeistely- ja koristelumenetelmiä
- sisäistää keramiikkatyön valmistuksen vaiheet savesta keraamiseksi esineeksi
- omaksuu turvalliset ja ergonomiset työtavat keramiikan valmistuksessa
- tutustuu keraamikon ammattiin muotoilun, taidekäsityön ja taiteen näkökulmasta
- tutustuu keramiikkataiteen historiaan ja keramiikkaan nykytaiteessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- keramiikan käsinrakennus- ja koristelutekniikat
- keraaminen prosessi savesta esineeksi

- keramiikan materiaalit ja työvälineet
- keramiikkataiteen historia ja asema nykyaikaisessa taiteessa
- keraamikon työn erikoistumisen osa-alueet
- työturvallisuus ja ergonomia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuemme omien vahvuuksien tunnistamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme opiskelijan uteliaisuutta ja motivaatiota oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudella tavalla oman työskentelyn kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemusta. Hyödynnämme kursseilla Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Muotti ja valu – keramiikka tuotesuunnitteluna, 2 op (KER02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu kipsiin keramiikan apuvälineenä
- oppii valmistamaan kolmiulotteisen savimallineen ja yksiosaisen muotin
- oppii valamaan esineitä valutekniikalla
- oppii ottamaan huomioon tuotesuunnittelun näkökohdat omassa suunnittelussaan
- harjaantuu toiston kautta käytettäviin työmenetelmiin
- omaksuu turvalliset ja ergonomiset työtavat keramiikan valmistuksessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- mallineen valmistus ja muottitekniikat
- keramiikan materiaalit ja sarjallinen työskentely valumenetelmällä
- kokeilevat lasitus- ja koristelutekniikat
- valukeramiikan valmistusprosessi luonnoksesta muotin avulla valmiiksi esineeksi
- suomalaisen käyttökeramiikan historia
- keraamikon työn erikoistumisen osa-alueet, kuten muotoilija, taidekäsityöläinen, keramiikkataiteilija
- työturvallisuus ja ergonomia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Omakehtainen kolmiulotteinen työskenteleminen antaa onnistumisen kokemuksia ja vahvistaa opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme opiskelijan uteliaisuutta ja motivaatiota oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudentlaisilla tavoilla oman työskentelyn kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalien kulttuuriperinnön tuntemusta. Hyödynnämme kursseilla Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Keramiikkataide – oma projekti, 2 op (KER03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää aikaisemmilla keramiikan kursseilla oppimiaan tietoja ja taitoja oman projektin kautta
- oppii arvioimaan omaa osaamistaan ja resurssejaan työhön
- oppii aikatauluttamaan työskentelyään
- osaa kertoa kirjallisen ja kuvallisen portfolion tai prosessipäiväkirjan avulla työskentelystään
- oppii arvioimaan omaa työprosessiaan ja valmista lopputulosta
- toteuttaa turvallisia työtapoja keramiikan valmistuksessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kurssilla työskennellään projektimaisesti ja suunnitellaan sekä toteutetaan joko keraaminen tuote, keraaminen tuotekokonaisuus, taiteellinen teos tai teoskokonaisuus.
- Opiskelijan projekti voi painottua vaihtoehtoisesti tuotesuunniteluun tai keramiikkataiteeseen.
- Projekti voi olla myös tutkimuksellinen ja keskittyä johonkin rajattuun keramiikan osa-alueeseen.
- oma taiteellinen työskentely keraamisilla materiaaleilla
- portfolio
- museo ja näyttelykäynnit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Omakohtainen kolmiulotteinen työskenteleminen antaa onnistumisen kokemuksia ja vahvistaa opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistamme opiskelijan uteliaisuutta ja motivaatiota oppia sekä etsiä merkityksiä ja yhdistellä asioita uudennlaisilla tavoilla oman työskentelyn kautta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemusta. Hyödynnämme kurssilla Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee

opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

7.26. Kuvanveisto (KUVE)

Oppiaineen tehtävä

Helsingin kuvataidelukion kuvanveiston opintojaksoilla KO1–KO4 työskentely on kolmiulotteista, kokeilevaa ja työpajamaista. Kuvanveiston opintojaksoilla opiskelija kehittää kolmiulotteista hahmotuskykyään sekä ymmärrystään tilasta. Opintojaksoilla tarkastellaan taideteosten ja esineiden muotoja, mittasuhteita sekä suhdetta ympäristöön ja yhteiskuntaan. Opintojaksoilla tutustutaan kuvanveistotaiteen historiaan ja nykytaiteeseen.

Kolmiulotteisia töitä tehdessään opiskelija oppii hahmottamaan mittasuhteita sekä määrittelemään muotoja ja sommittelemaan niiden keskinäisiä suhteita. Omaohtainen taiteellinen työskentely veistoksen parissa antaa opiskelijalle mahdollisuuden kokea onnistumisen elämyksiä ja mielihyvää taiteen tekemisestä.

Kuvanveiston opintojaksoilla käytetään monipuolisesti erilaisia kuvanveiston materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia välineitä ja työstämistapoja. Opiskelija tutkii materiaalien ominaisuuksia, luonnetta, rakennetta sekä niiden suhdetta muotoon ja sisältöön. Työprosessiin kuuluvat oleellisena osana suunnittelun merkityksen ymmärtäminen ja oman toiminnan arviointi. Opintojaksoja voi suorittaa haluamassaan järjestyksessä.

Tavoitteet

Helsingin Kuvataidelukion muotoilunopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- tuntemaan kuvanveistotaiteen keskeisiä käsitteitä ja osaa käyttää niitä omien ja toisten töiden tulkinnassa, arvioinnissa ja työskentelyprosessin sanallistamisessa
- tunnistamaan, ymmärtämään ja arvottamaan kuvanveistotaiteen eri kulttuureissa
- tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja itsearviointiin
- yhteistyöhön sekä itsenäiseen, kokeilevaan ja tutkivaan työskentelyyn
- käsittelemään erilaisia kuvanveiston materiaaleja
- käyttämään ennakkoluulottomasti kierrätysmateriaaleja ja ymmärtämään kestävä kehityksen merkityksen
- ymmärtämään kuvanveistotaiteen merkityksen osana nykytaidetta sekä osana omaa kulttuuriaan ja ympäristöään
- kuvanveiston historiaa eri kulttuureissa ja historian aikakausina
- tiedostamaan oman toimintansa vaikutukset luontoon, kulttuurimaisemaan ja rakennettuun ympäristöön
- hakemaan ja käyttämään hyväkseen hakemaansa tietoa

Osaamisen arviointi

Oppiaineessa noudatetaan erityisen tehtävän mukaisen kuvataideopetuksen laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä arviointia.

Opintojaksot

Malli, muotti ja valu - havainnosta veistokseksi, 2 op (KUVE01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija harjoittelee kolmiulotteista ajattelua

- Oppii havainnointia mallista ja käden ja silmän yhteistyötä
- Oppii ilmaisemaan kolmiulotteisesti
- Oppii saven ja kipsin käsittelyä ja muottitekniikoita
- Osaa arvioida rakentavasti sekä omia että toisten harjoitustöitä
- Tuntee vastuunsa materiaalien asianmukaisesta käsittelystä ja kierrättämisestä
- Omaksuu työturvalliset ja ergonomiset työtavat
- Tuntee kuvanveistotaiteen keskeisiä käsitteitä, historiaa ja nykypäivää

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kolmiulotteinen taiteellinen työskentely
- Havainnointi mallista ja käden ja silmän yhteistyö
- Saven ja kipsin työstäminen ja viimeistely
- Kuvanveistotaiteen käsitteet ja historia
- Museo- ja näyttelykäynnit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Taide tukee hyvinvointiosaamista. Tällä opintojaksolla tuemme opiskelijoiden omien vahvuuksien tunnistamista. Veistosten tarkastelun ja veistosten tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tällä opintojaksolla tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taide tukee globaalia- ja kulttuuriosaamista. Tällä opintojaksolla tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemusta. Opintojaksolla hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin. Materiaalien oikeanlainen ja vastuullinen käyttö ja kierrättäminen huomioidaan opintojaksolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisuudessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Valo ja varjo -veistos tilassa, 2 op (KUBE02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii suunnittelemaan kolmiulotteisia rakenteita eri materiaaleista
- Oppii rakentamaan kolmiulotteisia teoksia
- Oppii tuntemaan monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja niiden työstämistä
- Hyödyntää materiaalien ominaisuuksia omassa työskentelyssään
- Tutkii valon, varjon ja liikkeen mahdollisuuksia kuvanveistossa ja tilataiteessa
- Ymmärtää materiaalien elinkaaren
- Tuntee kuvanveistotaiteen keskeisiä käsitteitä
- Omaksuu työturvalliset ja ergonomiset työtavat

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Kolmiulotteinen taiteellinen työskentely
- Valo, varjo ja liike kuvanveiston elementteinä
- Tilataide, installaatiot, valotaide ja muotoilu
- Suunnitteluprosessi, pienoismallien hyödyntäminen ja tuotteen valmistus
- Nykykuvanveisto ja kuvanveiston historia
- Ekologia ja kestävä kehitys
- Paperi, puu, metalli ja muovimateriaalien työstäminen
- Työturvallisuus ja ergonomia
- Näyttely- ja museokäynnit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuemme opiskelijoiden omien vahvuuksien tunnistamista. Veistosten tarkastelun ja veistosten tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ttuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemusta. Opintojaksolla hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin. Materiaalien oikeanlainen ja vastuullinen käyttö ja kierrättäminen huomioidaan opintojaksolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Muoto ja sisältö - patsaista ympäristötaideteoksiin, 2 op (KUV03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija syventää ja laajentaa omaa ilmaisuaan kolmiulotteisessa työskentelyssä
- harjoittelee ajatusten esittämistä luonnosten, kuvien, työselostuksen, materiaaliesimerkkien sekä pienoismallien avulla
- oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten, henkisten ja esteettisten arvojen merkityksen julkisissa veistoshankkeissa.
- oppii tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn ja itsearviointiin
- kykenee sekä yhteistyöhön että itsenäiseen, kokeilevaan ja tutkivaan työskentelyyn

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oma taiteellinen työskentely
- Omien ajatusten esittäminen luonnosten, kuvien, työselostuksen, materiaaliesimerkkien sekä pienoismallien avulla
- Julkinen taide, kuten muistomerkit, reliefit ja monumentit
- Kuvanveisto osana nykytaidetta sekä kuvanveistotaiteen ajankohtaiset ilmiöt
- Tilataide ja ympäristötaide
- Taide vaikuttamisen keinona
- Julkisen taiteen ja rakentamisen suhde
- Muodon veistäminen materiaalia poistamalla

- Sarjallisuus ja valaminen eri materiaaleilla
- Työturvallisuus ja ergonomia
- Näyttelykäynnit, työhuonevierailut ja taiteilijatapaamiset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuemme opiskelijoiden omien vahvuuksien tunnistamista. Veistosten tarkastelun ja veistosten tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalin kulttuuriperinnön tuntemusta. Opintojaksolla hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin. Materiaalien oikeanlainen ja vastuullinen käyttö ja kierrättäminen huomioidaan opintojaksolla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa. Tutkimme tilaa, ympäristöä, muotoilua monen eri tieteenalan näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarjoamme opiskelijalle välineitä vaikuttamiseen ympäristön suunnittelussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Kuvanveiston projekti, 2 op (KUVE04)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.27. Muissa oppilaitoksissa suoritettut opinnot (MOS)

Oppiaineen tehtävä

Helsingin kaupungin lukioiden opiskelija voi suorittaa myös muiden oppilaitosten opintoja. Tällaisia oppilaitoksia ovat esimerkiksi korkeakoulut, muut toisen asteen oppilaitokset ja vapaan sivistystyön oppilaitokset. Näissä oppilaitoksissa hyväksytysti suoritettut opinnot on mahdollista lukea osaksi lukion oppimäärää. Myös ulkomailla esimerkiksi vaihto-oppilasvuoden aikana suoritettut opinnot voidaan sisällyttää lukio-opintoihin. Opiskelijoiden muualla hankkimaa osaamista tehdään tällä tavalla näkyväksi ja samalla vähennetään opintojen päällekkäisyyttä.

Johonkin oppiaineeseen suoraan liittyvä osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan osaksi kyseisen oppiaineen opintoja. Muissa oppilaitoksissa suoritettut opinnot -oppiaineeseen tunnustetaan opintoja, joita ei voi sijoittaa muihin oppiaineisiin.

Oppiaineen tehtävänä on vahvistaa ja syventää opiskelijan yleissivistystä. Opiskelijalle on luontevaa hankkia osaamista oppilaitoksen ulkopuolelta muiden oppilaitosten tarjonnasta. Lisäksi muualla suoritettut opinnot kehittävät opiskelijan jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia sekä laaja-alaista osaamista.

Muissa oppilaitoksissa suoritettut opinnot auttavat opiskelijaa löytämään omat kiinnostuksen kohteensa sekä tunnistamaan vahvuutensa ja käyttämään niitä. Opiskelijan opiskelu- ja oppimaan oppimisen taidot kehittyvät. Samalla opiskelija saa jatko-opinnoissa tarvittavia valmiuksia. Opinnot antavat lukiolaisille tietoa ja kokemuksia jatko-opinnoista ja sujuvoittavat opiskelijoiden siirtymistä niihin. Ulkomailla suoritettut opinnot lisäävät kansainvälisyysvalmiuksia ja kulttuuriosaamista.

Tavoitteet

Muissa oppilaitoksissa suoritettujen opintojen tavoitteena on, että opiskelija

Osaamisen arviointi

Opiskelija todentaa osaamistaan todistuksilla tai Opintopolku-palvelun kautta. Muissa oppilaitoksissa suoritettut opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Muualla suoritettujen opintojen tunnustamisesta ja sijoittamisesta käydään keskustelu opiskelijan kanssa, jotta voidaan huomioida opiskelijan oppimistavoitteet ja opintosuunnitelma.

Johonkin oppiaineeseen suoraan liittyvä osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan osaksi kyseisen oppiaineen opintoja. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen tarkennetaan opetussuunnitelman luvussa 5.2.5.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija suorittaa opintoja muissa oppilaitoksissa omien kiinnostuksen kohteidensa ja vahvuuksiensa perusteella. Hän tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä voi laajentaa tai syventää osaamistaan näiden pohjalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä erilaisissa oppimisympäristöissä. Opiskelija kehittää myös kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan, kun hän suorittaa opintoja eri osaamis- tai tieteenaloilta, opiskelee vieraita kieliä tai käy opintoja ulkomailla.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Muissa oppilaitoksissa suoritetuissa opinnoissa opiskelija pääsee tutustumaan esimerkiksi korkeakouluopiskeluun tai osaamisen kehittämiseen ammatillisessa koulutuksessa. Samalla hän vahvistaa oppimaan oppimisen taitoaan ja jatko-opintovalmiuksiaan. Opinnoissa opiskelija oppii erilaisia tiedonhankinta- ja esittämistapoja sekä harjaantuu käyttämään niitä ja arvioimaan tiedon luotettavuutta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Esimerkiksi vapaan sivistystyön oppilaitoksissa suoritettavat opinnot tarjoavat opiskelijalle kokemuksia elinikäisestä oppimisesta ja aktiivisesta kansalaisuudesta. Ammatillisessa koulutuksessa ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot antavat näkemyksiä eri aloilla tarvittavasta osaamisesta sekä valmiuksia jatko-opintoihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot voivat ottaa huomioon eettisyyden ja ympäristöosaamisen kehittymisen sisällöissään ja tavoitteissaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot tukevat opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä, sillä opiskelija toimii opintojen aikana kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisissa verkostoissa. Hänellä on mahdollisuus vahvistaa kansainvälistä osaamistaan opiskelemalla ulkomailla tai Suomessa. Muissa oppilaitoksissa suoritettavat vieraan kielen opinnot tukevat globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä.

Opintojaksot

Korkeakouluissa suoritettavat opinnot, 1 op (MOS01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon tunnistetaan ja sijoitetaan yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa hyväksytysti suoritettuja opintoja.
- Opiskelija saa tietoa ja kokemuksia korkeakouluopinnoista.
- Opiskelija kehittää opiskelutaitojaan ja jatko-opintovalmiuksiaan.
- Opiskelija saa tukea jatko-opintovalintoihinsa.
- Opiskelija voi suorittaa jo lukion aikana lukio- ja jatko-opintoja hyödyttäviä opintoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Korkeakoulut määrittelevät kunkin opintokokonaisuuden keskeiset sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot antavat monimuotoisia osallistumiskokemuksia. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Korkeakouluissa suoritettavat opinnot antavat näkemyksiä eri aloilla tarvittavasta osaamisesta sekä valmiuksia jatko-opintoihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä erilaisissa oppimisympäristöissä. Opiskelija kehittää myös kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan, kun hän suorittaa opintoja eri osaamis- tai tieteenaloilta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija suorittaa opintoja korkeakouluissa omien kiinnostuksen kohteidensa perusteella. Opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä laajentaa ja syventää osaamistaan. Opiskelija saa myös tukea jatko-opintopolkunsa hahmottamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot tukevat opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä, sillä opiskelija toimii opintojen aikana kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisissa verkostoissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Korkeakouluissa suoritettavat opinnot voivat ottaa huomioon eettisyyden ja ympäristöosaamisen kehittymisen sisällöissään ja tavoitteissaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tutustuu korkeakouluopintoihin ja syventää tietämystään eri tieteenaloista. Hän harjoittelee tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoja ja harjaantuu arvioimaan tiedon luotettavuutta. Opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan ja jatko-opintovalmiuksiaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Muissa toisen asteen oppilaitoksissa suoritettavat opinnot, 1 op (MOS02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon tunnustetaan ja sijoitetaan muissa toisen asteen oppilaitoksissa hyväksytysti suoritettuja opintoja.

- Opiskelija on voinut suorittaa opintoja esimerkiksi toisessa lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Toisen asteen oppilaitokset määrittelevät opintojaksojen keskeiset sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot antavat monimuotoisia osallistumiskokemuksia. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Ammatillisessa koulutuksessa suoritettavat opinnot antavat näkemyksiä eri aloilla tarvittavasta osaamisesta sekä valmiuksia jatko-opintoihin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opinnot edistävät vuorovaikutustaitoja, kun opiskelija toimii ja oppii yhdessä sekä erilaisissa ympäristöissä. Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan, kun hän suorittaa opintoja eri osaamis- tai tieteenaloilta.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventää osaamistaan. Opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuuksia toimia ja oppia yhdessä muiden oppilaitoksen opiskelijoiden kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot tukevat opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä, sillä opiskelija toimii opintojen aikana kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisissa verkostoissa. Esimerkiksi vieraan kielen opinnot tukevat globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Muissa toisen asteen oppilaitoksissa suoritettavat opinnot voivat ottaa huomioon eettisyyden ja ympäristöosaamisen kehittymisen sisällöissään ja tavoitteissaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opinnoissa opiskelija harjoittelee tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoja. Opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan ja valmiuksiaan jatko-opintoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Ulkomailla suoritettut opinnot, 1 op (MOS03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon tunnustetaan ja sijoitetaan ulkomaisessa oppilaitoksessa hyväksytysti suoritettuja opintoja.
- Opiskelija löytää omat kiinnostuksen kohteensa.
- Opiskelija saa kokemuksia ulkomailla opiskelusta.
- Opiskelija laajentaa osaamistaan toisen maan opinnoissa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Sisällöt määräytyvät kohdemaan oppilaitoksen opetustarjonnasta riippuen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot antavat monimuotoisia osallistumiskokemuksia. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja vieraassa yhteiskunnassa toimiessaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opinnot edistävät vuorovaikutustaitoja, kun opiskelija toimii ja oppii yhdessä sekä erilaisissa ympäristöissä. Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan, kun hän suorittaa opintoja eri osaamis- tai tieteenaloilta ulkomailla.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventää osaamistaan. Opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuuksia toimia ja oppia yhdessä muiden oppilaitoksen opiskelijoiden kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot tukevat opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä, sillä opiskelija toimii opintojen aikana kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisissa verkostoissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ulkomailla suoritettut opinnot mahdollistavat eettisyyden ja ympäristöosaamisen kehittymisen ja teemojen tarkastelun myös kansainvälisestä näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opinnoissa opiskelija harjoittelee tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoja. Opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan ja valmiuksiaan jatko-opintoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnot arvioidaan suorituserkinnällä S. Näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Vapaassa sivistystyössä suoritettavat opinnot, 1 op (MOS04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksoon tunnustetaan ja sijoitetaan vapaassa sivistystyössä hyväksytysti suoritettuja opintoja.
- Opintoja on voinut suorittaa esimerkiksi kansalaisopistossa, kansanopistossa tai kesäyliopistossa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oppilaitokset määrittelevät opintojaksojen keskeiset sisällöt.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opinnot antavat monimuotoisia osallistumiskokemuksia. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opinnot edistävät vuorovaikutustaitoja, kun opiskelija toimii ja oppii yhdessä sekä erilaisissa ympäristöissä. Opiskelija kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan, kun hän suorittaa opintoja eri osaamis- tai tieteenaloilta.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventää osaamistaan. Opiskelijalle tarjoutuu mahdollisuuksia toimia ja oppia yhdessä muiden oppilaitoksen opiskelijoiden kanssa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot tukevat opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä, sillä opiskelija toimii opintojen aikana kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisissa verkostoissa. Esimerkiksi vieraan kielen opinnot tukevat globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Vapaan sivistystyön oppilaitoksissa suoritettavat opinnot voivat ottaa huomioon eettisyyden ja ympäristöosaamisen kehittymisen sisällöissään ja tavoitteissaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opinnoissa opiskelija harjoittelee tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoja. Opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Muissa oppilaitoksissa suoritettavat opinnit arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

7.28. Muotoilu (MUOT)

Oppiaineen tehtävä

Muotoilu tarkoittaa esineen tai muun kohteen muodon, eli ulkoisen olemuksen, rakenteen ja käytettävyyden suunnittelua. Oppiaineena muotoilu on tärkeä osa visuaalista kulttuurikasvatusta. Se kehittää ympäristönluku- sekä luovaa ongelmanratkaisutaitoa. Muotoilun opetus kannustaa kokeiluihin ja uusien näkökulmien etsimiseen. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija ymmärtää muotoilun merkityksen omassa elämässään sekä suhteessa muuhun elolliseen ja ympäristöön. Opiskelija oppii tulkitsemaan, arvostamaan ja arvottamaan ympäristöään. Hän hahmottaa muotoilukentän laaja-alaisuuden, havaitse muotoilun vaikutuksen ja ymmärtää sen tarjoamat mahdollisuudet.

Opetuksessa muotoilua tarkastellaan estetiikan, ergonomian, ekonomisuuden, eettisyyden, ekologisuuden ja empatian näkökulmista. Opiskelija vahvistaa aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemustaan, joka tukee traditioiden välittymistä ja uudistumista. Opiskelija oppii hahmottamaan sisältöjä myös kulttuurisen moninaisuuden ja kestävä kehityksen näkökulmista. Opiskelija saa kokemusta ryhmätyöstä ja oppii jakamaan ajatuksiaan sekä esittelemään ideoitaan visuaalisesti ja suullisesti. Opetuksella tuetaan laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opiskelijoille tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia tulevaisuuden jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksien kehittämiseen. Opinnit antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiseksi ja kestävä elämäntavan edistämiseksi.

Muotoilun opetuksessa syvennetään opiskelijan kykyä havainnoida, tulkita ja arvottaa muotoiluja esineitä ja asioita ympärillään. Paitsi esineet ja muut objektit, muotoilun kenttään kuuluvat myös erilaiset aineettomat palvelut ja konseptit, brändi-ajattelu, tuotteistaminen sekä näitä täydentävä ja tukeva visuaalinen toiminta.

Opinnoissa tarkastellaan muotoilun ympäristön merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle tämän hetken, historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään muotoilun eri osa-alueilta ja kannustetaan itsenäiseen ja rohkeaan pohdintaan.

Opiskelijat perehtyvät ajankohtaisiin muotoilualan ilmiöihin ja toimintatapoihin, kysymyksiin ja haasteisiin sekä erilaisiin osallistumisen ja vaikuttamisen muotoihin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti myös museoiden ja muiden muotoilualan toimijoiden tarjoamia mahdollisuuksia.

Tavoitteet

Helsingin Kuvataidelukion muotoilunopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa muotoilun osana kulttuuria ja kestävä elämäntapaa
- tarkastelee muotoilun henkilökohtaisia, yhteisöllisiä, yhteiskunnallisia ja globaaleja merkityksiä
- oppii muotoilun käsitteistöä
- ymmärtää elinkaariajattelua ja pohtii kestävä kehitystä sekä muotoilijan vastuuta ja vaikutusmahdollisuuksia
- ymmärtää mitä tarkoittaa estetiikka, ekologia, ekonomia, ergonomia, eettisyys ja empatia muotoilun näkökulmasta

- tutustuu suomalaisen muotoilun perinteeseen, nykyhetken sekä kansainvälisiin suunnannäyttäjiin
- tutustuu muotoilijan työnkuvaan ja suunnittelijan rooliin erilaisissa suunnitteluprosesseissa
- oppii suunnittelun perustaitoja, kuten ongelmanratkaisua, tutkivaa lähestymistapaa, kulttuurista ajattelua, taiteellista ilmaisua ja innovatiivista asennetta
- harjaantuu esitystekniikoissa sekä viimeistellyn esitysmateriaalin tuottamisessa
- Saa kokemusta yhteis- ja ryhmätyöstä ja oppii jakamaan ajatuksiaan sekä esittelemään ideoitaan visuaalisesti ja suullisesti

Osaamisen arviointi

Oppiaineessa noudatetaan erityisen tehtävän mukaisen kuvataideopetuksen laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä arviointia.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksot

Muotoilun perusteet – historian oivalluksista tulevaisuuden tarpeisiin, 2 op (MUOT01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija osaa huomioida tuotteiden esteettisiä ja funktionaalisia ominaisuuksia
- hahmottaa tuotekehitysprosessin, tuotteen kehityskaareen ideasta valmiiksi tuotteeksi
- ymmärtää elinkaariajattelua ja pohtii kestäväää kehitystä
- pohtii, mitä tarkoittaa estetiikka, ergonomia, ekonomia, eettisyys, ekologisuus ja empatia muotoilun näkökulmasta
- hahmottaa mitä tarkoitetaan käytettävyydellä, sarjatuotannolla, tuotteistamisella, konseptisuunnittelulla ja palvelumuotoilulla
- oppii muotoilun perustaitoja, kuten ongelmanratkaisua, kulttuurista ajattelua, taiteellista ilmaisua ja innovatiivista asennetta
- hahmottaa muodon, värin, rakenteen ja materiaalin vaikutuksen tuotteessa
- harjaantuu esitystekniikoissa sekä viimeistellyn esitysmateriaalin tuottamisessa
- tutustuu suomalaisen muotoilun ja taideteollisuuden perinteeseen sekä muotoilun ajankohtaisiin ilmiöihin
- tutustuu muotoilijan työhön ja muotoilijan rooliin tuotteen suunnitteluprosessissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- muotoiluprosessin ymmärtäminen
- tuotesuunnittelun perusteet, ekologia, ergonomia, ekonomia, estetiikka ja empatia
- tuotekehitysprosessi ja muotoiluajattelu
- käytettävyys, sarjatuotanto, tuotteistaminen, konseptisuunnittelu ja palvelumuotoilu
- muotoilu osana kulttuuria ja kestäväää kehitystä
- suomalaisen muotoilun ja taideteollisuuden perinne

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarjoamme opiskelijalle välineitä vaikuttamiseen ympäristön suunnittelussa.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Hyvinvointiosaaminen

Muotoiluopinnoilla vahvistamme opiskelijoiden ymmärrystä mahdollisuuksiinsa ja kykyä vaikuttaa oman ympäristönsä muokkaamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyödynnämme Helsingin museo- ja näyttelytarjontaa. Tutustumme myös muotoilualan kansainvälisiin suuntauksiin ja vaikuttajiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme kestävään kehityksen ja kuluttajuuteen muotoilun suunnitteluprosesseissa. Tuemme opiskelijaa eettisiin valintoihin ja ympäristön huomioon ottamiseen suunnittelijana ja kuluttajana.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa. Tutkimme muotoilua monen eri tieteenalan näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Minä brändinä - oma osaaminen näkyväksi, 2 op (MUOT02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii tunnistamaan oman osaamisensa ja hahmottamaan lahjakkuutensa

- näkee itsensä työllistämisen mahdollisuuksia ja ottaa askeleita kohti toiveidensa alaa
- saa tietoa yrittäjyydestä ja ymmärrystä yrittäjämäisestä asenteesta
- tutustuu alan käsitteistöön sekä ymmärtää brändinrakentamisen ja konseptoinnin periaatteita
- laatii ansioluettelon ja portfolion, sekä perehtyy niiden sisällön kokoamiseen eri tilanteissa
- harjoittelee tiimityöskentelyä, aikataulutusta, kommunikointia ja palautteenantoa
- tutustuu palvelumuotoilun kenttään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman osaamisen hahmottaminen
- oman osaamisen hyödyntämisen keinot ja mahdollisuudet
- sisäisen ja ulkoisen yrittäjyyden käsitteet, yrittäjyyden edut ja haasteet
- liikeidea ja liiketoimintasuunnitelma
- projektityöskentely
- verkostoitumisen merkitys
- tiimityö, sidosryhmät ja yhteistyökumppanit
- visuaalisten alojen työkenttä ja työelämäyhteistyö
- brändin rakentaminen, konseptointi, palvelumuotoilu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

perehdytään yrittäjyyteen sekä työelämäyhteistyöhön ja opiskelija oppii työelämässä tarvittavia taitoja.

Vuorovaikutusosaaminen

työskennellään tiimeissä, neuvotellaan joka askeleella yhteistyössä toisten opiskelijoiden ja työnantajien edustajien kanssa ja vahvistetaan näin vuorovaikutustaitoja käytännössä

Hyvinvointiosaaminen

vahvistamme opiskelijoiden ymmärrystä omasta osaamisestaan ja sen mukanaan tuomista mahdollisuuksista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Tuotteistaminen - ideasta valmistukseen, 2 op (MUOT03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii näkemään ideoidensa jatkokehitys- ja tuotteistamismahdollisuudet
- oppii varioimaan, konseptoimaan ja tuotteistamaan omia tuoteideoitaan
- ymmärtää käsitteet brändääminen ja visualisointi sekä osaa hyödyntää oppimaansa omien tuotteidensa yhteydessä
- tutustuu tuotekuvauksen keskeisiin menetelmiin
- pohtii markkinoinnin keinoja oman tuotteen kohdalla
- tutustuu kohderyhmäajatteluun ja hyödyntää sitä oman tuotantonsa yhteydessä
- oppii ajattelemaan valmistusprosessia ekonomisesti ja sarjamaisesti
- hahmottaa mistä tuotteiden hinta muodostuu
- jalostaa tuoteideansa valmiiksi ja valmistaa tuotteita valitsemillaan tekniikoilla esimerkiksi koulun myyjäisissä tai muissa kanavissa myytäväksi
- hahmottaa työprosessiin liittyviä osa-alueita: työvaiheet, aikataulutus, budjetointi
- oppii työskentelemään suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oman tuoteidean kehittäminen valmiiksi tuotteeksi
- oman tuotteen brändääminen, visualisointi ja tuotekuvaus
- tuotekuvaaminen: valaisu, kuvauspaikan valinta ja valmistelu, valokuvailmaisun keinot, kuvankäsittely
- markkinointi ja kohderyhmäajattelu
- sarjamainen valmistus ja hinnoittelu
- tuotekuvaus ja tuotteen tarina

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijoiden ymmärrystä mahdollisuuksiinsa ja kykyä viedä ideoitaan eteenpäin konkreettisiksi valmiiksi tuotteiksi.

Vuorovaikutusosaaminen

Opastamme opiskelijaa kertomaan omista teoksistaan, kommunikoimaan ja kontaktoimaan taiteilijoita ja mahdollisia asiakkaita. Tämä edistää vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarjoamme opiskelijalle välineitä ammattimaiseen ja yrittäjämäiseen lähestymistapaan omaan taiteelliseen työskentelyyn.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tuemme opiskelijaa eettisiin valintoihin ja ympäristön huomioon ottamiseen tuotesuunnittelussa ja valmistuksessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Visualisointi ja stailaus - tuotteesta kuvaksi, 2 op (MUOT04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii hahmottamaan ajankohtaisia ilmiöitä ja trendejä sekä ennakoimaan tulevaa
- oppii ideoimaan ja visioimaan erilaisia teemoja, tunnelmia ja kokonaisuuksia ja käyttämään sopivia menetelmiä ideoinnin tukena
- tutustuu tuote- ja muotikuvauksen ominaisuuksiin ja keinoihin
- oppii löytämään välineitä visuaalisten ajatusten toteutukseen tuote- ja muotikuvissa
- oppii hahmottamaan kuvaustilanteen vaatimukset ja valmistautumaan niihin: kuvauskalusto, kuvauspaikka, tarpeisto, aikataulu, työryhmä ja työnjako
- oppii tiimityöskentelyä ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa
- tutustuu somevaikuttamiseen muotoilu- ja muotialoilla: teemablogit, -portfoliot ja verkkojulkaisut
- oppii esittelemään ideoitaan visuaalisesti, kirjallisesti sekä suullisesti
- oppii työskentelemään suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- visuaalisen ilmeen ideointi ja toteutus tuote- ja muotikuvauksessa
- stailaaminen ja visuaalinen brändin rakentaminen
- tarinan rakentaminen visuaalisin keinoin
- tuote- ja muotokuvaus
- valokuvauksen keinot tuote- ja muotikuvauksessa: valaisu, kuvauspaikan valinta ja valmistelu, valokuvailmaisun ja kameratekniikan keinot, kuvankäsittely
- projektin roolitus ja tiimityöskentely

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Muotoiluopinnoilla vahvistamme opiskelijoiden ymmärrystä vaikutusmahdollisuuksiinsa visuaalisin keinoin sekä rakentamaan itsensä näköisiä visuaalisia alustoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opastamme opiskelijaa kertomaan tarinaa ja välittämään viestiä visuaalisesti kuin sanallisesti. Harjoittelemme kommunikointia ja kontaktointia eri alustoilla taiteesta ja muotoilusta kiinnostuneeseen yleisön kanssa. Tämä edistää vuorovaikutustaitojen kehittymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarjoamme opiskelijalle välineitä visuaaliseen viestintään ja vaikuttamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyödynnämme Helsingin museo- ja näyttelytarjontaa. Tutustumme myös visuaalisen viestinnän kansainvälisiin suuntauksiin ja vaikuttajiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Muotoilun projekti, 2 op (MUOT05)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.29. Nykytaide (NYT)

Oppiaineen tehtävä

Nykytaide-oppiaineen opintojaksoilla opiskelija syventää omakohtaista suhdettaan kuvataiteeseen ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin nykytaiteen kautta ja sille ominaisin keinoin. Opiskelun keskiössä ovat nykytaiteen tila- ja aikasidonnaiset toimintatavat, kuten installaatio, performanssi, osallistava taide, mediataide, ympäristötaide ja yhteisötaide. Tavoitteena on, että opiskelija oppii ymmärtämään paikka-, aika-, tila- ja tilannesidonnaisuuden taiteen ominaisuutena ja pystyy hyödyntämään ymmärrystään eri lähestymistapojen ja välineiden

kanssa työskenneltäessä. Lähtökohtana on, että opiskelija saa työkaluja omaan työskentelyynsä riippumatta siitä, millä välineillä se tapahtuu.

Opiskelijan oma taiteellinen työskentelyprosessi eri vaiheineen on kaikilla nykytaiteen opintojaksoilla keskiössä. Menetelmät, materiaalit ja välineet pyritään valitsemaan niin, että ne palvelevat teoksen sisältöä. Avoimuus, kokeilevuus ja oman toiminnan monipuolinen reflektointi ovat olennaisia työskentelyn piirteitä, samoin kuin yllättävät lopputulokset ja keskeneräisyys. Taiteidenvälinen työskentely ja totuttujen taidelajien yhdistelmät ovat mahdollisia. Prosessien lopputulokset voivat olla teosobjekteja, esityksiä, tapahtumia, julkaisuja tai jotain muuta, ja niitä voidaan esittää monissa erilaisissa ympäristöissä koulussa ja sen ulkopuolella.

Työskentelyn lähtökohdat voivat olla niin käsitteellisiä, tieteellisiä, henkilökohtaisia kuin yhteiskunnallisia, ja niistä voidaan sopia myös yhdessä opintojaksokohtaisesti. Taiteen kautta jaettavaksi tehtävissä yksilön ajatuksissa, kokemuksissa, muistoissa ja tunteissa nähdään poliittista potentiaalia ja vaikuttamisen mahdollisuuksia: taidetta voidaan lähestyä yhtenä yhteiskunnallisen osallistumisen ja muutoksenteon muotona. Nykytaiteen toimintatapojen käytäntöjä saa haastaa ja rikkoa; toisin tekeminen on kannustettavaa ja suotavaa. Kunkin taidemuodon historian ymmärtäminen auttaa syventämään ja kirkastamaan omaa työskentelyä.

Nykytaide ymmärretään paitsi aktiivisena ja alati muuttavana, myös ilmiönä, jolla on omat historiansa. Eri taidekäsitteet ja taiteen monet roolit yhteiskunnassa – kaupallisesta hyödykkeestä vaihtoehtoisia tulevaisuuksia kuvitteleviin utopioihin – nähdään kiinnostavina ja tutkimisen arvoisina. Nykytaiteen opetus sitoutuu alan ajankohtaisiin ilmiöihin, keskusteluihin ja näyttelyihin. Museo-, galleria- ja työhuonevierailuja sekä taiteilijatapaamisia toteutetaan opintojaksoilla.

Tavoitteet

Helsingin Kuvataidelukion nykytaideopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- syventää suhdettaan nykytaiteen tekemällä ja tarkastelemalla sitä
- tutustuu nykytaiteen tila- ja aikasidonnaisiin toimintatapoihin
- ymmärtää paikka-, aika-, tila- ja tilannesidonnaisuuden taiteen ominaisuuksina ja pystyy hyödyntämään ymmärrystään näistä omassa työskentelyssään
- ymmärtää taiteellisen prosessin luonteen ja vaiheet
- oppii valitsemaan työskentelyn menetelmät, materiaalit ja välineet niin, että ne tukevat teoksen sisältöä
- oppii avoimeksi, kokeilevaksi ja omaa toimintaansa monipuolisesti reflektoivaksi työskentelijäksi
- kokeilee taiteidenvälistä työskentelyä ja totuttujen taidelajien yhdistämistä
- käyttää työskentelyssään erilaisia lähtökohtia: käsitteellisiä, tieteellisiä, henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia
- tutustuu nykytaiteen historioihin ja erilaisiin rooleihin yhteiskunnassa, ja peilaa niitä omaan työskentelyynsä
- ymmärtää nykytaiteen poliittisen luonteen ja yhteiskunnallisen vaikuttamisen potentiaalin
- tutustuu nykytaiteen kenttään ajankohtaisten ilmiöiden, keskustelujen ja museo-, galleria- ja työhuonevierailujen sekä taiteilijatapaamisten kautta

Osaamisen arviointi

Oppiaineessa noudatetaan erityisen tehtävän mukaisen kuvataideopetuksen laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä arviointia.

Opintojaksot

Nykytaiteen ulottuvuuksia – installaatioista interventioihin, 2 op (NYT01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää nykyaikateosten prosessiluonteen
- ymmärtää, että nykyaikateossa totuttujen taidemuotojen rajojen rikkominen on sallittua, jopa suotavaa
- pohtii tilaa ja sen merkityksiä sekä tilan ottamista ja antamista yksilön, yhteisön että oman taiteellisen työskentelynsä näkökulmista
- tutustuu installaatiotaiteen ja taiteellisten interventioiden estetiikkaan, historiaan ja toimintatapoihin
- ymmärtää installaatiotaiteen ja taiteellisten interventioiden mahdollisuudet taiteellisissa prosesseissa, tutkimisen välineenä sekä ajatusten ja tunteiden ilmaisussa
- havainnoi ja arvioi nykyaikateen ajankohtaisia ilmiöitä
- toteuttaa aiempaa osaamistaan syventävän projektin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman tekemisen lähestyminen nykyaikateen näkökulmasta
- Nykyaikateen eri muotojen keskinäinen vuorovaikutus ja intertekstuaalisuus
- Installaatiotaiteen ja taiteellisten interventioiden määritelmät, menetelmät ja tarinat
- Nykyaikateen ajankohtaiset ilmiöt
- Taideteoksen toteuttaminen ja omaan projektiin liittyvien teknisten taitojen omaksuminen
- Näyttelyn rakentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Nykyaikate tukee monitieteistä ja luovaa osaamista. Nykyaikateetta tehdessä ja tarkastellessa hyödynnämme paitsi kuvataiteen historiaa, myös esimerkiksi muita taiteen- ja tieteenaloja. Opintojaksolla kannustamme luoviin ratkaisuihin ja kokeilemaan otteeseen suhteessa omaan taiteelliseen työskentelyyn.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Nykyaikate tukee yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla näemme taiteessa paitsi itseisarvoa, myös potentiaalia toimia yhteiskunnallisen osallistumisen muotona itselle tärkeiden asioiden puolesta. Myös taidetta tarkastellessamme pidämme mielessä sen roolin yhteiskunnassa ja vaikuttamisen välineenä. Opintojakson yksi keskeisiä teemoja on tila ja sen poliittisuus sekä merkitykset yksilöille ja yhteisöille.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Nykyaikate tukee globaalia- ja kulttuuriosaamista. Nykyaikate ja sen tuntemus osana taidehistoriallista jatkumoa tarjoaa mahdollisuuden lähestyä nykyaikateen moninaisuutta erilaisista ja myös yllättävistä näkökulmista. Vaikka nykyaikate helposti näyttää länsimaisena, kyse on globaalista ilmiöstä. Globaalin näkökulman lisäksi nykyaikateetta tarkastellaan kansallisesta ja paikallisesta näkökulmasta. Hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa

esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Nykytaiteen toimintatapoja – performatiivisuudesta osallistavuuteen, 2 op (NYT02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää nykyaiteiden prosessiluonteen
- ymmärtää, että nykyaiteissa totuttujen taidemuotojen rajojen rikkominen on sallittua, jopa suotavaa
- pohtii taiteellista työskentelyään nykyaiteelle ominaisista näkökulmista sosiaalisen kanssakäymisen, esityksellisyyden ja moniaistisuuden kautta
- tutustuu performanssitaitteen ja osallistavan taiteen estetiikkaan, historiaan ja toimintatapoihin
- ymmärtää performatiivisuuden ja osallistavuuden mahdollisuudet taiteellisissa prosesseissa, tutkimisen välineenä sekä ajatusten ja tunteiden ilmaisussa
- oppii performatiivisia ja osallistavia työtapoja erilaisten yksilö- ja ryhmäharjoitusten kautta
- havainnoi ja arvioi nykyaiteen ajankohtaisia ilmiöitä
- toteuttaa aiempaa osaamistaan syventävän projektin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman tekemisen lähestyminen nykyaiteen näkökulmasta
- Ruumiillisuus, tila- ja tilannesidonnaisuus sekä vuorovaikutus taiteen osatekijöinä
- Performanssitaitteen ja osallistavan taiteen määritelmät, menetelmät ja tarinat
- Performatiivisuuteen ja osallistavuuteen liittyvät eettiset kysymykset
- Nykyaiteen ajankohtaiset ilmiöt
- Taideteoksen toteuttaminen performatiivisia ja/tai osallistavia elementtejä hyödyntäen
- Oman taiteellisen prosessin jakaminen kanssaopiskelijoille

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Nykytaide tukee vuorovaikutusosaamista. Tutustumalla nykyaiteen performatiivisuuteen ja osallistavuuteen vahvistamme opiskelijoiden tunne- ja empatiataitoja. Opintojaksolla tarjoamme opiskelijoille mahdollisuuden nähdä ja kuulla tulemisen oman taiteellisen työskentelyn kautta. Tasa-arvoisuuteen ja hyväksyvyyteen pyrkivällä vuorovaikutuksella vahvistamme omien ja toisten rajojen tunnistamista, tukemista ja kunnioittamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Nykytaide tukee monitieteistä ja luovaa osaamista. Nykytaidetta tehdessä ja tarkastellessa hyödynnämme paitsi kuvataiteen historiaa, myös esimerkiksi muita taiteen- ja tieteenaloja. Opintojaksolla kannustamme luoviin ratkaisuihin ja kokeilemaan otteeseen suhteessa omaan taiteelliseen työskentelyyn.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Nykytaide tukee eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Ohjaamme opiskelijoita eettisyyteen sekä itseä että muita teosprosesseihin osallistuvia kohtaan. Pohdimme myös taiteilijan eettistä vastuuta yleisöään kohtaan. Sovellamme nykyaiteen performatiivisuutta ja osallistavuutta ympäröivän maailman ilmiöiden tarkasteluun ekologisen ja sosiaalisen kestävyuden näkökulmista. Taiteellisen työskentelyn kautta avoamme näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Nykytaide liikkuvissa kuvissa – mediataiteesta kokeelliseen elokuvaan, 2 op (NYT03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää nykyaiteiden prosessiluonteen
- tutustuu mediataiteen (johon kuuluu esimerkiksi kokeellinen elokuva, videotaide, videoinstallaatio, nettitaide, valotaide, äänitaidet ja esitystaide) estetiikkaan, historiaan ja toimintatapoihin
- ymmärtää mediataiteen mahdollisuudet taiteellisissa prosesseissa, tutkimisen välineenä sekä ajatusten ja tunteiden ilmaisussa
- havainnoi ja arvioi nykyaiteen ajankohtaisia ilmiöitä

- toteuttaa aiempaa osaamistaan syventävän projektin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oman tekemisen lähestyminen nykyaiteen näkökulmasta
- Nykyaiteen eri muotojen keskinäinen vuorovaikutus ja intertekstuaalisuus
- Mediataiteen määritelmät, menetelmät ja tarinat
- Liikkuvan kuvan ilmaisumahdollisuudet osana myös muuta kuin elokuva- ja videotaidetta
- Nykyaiteen ajankohtaiset ilmiöt
- Taideteoksen toteuttaminen mediataiteen toimintatapoja hyödyntäen ja omaan projektiin liittyvien teknisten taitojen omaksuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Nykyaide tukee hyvinvointiosaamista. Omien teosten suunnittelulla, toteuttamisella ja reflektoinnilla mahdollistamme opiskelijalle itseilmaisua, oman identiteetin rakentamista sekä visuaalisia aistinautintoja ja esteettistä mielihyvää. Tuemme hyvinvointia kannustamalla opiskelijoita suhteuttamaan itsensä menneeseen ja nykyiseen visuaaliseen kulttuuriin, ja tunnistamaan omia vahvuuksien kuvantekijänä.

Vuorovaikutusosaaminen

Nykyaide tukee vuorovaikutusosaamista. Opettelemme sanallistamaan omia ja toisten teoksia ja työskentelyprosesseja sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Näin vahvistamme kommunikaatio-, tunne- ja empatiataitoja. Liikkuvan kuvan kanssa työskentelyllä mahdollistamme luontevasti yhdessä tekemiseen ja sen luomaan synergiaan. Tiimityöskentelyllä ja rakentavalla vuorovaikutuksella vahvistamme opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Nykyaide tukee monitieteistä ja luovaa osaamista. Nykyaideä tehdessä ja tarkastellessa hyödynnämme paitsi kuvataiteen historiaa, myös esimerkiksi muita taiteen- ja tieteenaloja. Opintojaksolla kannustamme luoviin ratkaisuihin ja kokeilemaan otteeseen suhteessa omaan taiteelliseen työskentelyyn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Nykytaide valokuvan kautta – ympäristötaiteesta yhteisötaiteeseen, 2 op (NYT04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa ja käyttää valokuvan mahdollisuuksia osana ympäristö- ja yhteisötaidetta
- tutustuu ympäristö- ja yhteisötaiteeseen, niiden historioihin ja toimintatapoihin
- ymmärtää ympäristön tilallisena, kulttuurisena ja sosiaalisena rakenteena
- käsittelee ajankohtaisia kysymyksiä ympäristö- ja/tai yhteisötaiteen keinoin
- saa kokemusta luovasta projektityöskentelystä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Ympäristö- ja yhteisötaiteen määritelmät ja tarinat
- Valokuvan rooli ja mahdollisuudet ympäristö- ja yhteisötaiteessa
- Elämyksellinen ja yhteisöllinen kenttätyöskentelyjakso koulun ulkopuolella
- Ympäristö- ja yhteisötaiteen ajankohtaiset ilmiöt
- Taiteellisen prosessin eri vaiheet ja niiden taltiointi
- Näyttelykokonaisuuden tai muun projektin suunnittelu, toteutus ja julkiseksi tekeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Nykytaide tukee vuorovaikutusosaamista. Tutustumalla yhteisötaiteeseen ja järjestämällä yhteisöllisen kenttätyöskentelyjakson koulun ulkopuolella vahvistamme opiskelijoiden tunne- ja empatiataitoja. Opintojaksolla tarjoamme opiskelijoille mahdollisuuden sosiaaliseen yhdessä tekemiseen ja sen luomaan synergiaan. Tiimityöskentelyllä ja rakentavalla vuorovaikutuksella vahvistamme opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Nykytaide tukee monitieteistä ja luovaa osaamista. Nykytaidetta tehdessä ja tarkastellessa hyödynnämme paitsi kuvataiteen historiaa, myös esimerkiksi muita taiteen- ja tieteenaloja. Tällä opintojaksolla valokuvaus toimii paitsi taiteen tekemisen, myös siihen liittyvien prosessien dokumentoinnin ja jakamisen välineenä. Opintojaksolla kannustamme luoviin ratkaisuihin ja kokeilevaan otteeseen suhteessa omaan taiteelliseen työskentelyyn.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Nykytaide tukee eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Ohjaamme opiskelijoita tutkimaan ympäristön ja yhteiskunnan eettisiä ja ekologisia kysymyksiä valokuva-, ympäristö- ja yhteisötaiteen keinoin. Kannustamme opiskelijaa pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävästä elämäntavan näkökulmasta. Taiteellisen työskentelyn kautta avaamme näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Oma teosprosessi – ideasta teokseksi, teoksista näyttelyksi, 2 op (NYT05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija suunnittelee ja toteuttaa oman teoskokonaisuuden
- sanallistaa omia ja toisten teoksia sekä työskentelyprosesseja
- käyttää monipuolisesti hallitsemiaan visuaalisen ilmaisun tapoja, hyödyntäen ja vahvistaen jo hallitsemiensa teknisiä taitoja
- hahmottaa työskentelyprosessin kulun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Teoskokonaisuuden suunnittelu, toteuttaminen ja arviointi
- Kurssilla syntyvien teosten esillepano kaikkien osallistujien yhteistyönä
- Oman työskentelyprosessin ja sen lähtökohtien kokoaminen kuvallis-kirjalliseen portfolioon
- Teoksen tekniikan, aiheen ja sisällön suhde
- Monipuoliset visuaalisen työskentelyn lähtökohdat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Nykytaide tukee hyvinvointiosaamista. Omaehtoisen teoskokonaisuuden suunnittelulla, toteuttamisella ja reflektoinnilla mahdollistamme opiskelijalle itseilmaisua, oman identiteetin rakentamista sekä visuaalisia aistinautintoja ja esteettistä mielihyvää. Tuemme hyvinvointia kannustamalla käsillä tekemiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn, mikä voi mahdollistaa flow-tilan.

Vuorovaikutusosaaminen

Nykytaide tukee vuorovaikutusosaamista. Opettelemme sanallistamaan omia ja toisten teoksia ja työskentelyprosesseja sekä antamaan ja vastaanottamaan palautetta. Näin vahvistamme kommunikaatio-, tunne- ja empatiataitoja. Kokoamalla opintojaksolla tehtävät teokset yhteiseksi näyttelyksi saamme mahdollisuuden yhdessä tekemiseen ja sen luomaan synergiaan. Tiimityöskentelyllä ja rakentavalla vuorovaikutuksella vahvistamme opiskelijoiden

vuorovaikutustaitoja. Portfolion avulla opettelemme viestimään taiteesta myös kirjallisessa muodossa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Nykytaide tukee monitieteistä ja luovaa osaamista. Nykytaidetta tehdessä ja tarkastellessa hyödynnämme paitsi kuvataiteen historiaa, myös esimerkiksi muita taiteen- ja tieteenaloja. Opintojaksolla kannustamme luoviin ratkaisuihin ja kokeilevaan otteeseen suhteessa omaan taiteelliseen työskentelyyn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisuudessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Nykytaiteen projekti, 2 op (NYT06)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.30. Piirustus ja maalaus (PIMA)

Oppiaineen tehtävä

Piirustus ja maalaus on visuaalista kulttuurikasvatusta, jossa opiskelija tutkii todellisuutta taiteen keinoin. Opintojaksoilla opiskelija oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia piirtämisen ja maalaamisen välineitä, materiaaleja ja tekniikoita. Opiskelu painottuu opiskelijoiden omaan työskentelyyn eri piirustus- ja maalausmateriaalien ja -välineiden parissa. Oppiaineen keskeisenä päämääränä on, että opiskelija pohtii ja syventää piirtämisen ja maalaamiseen merkitystä omassa elämässään ja taiteellisessa työskentelyssään. Kokemukset taiteen parissa, mielikuvitus ja tavoitteellinen työskentely luovat perustan moniaistiselle oppimiselle. Opetuksessa tarkastellaan piirustuksen ja maalauksen rooleja taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa, sekä niissä ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Piirustus- ja maalaustaiteen traditioiden ja nykytaiteen tuntemus tukevat opiskelijan omaa kuvallista työskentelyä. Opetuksella tuetaan aineettoman ja aineellisen kulttuuriperinnön tuntemusta, laaja-alaisen yleissivistyksen rakentumista sekä aktiiviseen paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kasvamista. Opinnot antavat edellytyksiä luovan ja kriittisen taiteellisen ajattelun ja toiminnan kehittämiseksi.

Piirustuksen ja maalauksen opetuksessa syvennetään opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa: opiskelijat havainnoivat, tuottavat, tulkitsevat ja arvottavat kuvia hyödyntämällä piirtämistä ja maalaamista tiedon tuottamisen tapana. Opetuksessa kannustetaan kulttuurisen osaamisen syventämiseen taiteiden- ja tieteidenvälisyyttä hyödyntäen. Opiskelija perehtyy erilaisiin taidekäsitteisiin. Opinnoissa tarkastellaan piirtämisen ja maalaamisen merkitystä

yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan jakamaan ja perustelemaan mielipiteitään ja näkemyksiään yhteisissä keskusteluissa.

Tavoitteet

Helsingin Kuvataidelukion piirustuksen ja maalauksen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää silmän ja käden yhteistyötä kuvallisessa työskentelyssä
- oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia piirtimiä ja maalausmateriaaleja sekä maalausvälineitä
- harjaantuu kuvan sommittelussa
- hahmottaa taideteoksen tekniikan, kuva-aiheen ja sisällön suhteita
- käyttää työskentelynsä lähtökohtina sekä havaintoa että mielikuvitusta, sekä erilaisia ideoita, käsitteitä ja ilmiöitä
- oppii sanallistamaan omia ja toisten kuvia
- hahmottaa työskentelyprosessin kulun
- Harjoittelee töiden esillepanoa ja ripustusta
- ymmärtää eri piirustus- ja maalausvälineisiin liittyviä merkityksiä ja ekologisia ulottuvuuksia
- oppii turvalliset ja tarkoituksenmukaiset työskentelymenetelmät

Oppiaineessa noudatetaan erityisen tehtävän mukaisen kuvataideopetuksen laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä arviointia.

Opintojaksot

Piirustus – viivasta valööriin, 2 op (PIMA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kehittää silmän ja käden yhteistyötä kuvallisessa työskentelyssä
- oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia piirtimiä
- oppii viivan ja valöörien käyttöä kuvallisessa ilmaisussa
- harjaantuu kuvan sommittelussa
- oppii sanallistamaan omia ja toisten kuvia
- tiedostaa omaa työskentelyprosessiaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- monipuolisesti erilaiset piirtämisen tavat
- mittasuhteiden, muotojen ja materiaalien havainnointi ja kuvaaminen piirtäen
- erilaiset piirtimet
- tilan kuvaaminen
- piirustustaide

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Helsingin kuvataidelukiossa tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Kuvien tarkastelun ja kuvien tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalien kulttuuriperinnön tuntemusta. Hyödynnämme opintojaksolla Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Vesiohenteiset maalaustekniikat – akvarellista akryyliin, 2 op (PIMA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii värin ja sivellintekniikan käyttöä vesiohenteisilla maalaustekniikoilla työskenneltäessä
- tutustuu värien ominaisuuksiin sekä erilaisiin siveltimiin ja paperilaatuihin
- hahmottaa työskentelyprosessin kulun
- tutkii omaa maalari-identiteettiään ja etsii mukavuusalueensa rajoja kuvantekijänä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Akvarelli, guassi, akryyli ja muut vesiohenteiset värit
- Erilaiset tekniikat, kuten sivellinpiirustus ja kerrosmaalaus
- Värin monipuolinen käyttäminen teoksen sisällön rakentamisessa
- Maalaustaiteen historia ja nykyaiteen kuvat
- Erilaisten maalausrytmien ja työskentelynopeuksien kokeileminen eri tekniikoilla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Piirustus ja maalaus tukee hyvinvointiosaamista. Monille jo ennestään tuttujen tekniikoiden kanssa työskentelyllä mahdollistamme oman maalariuden reflektoinnin ja syventämisen. Erilaisilla lähestymistavoilla huolellisesta suunnittelusta vapaampaan ilmaisuun mahdollistamme monipuolisen maalaamisesta nauttimisen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Piirustus ja maalaus tukee monitieteistä ja luovaa osaamista. Kannustamme opiskelijoita etsimään oman ilmaisunsa rajojen sekä pohtimaan omaa mukavuusalueitaan suhteessa maalaamiseen, mikä voi mahdollistaa uudenlaiset, luovat lähestymistavat työskentelyyn. Omaan työskentelyyn liittyvien teknisten ratkaisujen suunnittelun kautta kannustamme oman työskentelyprosessin hallintaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Piirustus ja maalaus tukee globaalia- ja kulttuuriosaamista. Vesiohenteisia maalaustekniikoita on käytetty kautta historian kaikissa kulttuureissa. Hyödynnäme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Maalaamisen materiaalisuus – kokeileva ote, 2 op (PIMA03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- oppii ymmärtämään erilaisiin maalausmateriaaleihin liittyviä ominaisuuksia
- oppii värin ja sivellintekniikan käyttöä erilaisten maalausmateriaalien kanssa työskenneltäessä
- oppii käyttämään monipuolisesti väripigmentejä työskentelyssään
- oppii yhdistämään erilaisia kuvantekemisen välineitä ja tekniikoita kokeilevasti
- hahmottaa työskentelyprosessin kulun ja ideoinnin sekä luonnostelun merkityksen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Materiaalien kantamat merkitykset
- Tempera- ja pastellimaalaus
- Väripigmentit työskentelyssä
- Sekatekniikan mahdollisuudet
- Ajatteluprosessi visuaalisesti hahmotellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Piirustus ja maalaus tukee monitieteistä ja luovaa osaamista. Kannustamme opiskelijoita kokeilevuuteen ja erilaisten kuvantekemisen välineiden ja tekniikoiden yhdistelyyn, mikä voi mahdollistaa uudenlaiset, luovat lähestymistavat työskentelyyn. Kääntämällä huomion ideoinnin ja luonnostelun merkitykseen ohjaamme suunnitelmalliseen työskentelyprosessiin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Piirustus ja maalaus tukee eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Eri maalausmateriaalien merkityksiä ja ominaisuuksia pohtimalla ohjaamme opiskelijoita tekemään tarkoituksenmukaisia ja kestäviä valintoja. Huomioimme kuitenkin sen, että materiaalivalintoihin liittyvä eettiset kysymykset eivät ole yksioikoisia: esimerkiksi temperassa sideaineena on eläinperäinen kananmuna, akryylissä taas synteettinen muovi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Piirustus ja maalaus tukee globaalia- ja kulttuuriosaamista. Erilaisia maalausmateriaaleja ja -tekniikoita on käytetty kautta historian kaikissa kulttuureissa. Hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Öljyvärimaalaus – muuttuva traditio, 2 op (PIMA04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii värin ja sivellintekniikan käyttöä öljyvärimaalauksessa
- oppii öljyvärimaalaustekniikkaa
- oppii valmistamaan itse maalauspohjan
- hahmottaa öljyväri-työskentelyprosessin kulun

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- öljyvärit, maalausnesteet ja välinehuolto

- erilaiset maalausohjat ja pohjustusaineet
- öljyvärimaalauksen historia, nykyisyys ja tulevaisuus
- pelkistäminen, tyylittely ja abstrahointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Kuvien tarkastelun ja kuvien tekemisen kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Opiskelijat hyödyntävät eri taiteen- ja tieteenalojen näkökulmia heidän tuottaessaan ja tulkitessaan visuaalista kulttuuria.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tuemme suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalien kulttuuriperinnön tuntemusta. Hyödynnämme opintojaksolla Helsingin kaupungin laajaa taide- ja kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Ihmisten kuvaaminen, 2 op (PIMA05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii ihmisten mittasuhteita
- kehittää silmän ja käden yhteistyötä
- harjaantuu kuvan sommittelussa ja visuaalisessa havaitsemisessa
- kehittää yleistä mittasuhteiden ja kolmiulotteisten muotojen havaitsemista
- oppii käyttämään monipuolisesti erilaisia piirtimiä, maalausmateriaaleja ja tekniikoita
- pohtii miksi ja millaisilla erilaisilla tavoilla ihmisiä voidaan kuvata taiteessa sekä muussa visuaalisessa kulttuurissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ihmisten anatomia, luusto ja lihaksisto
- mittasuhteet, muodot ja liike ihmisten kuvaamisessa
- havainto työskentelyn tukena
- ihmisten kuvaaminen taidehistoriassa ja nykyaikaisessa
- Ihmisten kuvaamisen peilaaminen esimerkiksi kauneushanteisiin, representaation kysymyksiin ja ihmisen suhteeseen muuhun luontoon

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Ihmisten kuvaamisen opintojakso tukee opiskelijan hyvinvointiosaamista työskentelyyn sisältyvien havaintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Helsingin kuvataidelukiassa tuemme omien vahvuuksien tunnistamista. Itselle merkityksellisen kuvakulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvallisen ilmaisun tapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Ihmisten kuvaamisen opinnoissa kehitetään vuorovaikutusosaamista rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvallisen ilmaisun tapoja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja kuvalliselle ilmaisulle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään ihmisten kuvaamisessa tutkimalla ihmisten kuvaamisen kulttuurista monimuotoisuutta taidehistoriassa ja nykyaikaisessa . Arkkitehtuurissa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten Ihmisten kuvaaminen heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Ihmisten kuvaamista peilataan esimerkiksi kauneushanteisiin, representaation kysymyksiin ja ihmisen suhteeseen muuhun luontoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

7.31. Taide (TAIDE)

Oppiaineen tehtävä

Taide-opintojaksojen lähtökohtana on kulttuurisesti monimuotoinen todellisuus, jota tutkitaan kuvia havainnoimalla, tulkitsemalla, arvottamalla ja tuottamalla. Opintojaksot TAIDE01–04 käsittelevät taidehistoriaa, ja opintojaksot TAIDE05–07 sarjakuvia, kuvittamista ja taidealan jatko-opintoja. TAIDE01–04 ovat opintojaksoja, joilla opiskellaan taidehistorian peruskäsitteitä, tietoja ja taitoja, joista on hyötyä kaikessa taideopiskelussa. Niiden suorittaminen on vahvasti suositeltavaa kaikille opiskelijoille.

TAIDE-opintojaksojen tehtävänä on ohjata opiskelijoita tarkastelemaan ja kommentoimaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä analyttisesti, kriittisesti ja rakentavasti. Opetuksen keskeisenä tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ilmiöitä ja niiden merkityksiä omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistetaan oppimalla vastaanottamaan, ymmärtämään ja uudistamaan traditioita. Opiskelijat tarkastelevat taiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä esteettisiä, ekologisia ja eettisiä arvoja. Opetus luo edellytyksiä kriittisen ajattelun kehittämiseksi, elinympäristöön vaikuttamiselle ja kestävän elämäntavan edistämiseksi.

Kaikkia TAIDE-opintojaksoja yhdistää kuvan ja tekstin vuoropuhelu: taidehistoriassa tarkasteltavista teoksista voidaan esimerkiksi kirjoittaa tekstejä, kun taas kuvittaessa tekstien pohjalta syntyy kuvia, ja sarjakuvassa molemmat ovat tasavertaisia tarinankerronnan elementtejä. Myös kuvien muuttuvat roolit, erilaiset taidekäsitteet ja kuvilla vaikuttaminen ovat läsnä kaikilla TAIDE-opintojaksoilla.

Taidehistorian opintojaksoilla TAIDE01–04 taidehistoriaa tarkastellaan länsimaisen näkökulman lisäksi myös suomalaisesta ja globaalista perspektiivistä, sekä näitä toisiinsa vertaillen.

Taidehistoriaa lähestytään opintojaksosta riippuen kronologisesti, temaattisesti tai näitä yhdistäen. Taidehistorian ymmärretään kattavan paitsi kuvataiteen, myös muun visuaalisen kulttuurin kentän, kuten arkkitehtuurin ja muotoilun. Taidehistoria ei rajoitu pelkästään menneisyyden taiteeseen, vaan sen piirissä voidaan tarkastella myös kaikkein tuoreinta ja ajankohtaisinta nykyaikaa.

Taidehistorian opintojaksoilla tutustutaan taidehistorian kaanoniin ja nykyaikaiseen. Keskeistä on pohtia kriittisestä näkökulmasta, kenen historiaa taide kertoo ja miksi. Paitsi taiteilijan, myös tilaajan, katsojan ja muiden toimijoiden rooleja pohditaan suhteessa taideteosten syntyyn ja myöhempään vaiheeseen. Opintojaksoilla opiskelija oppii, että se, mitä katsotaan hyväksi taiteeksi tai taiteeksi ylipäätään, on historiallisesti määritelty suhteessa eurooppalaiseen akateemiseen taiteen perinteeseen. Tätä taidehistorian diskursiivisuutta ja länsimaalaisuutta voidaan tarkastella esimerkiksi postkolonialismin ja dekolonisaation käsitteiden kautta.

Taidehistorian tuntemus kasvattaa opiskelijoiden yleissivistystä ja antaa inspiraatiota ja uusia mahdollisuuksia heidän omaan taiteelliseen työskentelyynsä. Opintojaksoilla taidehistoriaa lähestytään teorian lisäksi oman työskentelyn kautta ja ajankohtaisissa näyttelyissä vierailen, mikä tukee henkilökohtaisen suhteen muodostumista taidehistoriaan. Taidehistoria tulee tutuksi myös tieteenalana, joka on taiteesta ja visuaalisesta kulttuurista kiinnostuneelle yksi mahdollinen jatko-opintovaihtoehto lukion jälkeen.

Opintojaksoilla TAIDE05–7 tehdään sarjakuvia, tutustutaan kuvittamiseen ja suunnataan katse lukion jälkeisiin taidealan opintoihin. Sarjakuvat ja kuvitus ovat molemmat ilmiöitä, jotka ovat nousseet visuaalisen kulttuurin kentältä osaksi taidemaailmaa; nykyään voidaan puhua niin sarjakuvataiteesta kuin kuvitustaiteesta. Opintojaksolla TAIDE07 katse kääntyy opiskelijan itsensä toimijuuteen taiteen parissa. Opintojaksolla pohditaan omaa mahdollista tulevaisuutta taidealalla, sekä mahdollisia reittejä omien tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tavoitteet

Helsingin kuvataidelukion taideopetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida kriittisesti taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin rooleja eri aikoina ja eri kulttuureissa yksilöille, yhteisöille ja yhteiskunnille
- ymmärtää taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkityksen omassa elämässään ja globaalissa nykymaailmassa
- rakentaa kulttuuri-identiteettiään erilaisia kuvia tuottamalla ja tulkitsemalla
- syventää monilukutaitoaan ja kulttuurista osaamistaan
- ilmaisee havaintojaan, mielikuviaan ja ajatuksiaan kuvin, tekstein ja muilla tiedon tuottamisen tavoilla
- syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja tarkoituksenmukaisesti käyttäen
- harjaantuu tavoitteelliseen, teemalliseen ja prosessinomaiseen työskentelyyn, itsearviointiin ja yhteistyöhön
- ymmärtää työskentelyyn sisältyvien aistinautintojen, tunteiden, esteettisten elämyksien ja luovan ajattelun merkityksen omalle oppimiselle
- käyttää tutkivaa lähestymistapaa itsenäisessä ja yhteistoiminnallisessa kuvallisessa työskentelyssä
- soveltaa kuvallisen ilmaisun keinoja osallistuessaan ja vaikuttaessaan kuvien avulla
- tutkii kuvailmaisussaan nykyisyyttä ja tulevaisuutta kulttuurisen moninaisuuden ja kestävän kehityksen näkökulmista

Tämän lisäksi etenkin taidehistorian opintojaksoilla TAIDE01–04 tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää taidehistorian monimuotoisuuden ja tuntee sen joitakin pääpiirteitä
- saa taiteesta ja sen historiasta elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen omaa suhdettaan taiteeseen ja sen tekemiseen
- tuntee suomalaisen, eurooppalaisen ja globaalien taidehistorian keskeisimpiä vaiheita ja niiden suhdetta toisiinsa
- ymmärtää taidehistorian kaanonin rakentumisen ja tunnistaa mahdollisuuksia vaihtoehtoihin tulkintoihin ja kertomuksiin
- ymmärtää nykytaiteen taidehistoriallisen jatkumon tuloksena ja taiteen tulevaisuuden lähtökohtana
- osaa analysoida taidetta suhteessa sen synty aikaan ja nykyhetkeen
- tulkitsee kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria erilaisia kuvatulkinnan menetelmiä ja käsitteistöjä käyttäen
- osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti taidehistoriaan liittyviä lähteitä

Oppiaineessa noudatetaan erityisen tehtävän mukaisen kuvataideopetuksen laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä arviointia.

Taiteen opintojaksot voi suorittaa vapaassa järjestyksessä. Suositeltavaa on kuitenkin käydä ensin opintojaksot TAIDE01 ja TAIDE02, joita suositellaan kaikille opiskelijoille.

Opintojaksot

Taidehistoriaa esihistoriasta modernismiin, 2 op (TAIDE01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu taidehistoriaan tieteenalana ja oppii taidehistorian käsitteitä
- oppii ymmärtämään taiteen muuttumisen ajassa ja muutoksen heijastumisen taidekäsityksiin
- hahmottaa taiteen ja yhteiskunnan suhdetta
- hahmottaa taiteen roolin oman aikansa tulkkina ja tapana ymmärtää mennyttä aikaa
- tunnistaa taiteen eri tyylisuuntauksia
- oppii lukemaan ja tulkitsemaan kuvia sekä löytämään viittauksia eri teosten välillä
- oppii hakemaan ja käsittelemään tietoa lähdekriittisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Länsimaisen taiteen historian kronologinen aikajana esihistoriasta modernismiin, abstraktiin ekspressionismiin asti: esihistoriallinen taide, varhaiset korkeakulttuurit, antiikki, keskiaika, renessanssi, barokki, rokokoo, uusklassismi, romantiikka, realismi ja modernismi
- Painotetaan ja pohditaan taidehistorian nivelkohtia (antiikki, renessanssi, modernismi)
- Länsimaisen taiteen historian erityispiirteet, kuten esimerkiksi kristinuskon keskeinen rooli, taide vallan välineenä sekä toistuva palaaminen antiikin ihanteisiin
- Oma taiteellinen työskentely taidehistoriaan peilaten
- Erilaiset kuva-analyysit ja kuvan tulkitsemisen tavat
- Museot, taidenäyttelyt ja ekskursionit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Taide tukee hyvinvointiosaamista. Taidehistorian tuntemuksella vahvistamme mahdollisuuksia taiteesta nauttimiseen sen taustat tuntien. Taidehistorian opetuksella mahdollistamme opiskelijoita suhteuttamaan oman itsensä menneeseen ja nykyiseen kulttuuriin, ja tällä tavoin tuemme opiskelijoiden identiteetin rakentumista. Myös opiskelijoiden omalla taiteellisella työskentelyllä tuemme aistinautintojen ja esteettisen mielihyvän syntymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Taide tukee vuorovaikutusosaamista. Taidehistorialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opettelemme sanallistamaan sekä omia että taidemaailman teoksia, ja näin vahvistamme kommunikaatio-, tunne- ja empatiataitoja. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja arvottamaan taidetta erilaisista käsitteellisistä ja esteettisistä lähtökohdista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taide tukee globaali- ja kulttuuriosaamista. Taidehistorian tuntemuksella tarjoamme mahdollisuuden lähestyä menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta erilaisista ja myös yllättävistä näkökulmista. Opintojaksolla hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Postmodernismi ja nykytaide, 2 op (TAIDE02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää tietämystään taidehistoriasta tieteenalana ja oppii lisää taidehistorian ja -teorian käsitteitä
- ymmärtää taiteen muuttumisen ajassa ja muutoksen heijastumisen taidekäsitteisiin
- ymmärtää taiteen ja yhteiskunnan suhdetta
- hahmottaa taiteen roolin oman aikansa tulkina ja tapana ymmärtää maailmaa
- ymmärtää nykytaiteen kentän moninaisuuden ja monien kertomusten samanaikaisuuden
- oppii lukemaan, tulkitsemaan ja arvottamaan kuvia sekä löytämään viittauksia eri teosten välillä
- oppii hakemaan ja tuottamaan tietoa lähdekriittisesti

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Postmodernismi ja nykytaide, pop-taiteesta taiteen uusimpiin ilmiöihin
- Oma taiteellinen työskentely nykytaiteen kontekstissa
- Teosanalyysi ja kuvataidekriittikki
- Taideinstituutioiden rooli ja vaikutus nykytaiteeseen sekä taiteen esittämisen kontekstin merkitys
- Taiteen kuratointi ja arvottaminen
- Museot, taidenäyttelyt ja ekskursionit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Taide tukee hyvinvointiosaamista. Taidehistorian ja nykytaiteen tuntemuksella vahvistamme mahdollisuuksia taiteesta nauttimiseen sen taustat tuntien. Taidehistorian tuntemus auttaa suhteuttamaan oman itsensä menneeseen ja nykyiseen kulttuuriin, mikä tukee opiskelijoiden identiteetin rakentumista. Myös opiskelijoiden omalla taiteellisella työskentelyllä tuemme aistinautintojen ja esteettisen mielihyvän syntymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Taide tukee vuorovaikutusosaamista. Taidehistorialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opettelemme sanallistamaan sekä omia että taidemaailman teoksia, ja näin vahvistamme kommunikaatio-, tunne- ja empatiataitoja. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja arvottamaan taidetta erilaisista käsitteellisistä ja esteettisistä lähtökohdista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taide tukee yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla näemme taiteessa paitsi itseisarvoa, myös potentiaalia toimia yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen muotona tärkeiden asioiden puolesta. Myös taidetta tarkastellessamme tuemme opiskelijaa tulemaan tietoisiksi taiteen yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taide tukee eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Taidehistoria syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen visuaalinen kulttuuri on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Taidehistorian kautta osallistumme historiallisen empatian luomiseen, mikä vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan. Taiteellisen työskentelyn kautta avaaamme näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taide tukee globaalia- ja kulttuuriosaamista. Taidehistorian tuntemuksella tarjoamme mahdollisuuden lähestyä menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta erilaisista ja myös yllättävistä näkökulmista. Opintojaksolla hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Suomen taide, 2 op (TAIDE03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija hahmottaa Suomen kuvataiteen historiaa teemoittain ja kronologisesti
- käyttää omassa ilmaisussaan taiteen tuntemustaan
- käyttää taidehistorian ja -teorian käsitteitä tarkastellessaan ja arvioidessaan omia sekä muiden opiskelijoiden tekemiä kuvia
- sanallistaa ja jakaa ajatuksiaan sekä mielipiteitään liittyen opintojakson teemoihin
- hahmottaa taiteen luonteen, roolin ja merkityksen suomalaisessa yhteiskunnassa eri aikakausina
- aikakausina ymmärtää suomalaisen taiteen osana kansainvälisen taiteen kenttää

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Suomalaisen kuvataiteen ja arkkitehtuurin historia ja nykypäivä, sekä tyylihistoria
- Oma taiteellinen työskentely
- Museot, taidenäyttelyt ja ekskursion
- Taiteen kontekstualisoiminen historiallisiin tapahtumiin ja yleisen taidehistorian ilmiöihin

- Aiemmin opitun taidehistorian osaamisen soveltaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taide tukee yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla näemme taiteessa paitsi itseisarvoa, myös potentiaalia toimia yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen muotona tärkeiden asioiden puolesta. Myös taidetta tarkastellessamme tuemme opiskelijaa tulemaan tietoisesti taiteen yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taide tukee eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Taidehistoria syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen visuaalinen kulttuuri on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Taidehistorian kautta osallistumme historiallisen empatian luomiseen, mikä vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan. Taiteellisen työskentelyn kautta avaamme näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taide tukee globaalia- ja kulttuuriosaamista. Taidehistorian tuntemuksella tarjoamme mahdollisuuden lähestyä menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta erilaisista ja myös yllättävistä näkökulmista. Opintojaksolla hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Näkökulmia globaaliin taiteeseen, 2 op (TAIDE04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu globaaliin taiteeseen, esimerkiksi Etelä-Amerikan, Afrikan, Intian, Kiinan tai Lähi-idän taiteen historiaan ja nykyaikaiseen
- ymmärtää erilaisia taidekäsitteitä ja niiden erilaisia kulttuurisia merkityksiä
- ymmärtää kuvien merkityksiä eri uskonnoissa

- ymmärtää kolonialismin vaikutusta visuaalisessa kulttuurissa ja taidehistoriassa
- syventää omaa taiteellista ilmaisuaan
- kehittyä oman taiteellisen työskentelyprosessin dokumentoinnissa ja sanallistamisessa sekä oman taidekäsityksensä jäsentämisessä

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Globaalin taiteen historia ja nykyisyys
- Uskonnon ja taiteen suhde globaaleissa kulttuureissa
- Kolonialismin globaali vaikutus taiteeseen ja kulttuuriin
- Aiheeseen liittyvät ajankohtaiset ilmiöt, tapahtumat ja näyttelyt
- Oma taiteellinen työskentely aiheisiin liittyen
- Aiemmillä TAIDE-opintojaksoilla opittujen tiedonhakutaitojen hyödyntäminen ja syventäminen kirjallisessa työskentelyssä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taide tukee yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla näemme taiteessa paitsi itseisarvoa, myös potentiaalia toimia yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen muotona tärkeiden asioiden puolesta. Kuvia tarkastellessamme tuemme opiskelijaa tulemaan tietoiseksi kuvien yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Taide tukee eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Taidehistoria syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen visuaalinen kulttuuri on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Taidehistorian kautta osallistumme historiallisen empatian luomiseen, mikä vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan. Taiteellisen työskentelyn kautta avaaamme näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taide tukee globaali- ja kulttuuriosaamista. Taidehistorian tuntemuksella tarjoamme mahdollisuuden lähestyä menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta erilaisista ja myös yllättävistä näkökulmista. Opintojaksolla hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee

opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Sarjakuva – kuplia ja rastereita, 2 op (TAIDE05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tutustuu sarjakuvakerronnan periaatteisiin
- oppii kuvakerrontaa
- käsikirjoittaa erityyppisiä sarjakuvia
- tutustuu sarjakuvan asemaan mediajulkaisuissa
- käyttää erilaisia kuvantekemisen keinoja, sekä perinteisiä että digitaalisia
- tutustuu digitaaliseen sarjakuvaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- omien sarjakuvien käsikirjoittaminen, toteuttaminen ja julkaiseminen
- sarjakuvan eri lajityypit
- pilakuvat ja karikatyyripiirrokset
- sarjakuvan asema ja merkitys yhteiskunnassa
- sarjakuvan historiaa ja nykysarjakuvaa
- vierailut ja alan toimijoihin tutustuminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa. Opintojaksolla harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taide tukee yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla näemme taiteessa paitsi itseisarvoa, myös potentiaalia toimia yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen muotona tärkeiden asioiden puolesta. Kuvia tarkastellessamme tuemme opiskelijaa tulemaan tietoisiksi kuvien yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taide tukee globaalia- ja kulttuuriosaamista. Sarjakuvien tuntemuksella tarjoamme mahdollisuuden lähestyä menneisyyttä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta erilaisista ja myös yllättävistä näkökulmista. Opintojaksolla hyödynnämme Helsingin monipuolista taide- ja kulttuuritarjontaa esimerkiksi museo- ja näyttelyvierailujen sekä taideinstituutioiden kanssa tehtävän yhteistyön kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Kuvitustaide – viestejä kuvilla, 2 op (TAIDE06)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii tuntemaan kuvituskuvan menetelmiä ja mahdollisuuksia
- tutustuu kuvan rooleihin, kuten lehtikuvaan, tuotekuvaan, mainoskuvaan ja sarjakuvaan
- tutustuu erilaisiin kuvituskuviin graafisissa julkaisuissa ja digitaalisissa ympäristöissä
- kehittää kykyään käsitteellistää kuvitettavia aiheita sekä visualisoida tekstejä ja muita sisältöjä
- oppii arvioimaan ja tarkastelemaan kriittisesti kuvituskuvia
- ymmärtää kuvan ja sanan suhdetta sekä kuvan informatiivista luonnetta
- tutustuu kuvittajan ja kuvatoimittajan ammatteihin
- kehittää omaa kuvallista ilmaisuaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Oma kuvallinen työskentely
- Lehtikuvat, tuotekuvat, mainoskuvat, sarjakuvat, kuvitus graafisissa julkaisuissa sekä digitaalisissa ympäristöissä
- Tekstien, tiedon sekä abstraktien ilmiöiden visualisoiminen
- Mediakuvien analysointi
- Kuvien moninaiset roolit viestinnässä
- Kuvittaja ja kuvatoimittaja ammattina
- Ajankohtaiset visuaaliset ilmiöt
- Vierailut ja yhteistyö alan toimijoiden kanssa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa. Opintojaksolla harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Taide tukee globaalia- ja kulttuuriosaamista. Opintojaksolla tutustutaan kuvien rooleihin ja merkitykseen viestinnässä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taide tukee yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla näemme taiteessa paitsi itseisarvoa, myös potentiaalia toimia yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen muotona tärkeiden asioiden puolesta. Kuvia tarkastellessamme tuemme opiskelijaa tulemaan tietoisiksi kuvien yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Tulevaisuus visuaalisella alalla?, 2 op (TAIDE07)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija tiedostaa omia vahvuuksiaan ja kiinnostuksen kohteitaan jatko-opintojen suhteen
- saa tietoa taiteen, muotoilun, arkkitehtuurin ja visuaalisen alan jatko-opiskelumahdollisuuksista Suomessa sekä ulkomailla
- tutustuu erityyppisiin ennakko- ja pääsykoetehtäviin
- kehittää omaa kuvallista ilmaisuaan
- oppii ajankäytön hallintaa ja vastuunottoa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- oma kuvallinen työskentely
- opiskelijan omien vahvuuksien tunnistaminen
- tutustuminen taide- ja kulttuurialan oppilaitoksiin ja koulutusohjelmiin
- ennakko- ja pääsykoetehtäviin valmentautuminen
- taiteen, muotoilun, arkkitehtuurin ja visuaalisen alan ammatit ja työnkuvat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Taide tukee hyvinvointiosaamista. Tuemme opiskelijoiden omien vahvuuksien tunnistamista. Kuvallisen työskentelyn kautta vahvistamme opiskelijan identiteettiä.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa. Opintojaksolla harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Taide tukee yhteiskunnallista osaamista. Näemme taiteessa paitsi itseisarvoa, myös potentiaalia toimia yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen muotona tärkeiden asioiden puolesta. Visuaalisen alan ammatteja tarkastellessamme tuemme opiskelijaa tulemaan tietoisiksi kuvien ja visuaalisuuden mahdollisuuksista ja merkityksistä yhteiskunnassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen.

Työskentely- ja oppimisprosessit sekä niiden reflektointi ovat keskeisiä arvioinnissa.

Taiteen projekti, 2 op (TAIDE08)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.32. Tekstiilitaide (TEKS)

Oppiaineen tehtävä

Tekstiilitaitteen opintojaksoissa opiskelija tutustuu monipuolisesti taide- ja käyttötekstiileihin. Tuotteiden valmistukseen edetään suunnitteluprosessien kautta ja perehdytään kulloinkin käsillä oleviin materiaaleihin ja menetelmiin. Kursseilla syvennetään visuaalisen kulttuurin perusteita tekstiilitaitteen näkökulmasta ja luodaan edellytyksiä alan jatko-opinnoille.

Omakehoittainen työskentely antaa opiskelijalle mahdollisuuden monipuolisiin tekstiilitaitteen menetelmien kokeiluihin ja uusien ilmaisumuotojen etsimiseen. Tekstiilitaitteen kurssien käytännönläheisyys tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden käyttää oppimiaan taitoja omien tuoteideoiden kehittelyyn ja oman ympäristönsä muokkaamiseen.

Tavoitteet

opiskelija

- tutustuu erilaisiin tekstiilitaiteessa käytettäviin materiaaleihin sekä menetelmiin ja oppii käyttämään näitä monipuolisesti oman ilmaisun välineenä
- tuntee tekstiilitaiteen keskeisiä käsitteitä ja osaa käyttää niitä omien ja toisten töiden arvioinnissa sekä työskentelyprosessin kuvailussa
- hahmottaa suunnitteluprosessin ideasta valmiiksi tuotteeksi
- harjaantuu tavoitteelliseen prosessinomaiseen työskentelyyn
- oppii valitsemaan ja käyttämään tarkoituksenmukaisesti tekstiilimateriaaleja, tekniikoita ja välineitä
- tuntee tekstiili- ja vaatesuunnittelun traditiota, historiaa ja nykyisyyttä
- tutustuu tekstiilitaiteen kenttään ajankohtaisten ilmiöiden, keskustelujen sekä museo- ja galleriavierailujen kautta

Osaamisen arviointi

Oppiaineessa noudatetaan erityisen tehtävän mukaisen kuvataideopetuksen laaja-alaisen osaamisen osa-alueita sekä arviointia.

Opintojaksot

Taidetekstiilit - huovutusta, kirjontaa ja kierrätysmateriaaleja, 2 op (TEKS01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii käyttämään ja yhdistelemään erilaisia tekstiili-, kierrätys- ja luonnonmateriaaleja ja lähestymään aihetta materiaalien kautta
- oppii näkemään eri tekniikoiden sisältämiä merkityksiä ja mahdollisuuksia
- oppii hyödyntämään tekstiilitaiteen menetelmiä omassa ilmaisussaan
- hahmottaa tekoprosessin ideoinnista valmiiksi teokseksi ja ymmärtää suunnittelun merkityksen prosessissa
- oppii näkemään ideoidensa jatkokehitys- ja tuotteistamismahdollisuudet
- tutustuu taidetekstiilien historiaan ja tekstiilitaiteen kenttään sekä oppii hahmottamaan oman työskentelynsä suhteessa näihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- huovutus-, kirjonta- ja muut tekstiilitaiteen menetelmät
- tekstiili-, kierrätys- ja luonnonmateriaalit sekä niiden työstäminen
- kestävän kehityksen periaatteet, elinkaariajattelu ja materiaalien ekologisuus
- kestävän kehityksen periaatteet, elinkaariajattelu ja materiaalien ekologisuus oma taiteellinen ilmaisu
- taiteellinen prosessi ideasta kappaleeksi
- taidetekstiilien historia ja nykypäivä
- turvalliset ja tarkoituksenmukaiset työskentelymenetelmät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijoiden ymmärrystä mahdollisuuksiinsa ja kykyä itseilmaisuuun.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin suunnittelussa, taiteellisissa prosesseissa sekä materiaalivalinnoissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarjoamme opiskelijalle välineitä vaikuttamiseen ympäristön suunnittelussa sekä kannanottoihin taiteen keinoin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme kestävään kehityksen ja kuluttajuuteen tekstiilien osalta. Tuemme opiskelijaa eettisiin valintoihin ja ympäristön huomioon ottamiseen suunnittelijana ja taiteen tekijänä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyödynnämme Helsingin museo- ja näyttelytarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Kankaanpainannan perusteet – kaavionvalmistus, värit ja painoprosessi, 2 op (TEKS02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu painokangassuunnittelun perusteisiin, jatkuvan kuviopinnan ja kuvioraportin rakentamiseen
- oivaltaa kankaanpainannan luonteen ilmaisuvälineenä
- hahmottaa silkkipainotekniikan idean
- oppii leikatun kaavion valmistamisen
- ymmärtää tekniikan mahdollisuudet ja rajoitteet sekä painantamenetelmään soveltuvaa ongelmanratkaisua
- osaa hyödyntää ja soveltaa aihettaan jatkuvaan kuviopintaan sekä vapaassa pintasommittelussa
- hallitsee välineitä ja painoprosessia sekä osaa toteuttaa suunnitelmansa käsinpainetuksi kankaaksi
- oppii suunnittelemaan ja varioimaan värityksiä sekä hahmottaa värien vaikutuksen kuosiin
- oppii sekoittamaan painovärejä ja huolehtimaan työvälineistä
- omaksuu turvalliset ja tarkoituksenmukaiset työskentelymenetelmät
- oppii tuntemaan kankaanpainannan terminologiaa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- silkkipainantamenetelmä
- oma taiteellinen ilmaisu kuosisuunnittelussa
- idea kuviosta kankaaksi
- kankaanpainantaprosessi
- silkkipainovälineiden hallinta ja väriensekoitus
- turvalliset ja tarkoituksenmukaiset työskentelymenetelmät

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tekstiilitaiteen opinnoilla vahvistamme opiskelijoiden ymmärrystä mahdollisuuksiinsa ja kykyä vaikuttaa oman ympäristönsä muokkaamiseen sekä itseilmaisuun tässä kontekstissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin tekstiilisuunnittelun ja toteutuksen osalta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tutustumme kestäväan kehityksen ja kuluttajuuteen tekstiilien eri osa-alueilla. Tuemme opiskelijaa eettisiin valintoihin ja ympäristön huomioon ottamiseen suunnittelijana ja kuluttajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Kankaanpainantaa valotuskaaviolla – kuviosta pinnaksi, 2 op (TEKS03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija ymmärtää valotuskaaviomenetelmän ja osaa valmistaa valotetun kankaanpainoseulan
- ymmärtää kuviosuunnittelun luonteen valotusmenetelmässä
- oppii valotuskaaviomenetelmän erot suhteessa leikattuun sabluunaan ja osaa hyödyntää molempia menetelmiä
- syventää kuvallista ilmaisuaan painokankaan alueella
- oppii ideoimaan ja varioimaan kuviostaan erilaisia kuosivaihtoehtoja, tekemään valinnan ja toteuttamaan suunnitelmansa käsinpainetuksi kankaaksi
- oppii ideoimaan visuaalisesti mielenkiintoisia kuoseja ja huomioimaan käyttötarkoituksen vaikutuksen pinnansuunnitteluun
- oppii kuosisarjan suunnittelua, hahmottamaan värien vaikutuksen kuosiin ja värysten variointia
- ymmärtää myös suurempia suunnittelukokonaisuuksia, kuten kuosimalliston ja värisarjojen muodostamisen
- oppii sekoittamaan käyttämänsä värit ja hallitsemaan painoprosessia sekä huolehtimaan työskentelyvälineistä
- omaksuu turvalliset ja tarkoituksenmukaiset työskentelymenetelmät

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- valotuskaaviomenetelmä
- ideointi ja suunnittelu kuviosta kuviopinnaksi
- kankaanpainantaprosessi
- mallisto- ja värisuunnittelu
- sarjallinen ajattelu
- turvalliset ja tarkoituksenmukaiset työskentelymenetelmät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tekstiilitaiteen opinnoilla vahvistamme opiskelijoiden ymmärrystä mahdollisuuksiinsa ja kykyä vaikuttaa oman ympäristönsä muokkaamiseen sekä itseilmaisuuksiinsa tässä kontekstissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin tekstiilisuunnittelun ja toteutuksen osalta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme kestäväan kehityksen ja kuluttajuuteen tekstiilien eri osa-alueilla. Tuemme opiskelijaa eettisiin valintoihin ja ympäristön huomioon ottamiseen suunnittelijana ja kuluttajana.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisuudessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Vaatesuunnittelu – esitystekniikkaa, ideakarttoja ja mallistosuunnittelua, 2 op (TEKS04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija laajentaa ymmärrystään muodista osana kulttuuria sekä kehittää taiteellista ilmaisuaan
- hahmottaa ideointi- ja suunnitteluprosessin kulun ja merkityksen sekä kohderyhmäajattelun
- perehtyy yksittäisten vaatteiden, asukokonaisuuksien ja mallistojen suunnittelun perusteisiin
- harjaantuu esitystekniikoissa sekä viimeistellyn esitysmateriaalin tuottamisessa
- osaa ennakoida tulevaisuuden muutoksia ja hahmottaa trendejä sekä kykenee arvioimaan vaatetarjontaa erilaisista näkökulmista
- ymmärtää, mitä tarkoitetaan visioinnilla, tuotteistamisella, konseptisuunnittelulla ja tuotebrändin rakentamisella
- hahmottaa materiaalien, värien, kuvioden sekä muodon merkityksen ja niiden tuomat mahdollisuudet ja erilaisia ratkaisumahdollisuuksia
- ymmärtää pukeutumisen kommunikaatiovälineenä sekä vaikuttamiskeinona ja arvomaailman määrittäjänä
- tutustuu vaatesuunnittelijan työnkuvaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- esitystekniikka ja visualisointi
- asuste-, vaate- ja mallistosuunnittelu
- ideointi- ja suunnitteluprosessi
- muoti ja trendit
- materiaali, väri, kuvio ja muoto vaatesuunnittelussa
- vaatetusalan käsitteistö, materiaalit ja menetelmät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin suunnittelussa, taiteellisissa prosesseissa sekä materiaalivalinnoissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme kestävään kehityksen ja kuluttajuuteen tekstiilien osalta. Tuemme opiskelijaa eettisiin valintoihin ja ympäristön huomioon ottamiseen suunnittelijana ja kuluttajana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyödynnämme Helsingin museo- ja näyttelytarjontaa. Tutustumme myös muodin ja vaatesuunnittelun kansainvälisiin suuntauksiin ja vaikuttajiin.

Hyvinvointiosaaminen

Vaatesuunnittelun opinnoilla vahvistamme opiskelijoiden ymmärrystä mahdollisuuksiinsa ja kykyä vaikuttaa oman ympäristönsä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Pukusuunnittelu – fantasiaa, teatteria ja vaatetuksen historiaa, 2 op (TEKS05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tunnistaa länsimaisen pukeutumiskulttuurin ja muodin historian vaiheita sekä yleisimmät tyyliuuntauokset
- osaa havainnoida pukujen merkityksiä ja kerronnallisia keinoja
- ymmärtää hahmojen piirtämisen ja materiaalien kuvaamisen merkityksen ja erityisluonteen pukusuunnittelun välineenä
- vahvistaa taitojaan esitystekniikoissa ja osaa soveltaa niitä omaan ilmaisuunsa
- tutustuu erilaisiin materiaaleihin ja hahmottaa niiden vaihtoehtoisia käyttötapoja
- oppii hyödyntämään kokeellisten materiaalien mahdollisuuksia ja potentiaalia
- löytää uusia ilmaisun muotoja materiaalien kautta
- tutustuu pukusuunnittelijan työnkuvaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- teatteri-, esiintymis- ja roolipuvut
- pukusuunnittelu ja pukujen elämyksellisyys, viestittävyys ja toimivuus
- pukusuunnittelun käsitteistö, materiaalit, menetelmät ja keinot
- eurooppalaisen pukeutumisen historia ja tyyliuuntauokset
- ideointi- ja suunnitteluprosessi
- esitystekniikan ja visualisoinnin luonne pukusuunnittelussa
- kokeelliset materiaalit
- puvusto- ja museovierailut

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistamme opiskelijoiden ymmärrystä mahdollisuuksiinsa ja kykyä vaikuttaa oman ympäristönsä muokkaamiseen sekä itseilmaisuun tässä kontekstissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuemme tunne- ja empatiataitojen kehittymistä, mikä vahvistaa myös edistymistä vuorovaikutustaidoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kannustamme opiskelijaa tulevaisuuden kannalta kestäviin ja luoviin ratkaisuihin ympäristön suunnittelussa ja muotoilussa. Tutkimme tilaa, ympäristöä, muotoilua monen eri tieteenalan näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarjoamme opiskelijalle välineitä vaikuttamiseen ympäristön suunnittelussa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tutustumme kestävään kehityksen ja kuluttajuuteen muotoilun suunnitteluprosesseissa. Tuemme opiskelijaa eettisiin valintoihin ja ympäristön huomioon ottamiseen suunnittelijana ja kuluttajana.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyödynnämme Helsingin museo- ja näyttelytarjontaa. Tutustumme myös pukusuunnittelun kansainvälisiin suuntauksiin ja vaikuttajiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan numeroarvosanalla.

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opiskelijan kykyä eettisiin valintoihin, luoviin ratkaisuihin ja ympäristön huomioon ottamiseen.

Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Tekstiilitehteen projekti, 2 op (TEKS06)

Tavoitteet

Keskeiset sisällöt

7.33. Temaattiset opinnot: Aktiivipolku (TOA)

Oppiaineen tehtävä

Aktiivipolku-opintojen tavoitteena on, että opiskelija pystyy toimimaan demokraattisesti sekä vastuullisena ja aktiivisena osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä. Opiskelijoita kannustetaan aktiiviseen osallistumiseen, vaikuttamiseen ja yhteisöllisyyden kehittämiseen. Aktiivipolun opinnoissa opiskelijan työelämätaidot sekä laaja-alainen osaaminen vahvistuvat. Opiskelijat oppivat osallistumista ja vaikuttamista eri tasoilla: oman lukion toiminnassa, lähiympäristössä, Helsingissä sekä valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla. Aktiivipolkuopintoihin sisältyvä toiminta lisää myös yhteisöllisyyttä ja tukee koko lukioyhteisön hyvinvointia. Opinnoissa käytetään lisäksi koko kaupunkia oppimisympäristönä, ja opinnoissa on luontevaa hankkia osaamista myös oppilaitoksen ulkopuolella vapaa-ajalla tai harrastustoiminnan kautta.

Tavoitteet

Aktiivipolku-opintojen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiuksia tulevaisuuden työelämässä toimimiselle. Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä, toisten huomioon ottamista ja vastuullisuutta.

Aktiivipolku opintojen tavoitteena on, että opiskelija osaa

- toimia aktiivisena vaikuttajana

- edistää lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia
- toimia aloitteellisesti sekä ottaa osaa päätöksentekoon
- suunnitella, markkinoida, järjestää ja arvioida erilaisia tapahtumia
- toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Osaamisen arviointi

Aktiivipolku-opintojen arviointi perustuu opiskelijan aktiiviseen toimintaan ja käytännön tekoihin. Arvioinnin pääpaino on opiskelijan vastuullisessa työotteessa, mikä tarkoittaa toiminnan tavoitteellisuutta ja suunnitelmallisuutta. Opiskelijat saavat jatkuvaa ohjaavaa palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoistaan sekä työvälineiden käytöstä.

Arvioinnissa käytetään menetelmiä, joiden avulla oppimisprosessi ja saavutetun osaamisen laajuus tulevat näkyviksi. Näyttö voi koostua esimerkiksi oppimistehtävien vastauksista, omista tuotoksista ja projekteista, oppimispäiväkirjasta tai itse- tai vertaisarvioinnista. Opiskelija voi myös todentaa osaamistaan todistuksilla (esimerkiksi hygieniapassi).

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Oppiaineisiin suoraan liittyvä osaaminen tunnustetaan ja tunnustetaan osaksi oppiaineiden opintoja (esimerkiksi opintosuunnitelmaperusteinen taiteen perusopetus, vaihto-oppilasvuoden aikana suoritettut opinnot). Vapaa-ajalla itsenäisesti hankitusta osaamisesta annetaan mahdollisuus osoittaa osaaminen näytöllä.

Opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella vältetään opintojen päällekkäisyyttä ja lyhennetään opiskeluaikaa.

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot edistävät lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja antavat valmiuksia toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä moninaisissa ympäristöissä myös toimimalla vertaistukena.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisympäristöjen vaihtelevuus antaa valmiuksia uusiin näkökulmiin ja niiden soveltamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu, kun opiskelija toimii aktiivisena vaikuttajana, työskentelee aloitteellisesti sekä osallistuu päätöksentekoon.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistumista päätöksentekoon niin, että hän huomioi myös eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiuksia toimia myös vieraassa kulttuurissa ja kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Opintojaksot

Lukion tutortoiminta (1-6 op), 1 op (TOA01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Tutortoiminta voi kattaa yleistutorina toimimisen lisäksi teematutoroinnin, esimerkiksi kv-, digi- viestintä tai liikuntatutoroinnin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutorkoulutus
- opiskelijoiden vertaisohjaajana tai mentorina toimiminen
- lukion vieraiden avustaminen ja ohjaaminen
- lukion ulkoiseen viestintään osallistuminen
- tutortoimintaan sisältyvä tapahtumien suunnittelu ja toteutus
- uusien tutoreiden rekrytointi ja kouluttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä moninaisissa ympäristöissä myös toimimalla vertaistukena.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiuksia toimia myös vieraassa kulttuurissa ja kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistua päätöksentekoon niin, että hän huomioi eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisympäristöjen vaihtelevuus antaa valmiuksia uusiin näkökulmiin ja niiden soveltamiseen.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot edistävät lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja antavat valmiuksia toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson laajuus on 1 - 6 opintopistettä.

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamista

Edustuksellinen työskentely ja vaikuttaminen (1-6 op), 1 op (TOA02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija osallistuu aktiivisesti ja pitkäjänteisesti toimintaan, jonka tavoitteena on vaikuttaminen.
- Toiminta voi tapahtua hallitus- tai työryhmätyöskentelynä oppilaitoksessa tai oppilaitoksen ulkopuolella myös kaupunkitasoisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- hallitustyöskentelyyn/hallituksen kokouksiin ja toimintaan osallistuminen esimerkiksi opiskelijakunnan/taloyhtiön/seuran tai järjestön hallituksessa
- lukion toiminnan suunnitteluun ja arviointiin osallistuminen
- erilaisissa työryhmissä nimettynä opiskelijoiden edustajana toimiminen ja opiskelijoita koskeviin asioihin vaikuttaminen
- nuorisovaltuuston toimintaan osallistuminen
- osallistumiseen ja vaikuttamiseen pyrkivien tekstien tekeminen, esimerkiksi aloitteet ja kannanotot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu, kun hän toimii aktiivisena vaikuttajana ja aloitteellisesti sekä osallistuu päätöksentekoon.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä moninaisissa ympäristöissä myös toimimalla vertaistukena.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot edistävät lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja antavat valmiuksia toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistumista päätöksentekeeseen niin, että hän huomioi myös eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisympäristöjen vaihtelevuus antaa valmiuksia uusiin näkökulmiin ja niiden soveltamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiuksia toimia myös vieraassa kulttuurissa ja kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson laajuus on 1 - 6 opintopistettä.

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Vapaaehtoistoiminta ja kansainvälisyysosaaminen (1-6 op), 1 op (TOA03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opintojaksossa opiskelija hankkii osaamista vapaa-ajalla tapahtuvan toiminnan kautta.
- Opiskelija voi hankkia kansainvälisyysosaamista sekä ulkomailla että kotimaassa, esimerkiksi toimimalla pakolaisjärjestössä Suomessa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ohjaus- tai valmennustoiminta, esimerkiksi leiri- ja kerho-ohjaajakoulutukset, valmentajana tai erotuomarina toimiminen
- vapaaehtoistyö
- säännöllinen toimiminen järjestötyössä
- vaihto-opiskelijana, au pairina tai muuten saavutettu kansainvälisyysosaaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu, kun hän toimii aktiivisena vaikuttajana ja aloitteellisesti sekä osallistuu päätöksentekoon.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä moninaisissa ympäristöissä myös toimimalla vertaistukena.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot edistävät lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja antavat valmiuksia toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiuksia toimia myös vieraassa kulttuurissa ja kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistumista päätöksentekeeseen niin, että hän huomioi myös eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisympäristöjen vaihtelevuus antaa valmiuksia uusiin n

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson laajuus on 1 - 6 opintopistettä.

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Lukion projektit tai tapahtumat (1-6 op), 1 op (TOA04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija kartuttaa osaamistaan osallistumalla lukion tapahtumien tai projektien toteuttamiseen.
- Opintojaksoon voi sisällyttää muuta kuin tutortoimintaan ja edustukselliseen työskentelyyn kuuluvaa toimintaa.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- projektien tai tapahtumien suunnittelu, toteutus ja arviointi, esimerkiksi juhlat, tempaukset, teemapäivät ja -viikot
- muu projektinomainen tehtävä, esim. lukion lehden, blogin tai kalenterin tekeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan yhteiskunnallinen osaaminen vahvistuu, kun hän toimii aktiivisena vaikuttajana ja aloitteellisesti sekä osallistuu päätöksentekoon.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä moninaisissa ympäristöissä myös toimimalla vertaistukena.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot edistävät lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja antavat valmiuksia toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiuksia toimia myös vieraassa kulttuurissa ja kulttuurisesti monimuotoisissa ympäristöissä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistumista päätöksentekeeseen niin, että hän huomioi myös eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppimisympäristöjen vaihtelevuus antavaa valmiuksia uusiin näkökulmiin ja niiden soveltamiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakson laajuus on 1 - 6 opintopistettä.

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

Työelämään valmentavat opinnot (1-6 op), 1 op (TOA05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija voi suorittaa lukio-opintojen aikana erilaisia ammattitaitoa osoittavia koulutuksia ja saada passin/kortin suoritettuaan hyväksytysti koulutuksen eri osiot.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Esimerkiksi: Ajokortti 2 op, hygieniapassi 1 op, anniskelupassi 1 op, järjestyksenvalvojakortti 2 op, hengenpelastajatodistus, ensiapukortti (I II III), työturvallisuuskortti, työelämäpassi, yrittäjyysopinnot

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot vahvistavat opiskelijan valmiutta toimia aktiivisena vaikuttajana sekä osallistumista päätöksentekeeseen niin, että hän huomioi myös eettiset ja ympäristönäkökulmat.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii yhdessä tekemisen taitoja ja menetelmiä moninaisissa ympäristöissä myös toimimalla vertaistukena.

Hyvinvointiosaaminen

Opinnot edistävät lukion yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia ja antavat valmiuksia toimia vertaistukena muille opiskelijoille.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Aktiivipolku-opinnot arvioidaan suoritusmerkinnällä S, ja näytön laajuus määrittää opintopisteiden määrän. Tilanteissa, joissa näyttö ei ole riittävää osaamisen tunnustamiseksi, ohjataan opiskelijaa täydentämään osaamistaan.

7.34. Valokuva (VAL)

Oppiaineen tehtävä

Valokuvauksen opiskelu johdattaa sekä tulkitsemaan median ja valokuvataiteen kuvastoa että luomaan itse merkityksellisiä kuvia valokuvan keinoin. Valokuvaus opitaan ymmärrettämään kuvallisen ajattelun, itseilmaisun, tutkimisen, esittämisen ja viestinnän keinona. Valokuvaten havainnoidaan ja tulkitaan ympäristöä sekä hahmotetaan valon, tilan ja ajan suhteita valokuvailmaisussa.

Helsingin kuvataidelukion valokuvauksen kursseilla opitaan jäsentämään todellisuutta valokuvailmaisulle ominaisin keinoin ja opitaan käyttämään siihen soveltuvaa tekniikkaa.

Opetus antaa perustietoja sekä syventäviä näkökulmia valokuvauksen ilmaisukeinoista ja optisen kuvanmuodostuksen tekniikasta. Opiskelija tutustuu valokuvauksen historian pääpiirteisiin, valokuvan rooliin kulttuurin ja teknologian kehityksessä. Kursseilla rohkaistaan oman työskentelyn kautta tutkimaan valokuvan ja muiden taidemuotojen vuorovaikutusta sekä perehtymään valokuvan eri käyttötarkoituksiin ja muotoihin taiteen ja median kentässä. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan, arvioimaan ja tulkitsemaan erilaisia valokuvaviestejä sekä pohtimaan omaa viestintää valokuvan keinoin.

Työskentelyssä korostetaan vastuullista toimintaa niin yhteisön jäsenenä, viestijänä, työturvallisuuteen liittyvissä seikoissa kuin ympäristölle haitallisen jätteen käsittelyssäkin. Kursseilla perehdytään myös kuvan vastuulliseen käyttöön verkkoympäristössä. Kurssien yhteydessä pyritään luomaan kontakteja yhteiskunnassa toimiviin valokuvaa hyödyntäviin tahoihin, esimerkiksi museoihin, alan yrittäjiin, julkaisutoiminnan ammattilaisiin ja taiteilijoihin.

Tavoitteet

Helsingin kuvataidelukio valokuvauksen opetuksen tavoitteena on, että opiskelija

- oppii jäsentämään ympäröivää todellisuutta valokuvailmaisulle ominaisin keinoin
- oppii käyttämään tarkoituksenmukaisesti valokuvaamiseen ja kuvantuotantoon liittyviä välineitä sekä ohjelmistoja
- saa valokuvauksesta välineen omaan visuaaliseen ilmaisuunsa
- harjaantuu näkemään valokuvauksen kuvallisen ajattelun, itseilmaisun, tutkimisen ja esittämisen keinona, havainnoimaan ympäristöään sekä hahmottamaan valon, tilan ja ajan suhteita
- tuntee valokuvauksen historian pääpiirteet ja eri käyttötarkoituksia ja lajeja
- oppii arvioimaan ja tulkitsemaan erilaisia valokuvaviestejä

- saa tietoa valokuva-alasta, mediatuotannoista ja jatko-opiskelumahdollisuuksista
- oppii hyödyntämään valokuvaosaamistaan koulun oppiaineiden yhteisissä projekteissa ja muissa opinnoissa
- osaa käyttää paikallisia valokuvakulttuuripalveluja
- omaksuu turvalliset ja tarkoituksenmukaiset työskentelymenetelmät
- Saa kokemusta yhteis- ja ryhmätyöstä ja oppii jakamaan ajatuksiaan sekä esittelemään ideoitaan visuaalisesti ja suullisesti

Opintojaksot

Valokuvauksen perusteet – valokuvailmaisuus, filmillä kuvaaminen ja pimiötyöskentely, 2 op (VAL01)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija hahmottaa valokuvahistoriaa camera obscurasta kohti nykypäivää sekä valokuvan asemaa kulttuurisessa vuorovaikutuksessa
- tutustuu valokuvauksen perustekniikkaan, käsitteistöön ja ilmaisuun filmikameroilla
- hallitsee valokuvan valmistuksen perinteisellä pimiötekniikalla filmiltä mustavalkosuurenokseksi
- kehittää ilmaisullista osaamistaan sekä syventää ymmärrystään valokuvan sisällöllisistä ja ilmaisullisista ominaisuuksista
- omaksuu turvalliset ja tarkoituksenmukaiset työskentelymenetelmät

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- valokuvauksen perustekniikka ja käsitteistö
- kuvausharjoitukset, joissa tutkitaan valokuvailmaisun perusilmiöitä sekä syvennyttään valokuvahistoriasta nouseviin teemoihin
- mustavalkokuvan valmistus filmin kehityksestä valmiiksi vedokseksi
- valokuvailmaisun perusilmiöt: mm. valo, tila, aika, rinnastus, toisto ja poikkeus
- portfoliotyöskentely ja kuvien viimeistely

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Valokuvauksen opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Valokuvauksen opinnoissa kehitetään vuorovaikutusosaamista rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi valokuvauksen kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa

Valokuvauksen perusteet digitaalisesti- kameratekniikka sekä kuvankäsittelyn perusteet haltuun, 2 op (VAL02)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija oppii saattamaan digitaalisen kuvan kamerasta sekä tulostettavaan muotoon että digitaaliseen verkkojulkaisuun
- oppii löytämään kamerasrakenteesta ja toiminnasta omaa ilmaisua tukevat valinnat: mm. aukko, valotusaika, polttoväli, valotuksen korjaus
- tutkii valokuvan olemusta tulkitsemalla ja analysoimalla
- oppii kuvankäsittelyohjelman perusteet
- soveltaa kuvankäsittelyn ilmaisullisia mahdollisuuksia omiin kuviinsa tarkoituksenmukaisella ja luovalla tavalla
- kehittää ymmärrystään valokuvailmaisusta kuvan tekijänä ja tulkitsijana

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tekniikkaa ja ilmaisua syventävät kuvausharjoitukset pienryhmissä sekä itsenäisesti
- valokuvailmaisun perusilmiöt: mm. valo, tila, aika, rinnastus, toisto ja poikkeus
- valokuvakerronnan erilaisia keinoja kuvausharjoituskeinoja kuvausharjoituksissa
- valokuva-analyysi
- digitaalisen kuvan perusprosessit kamerasta verkkojulkaisuun sekä tulosteeksi
- portfolio työskentely

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Valokuvauksen opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kuvailmaisuuksiin sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Valokuvauksen opinnoissa kehitetään vuorovaikutusosaamista rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi valokuvauksen kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Valokuvauksen opiskelu syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Kuvajournalismi, tutkiva valokuvaus ja median kuvat, 2 op (VAL03)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija tutustuu erityyppisiin journalistisiin kuviin erilaisissa medioissa ja asiayhteyksissä
- oppii erottamaan mm. uutis-, henkilö-, reportaasi- ja kuvituskuvat journalistisessa kontekstissa
- oppii tulkitsemaan kriittisesti medioissa käytettäviä kuvia
- oppii valokuvan ilmaisua kuvasarjan osana sekä ymmärtämään kuvarinnastusten vaikutuksen ilmaisuun
- tutustuu mediakerronnan tyylilajeihin ja vaikutusmekanismeihin
- oppii tunnistamaan ja käyttämään graafisen suunnittelun perusasioita julkaisussa
- kehittää kuvankäsittelytaitojaan tarkoituksenmukaisella ja luovalla tavalla

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- valokuva viestinnän välineenä
- kuvan rooli erilaisissa journalistisissa konteksteissa
- valokuvasarja, reportaasi tai kuvaessee
- kuvajournalismin historiaa ja nykypäivää
- graafisen suunnittelun ja taiton perusteet: kuvien ja tekstin vuorovaikutus ja yhdistäminen

- portfoliotyöskentely ja oma graafinen julkaisu

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kuvajournalismin opiskelu tukee yhteiskunnallista osaamista. Opintojaksolla näemme valokuvailmaisussa ja -kerronnassa paitsi itseisarvoa, myös potentiaalia toimia yhteiskunnallisen osallistumisen ja vaikuttamisen muotona tärkeiden asioiden puolesta. Kuvia tarkastellessamme tuemme opiskelijaa tulemaan tietoisiksi kuvien yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä

Hyvinvointiosaaminen

Kuvajournalismin opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvajournalismin opinnoissa kehitetään vuorovaikutusosaamista rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen viestinnän kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen valokuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvajournalismin perehtyminen syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Kokeileva valokuva, valo ja väri, 2 op (VAL04)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija soveltaa valokuvan ilmaisullisia keinoja ja menetelmiä vaihtelevien ajankohtaisten teemojen mukaan
- perehtyy erityisesti värin vaikutukseen valokuvailmaisuun
- tutustuu valon fysiikan perusasioihin ja oppii huomioimaan valon, varjon ja heijastusten värejä
- tutustuu valokuvan värinmuodostuksen periaatteisiin digitaalisessa ympäristössä, esimerkiksi valkotasapaino sekä väritilat RGB ja CMYK
- tutustuu esimerkiksi valomaalaamiseen, salamakuvaamiseen, tuotekuvaukseen, gif-animoointiin tai äänen ja ajallisen ulottuvuuden mahdollisuuksiin valokuvauksessa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- aiemmin opitun soveltaminen ja uusien työtapojen kokeileminen
- värikuvauksen perusteet: valo ja väri, värilämpötila ja valkotasapaino, väri ilmaisukeinona
- nykyvalokuvauksen kotimaiset ja kansainväliset ajankohtaiset ilmiöt
- portfolio työskentely ja mahdollisuuksien mukaan näyttelyn rakentaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Valokuvauksen opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Valokuvauksen opinnoissa kehitetään vuorovaikutusosaamista rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi valokuvauksen kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kokeilevaan valokuvaan perehtyminen syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

Ihminen valokeilassa, henkilö- ja muotokuvaus, 2 op (VAL05)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Opiskelija pohtii henkilökuvan ominaisuuksia ja mahdollisuuksia taiteellisessa, kaupallisessa ja henkilökohtaisessa kontekstissa
- tutkii valon ja valaisun luonnetta ja keinoja ilmaisussa
- tutustuu projektiluontoiseen työskentelyyn, jossa toimitaan ryhmänä luovan ongelman parissa
- oppii studiokuvauksen perusasioita: valaisua, studiokaluston käyttöä, tilanteen ja mallin ohjausta ja kontaktin luomista sekä projektin organisointia
- oppii luomaan suunnittelemaansa tunnelmia ja sisältöjä kuviin studiovaloja ja rekvisiittaa käyttämällä
- tutustuu median henkilökuviin ja pohtii todellisuuden ja muokatun kuvan suhdetta
- kokeilee itse kuvanmuokkauksen mahdollisuuksia henkilökuvassa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- harjoitustyöt yksilö- ja ryhmätöinä
- studiokaluston laiteopetus: valaisimet, heijastimet, taustat
- valaisun periaatteita studiossa ja vallitsevassa valossa
- muoto- ja henkilökuvan ominaisuuksia, persoonallisuuden havainnointi, kuvattavan kohtaaminen ja vuorovaikutus mallin kanssa
- jonkin ajankohtaisen aiheen tulkitseminen henkilökuvan kautta
- henkilökuvan muokkaus kuvankäsittelyohjelmalla
- portfoliotyöskentely sekä kuvien näytteille asettaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Kuvataiteen opinnot tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamista kuvailmaisuun sisältyvien aistinautintojen, tunteiden ja henkilökohtaisten merkitysten avulla. Itselle merkityksellisen visuaalisen kulttuurin ymmärtäminen ja ilmaiseminen tukee identiteettien rakentumista, ihmisenä kasvua, hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Opinnot tarjoavat välineitä yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurisen moninaisuuden kunnioittamiseen ja arvostamiseen. Opiskelijoita kannustetaan etsimään heitä itseään kiinnostavia kuvakulttuureja ja kuvailmaisun tapoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään vuorovaikutusosaamista rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla. Opinnot kehittävät yhteistoiminnallisia taitoja taiteelle ominaisen kokonaisvaltaisen työskentelyn

avulla. Opiskelijat kehittävät vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi visuaalisen kulttuurin kuvallisiin ja sanallisiin käsitteistöihin, kuvatyyppeihin ja kuvastoihin perehtymällä. Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään henkilökuvauksen opinnoissa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan kulttuuriperintöään. Henkilökuvauksen opintojaksolla tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Opiskelijoita rohkaistetaan käsittelemään kulttuuriseen moninaisuuteen ja globalisaatioon liittyviä ilmiöitä kuvallisessa työskentelyssä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioimme opintojaksoa sekä formatiivisesti että summatiivisesti.

Formatiivisella arvioinnilla tuemme ja ohjaamme oppimista. Opintojakson aikainen, turvallisessa ilmapiirissä annettu kannustava arviointi ja palaute tukevat opiskelijan myönteistä kehitystä. Tuemme arvioinnilla opiskelijan hyvinvointia ja kokonaisvaltaista kasvamista.

Summatiivisella arvioinnilla teemme näkyväksi osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi lisää arvioinnin monipuolisuutta ja tukee opintojakson tavoitteiden toteutumista. Arvioinnissa otamme huomioon myös yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittymisen. Työskentely- ja oppimisprosessit ovat keskeisiä arvioinnissa.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO

Taito-taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Viestintästrategioiden käyttö	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Tekstien tulkintataidot	Tekstien tuottamistaidot
A1.1	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus sanoilla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitettua määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoitettuja sanoja ja opetettuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoitettuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
Kielitaidon alkeiden hallinta					
A1.2	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta, rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisimpiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon apukeinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää harjoitettua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuväriä ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean
Kehittyvä alkeiskielitaito					

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3	Opiskelija selviytyy monista rutiinomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppanin	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiinomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisia sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
A2.1	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kiellellisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisia	Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisia sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten itseään kiinnostavien viestien ydinsisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.

		omassa viestinnässään		sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen. Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta. Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesti (ikäkautelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin. Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.1	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin. Opiskelija osaa kiertää tai korvata	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussääntönsä. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutukseen huomioon joitakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästi ja lähes normaalitempoisesta yksikielisestä puheesta tai yleistajuisesta kirjoitetusta tekstistä. Opiskelija ymmärtää yhteiseen	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää melko
	Kehittyvä peruskielitaito				
	Toimiva peruskielitaito				

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatukset, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta	laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteessa käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian antaessa eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussääntöimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan huomioon tärkeitä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietao sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päätelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin
Sujuva peruskielitaito					

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo erilaisten kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumpunkunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti kompleksista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemukspiiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai ehdotuksia. Opiskelija pystyy	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi ja jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista

	monipuolista kieltä.	edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.	epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötapoihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsenyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa ilmeisesti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakkoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaalisiin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunteita, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneiltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipuolisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsenyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkäähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsenyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuväarsasto on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta.

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.
--	--	--	--	--	--

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2264-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia

kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietoa saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisien tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- saamenkielinen, saamelaisien tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11. OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2265-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kielyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kielyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaiseeseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämässä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitys

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja

- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyriikka
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Lukion opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 60/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2266-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä koulu yhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määriteltävä koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetetavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituseriä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus

- kielen- ja tekstinhuoltoa

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.

Keskeiset sisällöt

- äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsitteily

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa

- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

- omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.6. Helsingin kaupungin lukioiden ohjaussuunnitelma 2021

Helsingin kaupungin lukioiden ohjaussuunnitelma on osa opetussuunnitelmaa. Ohjaussuunnitelmassa kuvataan kaupungin lukioiden yhteiset suuntaviivat. Lukiot kuvaavat oman lukionsa ohjauksen periaatteet ja rakenteet lukiokohtaisissa ohjaussuunnitelmissaan.

Ohjaustoiminnan konkreettiset käytänteet suunnitellaan ja arvioidaan lukioiden toimintasuunnitelmassa ja -kertomuksessa. Ohjauksen määrän ja laadun arvioinnissa hyödynnetään opiskelijoilta saatua palautetta ja kehitetään toimintaa sen pohjalta.

8.6.1. Ohjaus ja sen tavoitteet lukioissamme

Helsingin kaupungin lukioissa ohjaus on jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa opiskelijan oppimisen, kasvun ja kehityksen sekä opiskelu- ja urasuunnitelmien tueksi. Ohjaus tukee opiskelijan hyvinvointia ja opiskelukykyä sekä vahvistaa opiskelijan osallisuutta ja aktiivisuutta. Ohjauksella tuemme opiskelijan opiskelutaitoja ja oppimaan oppimisen taitoja sekä vahvistamme opiskelijan itsetuntemusta. Helsingin kaupungin lukioissa ohjaus on opiskelijan kohtaamista, läsnäoloa ja kannustamista.

Tavoitteenamme on ohjauksella tukea opiskelijan toimijuutta sekä vahvistaa opiskelijan kykyä tehdä omaan elämäänsä, uraansa ja opintoihinsa liittyviä valintoja. Tavoitteena on, että opiskelijan itsetuntemus ja luottamus omaan itseen ja tehtyihin päätöksiin lisääntyvät. Ohjaamme opiskelijaa asettamaan tavoitteita ja suunnittelemaan tulevaisuuttaan. Lisäksi vahvistamme

itseohjautuvuuden kehittymistä. Tavoitteena on, että opiskelijan luottamus tulevaisuuteen vahvistuu.

Helsingin kaupungin lukioissa ohjauksella edistetään tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Lukioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmissa kuvataan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä tarkemmin.

8.6.2. Ohjauksen keskeiset toimijat

Helsingin kaupungin lukioissa opiskelija on oman oppimisensa omistaja ja aktiivinen toimija, ja opiskelija on ohjauksen keskiössä. Helsingin kaupungin lukioissa toteutamme koko lukio ohjaa-periaatetta, ja koko henkilöstömme on sitoutunut ohjaukseen ja ohjaa opiskelijaa. Ohjaus on tavoitteellisesti johdettua koko lukion yhteistä työtä, jossa eri toimijoiden välinen vuorovaikutus ja yhteistyö korostuvat.

KUVA 1. Lukiolaisen ohjaamiseen osallistuvat toimijat

Ohjauksen toimijoiden työnjako:

Opiskelija

Opiskelija on ohjausprosessissa aktiivinen ja osallistuva toimija. Opiskelija suunnittelee opintonsa, ylioppilaskirjoituksensa ja jatko-opintonsa sekä ottaa vastuuta opinnoistaan. Hän saa tarvittaessa ohjausta ja tukea opintoihinsa, opiskelukykyynsä ja tulevaisuuteen liittyvissä kysymyksissä.

Ryhmänohjaaja

Ryhmänohjaaja on opiskelijan lähiohjaaja ja tuntee opiskelijan kokonaistilanteen. Ryhmänohjaaja tapaa henkilökohtaisesti opiskelijan opintojen alussa. Ryhmänohjaaja seuraa aktiivisesti opiskelijan opintojen etenemistä sekä poissaoloja. Ryhmänohjaaja puuttuu opintojen etenemisen haasteisiin varhaisessa vaiheessa ja on tarvittaessa yhteydessä opiskelijan tilanteen kannalta olennaisiin ohjauksen toimijoihin. Ryhmänohjaaja ohjaa omaa ryhmäänsä säännöllisesti.

Aineenopettaja

Aineenopettajan ohjaus ja rakentava palaute auttavat opiskelijaa asettamaan omia tavoitteitaan ja työskentelemään tavoitteidensa mukaisesti.

Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa oppimaan oppimisen ja opiskelutaitojen kehittämisessä osana opetusta. Aineenopettaja on matalalla kynnyksellä yhteydessä ryhmänohjaajaan opiskelijan opintojen etenemiseen liittyvissä kysymyksissä. Aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Lisäksi aineenopettaja sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavat aineet jatko-opintoihin ja työelämään.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaaja on ohjauksen asiantuntija, jolla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen koordinoinnista ja käytännön toteutuksesta. Opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijaa itsetuntemuksessa, opiskelutaidoissa ja valmiuksissa sekä antaa opinto-ohjausta liittyen lukio-opintoihin ja ylioppilastutkintoon. Lisäksi opinto-ohjaaja ohjaa opiskelijoita jatko-opintoihin sekä ammatinvalintaan ja urasuunnitteluun liittyvissä kysymyksissä.

Opinto-ohjaaja ohjaa henkilökohtaisessa ohjauksessa, oppitunneilla ja pienryhmäohjauksessa opiskelijoita tutustumaan korkeakouluihin ja työelämään. Lisäksi hän auttaa opiskelijaa reflektoimaan eri oppiaineissa saatuja korkeakoulu- ja työelämäkokemuksia. Opinto-ohjaaja osallistuu lukion ohjauksen kokonaisuuden suunnitteluun ja toteutukseen.

Erityisopettaja

Erityisopettaja on oppimisen tuen ja oppimisprosessin asiantuntija lukioyhteisössä. Hän ohjaa opiskelijaa opiskelutaitojen oppimisessa sekä opiskelijan omien vahvuuksien hyödyntämisessä oppimisessa. Erityisopettaja kartoittaa oppimisen esteitä ja suunnittelee oppimista tukevia pedagogisia ratkaisuja erityisesti aineenopettajan ja opinto-ohjaajan kanssa.

Kuraattori

Kuraattori toimii oppilaitoksessa sosiaalialan asiantuntijana. Kuraattori kartoittaa opiskelijan kokonaistilannetta ja tekee palveluohjausta varmistaen, että opiskelija saa tilanteensa edellyttämän tuen. Kuraattori ohjaa opiskelijaa opiskelukykyä ylläpitävien ja edistävien palveluiden piiriin, esimerkiksi kuntouttaviin palveluihin ja harrastustoimintaan. Yksilötapaamisten lisäksi kuraattorien työssä korostuu tiivis yhteistyö myös lukion ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa. Kuraattori toimii opettajien tukena konsultoiden, työparimuotoisesti ja moniammatillisen yhteistyön muodossa.

Psykologi

Psykologi on psykologian alan asiantuntija, joka tarjoaa opiskelijalle yksilöllistä apua tilanteissa, jotka estävät opiskelijaa etenemästä opinnoissaan suunnitelman mukaisesti. Psykologi tukee opiskelijaa tilanteissa, joissa opiskelijan hyvinvointi ja opiskelukyky ovat jollain tavoin heikentyneet. Psykologin tarjoama tuki voi olla myös koko opiskeluryhmälle suunnattua ohjausta, esimerkiksi koejäännittämiseen tai opiskelustressiin liittyen. Tarvittaessa psykologi tekee yhteistyötä myös lukion ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa ja jatko-ohjaa opiskelijaa lukion ulkopuolisen avun piiriin.

Terveystenhoitaja

Terveystarkastustapaamisissa ja ohjaa tarvittaessa jatkamaan keskustelua opinto-ohjaajan/kuraattorin/erityisopettajan/psykologin kanssa tapaamisessa esille nousseista kysymyksistä. Terveystarkastaja tekee aktiivisesti ohjaustyötä asiakaskäyntien yhteydessä sekä toimii konsultatiivisena tukena koulun henkilökunnalle.

Lukiosihteeri

Lukiosihteeri tuntee lukionsa toimintakäytänteet. Asiantuntemuksen ansiosta hän pystyy neuvomaan opiskelijoita tarkoituksenmukaisesti käytännön tilanteissa.

Tutorit

Tutor on vertaisohjaaja, joka perehdyttää opiskelijat lukion toimintakulttuuriin ja käytänteisiin, tukee uusien opiskelijoiden opintoihin sitoutumista sekä vahvistaa lukion yhteisöllisyyttä. Tutorit toimivat linkkinä opiskelijoiden ja henkilökunnan välillä. Tutoreiden omakohtaiset kokemukset muodostavat tutoreiden osaamisen perustan. Kaikki yleistutorit saavat koulutuksen tehtävänsä. Yleistutoreiden lisäksi Helsingin kaupungin lukioissa voi toimia myös tiettyyn teemaan liittyviä vertaisohjaajia. Vertaisohjaaja voi olla muita opiskelijoita paremmin perehtynyt teemaan tai muita enemmän kiinnostunut siitä.

Huoltajat

Huoltaja tukee opiskelijaa opinnoissa ja opiskelukyvyn ylläpitämisessä. Huoltaja tekee yhteistyötä erityisesti ryhmäohjaajan kanssa.

Rehtori/apulaisrehtori

Rehtoreilla on päävastuu ohjauksen rakenteiden luomisessa, ylläpitämisessä ja kehittämisessä oppilaitoksessa.

Ohjauksen toimijoiden lisäksi myös toiset opiskelijat ja opiskelijoiden omat epäviralliset yhteisöt lukiossa ovat tärkeitä opiskelukyvyn ylläpitämisessä.

8.6.3. Ohjauksen jatkumo

Helsingin kaupungin lukioissa näemme ohjauksen perusopetuksen jälkeisenä prosessinomaisena jatkumona, joka alkaa jo ennen lukio-opintojen alkua. Ohjauksen jatkumossa huomioimme saavutettavuus. Saavutettavuus tarkoittaa opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua opetukseen ja ohjaukseen sekä toimia lukioympäristössä.

Ohjauksen sisällöt jakautuvat temaattisesti persoonallisen kasvun ja hyvinvoinnin tukemiseen liittyvään ohjaamiseen, oppimisen ja opiskelun ohjaamiseen sekä elämän- ja urasuunnittelutaidoissa ohjaamiseen. Nämä kolme osa-aluetta kulkevat mukana koko ohjauksen jatkumon ajan.

Ohjauksen jatkumon aikana opiskelija saa henkilökohtaista ohjausta, pienryhmäohjausta, oppitunteina toteutettavaa ja oppiaineen sisäistä ohjausta, pienryhmä- ja vertaisohjausta sekä verkko-ohjausta. Näiden lisäksi ohjaukseen kuuluvat myös neuvonta ja tiedottaminen.

Keskeisenä välineenä ohjauksessa on opiskelijan henkilökohtainen opintosuunnitelma, joka pitää sisällään opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Osana henkilökohtaista opintosuunnitelmaa huomioidaan myös osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen periaatteet ja käytännöt.

Ohjauksen jatkumo koostuu viidestä eri toimintoja sisältävästä vaiheesta, jotka on kuvattu seuraavan kuvan alapuolella.

Ohjauksen jatkumo

KUVA 2. Ohjauksen jatkumo

Ennen opintoja

- Tiedottaminen opiskelijoille ja huoltajille
- Yhteistyö perusopetuksen kanssa, ml. tiedottaminen lukiossa tarvittavista opiskelunvalmiuksista
- Lukio-opintoihin, opetustarjontaan ja ainevalintoihin tutustuminen

Opintojen alussa

- Omaan lukioon tutustuminen
- Ryhmytyminen ja sosiaalinen kiinnittyminen
- Hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn merkitys opinnoissa
- Oppimaan oppiminen
- Oppimisen tuen tarpeen arviointi
- Opintoihin sitoutuminen
- Opintosuunnitelman tekeminen
- Ainevalintojen tekeminen ja valintojen vaikutukset

Opintojen aikana

- Hyvinvoinnin ja opiskelukyvyn tukeminen
- Sosiaalisen kiinnittymisen ylläpitäminen ja ryhmyttäminen opintojaksojen alussa
- Opintojen etenemisen seuranta ja ohjaus tarvittaessa eri tukimuotoihin

- Lukion keskeyttävien ohjaus
- Oppimaan oppiminen
- Oppimisen ja oppimisen tuen tarpeen arviointi
- Valintatilanteissa ohjaus ja valintojen vaikutus jatko-opintoihin
- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen
- Opintosuunnitelman päivittäminen ja valintojen vaikutukset yo-kirjoituksiin sekä jatko-opintoihin
- Korkeakoulu- ja työelämäyhteistyö sekä kansainvälisyys

Opintojen lopussa

- Hyvinvoinnin ja opiskelukyvyyn tukeminen
- Lukio-opintojen ja yo-tutkinnon loppuunsaattaminen
- Itsenäistymisessä tukeminen
- Kansallisiin ja kansainvälisiin jatko-opintoihin hakeminen

Opintojen jälkeen

- Jatko-ohjaus
- Oman lukion alumnitoimintaan osallistumisen mahdollisuus

8.6.4. Ohjaus siirtymävaiheissa

Ohjauksella on tärkeä merkitys erilaisissa siirtymävaiheissa. Jotta siirtymät eri kouluasteilta ja muodoista toiseen sujuisivat mahdollisimman hyvin, koulujen ja oppilaitokset tekevät tiivistä yhteistyötä keskenään. Koko lukioyhteisö osallistuu yhteistyöhön.

Ohjausta siirtymävaiheessa sekä yhteistyötä perusopetuksen, korkea-asteen ja toisen asteen ammatillisten oppilaitosten kanssa on kuvattu opetussuunnitelman yhteisen osan paikallisessa tarkennuksessa luvuissa 3.6. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys sekä 4.1 Ohjaus. Lukiot tarkentavat yhteistyön muotoja omassa ohjaus- ja toimintasuunnitelmassaan.

Jos opiskelija ei ole saanut lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamisen jälkeen opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, hänellä on oikeus saada jatko-ohjausta opintoihin hakeutumisessa ja urasuunnittelussa (Lukiolaki 714/2018). Opiskelijalla on oikeus saada jatko-ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana.

Jatko-ohjauksen järjestämisessä vastuu on koulutuksen järjestäjällä. Ensisijaisesti ohjausta tarjoaa opiskelijan oman lukion opinto-ohjaaja. Tarvittaessa opiskelija voi kääntyä suoraan Ohjaamon työntekijöiden puoleen. Ohjaus voidaan toteuttaa sekä lähitapaamisissa että etänä esimerkiksi yksilö- tai pienryhmäohjauksena.

8.6.5. Helsingin kuvataidelukion ohjaussuunnitelma 2021

Helsingin kuvataidelukiassa hyödynnetään monipuolisia lähiohjausmuotoja ja digitaalisten välineiden käyttöä neuvonnassa, ohjauksessa ja opetuksessa

Lukiossamme toteutetaan Helsingin kaupungin lukioiden yhteistä ohjaussuunnitelmaa.

Koulukohtainen tarkennus Opiskelijan opintosuunnitelma –prosessista:

Opiskelijat laativat henkilökohtaisen opintosuunnitelman oman opinto-ohjaajansa ja ryhmäohjaajansa ohjauksessa.

Ensimmäisenä opiskeluvuotena opiskelijat tekevät opiskelusuunnitelma. Sitä päivitetään vuosittain erityisesti valintojen suunnitteluprosessin yhteydessä periodeissa 1, 3 ja 5.

1) opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskelunvalmiudet

- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät sekä muu hyväksi luettava osaaminen
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
- opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve
- korkeakouluissa ja mahdollisesti muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot
- työelämän tutustumisjaksot
- arvioitu opiskeluaika
- Koulukohtainen tarkennus: kuvataiteen erityistehtävän mukaisten taideopintojaksojen vuosittainen suunnittelu ja kertymä opintojen kokonaisuudessa

Ensimmäisen opiskeluvuoden loppupuolella opiskelijat tekevät alustavan yo-suunnitelman, jota täsmennetään toisen opiskeluvuoden aikana.

2) ylioppilastutkintosuunnitelma

3) jatko-opinto- ja urasuunnitelma

Jatko-opintosuunnitelman ja urasuunnitelman alustava tekeminen aloitetaan pakollisen opinto-ohjauksen OP1 moduulin toisen vuoden opintojaksossa. Sitä täydennetään kolmantena vuotena.